

ა. ბასოკიძე, ბ. ბასოკიძე

ENGLISH GRAMMAR

ინგლისური ენის გრამატიკა

მე-5 შევსებული და შესწორებული გამოცემა

გამომცემლობა „საქართველოს მაცნე“
თბილისი.

ა. გაზოკიძისა და ბ. გაზოკიძის სახელმძღვანელო „ინგლისური ენის გრამატიკა“ გადამუშავებული და შევსებული გამოცემაა. იგი განკუთვნილია ინგლისური ენის შემსწავლელთათვის. წიგნი ორნაწილიანია. პირველ ნაწილში განხილულია მორფოლოგია, მეორეში – სინტაქსი. გრამატიკული წესები და მაგალითები მოცემულია ორივე ენაზე – ინგლისურად და ქართულად. წიგნს დართული აქვს სავარჯიშოები.

ISBN 99940-43-25-0

C O N T E N T S
Part One. Morphology

Parts of speech	7
T h e N o u n	8
Number	10
Countables and Uncountables	18
Gender	21
Case	24
Functions of the Nouns	28
T h e A r t i c l e	29
The Indefinite Article	30
The Definite Article	32
The Use of Article	33
Place of Article	43
T h e A d j e c t i v e	44
Kinds of Adjectives	45
Degrees of Comparison of Adjectives	46
Constructions with comparison	51
Quantitative Adjectives	53
Functions of Adjectives	54
Substantivized Adjectives	55
T h e N u m e r a l	56
Spelling of Numerals	59
Four simple rules of arithmetics	60
Fractions, Dates, Time	61
Functions of the Numerals	61
T h e P r o n o u n	62
Classes of Pronouns	62
Personal Pronouns	63
Possessive Pronouns	65
Emphatic Pronouns	67
Reflexive Pronouns	68
Reciprocal Pronouns	69
Demonstrative Pronouns	69
Interrogative Pronouns	70
Indefinite Pronouns	72
Negative Pronouns	80
Relative Pronouns	83
T h e V e r b	84
Finite and Non-Finite Forms of the Verb	84
Regular and Irregular Verbs	85
Transitive and Intransitive verbs	86
Notional, Auxiliary and Semi-Auxiliary verbs	87
Auxiliary Verbs	88

The Indefinite Tenses	95
The Present Indefinite Tense	95
The Past Indefinite Tense	99
The Future Indefinite Tense	103
The Future-in-the-Past Indefinite Tense	105
The Continuous Tenses	106
The Present Continuous Tense	107
The Past Continuous Tense	109
The Future Continuous Tense	110
The Future-in-the-Past Continuous Tense	112
The Perfect Tenses	113
The Present Perfect Tense	113
The Past Perfect Tense	116
The Future Perfect Tense	118
The Future-in-the-Past Perfect Tense	120
The Perfect Continuous Tenses	121
The Present Perfect Continuous Tense	121
The Past Perfect Continuous Tense	122
The Future Perfect Continuous Tense	124
The Future-in-the-Past Perfect Continuous tense	125
The Passive Voice	127
The Indefinite Passive Tenses	128
The Perfect Passive Tenses	130
The Continuous Passive Tenses	133
The Change of Active Sentences into Passive Ones	135
Mood	135
The Indicative Mood	135
The Imperative Mood	135
Modal Verbs	136
Non-Finite Forms of the Verb	146
The Infinitive	146
The Participle	152
The Gerund	157
The Verbal Noun	165
The Adverb	166
Simple and Derived Adverbs	166
Degrees of Comparison of Adverbs	168
Constructions with Comparison	169
The Place of Adverbs in the Sentence	172
The Preposition	174
Place of Preposition in the Sentence	177
The Conjunction	177
The Particle	179
The Independent Elements	180
Modal Words	180
Words of Affirmation and Negation	181
Word-sentences and phrase-sentences.	181

The Interjection	182
Parentheses	182
Word building	183
Wordbuilding of Nouns	183
Wordbuilding of Adjectives	187
Wordbuilding of Verbs	189
Prefixes	191

Part Two. Syntax

The Sentence	194
Kinds of Sentences	194
Types of Sentences	197
Types of Subordinate Clauses	199
Parts of the Sentence	205
Principal Parts of the Sentence	205
The Subject	205
The Personal Pronoun "IT" as Subject	206
The Predicate	208
Agreement between Subject and Predicate	211
Secondary Parts of the Sentence	215
The Object	215
The Attribute	218
Adverbial Modifiers	221
Personal and Impersonal Sentences	225
Impersonal Sentences	226
There is, there are	227
Sequence of Tenses	227
Direct and Indirect Speech	228
Conditional Sentences	233
Real Conditional Sentences	233
Unreal conditional Sentences	234
The Subjunctive Mood	235
Syntactical Complexes	241
The Complex Subject	241
The Complex Object	245
The Nominative Absolute Participle Construction	247
The Gerundial Construction	249
Schemes of Analysis	250
არაწესიერი ზმნების სამი ფორმა	260

Part Three. Exercises

Morphology	263
The Noun	263
The Article	265
The Pronoun	266

The Adjective	271
The Numeral	272
The Adverb	273
The Verb	274
ზოგადური ზმეები	276
Tenses: Active Voice	278
Indefinite Tense	278
Continuous Tense	284
Perfect Tense	287
Perfect Continuous Tense	290
Tenses (Passive Voice):	292
Indefinite Tense	292
Perfect Tense	293
Continuous Tense	294
The Verbs:	296
The Infinitive	296
The Gerund	301
The Participle	305
The Preposition and the Conjunction	310
Syntax	312
Declarative sentence	312
Interrogative sentence	312
The Subject	314
The Predicate	314
Agreement	315
The Object	315
The Attribute	316
Adverbial Modifiers	316
Future-in-the-Past Tense	316
Direct and Indirect Speech	318
The Conditional Sentences	321
The Subjunctive mood	322
დასასრული	323

PART ONE MORPHOLOGY

პირველი ნაწილი მორფოლოგია

Morphology studies the parts of speech and their grammatical categories expressed in the grammatical forms of words.

მორფოლოგია შეისწავლის მეტყველების ნაწილებს და მათ გრამატიკულ კატეგორიებს, რომლებიც გამოხატულია სიტყვის გრამატიკულ ფორმებში.

PARTS OF SPEECH

მეტყველების ნაწილები

These are the following parts of speech in English: the noun, the article, the adjective, the pronoun, the numeral, the verb, the adverb, the preposition, the conjunction, the particle, the interjection, the modal words, words of affirmation and negation.

ინგლისურში გვაქვს მეტყველების შემდეგი ნაწილები: არსებითი სახელი, არტიკლი, ზედსართავი სახელი, ნაცვალსახელი, რიცხვითი სახელი, ზმნა, ზმნიზედა, წინდებული, კავშირი, ნაწილაკი, შორისდებული, მოდალური სიტყვები, მიგებითი (დადასტურებითი და უარყოფითი) სიტყვები.

All parts of speech differ from each other in meaning, in form and in function. They may be divided into notional words, structural words and independent elements.

ყველა მეტყველების ნაწილი ერთმანეთისაგან განსხვავდება მნიშვნელობით, ფორმით და ფუნქციით. მეტყველების ნაწილები სამი სახისაა: სრულმნიშვნელოვანი სიტყვები, დამხმარე სიტყვები და დამოუკიდებელი ელემენტები.

1. *Notional* words (verbs, nouns, adjectives, numerals, pronouns and adverbs) have distinct lexical meaning and serve as independent parts of the sentence.

1. **სრულმნიშვნელოვანი** დამოუკიდებელი სიტყვებია: ზმნა, არსებითი, ზედსართავი, რიცხვითი, ნაცვალსახელი და ზმნიზედა. სრულმნიშვნელოვანია ის სიტყვა, რომელსაც საკუთარი ლექსიკური მნიშვნელობა აქვს და წინადადების წევრობა შეუძლია.

2. *Structural* (form) words have no lexical meaning of their own.

2. **დამხმარე** (სტრუქტურული) სიტყვებია: არტიკლი, ნაწილაკი,

They serve as parts of the sentence. They may be:

a) *Connectors* (prepositions and conjunctions) serve to express various relations between words.

b) *Determiners* (articles and particles) serve to specify notional words.

3. *Independent elements* (modal words, interjections, words of affirmation and negation) are words which have no grammatical connection with the sentence. They can serve as sentences themselves.

THE NOUN

A Noun is a word which is the name of a thing.

A noun may be used to denote:

1. Living things (animates): people (a man), animals (a tiger), birds (a swallow), fish (a carp), insects (a beetle), reptiles (a snake).

2. Lifeless things (inanimates): things (a hat), abstract notions (love), plants (a rose), places (Tbilisi).

წინდებული და კავშირი. დამხმარეა ის სიტყვა, რომელსაც საკუთარი ლექსიკური მნიშვნელობა არა აქვს და წინადადების წევრობა არ შეუძლია. ისინი ორი სახისაა:

ა) მაკავშირებელი სიტყვები (წინდებული და კავშირი), რომლებიც გვიჩვენებენ წინადადების სიტყვებს შორის ურთიერთობას.

ბ) განმსაზღვრელი სიტყვები (არტიკლი და ნაწილაკი), რომლებიც სრულმნიშვნელოვან სახელებს განსაზღვრავენ.

დამოუკიდებელი ელემენტებია: მოდალური სიტყვები, შორისდებული, მიგებითი (დადასტურებითი და უარყოფითი) სიტყვები. ამ ელემენტებს არა აქვს გრამატიკული ურთიერთობა წინადადებასთან და თვითონ შეუძლიათ წინადადების წარმოქმნა (სიტყვა-წინადადება, ფრაზა-წინადადება).

არსებობითი სახელი

არსებითი სახელი საგნის აღმნიშვნელი სიტყვაა.

სიტყვა „საგანი“ აღნიშნავს:

1. სულიერ არსებით სახელებს: აღამიანთა (კაცი), ცხოველების (ვეფხვი), ფრინველების (მერცხალი), თევზების (კანარი), მწერების (ხოჭო), ქვეწარმავლების (გველი) სახელებს.

2. უსულო არსებით სახელებს: საგნებს (ქული), განყენებულ ცნებებს (სიყვარული), მცენარეებს (ვარდი), ადგილს (თბილისი).

Nouns are divided into: Proper Nouns and Common Nouns. These are the following kinds of Common Nouns: Concrete, Abstract, Material, Collective and Nouns of Multitude.

არსებითი სახელი შეიძლება იყოს: საკუთარი და საზოგადო. ინგლისურში გვაქვს შემდეგი სახის საზოგადო არსებითი სახელები: კონკრეტული, აბსტრაქტული, ნივთიერებათა, კრებითი და სიმრავლის გამომხატველი სახელები.

A Proper Noun is the name of a particular thing.

საკუთარია ის არსებითი სახელი, რომელიც ჰქვია ერთ რომელიმე საგანს.

Proper nouns are always written with a capital letter at the beginning:

საკუთარი სახელები მუდამ ასომთავრულით იწყება:

Tbilisi თბილისი, David დავითი, Georgia საქართველო

A Common Noun is the name common to all things of the same kind:

საზოგადოა ის არსებითი სახელი, რომელიც აღნიშნავს მრავალ ერთნაირ საგანს:

boy ბიჭი, girl გოგო, town ქალაქი, river მდინარე

A Concrete Noun is the name of a thing that can be touched, felt, seen, etc.:

კონკრეტულია ის არსებითი სახელი, რომელსაც ვეხებით, ვგრძნობთ, ვხედავთ და ა.შ.:

Concrete Nouns show to what class a thing belongs:

კონკრეტული არსებითი სახელი გვიჩვენებს, თუ რომელ კლასს ეკუთვნის საგანი:

a city ქალაქი, a house სახლი, a lion ლომი

An Abstract Noun denotes some quality, state or action:

აბსტრაქტულია ის არსებითი სახელი, რომელიც გამოხატავს საგნის თვისებას, მდგომარეობას, მოქმედებას:

peace მშვიდობა, pleasure სიამოვნება, youth ახალგაზრდობა, movement მოძრაობა, love სიყვარული

A Material Noun denotes some particular kind of matter:

ნივთიერებათა სახელი აღნიშნავს რომელიმე განსაკუთრებულ ნივთიერებას:

iron რკინა, water წყალი, gold ოქრო

A Collective Noun denotes a number of similar things taken as one:

კრებიითა ის არსებითი სახელი, რომელიც აღნიშნავს ერთგვარ საგანთა კრებულს, როგორც ერთ მთლიანს:

army არმია, flock ფარა, nation ერი

A Noun of Multitude denotes a number of similar things considered taken separately. Such nouns have no plural forms. The noun singular in form takes a plural verb:

სიმრავლის გამოხატველია ის არსებითი სახელი, რომელიც აღნიშნავს მსგავსი საგნების კრებულს ცალ-ცალკე. მათ არა აქვთ მრავლობითი რიცხვის ფორმა. ეს არსებითი სახელი ფორმით მხოლოდობითა. ეთანხმება ზმნას მრავლობით რიცხვში.

peasantry გლეხობა, gentry აზნაურობა, cattle საქონელი, people ხალხი, poultry შინაური ფრინველები, police პოლიცია და სხვ.

NUMBER

რიცხვი

There are two numbers in English: the Singular and the Plural.

ინგლისურში ორი რიცხვია: მხოლოდობითი და მრავლობითი.

When we speak about one thing, the noun is in the Singular:

როცა ერთ საგანზე ვლაპარაკობთ, არსებითი სახელი მხოლოდობით რიცხვშია:

book წიგნი, pen კალამი, pencil ფანქარი

When we speak about more than one thing, the noun is in the Plural:

როცა ერთზე მეტ საგანზე ვლაპარაკობთ, არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვშია:

books წიგნები, pens კალმები, pencils ფანქრები

THE PLURAL OF NOUNS

არსებითი სახელის მრავლობითი

რიცხვი

The Plural of nouns is usually formed by adding -s to the noun in the Singular:

არსებითი სახელის მრავლობით რიცხვს ჩვეულებრივ ვაწარმოებთ მხოლოდობითი რიცხვის არსებითი სახელისაგან -s სუფიქსის დართვით:

Singular მხოლოდობითი
book - წიგნი
pen - კალამი
pencil - ფანქარი

Plural მრავლობითი
books - წიგნები
pens - კალმები
pencils - ფანქრები

Note 1: After voiceless consonants -s reads [s]:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ს: ხშული თანხმოვნების შემდეგ -s იკითხება როგორც [s]:

cats კატები, books წიგნები, lips ბაგეები, maps რუკები

Note 2: After voiced consonants and vowels -s reads [z]:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ზ: მკლერი თანხმოვნებისა და ხმოვნების შემდეგ -s იკითხება როგორც [z]:

dogs ძაღლები, hands ხელები, walls კედლები, shoes ფეხსაცმელები

If the noun in the Singular ends in *s, ss, x, z, sh* or *ch*, the plural is formed by adding *-es* to the singular, which reads [iz]:

თუ არსებითი სახელი მხოლოდობით რიცხვში ბოლოვდება *s, ss, x, z, sh* ან *ch*-ზე, მრავლობითი რიცხვი იწარმოება მხოლოდობითი რიცხვის არსებითი სახელებისაგან -*es* სუფიქსის დართვით, რომელიც იკითხება როგორც [iz]:

Singular მხოლოდობითი
box [bɒks] - ყუთი
class [kla:s] - კლასი
brush [brʌʃ] - ჯაგრისი
bench [bentʃ] - სკამი
bus [bʌs] - ავტობუსი

Plural მრავლობითი
boxes ['bɒksɪz] - ყუთები
classes [kla:sɪz] - კლასები
brushes ['brʌʃɪz] - ჯაგრისები
benches [bentʃɪz] - სკამები
buses ['bʌsɪz] - ავტობუსები

If the noun ends in *-y* and *-y* is preceded by a consonant, in the Plural this *-y* changes into *-i* and *-es* is added:

თუ არსებითი სახელი ბოლოვდება *y*-ზე და *y*-ის წინ უძღვის თანხმოვანი, მრავლობით რიცხვში *y* შეიცვლება *i*-თ, რის შემდეგ მას დაერთვის *es*:

Singular მხოლოდობითი
army - არმია
country - ქვეყანა

Plural მრავლობითი
armies - არმიები
countries - ქვეყნები

If the noun ends in *-y* and *-y* is preceded by a vowel, the Plural is formed by adding *-s* to the noun in the Singular:

თუ არსებითი სახელი ბოლოვდება *y*-ზე და *y*-ის წინ უძღვის ხმოვანი, მრავლობით რიცხვში მას *-s* დაერთვის:

Singular მხოლოდობითი
boy - ბიჭი
day - დღე

Some nouns form the Plural by changing the root-vowel:

Singular მხოლოდობითი
man [mæn] - კაცი
woman [ˈwʊmən] - ქალი
tooth [tu:θ] - კბილი
foot [fʊt] - ფეხი
mouse [maʊs] - თაგვი
goose [gu:s] - ბატყი
louse [laʊs] - ტილი

Some nouns form the Plural by adding *-en* to the Singular:

Singular მხოლოდობითი
ox [ɒks] - ხარი
child [tʃaɪld] - ბავშვი

If the noun ends in *-o* and *-o* is preceded by a consonant, the Plural is formed by adding *-es* to the Singular:

Singular (მხოლოდობითი)
potato [pəˈteɪtəʊ] - კარტოფილი
tomahto [təˈmɑ:təʊ] - პომიდორი
cargo [kɑ:gəʊ] - ტვირთი

Plural მრავლობითი
boys - ბიჭები
days - დღეები

ზოგი არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვს აწარმოებს ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით:

Plural მრავლობითი
men [men] - კაცები
women [ˈwɪmɪn] - ქალები
teeth [ti:θ] - კბილები
feet [fi:t] - ფეხები
mice [maɪs] - თაგვები
geese [gi:s] - ბატყები
lice [laɪs] - ტილები

ზოგი არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვს აწარმოებს მხოლოდობითი რიცხვის არსებითი სახელებისაგან *-en* სუფიქსის დართვით:

Plural მრავლობითი
oxen [ɒksən] - ხარები
children [tʃɪldrən] - ბავშვები

თუ არსებითი სახელი ბოლოვდება *o-ზე* და *o-ს* წინ უძღვის თანხმოვანი, მაშინ მრავლობითი რიცხვი იწარმოება მხოლოდობითი რიცხვის არსებითი სახელებისაგან *-es* სუფიქსის დართვით:

Plural (მრავლობითი)
potatoes [pəˈteɪtəʊz] - კარტოფილები
tomatoes [təˈmɑ:təʊz] - პომიდვრები
cargoes [kɑ:gəʊz] - ტვირთი

Exceptions:

piano [pɪænoʊ] - ფორტეპიანო

canto [kæntoʊ] - სიმღერა (პოემის ნაწილი)

solo [ˈsɒloʊ] - სოლო

If the noun ends in *o* and *o* is preceded by a vowel, the Plural is formed by adding *-s* to the singular:

Singular

portfolio [pɔ:ˈfoʊljou] პორტფელი

If the noun ends in *-f* or *-fe*, in the Plural *-f* and *-fe* are changed into *-ves* which reads [vz]:

Singular მხოლოდითი

wife [waɪf] - ცოლი

knife [naɪf] - დანა

life [laɪf] - ცხოვრება

leaf [li:f] - ფოთოლი

calf [kɑ:f] - ხბო

half [hɑ:f] - ნახევარი

shelf [ʃɛlf] - თარო

wolf [wʊlf] - მგელი

Exceptions:

1. Some nouns ending in *-f* form the Plural by adding *-s*:

Singular მხოლოდითი

chief [tʃi:f] - უფროსი

roof [ru:f] - სახურავი

hoof [hu:f] - ჩლიქი

2. Some nouns ending in *-fe* form the plural by adding *-s*:

გამონაკლისები:

pianos [pɪænoʊz] - ფორტეპიანოები

cantos [ˈkæntoʊz] - სიმღერები

solos [ˈsɒloʊz] - სოლო(ები)

თუ არსებითი სახელი ბოლოვდება *o*-ზე და *o*-ს წინ უძღვის ხმოვანი, მრავლობითი რიცხვი იწარმოება მხოლოდითი რიცხვის არსებითი სახელებისაგან *-s* სუფიქსის დართვით:

Plural

portfolios [pɔ:ˈfoʊljɔʊz] პორტფელები

თუ არსებითი სახელი ბოლოვდება *f*-ზე ან *fe*-ზე, მრავლობით რიცხვში *-f* და *-fe* შეიცვლება *ves*-ით, რომელიც იკითხება როგორც [vz]:

Plural მრავლობითი

wives [waɪvz] - ცოლები

knives [naɪvz] - დანები

lives [laɪvz] - ცხოვრება

leaves [li:vz] - ფოთლები

calves [kɑ:vz] - ხბოები

halves [hɑ:vz] - ნახევრები

shelves [ʃɛlvz] - თაროები

wolves [wʊlvz] - მგლები

გამონაკლისები:

1. *f*-ზე დაბოლოებული ზოგი არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვს აწარმოებს *-s* სუფიქსის დართვით:

Plural მრავლობითი

chiefs [tʃi:fs] - უფროსები

roofs [ru:fs] - სახურავები

hoofs [hu:fs] - ჩლიქები

2. *fe*-ზე დაბოლოებული ზოგი არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვს აწარმოებს *-s* სუფიქსის დართვით:

Singular მხოლოდობითი
safe [seif] - სეიფი
five [faif] - ფლეიჭა

Plural მრავლობითი
safes [seifs] - სეიფები
fives [faifs] - ფლეიჭები

Plural of Compound Nouns

შედგენილ არსებით სახელთა მრავლობითი რიცხვი

A Compound Noun forms the Plural by adding -s to the principal word:

შედგენილი არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოებისას -s სუფიქსი დაერთვის მთავარ სიტყვას:

Singular მხოლოდობითი

Father-in-law - სიმამრი, მამამთილი

Mother-in-law - სიდედრი, დედამთილი

Son-in-law - სიძე

Daughter-in-law - რძალი

Step-son - გერი (ვაჟი)

Step-daughter - გერი (გოგონა)

Maid-servant - მოსამსახურე (ქალი)

Plural მრავლობითი

Fathers-in-law - სიმამრები, მამამთილები

Mothers-in-law - სიდედრები, დედამთილები

Sons-in-law - სიძეები

Daughters-in-law - რძლები

Step-sons - გერები (ვაჟები)

Step-daughters გერები (ქალები)

Maid-servants - მოსამსახურე ქალები

Compound Nouns ending in *-man*, change *-man* into *men* in the Plural:

შედგენილი არსებითი სახელები, რომლებიც ბოლოვდებიან *man*-ზე, მრავლობით რიცხვში *man*-ის ნაცვლად *men*-ს დაირთავენ:

Singular მხოლოდობითი

sportsman - სპორტსმენი

workman - მუშა

Frenchman - ფრანგი (კაცი)

Englishman - ინგლისელი (კაცი)

Plural მრავლობითი

sportsmen - სპორტსმენები

workmen - მუშები

Frenchmen - ფრანგი კაცები

Englishmen - ინგლისელი კაცები

Note: The words *German, Roman, Norman* form the plural by adding *-s* because they are not Compound Nouns:

If Compound nouns begin with the words *man* or *woman*, both elements form the plural:

Singular მხოლოდითი
man-servant მოსამსახურე კაცი
man-writer მწერალი კაცი
woman-servant მოსამსახურე ქალი
woman-writer მწერალი ქალი

Plural მრავლობითი
men-servants მოსამსახურე კაცები
men-writers მწერალი კაცები
women-servants მოსამსახურე ქალები
women-writers მწერალი ქალები

Some Nouns have the same form for both Singular and Plural:

Singular მხოლოდითი
deer [di:ə] ირემი
sheep [ʃi:p] ცხვარი
fish [fɪʃ] თევზი
trout [traut] კალმახი

The following nouns have both singular and plural:

Family crew
group class

My family is here.
The two families are abroad.

შენიშვნა: სიტყვები *German, Roman, Norman* მრავლობით რიცხვს აწარმოებენ *-s* სუფიქსის დართვით, რადგან ისინი არ არიან შედგენილი არსებითი სახელები:

თუ შედგენილი არსებითი სახელები იწყება სიტყვებით *man, woman*, შედგენილი არსებითი სახელის ორივე სიტყვა აწარმოებს მრავლობით რიცხვს:

ზოგ არსებით სახელს მხოლოდობითა და მრავლობით რიცხვში ერთი და იგივე ფორმა აქვს:

Plural მრავლობითი
deer [di:ə] ირმები
sheep [ʃi:p] ცხვრები
fish [fɪʃ] თევზები
trout [traut] კალმახები

ზოგიერთ არსებით სახელს აქვს ორივე, მხოლოდობითი და მრავლობითი ფორმა:

Family crew
group class

ჩემი ოჯახი აქ არის.
ორივე ოჯახი საზღვარგარეთაა.

The same nouns, but singular in form, may be used in a singular and in a plural sense:

My family is in the country now.
My family are asleep (the members).

Note 1: When used as Collective nouns they agree with the verb in the singular.

When used as nouns of Multitude they agree with the verb in the plural.

Note 2: Some nouns, Singular in form, are used only in a plural sense and agree with the verb in the plural (they are used only as nouns of Multitude):

- The poultry are here. (poultry - შინაური ფრინველები)
- The cattle are grazing in the field. (cattle - მსხვილფეხა პირუტყვი)
- There are many people in the room. (people - ხალხი)

Note 3: When *people* is used in the sense of nation the Plural is *peoples*:

The peoples of the world are fighting for peace.
მსოფლიოს ხალხები იბრძვიან მშვიდობისათვის.

Some nouns have only the Plural form:

- trousers [ˈtraʊzəz] შარვალი
- scales [skeɪlz] სასწორი
- lungs [lʌŋz] ფილტვები
- pincers [ˈpɪnsəz] მარწუხი
- ashes [ˈæʃɪz] ფერფლი
- contents [ˈkɒntents] შინაარსი
- remains [rɪˈmeɪnz] ნარჩენი
- tidings [ˈtaɪdɪŋz] ცნობები
- billiards [ˈbɪljɑːdz] ბილიარდი

იგივე არსებითი სახელები (ფორმით მხოლოდითი) იხმარება როგორც მხოლოდითში, ისევე მრავლობითში:

ჩემი ოჯახი ახლა სოფელშია.
ჩემს ოჯახს (წევრებს) სძინავს.

შენი შენაძ: თუ კრებით არსებით სახელად იხმარება, ზმნას ეთანხმება მხოლოდით რიცხვში.

თუ სიმრავლის გამომხატველ სახელად იხმარება, ზმნას ეთანხმება მრავლობით რიცხვში.

შენი შენაჲ: ზოგი არსებითი სახელი (ფორმით მხოლოდითი) იხმარება მხოლოდ მრავლობითის მნიშვნელობით და ეთანხმება ზმნას მრავლობით რიცხვში. ისინი იხმარება როგორც სიმრავლის გამომხატველი სახელები.

შენი შენაჳ: როცა *people* იხმარება "ერის" მნიშვნელობით, მაშინ მისი მრავლობითია *peoples*:

ზოგ არსებით სახელს აქვს მხოლოდ მრავლობითი რიცხვის ფორმა:

- scissors [ˈsɪzəz] მაკრატელი
- spectacles [ˈspektəklz] სათვალე
- goods [ɡʊdz] საქონელი
- oats [oʊts] შვრია
- arms [ɑːmz] იარაღი
- clothes [klaʊðz] ტანსაცმელი
- customs [ˈkʌstəmz] საბაჟო
- riches [ˈrɪtʃɪz] სიმდიდრე
- wages [ˈweɪdʒɪz] ხელფასი

Some nouns have one meaning in the Singular and another in the Plural:

Singular მხოლოდითი
advice [əd'vaɪs] რჩევა
force [fɔ:s] ენერჯია

ზოგიერთ არსებით სახელს მხოლოდითსა და მრავლობით რიცხვში სხვადასხვა მნიშვნელობა აქვს:

Plural მრავლობითი
advices [əd'vaɪsɪz] - ინფორმაცია
forces [fɔ:sɪz] - არმია, ჯარი

Some nouns are used only in the Singular:

ზოგიერთ არსებით სახელს მხოლოდ მხოლოდითი რიცხვის ფორმა აქვს:

news [nju:s] ახალი ამბავი
progress [ˈprɒɡres] პროგრესი, განვითარება
business [ˈbɪznɪs] საქმე
knowledge [ˈnɒlɪdʒ] ცოდნა
information [ɪnfə'meɪʃn] ინფორმაცია
strength [streŋθ] ძალა
furniture [ˈfɜ:nɪtʃə] ავეჯი
music [ˈmju:zɪk] მუსიკა
mathematics [mæθɪ'mætiks] მათემატიკა
physics [ˈfɪzɪks] ფიზიკა
money [ˈmʌni] ფული
e.g. This *news* is very important.

Some nouns of Greek and Latin origin keep their own Plural forms in spelling:

ბერძნული და ლათინური წარმოშობის ზოგიერთი არსებითი სახელი დამწერლობაში ინარჩუნებს თავისი საკუთარი მრავლობითი რიცხვის ფორმას.

Latin words - ლათინური სიტყვები

Singular (მხოლოდითი)
stimulus [ˈstɪmjʊləs] სტიმული
radius [ˈreɪdiəs] რადიუსი
datum [ˈdeɪtəm] მონაცემი
erratum [ɪ'reɪtəm] შეცდომა
formula [ˈfɔ:mjʊlə] ფორმულა
antenna [æn'teɪnə] ანტენა

Plural (მრავლობითი)
stimuli [ˈstɪmjʊləɪ] სტიმულები
radii [ˈreɪdiəɪ] რადიუსები
data [ˈdeɪtə] მონაცემები
errata [ɪ'reɪtə] შეცდომები
formulae [ˈfɔ:mjʊləɪ] ფორმულები
antennae [æn'teɪnəɪ] ანტენები

Greek words - ბერძნული სიტყვები

Singular (მხოლოდითი)	Plural (მრავლობითი)
phenomenon [fi'nomion] მოვლენა	phenomena [fi'nomia] მოვლენები
criterion [krai'taion] კრიტერიუმი	criteria [krai'taia] კრიტერიუმი
crisis [ˈkraɪsɪs] კრიზისი	crises [ˈkraɪsɪz] კრიზისები
ellipsis [ɪlɪpsɪs] ელიფსი	ellipses [ɪˈlɪpsɪz] ელიფსები
thesis [θiːsɪs] თხზულება	theses [θiːsɪz] თხზულებები
Some nouns have two different Plural forms, each with a different meaning:	ზოგ არსებით სახელს მრავლობითი რიცხვის ორი ფორმა აქვს, რომელიც სხვადასხვა მნიშვნელობით იხმარება:

ძმა Brother	{	brothers [ˈbrʌðəz] - ძმები (ერთი დედ-მამის შვილები) brethren [ˈbrɛðrɪn] - ძმები (ერთი საზოგადოების წევრები)
ქსოვილი Cloth	{	clothes [klaʊðz] - ტანსაცმელი cloths [kloːθs] - მაუდი
პენი penny	{	pennies [ˈpenɪz] - რამდენიმე ცალკეული მონეტა - თითო 1 პენისის ღირებულების pence [pens] - რამდენიმე პენისის ღირებულების 1 მონეტა
გენიოსი Genius	{	geniuses [ˈdʒiːnjəsɪz] - გენიოსები genii [ˈdʒiːniə] - დემონები, სულები

Countables and Uncountables

თვლადი და უთვლადი არსებითი სახელები

Common Nouns may be countable and uncountable.

საზოგადო არსებითი სახელები იყოფა თვლად და უთვლად არსებით სახელებად.

A Countable noun is the name of anything that can be counted:

თვლადი არსებითი სახელი ისეთ საგანს აღნიშნავს, რომელიც ცალკეობით ითვლება:

a cat-კატა, two cats-ორი კატა, a pen-კალამი, three pens-სამი კალამი

an uncountable noun is the name of anything that cannot be counted. Material and Abstract nouns are uncountables:

უთვლადი არსებითი სახელი ისეთ საგანს აღნიშნავს, რომელიც ცალკეობით არ ითვლება. უთვლად არსებით სახელებს განეკუთვნება ნივთიერებათა აღმნიშვნელი სახელები და განყენებული არსებითი სახელები:

sugar - შაქარი, water - წყალი, love - სიყვარული, gold - ოქრო, friendship - მეგობრობა, happiness - ბედნიერება და სხვ.

Note: Though abstract nouns are usually uncountables some of them may be countables e.g.: day, summer, time, idea, hour, thunder, etc.

შენიშვნა: განყენებული არსებითი სახელები საერთოდ უთვლადია, მაგრამ ზოგი მათგანი თვლადია: დღე, ზაფხული, დრო, იდეა, საათი, ქუხილი და სხვ.

Countables have both singular and plural numbers:

თვლად არსებით სახელს აქვს მხოლოდობითი და მრავლობითი რიცხვის ფორმა:

a cat - cats
the cat - the cats

კატა - ბევრი კატა
კატა - კატები

Uncountable are used in the singular. They have no plural form:

უთვლად არსებით სახელს აქვს მარტო მხოლოდობითი რიცხვის ფორმა:

Air - much air ჰაერი - ბევრი ჰაერი milk - much milk რძე - ბევრი რძე

Note 1: The Indefinite pronouns *some, any, no*, are often used before uncountables:

შენიშვნა 1: განუსაზღვრელი ნაცვალსახელები *some, any, no* ხშირად იხმარება უთვლადი არსებითი სახელის წინ:

Give me some bread.
Have you any bread?
I have no bread.

პური მომეცი.
გაქვს პური?
მე არა მაქვს პური.

Note 2: The same noun may be a Countable or Uncountable according to the sense (change of number of the noun taking place):

შენიშვნა 2: ერთი და იგივე არსებითი სახელი შინაარსის მიხედვით შეიძლება იყოს თვლადი და უთვლადი (ერთდროულად ხდება ცვლილება არსებითი სახელის რიცხვში).

Uncountables regarded as Countables

Some uncountables treated as countables are used both in the singular and in the plural:

1. When material nouns (uncountables such as tea, wine, honey, coffee, etc) express different sorts:

This *wine* is sour.

Georgian *wines* especially Khvanchkara, Kindzmarauli, Odjaleshi are very tasty.

2. When the names of materials are also the names of objects made of these materials. Here there is a change in lexical meaning:

Glass breaks easily. მინა ტყდება ადვილად.

Iron is a metal. რკინა ლითონია.

Water turns into *ice*. წყალი იქცევა ყინულად.

3. When the noun fish and fruit denote different kinds:

Different fresh-water fishes.

Many *fruits* ripen now: apples, pears, plums.

4. When the noun hair denotes a few separate hairs:

This dog has too much *hair*.

უთვლადი როგორც თვლადი არსებითი სახელი

ზოგიერთი უთვლადი არსებითი სახელი, რომელიც განიხილება როგორც თვლადი, იხმარება მხოლოდ ერთსა და მრავლობითში:

1. როდესაც ნივთიერებათა გამომხატველი არსებითი სახელები (ჩაი, ღვინო, თაფლი, ყავა და სხვ.) გამოხატავენ სხვადასხვა ხარისხს:

ეს ღვინო მჟავეა.

ქართული ღვინო, განსაკუთრებით ხვანჭკარა, კინძმარაული და ოჯალეში, ძალიან გემრიელია.

2. როდესაც ნივთიერებათა გამომხატველი არსებითი სახელი აღნიშნავს საგანს, რომელიც იმ ნივთიერებისაგანაა გაკეთებული; აქ ხდება ცვლილება არსებითი სახელის ლექსიკურ მნიშვნელობაში:

Bring me two *glasses* of wine. მომაწოდეთ ორი ჭიქა ღვინო.

There are many *irons* at the tailor's. სამკერვალოში ბევრი უთოა.

Children like cream *ices*. ბავშვებს უყვართ ნაყინი.

3. როცა მხედველობაშია თევზების და ხილის ნაირსახეობა, არსებით სახელებს *fish* და *fruit* აქვს მრავლობითი რიცხვის ფორმა:

მტკნარი წყლის სხვადასხვა თევზები.

ბევრი ხილი მწიფდება ახლა: - ვაშლი, მსხალი, ქლიაფი.

4. როცა არსებითი სახელი *hair* (თმა) იხმარება ცალკეული თმის მნიშვნელობით:

ამ ძალღს ბევრი ბეწვი აქვს.

She picked up two (some) *hairs* off the collar.

5. When abstract nouns express concrete instances or objects:

I wish you *joy*!

The joys of *childhood*.

She is a real *beauty*.

There were many *beauties* at the ball.

Countables regarded as Uncountables

Some countables treated as uncountables are used only in the singular:

1. When the names of *trees* express kinds of wood as material:

An old *oak* grew near my house.

The cupboard was made of *oak*.

2. When the names of animals are used to denote their flesh (as food):

Father has bought a *turkey*.

We had *turkey* for dinner.

GENDER

There is no grammatical gender in the English language. Difference in gender coincides with difference in sex.

მან აიღო ორი თმა საყელოდან.

5. როცა აბსტრაქტული სახელი აღნიშნავს კონკრეტულ ფაქტს ან საგანს:

ვისურვებ სიხარულს!

ბავშვობის სიხარული.

ის ნამდვილად ლამაზია.

მეჯლისზე იყო ბევრი ლამაზი ქალი

თვლადი როგორც უთვლადი არსებობითი სახელი

ზოგი თვლადი, რომელიც განიხილება როგორც უთვლადი არსებითი სახელი, იხმარება მარტო მხოლოდობითში:

1. როცა არსებითი სახელი იხმარება ხის სახელწოდებასთან როგორც მასალის ნაირსახეობის მაჩვენებელი:

ძველი მუხა (ხე) იზრდება ჩემს ბაღში.

ქურქლის კარადა გაკეთებულია მუხისაგან.

2. როცა არსებითი სახელი აღნიშნავს ცხოველების ხორცს როგორც საკვებს:

მამაჩემმა იყიდა ინდაური.

ჩვენ სადილზე ინდაური გვექონდა.

სქესი

ინგლისურ ენაში გრამატიკული სქესი არ არსებობს; არსებით სახელთა სქესი განისაზღვრება თვით არსებით სახელთა შინაარსით.

Lexically there are three genders in English: Masculine, Feminine and Neuter.

a) Masculine: a noun is of the Masculine gender when it is the name of a male person or animal:

boy (ბიჭი), son (ვაჟიშვილი), father (მამა), bull (ხარი), cock (მამალი)

b) Feminine: a noun is of the Feminine gender when it is the name of a female person or animal:

daughter (ქალიშვილი), mother (დედა), sister (და), cow (ძროხა), hen (ქათამი - დედალი)

c) Neuter: a noun is of the Neuter gender when it is the name of a thing without life:

book (წიგნი), table (მაგიდა), pencil (ფანქარი)

There are three ways of distinguishing the Feminine from the Masculine:

1. By a different word:

Masculine (მამრობითი)

father - მამა

grandfather - პაპა, ბაბუა

brother - ძმა

boy - ბიჭი

husband - ქმარი

man - კაცი

uncle - ბიძა

son - ვაჟიშვილი

cock - მამალი

bull, ox - ხარი

ram - ცხვარი (მამალი, ვერძი)

dog - ძაღლი (ხვადი)

ლექსიკურად ინგლისურში სამი სქესია: მამრობითი, მდედრობითი და საშუალო.

ა) მამრობითი: არსებითი სახელი მამრობითია, როცა ის აღნიშნავს მამრობითი სქესის ადამიანს ან ცხოველს:

ბ) მდედრობითი: არსებითი სახელი მდედრობითია, როცა ის აღნიშნავს მდედრობითი სქესის ადამიანს ან ცხოველს.

გ) საშუალო: არსებითი სახელი საშუალო სქესისაა, როცა ის აღნიშნავს უსულო საგანს.

მდედრობით სქესს მამრობითისაგან ანსხვავებენ სამნაირად:

1. სიტყვის დაპირისპირებით:

Feminine (მდედრობითი)

mother - დედა

grandmother - დიდედა, ბებია

sister - და

girl - გოგო

wife - ცოლი

woman - ქალი

aunt - დეიდა

daughter - ქალიშვილი

hen - ქათამი

cow - ძროხა

ewe - ცხვარი (დედალი, ნერბი)

bitch - ძაღლი (ძუ)

2. By adding a word:
 Masculine (მამრობითი)
 man-servant - მოსამსახურე (კაცი)
 billy-goat - თხა (მამალი)
 Tom-cat - კატა (მამალი)
 he-bear - დათვი (მამალი)
 bull-calf - მოზეერი

3. By a suffix to show 'the feminine gender (-ess, -ine):

Masculine მამრობითი
 actor მსახიობი (კაცი)
 author ავტორი (კაცი)
 Jew ებრაელი (კაცი)
 lion ლომი (ხვალი)
 poet პოეტი (კაცი)
 shepherd მწყემსი (კაცი)
 heir მემკვიდრე (კაცი)
 director დირექტორი (კაცი)
 Negro ზანგი (კაცი)
 tiger ვეფხვი (ხვალი)
 hero გმირი (კაცი)

When things without life and abstract notions are personified, they belong either to the Feminine or to the Masculine gender:

Masculine მამრობითი

Mountains - მთები, the Ocean - ოკეანე, Storm - ქარიშხალი, the Sun - მზე, Summer - ზაფხული, Autumn - შემოდგომა, Winter - ზამთარი, Love - სიყვარული, Fear - შიში, Anger - ბრაზი, Death - სიკვდილი, War - ომი, Time - დრო, Day - დღე, Sleep - ძილი და ა.შ.

Feminine მდედრობითი

Nature - ბუნება, the Earth - დედამიწა, the Moon - მთვარე, the Mother Country - სამშობლო, Countries - ქვეყნები, Universities - უნივერსიტეტები, Ship - გემი, Boat - ნავი, Cities - ქალაქები, Spring - გა-

2. სიტყვის დამატებით:
 Feminine (მდედრობითი)
 maid-servant - მოსამსახურე (ქალი)
 nanny-goat - თხა (დედალი)
 Tib cat - კატა (დედალი)
 she-bear - დათვი (დედალი)
 cow-calf - დეკეული

3. მდედრობითი სქესის აღმნიშვნელი დაბოლოებით (-ess, -ine):

Feminine მდედრობითი
 actress მსახიობი (ქალი)
 authoress ავტორი (ქალი)
 Jewess ებრაელი (ქალი)
 lioness ლომი (ძუ)
 poetess პოეტი (ქალი)
 shepherdess მწყემსი (ქალი)
 heiress მემკვიდრე (ქალი)
 directress დირექტორი (ქალი)
 Negress ზანგი (ქალი)
 tigress ვეფხვი (ძუ)
 heroine გმირი (ქალი)

გაპიროვნებისას უსულო და აბსტრაქტულ არსებით სახელებს ენიჭება მდედრობითი ან მამრობითი სქესი:

ზაფხული, Hope - იმედი, Night - ღამე, Morning - დილა, Charity - მოწყალება, Justice - სამართლიანობა, Sciences - მეცნიერებანი, Liberty - თავისუფლება, Peace - მშვიდობა, Kindness - სიკეთე, Jealousy - ეჭვი და ა.შ.

CASE

ბრუნვა

There are two cases in modern English: Common and Possessive.

თანამედროვე ინგლისურში ორი ბრუნვაა: საერთო და კუთვნილებითი.

The Common Case

საერთო ბრუნვა

A noun in the Common Case is used as any part of the sentence:

არსებითი სახელი საერთო ბრუნვაში შეიძლება იყოს წინადადების ნებისმიერი წევრი:

1. A noun in the Common Case is used as Subject:

1. არსებითი სახელი საერთო ბრუნვაში იხმარება როგორც ქვემდებარე:

The book is on the table.

2. A noun in the Common Case is used as Predicative:

2. არსებითი სახელი საერთო ბრუნვაში იხმარება როგორც შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

George is a schoolboy.

3. A noun in the Common Case is used as Object (direct and indirect):

3. არსებითი სახელი საერთო ბრუნვაში იხმარება როგორც დამატება (პირდაპირი ან ირიბი):

I see my pupils every day. (direct object - პირდაპირი დამატება)
I give my pupils lessons. (indirect object - ირიბი დამატება)

4. A noun in the Common Case is used as an adverbial modifier:

4. არსებითი სახელი საერთო ბრუნვაში იხმარება როგორც გარემოება:

They live in Batumi.

The Possessive Case

A noun is in the Possessive Case when it points out the owner:

კუთვნილებითი ბრუნვა
არსებითი სახელი კუთვნილებით
ბრუნვაშია, როცა საგნის მფლო-
ბელზე მიუთითებს:

David's books - დავითის წიგნები

The Possessive Case is formed by adding -'s (apostrophe s) to the noun.

კუთვნილებითი ბრუნვა იწარმო-
ება არსებით სახელზე 's-ის დართ-
ვით. ეს სუფიქსი გამოითქმება:

This suffix is pronounced:

a) [s] after voiceless consonants:

ა) [s] ხშული თანხმოვნების შე-
მდეგ:

scientist's ['saɪntɪsts]

b) [z] after voiced consonants and vowels:

ბ) [z] მკლერი თანხმოვნებისა და
ხმოვნების შემდეგ:

man's [mænz] negro's ['ni:grouz]

c) [ɪz] after the sounds [s, z, ʃ, ʒ, ɪʃ, dʒ]:

გ) [ɪz] - [s, z, ʃ, ʒ, ɪʃ, dʒ] ბგე-
რების შემდეგ:

James' ['dʒeɪmzɪz] George's ['dʒɔ:dzɪz]

Note 1: The suffix 's is added:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 1 : სუფიქსი 's ემატება:

a) To nouns in the singular:

ა) არსებით სახელებს მხოლოდით
რიცხვში:

the student's room სტუდენტის ოთახი

the worker's house მუშის სახლი

b) To those nouns in the plural which do not form their plural by adding the ending -s:

ბ) იმ არსებით სახელებს მრავლობით
რიცხვში, რომლებიც მრავლობით
რიცხვს არ აწარმოებენ, კუთვნილე-
ბით: ა-ის დამატე-
ბით:

Children's ბავშვების men's კაცების

Note 2: To those nouns which form the plural by adding -s only (apostrophe) is added in the Possessive Case:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2 : იმ არსებით სახე-
ლებს, რომლებიც მრავლობით რიცხვს ა-
ის დამატებით აწარმოებენ, კუთვნილე-
ბით ბრუნვაში ემატებათ მხოლოდ '
(აპოსტროფი):

The students' room სტუდენტების ოთახი

(comp. The worker's house შდრ. მუშის სასლი)

Note 3: When a proper name ends in -s only (apostrophe) is added to it in the Possessive case: შენი შენაჲ: როცა საკუთარი სახელი -ით ბოლოვდება, კუთვნილებით ბრუნვაში მას მხოლოდ '(აპოსტროფი) ემატება:

Burns' poems ['ba:nsɪz] ბერნსის ლექსები
Wells' works ['welsɪz] უელსის თხზულებები

Note 4: When a compound noun, a noun with an apposition or a whole group of words is in the Possessive Case (apostrophe) is added at the end: შენი შენაჲ: რთულ არსებით სახელს, არსებით სახელს თავისი დანართით და სიტყვათა მთელ ჯგუფს კუთვნილებით ბრუნვაში '(აპოსტროფი) ბოლოში ემატება:

The editor-in-chief's order - მთავარი რედაქტორის ბრძანება.
He was told of his brother David's arrival - მას უთხრეს მისი ძმის დავითის ჩამოსვლის შესახებ.
Peace is the working-people's appeal - მშვიდობა მშრომელი ხალხის მოწოდებაა.

Note 5: If two or more persons possess something in common or are the authors of one work, 's (apostrophe s) is added only to the last noun: შენი შენაჲ: თუ ორი ან მეტი პიროვნება ერთად ფლობს რაიმეს, ან თუ ისინი ერთი შრომის ავტორები არიან, კუთვნილებითი ბრუნვის სუფიქსი 's მხოლოდ ბოლო არსებით სახელს ემატება:

Mary and Ann's room - მერის და ანას ოთახი
(*But: Byron's and Shelley's poems* მაგრამ: ბაირონის და შელის პოემები)

The Use of the Possessive Case

კუთვნილებითი ბრუნვის გამოყენება

The Possessive Case is used with nouns denoting living beings:

კუთვნილებითი ბრუნვა იხმარება სულიერი საგნების აღმნიშვნელ არსებით სახელებთან:

David's toys - დავითის სათამაშოები
A bird's feathers - ჩიტის ფრთები
A horse's head - ცხენის თავი

With nouns denoting things without life, we use the Possessive Case equivalent of *of+Common Case*, or *of-phrase*:

უსულო საგნების აღმნიშვნელ არსებით სახელებთან ვხმარობთ კუთვნილებითი ბრუნვის ეკვივალენტს „of+საერთო ბრუნვა“ (ანუ of-ფრაზა):

The leg of a table - მაგიდის ფეხი
(*Comp. A boy's leg* შდრ. ბიჭის ფეხი)

Note: The *of*-phrase may be used with nouns denoting living beings as well:

შენი შენა: of ფრაზა შეიძლება ვიხმაროთ აგრეთვე სულიერი საგნების აღმნიშვნელ სახელთან:

The mother of the boy has come (=The boy's mother has come).

The Possessive Case may be used with some nouns which express things without life.

კუთვნილებითი ბრუნვა შეიძლება ვიხმაროთ ზოგიერთ არსებით სახელებთან, რომლებიც უსულო საგნებს აღნიშნავენ.

These nouns are:

ეს შემდეგი არსებითი სახელებია:

1. Nouns which express time, space or weight:

1. არსებითი სახელები, რომლებიც აღნიშნავენ დროს, სივრცეს ან წონას:

time	{	A month's leave ერთი თვის შვებულება
		Three days' work სამი დღის სამუშაო
space	{	Five miles' distance ხუთი მილის მანძილი
weight	{	A ton's weight ერთი ტონა წონის

2. The nouns sun, moon, earth:

2. არსებითი სახელები - მზე, მთვარე, დედამიწა.

The sun's rays მზის სხივები
The moon's shadow მთვარის ჩრდილი
The earth's axis დედამიწის ღერძი

3. The names of countries:

3. ქვეყნების სახელწოდება:

Shota Rustaveli is Georgia's greatest poet.
შოთა რუსთაველი საქართველოს უდიდესი პოეტია.

4. Names of seasons, months and days:

4. წლის დროთა, თვეების და დღეების სახელწოდებები:

Winter's frost ზამთრის ყინვა
August's heat აგვისტოს სიცხე
Sunday's rest კვირადღის დასვენება

5. Nouns world, nature, ocean, town, ship, boat, truth, music.

5. არსებითი სახელები - მსოფლიო, ბუნება, ოკეანე, ქალაქი, გემი, ნავი, სიმართლე, მუსიკა:

The world's greatest war
Nature's forces
The ocean's depth
The town's streets
Truth's triumph
Musie's voice
The ship's crew
The boat's length

მსოფლიოს უდიდესი ომი.
 ბუნების ძალები
 ოკეანის სიღრმე
 ქალაქის ქუჩები
 სიმართლის ზეიმი
 მუსიკის ხმა
 გემის ეკიპაჟი
 ნავის სიგრძე

6. Nouns denoting newspapers:
 airplanes, cars, ships:

What is your car's number?

6. გემების, თვითმფრინავების და ავტომობილების, გაზეთების აღმნიშვნელი სახელები:

რა ნომერია თქვენი ავტომობილი?

7. Some adverbs: *today, yesterday, tomorrow, tonight ...*

7. ზოგი ზმნიზედა: today, yesterday, tomorrow, tonight...

Have you read *yesterday's* newspaper? გუშინდელი გაზეთი წაიკითხეთ?

Note : The words *house, shop, office* are often omitted after nouns in the possessive case in prepositional phrases:

I dine at my mother's (house).
 She went to the baker's (shop).
 It was in the grocer's (shop).
 We met at the lawyer's (office).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : წინადადებაში სიტყვები: house, shop, office ხშირად გამოტოვებულია კუთვნილებით ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელის შემდეგ წინდებულთან ფრაზაში:

მე ვსადილობ დედაჩემთან (სახლში).
 ის წაიდა საფუნთუშეში (მაღაზიაში).
 ეს მოხდა გასტრონომში (მაღაზიაში).
 ჩვენ შევხვდით იურისტთან (დაწესებულებაში).

THE FUNCTIONS OF THE NOUNS

არსებითი სახელეების ფუნქციები

In the sentence a noun can be: the subject, the object (direct or indirect), the predicative, the attribute, the adverbial modifier (with a prepositions).

წინადადებაში არსებითი სახელი შეიძლება იყოს: ქვემდებარე, დამატება (პირდაპირი ან ირიბი), შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი, განსაზღვრება, გარემოება (წინდებულთან ერთად):

1. Subject:
Nino speaks English well.

1. ქვემდებარე:
 ნინო კარგად ლაპარაკობს ინგლისურად.

2. Object (direct):

I write *letters*.

The teacher helped the *pupil*.

2. დამატება (პირდაპირი):

მე ვწერ წერილებს.

მასწავლებელი მოსწავლეს დაეხმარა.

3. Object (indirect):

The teacher gave *the pupil* an English book.

მასწავლებელმა მისცა მოსწავლეს ინგლისური წიგნი.

3. დამატება (ირიბი):

4. Predicative

David is a *painter*. დავითი მხატვარია.

Nino is a *student* of our Institute. ნინო ჩვენი ინსტიტუტის სტუდენტია.

4. შედგენილი შემასმენლის სახელი ნაწილი:

5. განსაზღვრება:

5. Attribute:

It is *the fruit* season now. ახლა ხილის სეზონია.

I have a *paper* bag. მე ქაღალდის პარკი მაქვს.

Note: Some nouns are used as relative adjectives. Such nouns are called *adjectivized nouns*. In the sentence they perform the function of attributes:

შენი შენა: ზოგი არსებითი სახელი იხმარება ზედსართავის ფუნქციით. ისინი გაზედხართავხებულელია. წინადადებაში იგი შეიძლება იყოს: განსაზღვრება:

A *school* library.

A *football* match.

A *gold* watch.

Winter sport.

სკოლის ბიბლიოთეკა.

ფეხბურთის მატიჩი.

ოქროს საათი.

ზამთრის სპორტი.

6. Adverbial modifier:

I was *in Moscow* last summer. შარშან ზაფხულში მოსკოვში ვიყავი.

We are *at the lesson*. ჩვენ გაკვეთილზე ვართ.

6. გარემოება:

THE ARTICLE

არტიკლი

The article is a form-word (a determiner) used as the marker of the noun. There are two Articles in English: the Indefinite Article - *a* (*an*), and the Definite Article - *the*.

არტიკლი არსებითი სახელის განმსაზღვრელი დამხმარე სიტყვაა. არტიკლი ორია ინგლისურში: განუსაზღვრელი - *a* (*an*) და განსაზღვრული - *the*.

We can name a thing:

a) to distinguish a thing belonging to a class from those belonging to other classes:

This is a bag (any bag, but not a pen, a book or any other thing).

b) to distinguish a particular thing from other similar things within the same class:

I want to buy the bag (not any bag, buy a definite one).

Indefinite and Definite Articles serve to show this difference.

THE INDEFINITE ARTICLE

The Indefinite Article is a nominating, classifying article. It merely names a thing and refers it to a definite class.

When we generalize a noun, we place the Indefinite Article before it:

This is *a* pencil. ეს ფანქარია.

The Indefinite Article *a* indicates that we mean any pencil (one of the class of pencils) which we do not single out from among similar things (here - a pencil).

I want to buy *a* pencil.

მეტყველებისას ჩვენ შეგვიძლია დავასახელოთ სახელი ისე, რომ:

ა) გამოვყოთ იგი მისგან განსხვავებული საგნებიდან (და ამით გამოვარჩიოთ ერთი კლასი, რომელსაც ეს საგანი ეკუთვნის):

ეს ჩანთაა (და არა წიგნი, კალამი და სხვ.).

ბ) გამოვყოთ იგი მისი მსგავსი ერთი და იგივე კლასის საგნებიდან:

მე მინდა ვიყილო ჩანთა (არა საზოგადოდ ჩანთა, არამედ განსაზღვრული).

ამ განსხვავების გამოსახატავად იხმარება განუსაზღვრელი და განსაზღვრული არტიკლი.

განუსაზღვრელი არტიკლი

განუსაზღვრელი არტიკლი წოდებითი და მაკლასიფიცირებელია, ის მხოლოდ ასახელებს საგანს (განსაზღვრავს თუ რომელ საგანზეა ლაპარაკი) და განსაზღვრულ კლასს უქვემდებარებს.

როცა არსებით სახელს ზოგადი მნიშვნელობით ვხმარობთ, მის წინ განუსაზღვრელი არტიკლი დაისმის:

განუსაზღვრელი არტიკლი *a* - გვიჩვენებს, რომ ეს რომელიღაც ერთი ფანქარია (მოცემული კლასის), რომელიც არ გამოვაცალკევებთ არსებული საგნებიდან (ამ შემთხვევაში ფანქრებიდან):

მე მინდა ვიყილო ფანქარი.

The Indefinite Article *a* indicates that I generally wish to buy a pencil, but not a book, a pen, a table or any other object.

Thus, when we consider a thing as a representative of a given class and do not single it out from among similar things, (when we mean any pencil, no matter which) the Indefinite Article is used

Note 1: The Indefinite Article originated from the numeral one.

The Definite Article originated from the demonstrative pronoun that.

Note 2: The Indefinite Article has two forms: *a* [ə] - before words beginning with a consonant sound and *an* [ən] - before words beginning with a vowel sound:

a book, *a* table
an engineer, *an* actor

The Indefinite Article is used only before singular nouns:

a book, *a* door, *a* table

The Indefinite Article is never used before uncountable and countable nouns in the plural:

These are books.
They are sailors.

განუსაზღვრელი არტიკლი *a* - გვიჩვენებს, რომ მე მსურს ერთი რომელიღაც ფანქრის ყიდვა და არა სხვა რომელიმე საგნის - წიგნის, კალმის, მაგიდის, ფეხსაცმლის და სხვ.

ე.ი. როცა მხედველობაში გვაქვს საგანი როგორც მხოლოდ მოცემულ საგანთა კლასის წარმომადგენელი და არ გამოვაცალკევებთ მას მისი მსგავსი საგნებიდან (ამ შემთხვევაში - ფანქრებიდან), ე.ი. როცა ვლაპარაკობთ ფანქარზე და მხედველობაში გვაქვს ნებისმიერი ფანქარი, მაშინ მის წინ დაისმის განუსაზღვრელი არტიკლი.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 1: განუსაზღვრელი არტიკლი წარმოქმნილია რიცხვითი სახელიდან one (ერთი).

განსაზღვრული არტიკლი წარმოქმნილია ჩვენებითი ნაცვალსახელიდან that.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2: განუსაზღვრელ არტიკლს ორი ფორმა აქვს: *a* [ə] იმ სიტყვების წინ, რომლებიც თანხმოვნით იწყება და *an* [ən] იმ სიტყვების წინ, რომლებიც ხმოვნით იწყება:

განუსაზღვრელი არტიკლი იხმარება მხოლოდ მხოლოდობითი რიცხვის სახელებთან:

განუსაზღვრელი არტიკლი არასდროს არ იხმარება უთვლადი და მრავლობით რიცხვში მდგარი არსებითი სახელის წინ.

ეს წიგნებია.
ისინი მეზღვაურები არიან.

Life is sweet.

Snow is white.

Such meaningful absence of the article is called the zero-article.

The Indefinite Article may stand before a descriptive attribute qualifying the noun:

It is a *little* goat.

My uncle caught *a big* fish.

სიცოცხლე მშვენიერია.

თოვლი თეთრია.

ასეთ გამოტოვებულ არტიკლს ეწოდება ნულოვანი არტიკლი.

განუსაზღვრელი არტიკლი იმ არსებითი სახელის წინ დგას, რომელიც განისაზღვრება აღწერილობითი განსაზღვრებით:

ის პატარა თხაა.

ბიძაჩემმა დაიჭირა დიდი თევზი.

THE DEFINITE ARTICLE

განსაზღვრული არტიკლი

When we particularize a noun, we place the definite article before it:

როცა არსებით სახელს ინდივიდუალური მნიშვნელობით ვხმარობთ, მის წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

The book is here. წიგნი აქ არის.

The Definite Article indicates that not a *ny* book is meant, but the definite one which is distinct from other similar objects (books).

განსაზღვრული არტიკლი *The* - გვიჩვენებს, რომ მხედველობაშია არა რომელიმე, არამედ განსაზღვრული წიგნი, რომელიც სხვა მისი მსგავსი საგნებიდან - ე. ი. წიგნებიდან ირჩევა:

Give me *the* book, please. მომეცით (ის) წიგნი, გთაყუა.

The - indicates that I wish to have not any book, but a particular one, which is now on the table before my friend.

The - გვიჩვენებს, რომ მე ვთხოვლობ არა რომელიმე წიგნს, არამედ სწორედ იმ წიგნს, რომელიც, ვთქვათ, მაგიდაზე დევს ჩემი ამხანაგის წინ.

Note: The definite article reads [ბი] before vowel sounds and [ბა] before consonant sounds:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ი: განსაზღვრული არტიკლი წარმოითქმის როგორც [ბი] ხმოვანი ბგერების წინ და როგორც [ბა] თანხმოვანი ბგერების წინ:

The pencil [ბა 'pensl], *The Institute* [ბი 'insti:tju:]

Note 2: The definite article is used both before countables (singular and plural) and uncountables:

შენი შენაჲ: განსაზღვრული არტიკლი იხმარება თელად (მხოლოდობითა და მრავლობითში) და უთელად არსებით სახელებთან:

The book I bought yesterday is very good.-
წიგნი, რომელიც გუშინ ვიყიდე, ძალიან კარგია.

The books I bought yesterday are very good. -
წიგნები, რომლებიც გუშინ ვიყიდე, ძალიან კარგია.

The milk is warm.

ეს რძე თბილია.

The air is cold tonight.

ჰერი ცივია ამდამ.

The Definite Article may stand before a noun with a limiting attribute:

განსაზღვრული არტიკლი იმ არსებითი სახელის წინ დგას, რომელსაც მაკონკრეტებელი განსაზღვრება მოყვება, ე. ი. განსაზღვრება, რომელსაც ინდივიდუალური მნიშვნელობით ვხმარობთ:

He saw a familiar face in the second row.

მან ნაცნობი სახე დაინახა მეორე რიგში.

The path between the houses was narrow.

ბილიკი ორ სახლს შორის ვიწროა.

The Use of Articles

არტიკლების ხმარება

The Indefinite Article is used:

განუსაზღვრელი არტიკლი იხმარება:

1. Before any noun predicative, countable, singular, without anything to particularize it:

1. ნებისმიერი თელადი მხოლოდობითი რიცხვის პრედიკატული არსებითი სახელის წინ, რომელიც არ იხმარება ინდივიდუალური მნიშვნელობით:

David is a painter. დავითი მხატვარია.

My father is a blacksmith. მამაჩემი მჭედელია.

My brother is an engineer. ჩემი ძმა ინჟინერია.

I am a Georgian. მე ქართველი ვარ.

Tom is an Englishman. თომას ინგლისელია.

2. Before *hundred, thousand, million, pound, Kilogram* when they have the meaning of one:

2. სიტყვების - ასი, ათასი, მილიონი, გირვანქა, კილოგრამის - წინ, როცა მათ აქვთ მნიშვნელობა ერთი:

a million ერთი მილიონი

She has a hundred books. მას ასი წიგნი აქვს.

There were a thousand people in the hall.

დარბაზში (ერთი) ათასი კაცი იყო.

3. Before nouns expressing time having the meaning of every:

3. დროის გამომხატველი არსებითი სახელების წინ, რომლებსაც აქვთ მნიშვნელობა - ყოველი:

I go to the cinema once a week (once every week).

კინოში (ყოველ) კვირაში ერთხელ დადივარ.

We have six lessons a day (every day).

დღეში (ყოველდღე) ექვსი გაკვეთილი გვაქვს.

I get a thousand roubles a month (every month).

თვეში (ყოველ თვიურად) ათას მანეთს ვიღებ.

I go to Moscow twice a year (every year).

მოსკოვში წელიწადში (ყოველ წელიწადს) ორჯერ მივდივარ.

4. After the word *what* in exclamatory sentences, if the noun is countable and in the singular:

4. სიტყვა *what*-ის შემდეგ ძახილის წინადადებაში თვლადი არსებითი სახელის წინ მხოლოდობით რიცხვში:

What a fine day! რა მშვენიერი დღეა!

What a beautiful picture! რა მშვენიერი სურათია!

What an interesting story! რა საინტერესო მოთხრობაა!

But: What fine weather! მაგრამ: რა ჩინებული ამინდია!

5. In narration, to introduce a new element (a thing, a person, ect) in the sentence, we just name a thing new to the hearer:

I met a man in the street.

Here "a man" is a new person for the hearer.

The Definite Article is used:

1. Before nouns which express unique things:

5. თხრობის დროს პირველად მოხსენიებულ არსებით სახელებთან ჩვენ მარტო ვასახელებთ ახალ ელემენტს (საგანი, პიროვნება): ქუჩაში (ვიღაც ერთ) კაცს შევხვდი.

აქ "a man" ახალი ელემენტია.

განსაზღვრული არტიკლი იხმარება:

1. იმ არსებითი სახელების წინ, რომლებიც გამოხატავენ ერთადერთ საგანს:

the sun (მზე), the moon (მთვარე), the sky (ცა), the earth (დედამიწა), the universe (სამყარო), the atmosphere (ატმოსფერო), the North (ჩრდილოეთი), the South (სამხრეთი), the East (აღმოსავლეთი), the West (დასავლეთი).

2. Before the names of oceans, seas, lakes, rivers and mountain ranges:

2. ოკეანეების, ზღვების, ტბების, მდინარეებისა და მთაგარეხილების სახელწოდებათა წინ:

The Atlantic Ocean (ატლანტის ოკეანე), The Black Sea (შავი ზღვა), The Volga (ვოლგა), The Mtqvari (მტკვარი), the Urals (ურალის მთები), the Alps (ალპები).

3. Before the names of ships, newspapers, magazines, hotels:

3. გემების, გაზეთების, ჟურნალების, სასტუმროების სახელწოდებათა წინ:

The "Tchelyuskin" („ჩელუსკინი“), The „Tbilisi“ („თბილისი“), The „Mnatobi“ („მნათობი“), The „Metchi“ („მეტეხი“)

4. In the following expressions:

4. შემდეგ გამოთქმებთან:

in the afternoon (ნაშუადღევს), in the evening (საღამოს), in the morning (დღით), in the daytime (დღისით)

but:

მაგრამ:

all day (მთელი დღე), at noon, at midday (შუადღისას), by day (დღისით), all night (მთელი ღამე)

5. Before nouns in the singular when they express the whole class or kind of things:

5. მხოლოდითი რიცხვის არსებითი სახელების წინ, როცა ისინი გამოხატავენ საგანთა მთელ კლასს:

The horse is a very useful domestic animal.
ცხენი ძალიან გამოსადეგი შინაური ცხოველია.
The pine is a coniferous tree.
ფიჭვი წიწვიანი ხეა.

6. Before the following adjectives:

6. შემდეგი ზედსართავი სახელების წინ:

Following, last, next, same, very, only.

Read *the following* sentences!

She has made *the same* mistake.

Are you getting off at *the next* stop?

You are *the very* boy I am looking for.

She is *the only* child of her parents.

Note 1: "An only child" is to be regarded as a set phrase.

Note 2: No article is used before *next* and *last* in the following word combinations:

next door მეზობლად, *next week* (month, year) მომავალ კვირას (თვეს, წელს), *next spring* (summer, autumn, winter), *next Monday* (Sunday ...), *next time*, *last week* (month, year) გასულ კვირას (თვეს, წელს), *last Monday* (Sunday,...), *last spring* (summer, autumn, winter).

David lives *next door* to me.

I shall be on duty *next week*.

I called on you *last night*, but you were out.

7. In narration when the thing indicated by the noun has already been mentioned:

I met *a man* in the street.

The man came up to me and asked for help.

Here "the man" is not new to the hearer. A definite man is meant.

8. With the names of the four cardinal points:

the North - ჩრდილოეთი, the South - სამხრეთი, the East - აღმოსავლეთი, the West - დასავლეთი.

He lives *in the North* - ის ჩრდილოეთში ცხოვრობს.

წაიკითხე შემდეგი წინადადებები! მან იგივე შეცდომა დაუშვა.

შემდეგ გაჩერებაზე ჩამოდიხართ?

შენ სწორედ ის ბიჭი ხარ, რომელსაც მე ვეძებ.

ის დედისერთაა.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა I : An only child განიხილება როგორც გამოთქმა, გამონათქვამი (a set phrase).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2 : next და last უარტიკლოდ იხმარება შემდეგ სიტყვათშეთანხმებებში:

დავითი ჩემს მეზობლად ცხოვრობს.

მე მორიგე ვიქნები მომავალ კვირას.

მე გუშინ საღამოს მოვედი, მაგრამ შენ შინ არ იყავი.

7. თხრობის დროს ერთხელ უკვე მოხსენიებული არსებითი სახელის წინ:

ქუჩაში (ვიღაც, ერთ) კაცს შევხვდი.

ეს კაცი მოვიდა ჩემთან და დახმარება მთხოვა.

აქ the man უკვე ცნობილი ელემენტია. განსაზღვრული კაცი იგულისხმება.

8. ქვეყნის ოთხი მხარის აღმნიშვნელ სახელებთან:

Note: If those words denote direction no article is used (no article is used before the adverbs of direction):

They sailed *north*. მათ ჩრდილოეთისაკენ გაიქურეს.

He travelled all over the country from *north* to *south* and from *east* to *west*.

მან შემოიარა მთელი ქვეყანა ჩრდილოეთიდან სამხრეთისაკენ და აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ.

9. Before nouns preceded by adjectives in the superlative degree or ordinal numerals:

The best pupil.

The second year of the war.

Note: Adverbs in the superlative degree take no articles:

Who can read best?

10. Before names of theatres, museums, cinemas, concert halls, etc:

the Bolshoi Theatre

the British museum

the Philharmonic hall

The Articles are not used:

1. Before proper names: names of persons, family names, names of countries and towns:

David, Nino, Dickens, Byron, Russia, Georgia, England, Moscow, Tbilisi, London.

Note 1: Names of persons, when they are used as common nouns, have the definite article:

შენი შენა: თუ ეს სახელები მიმართულებას აღნიშნავს, მაშინ ისინი უარტიკლოდ იხმარება (არტიკლი არ იხმარება მიმართებით ზმნიზედასთან):

9. იმ არსებით სახელებთან, რომლებსაც განსაზღვრავს აღმატებითი ხარისხის ზედსართავი სახელი ან რიგობითი რიცხვითი სახელი.

საუკეთესო მოსწავლე.

ომის მეორე წელი.

შენი შენა: არტიკლი არ იხმარება ზმნიზედებთან აღმატებით ხარისხის ვის შეუძლია ყველაზე კარგად წაიკითხოს?

10. განსაზღვრული არტიკლი იხმარება თეატრების, მუზეუმების, კინოთეატრების, საკონცერტო დარბაზების სახელწოდებათა წინ:

the Rustaveli Theatre

the Tretiakov Gallery

the Apollo (cinema)

არტიკლი არ იხმარება:

1. საკუთარი სახელების: პიროვნებათა სახელებისა და გვარების, ქვეყნებისა და ქალაქების სახელწოდებების წინ:

შენი შენა 1: საკუთარი არსებითი სახელების წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის, როცა ისინი საზოგადო არსებითი სახელების მნიშვნელობით იხმარებიან:

He is *the Rustaveli* of our age. - ის ჩვენი საუკუნის რუსთაველია.

Note 2: Family names (in the pl.) when they denote the whole family, have the definite article:

the Browns (ბრაუნები, ე.ი. ბრაუნების ოჯახი)
the Nelsons (ნელსონები)

შენიშვნა 2: გვარებს (მრავლობით რიცხვში) განსაზღვრული არტიკლი აქვთ, როცა ისინი მთელ ოჯახზე მიუთითებენ:

Note 3: The Definite Article is used before the names of the following countries:

The United States of America - ამერიკის შეერთებული შტატები (the U. S. A.- ა.შ.შ.)
The Caucasus - კავკასია
The Ukraine - უკრაინა
The Crimea - ყირიმი

შენიშვნა 3: განსაზღვრული არტიკლი იხმარება შემდეგი ქვეყნების სახელწოდებათა წინ:

2. If a geographical proper noun (a compound one) contains a proper noun as its main element:

2. თუ გეოგრაფიული სახელი შედგენილია და შეიცავს საკუთარ სახელს როგორც მის მთავარ ელემენტს:

Great Britain *North America* *Central Africa*

Note: The Definite Article is used if the compound name contains a common noun as its main element:

შენიშვნა: განსაზღვრული არტიკლი იხმარება, თუ შედგენილი სახელი შეიცავს საზოგადო არსებით სახელს, როგორც მთავარ ელემენტს:

The United States, The United Kingdom

3. If nouns denoting titles, ranks are followed by names of persons:

3. თუ პირად სახელებს წინ უსწრებს ტიტულების სახელწოდებები:

Academician Vecua, General Leselidze, Professor Pipia, Mr. Brown,...

Note: The Definite Article is used if common nouns denoting professions are followed by names of persons:

შენიშვნა: განსაზღვრული არტიკლი იხმარება, თუ საკუთარ არსებით სახელებს წინ უსწრებს საზოგადო არსებითი სახელები, რომლებიც აღნიშნავენ პროფესიას:

The painter Gudiashvili, the poet Leonidze.

4. Nouns indicating relationship have no article, when they are used by the members of the family:

Mother has gone to the theatre.

Father has not yet come.

Uncle David is in Moscow.

Aunt Nino is at home.

4. ნათესაობის აღმნიშვნელ არსებით სახელებს, როცა მათზე ლაპარაკობენ ოჯახის წევრები, არტიკლი არა აქვს:

5. Material nouns have no articles:

Water is necessary for plants.

წყალი აუცილებელია მცენარეებისათვის.

Milk is necessary for children.

რძე აუცილებელია ბავშვებისათვის.

Iron is hard. რკინა მაგარია.

5. ნივთიერებათა არსებით სახელებს არტიკლი არა აქვთ:

Note: The definite article is used with names of material when a definite part of the substance is meant:

The milk is warm.

ეს რძე თბილია (და არა საერთოდ რძე თბილია).

The water is hot.

ეს წყალი ცხელია (და არა საერთოდ წყალი ცხელია).

შენიშვნა: თუ მხედველობაში გვაქვს ნივთიერების განსაზღვრული რაოდენობა, ნივთიერებათა არსებითი სახელების წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

6. Abstract nouns have no articles:

Science is rapidly progressing in Japan.

მეცნიერება სწრაფად ვითარდება იაპონიაში.

Unemployment is rapidly growing in capitalist countries.

უმუშევრობა სწრაფად იზრდება კაპიტალისტურ ქვეყნებში.

Peace is the working-people's appeal.

მშვიდობა მშრომელი ხალხის მოწოდებაა.

6. აბსტრაქტულ არსებით სახელებს არტიკლები არა აქვს:

Note: The definite article is used with abstract nouns when they are used in a definite meaning:

შენიშვნა: თუ აბსტრაქტულ არსებით სახელებს განსაზღვრული მნიშვნელობით ვხმარობთ, მათ წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

The labour of peasants (whose labour) in capitalist countries is very hard.
 გლეხების შრომა (ვისი შრომა?) კაპიტალისტურ ქვეყნებში ძალიან მძიმეა.
The production of steel (the production of what?) has increased.
 ფოლადის წარმოება (რისი წარმოება?) გაიზარდა.
 Phonetics is *the science of sounds* (the science of what?).
 ფონეტიკა მეცნიერებაა (რის შესახებ?) ბგერების შესახებ.

7. The names of days, months and seasons have no articles:

7. დღეების, თვეებისა და წლის დროთა სახელებს არტიკლები არა აქვთ:

We begin work on *Monday* and finish it on *Saturday*.
 ჩვენ მუშაობას ვიწყებთ ორშაბათს და ვამთავრებთ შაბათს.
 We rest on *Sunday*. ჩვენ ვისვენებთ კვირას.
 It is very cold in *winter*. ზამთარში ძალიან ცივა.
 I shall go to Moscow in *April*. მოსკოვში აპრილში წავალ.
 Our holidays begin in *July*. ჩვენი არდადეგები იწყება ივლისში.
 It is hot in *summer*. ზაფხულში ცხელა.

Note: The definite article is used with names of days and seasons when they are used in a definite meaning:

შენი შენი: თუ დღეებისა და წლის დროთა სახელწოდებანი განსაზღვრული მნიშვნელობით იხმარება, მათ წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

The Monday before New Year. ახალი წლის წინა ორშაბათი.
The winter of 1917. 1917 წლის ზამთარი.

8. Articles are not used before the words:

8. არტიკლები არ იხმარება შემდეგი სიტყვების წინ:

breakfast (საუზმე), lunch (მეორე საუზმე), dinner (სადილი), supper (ვახშამი)

At 8 I have *breakfast*. 8 საათზე ვსაუზმობ.
 At 12 I have *lunch*. 12 საათზე ვსაუზმობ.
 At 6 I have *dinner*. 6 საათზე ვსადილობ.
 At 10 I have *supper*. 10 საათზე ვვახშმობ.

Call me when *breakfast* (*lunch*, *dinner*, *supper*) is ready.
 დამიძახე, როცა საუზმე (სადილი, ვახშამი) მზად იქნება.

Note: The definite article is used if these words are used in a definite meaning:

შენი შენი: თუ ამ სიტყვებს განსაზღვრული მნიშვნელობით ვიხმარებთ, მათ წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

The dinner (breakfast, lunch, supper) is very good here.

სადილი (საუზმე, ვახშამი) აქ ძალიან კარგია.

The dinner (breakfast, lunch, supper) you gave me was very good.

სადილი (საუზმე, ვახშამი), რომლითაც ტყვენ გამიზამსინძლდით, ძალიან კარგი იყო.

The dinner (breakfast, lunch, supper) was prepared by my mother.

სადილი (საუზმე, ვახშამი) დედაჩემმა გააკეთა.

9. Articles are not used with the words: *school, college, market, hospital, bed, etc.*, when they denote the aim they serve:

9. არტიკლი არ იხმარება სიტყვებთან: კოლეჯი, სკოლა, ბაზარი, საავადმყოფო, საწოლი და სხვ., როცა იმ შინაარსს გამოხატავენ, რასაც ჩვეულებრივ ემსახურებიან:

I go to school (to study).

მე დავდივარ სკოლაში (რათა ვისწავლო).

Mother goes to market (to buy smth.) every day.

დედაჩემი დადის ბაზარში (რაიმეს საყიდლად) ყოველდღე.

Go to bed! (to sleep).

დაწექი! (დასაძინებლად)

Note 1: If these words denote concrete objects, the articles are used:

შენი შენი: თუ ეს სიტყვები კონკრეტულ ობიექტებს გამოხატავენ, მათ წინ არტიკლი დაისმის:

Yesterday I went to the school.

გუშინ მე სკოლაში წავედი.

აქ მე გვიჩვენებს, რომ მე სკოლაში სასწავლებლად კი არ წავედი, არამედ სხვა საქმისათვის, ვთქვათ, იმის გასაგებად, თუ როგორ სწავლობს ჩემი პატარა ძმა.

A school has been built in the street where I live.

სკოლა (სკოლის შენობა) ააშენეს იმ ქუჩაზე, სადაც მე ვცხოვრობ.

My friend lives opposite the school.

ჩემი მეგობარი სკოლის (შენობის) წინ ცხოვრობს.

There is a hospital near my house.

ჩემი სახლის ახლოს საავადმყოფოა (შენობა).

comp: *Last year I fell ill and was in hospital for 10 days.*

: შარშან ავად გავხდი და ვიწექი საავადმყოფოში (სამკურნალოდ) 10 დღე.

Note 2: The words *University* and *Institute* take articles:

შენი შენი: *University* (უნივერსიტეტი) და *Institute* (ინსტიტუტი) - არტიკლებს მოითხოვენ:

I studied at the University. - მე ვსწავლობდი უნივერსიტეტში.

There is an Institute of Foreign Languages in Tbilisi. - თბილისში არის უცხო ენათა ინსტიტუტი.

I study at the Institute of Foreign Languages. - მე ვსწავლობ უცხო ენათა ინსტიტუტში.

10. Articles are not used before the names of languages: 10. არტიკლი არ იხმარება ენათა აღმნიშვნელ სიტყვებთან:

Georgian (ქართული), Russian (რუსული), English (ინგლისური), German (გერმანული), French (ფრანგული), Italian (იტალიური), Spanish (ესპანური).

I know *Georgian and Russian*.

მე ვიცი ქართული და რუსული.

I study *English and German*.

მე ვსწავლობ ინგლისურს და გერმანულს.

My sister wants to learn *Italian*.

ჩემს დას უნდა იტალიურის შესწავლა.

He speaks *Spanish* well.

ის კარგად ლაპარაკობს ესპანურად.

11. Nouns used in direct address take no article: 11. არტიკლი არ იხმარება თუ არსებითი სახელი მიმართვას გამოხატავს:

Children, be quiet!

Doctor, I feel bad.

ბავშვებო, წყნარად იყავით!

ექიმო, ცუდად ვარ.

12. Names of streets, squares, parks, underground stations and airports are used without articles: 12. არტიკლი არ იხმარება ქუჩების, მოედნების, პარკების, მეტროს სადგურებისა და აეროპორტების სახელწოდებათა წინ:

Rustaveli avenue.

Pushkin square.

Chavchavadze street.

რუსთაველის პროსპექტი.

პუშკინის სკვერი.

ჭავჭავაძის ქუჩა.

13. Articles are not used in some expressions given below: 13. არტიკლები არ იხმარება ზოგიერთ გამოთქმაში:

by tram (ტრამვაით), by car (ავტომობილით), by train (მატარებლით), by trolleybus (ტროლეიბუსით), on foot (ფეხით), from head to foot (თავიდან ფეხებამდე), by hand (ხელით), at hand (ხელთ), hand in hand (ხელისხელჩაკიდებული), arm in arm (მკლავგაყვრილი), day by day (დღითიღღ), week by week (კვირიდან კვირამდე), from tree to tree (ხიდან ხეზე), from rock to rock (კლდიდან კლდეზე), from beginning to end (თავიდან ბოლომდე).

I go to the Institute by *tram* (car, bus, trolleybus). -
მე დავდივარ ინსტიტუტში ტრამვაით (ავტომობილით, ავტობუსით,
ტროლეიბუსით).

I go to the country by *train*. - მე დავდივარ სოფელში მატარებლით.
Sometimes I go to school on *foot*. - ზოგჯერ სკოლაში ფეხით მივდივარ.

Yesterday my father got wet *from head to foot*. -

გუშინ მამაჩემი თავიდან ფეხებამდე დასველდა.

He copied his lesson *by hand*. - მან გაკვეთილი ხელით გადაწერა.

I have no dictionary *at hand*. - ლექსიკონი ხელთ არა მაქვს.

They walked *hand in hand* (arm in arm). -

ისინი სეირნობდნენ ხელიხელჩაკიდებული (მკლავგაყრილი).

His health improved *day by day* (week by week). -

მისი ჯანმრთელობა უმჯობესდებოდა დღითი დღე (კვირიდან კვირამდე).

Learn the lesson *from beginning to end!* -

ისწავლე გაკვეთილი თავიდან ბოლომდე!

Place of Article

არტიკლის ადგილი

a) Articles are generally placed before nouns:

ა) არტიკლები საერთოდ არსებობს სახელთა წინ დაისმის:

a student, an apple, the river

b) Articles are placed before adjectives, when they (adj.) precede nouns:

ბ) არტიკლი დაისმის ზედსართავი სახელების წინ, როცა ისინი (ზედსართავი სახელები) წინ უსწრებენ არსებით სახელებს:

a good student (კარგი სტუდენტი), *a ripe apple* (მწიფე ვაშლი), *the swift river* (ჩქარი მდინარე)

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 1: თუ არტიკლი ცალცალკე დაისმის and კავშირით შეერთებული და განსაზღვრების ფუნქციის მქონე ორივე ზედსართავი სახელის წინ, მაშინ არტიკლი ორ საგანზე მიუთითებს.

A black and a white cat. შავი და თეთრი კატა (ე.ი. ორი კატა - ერთი შავი და მეორე თეთრი).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2: თუ არტიკლი მხოლოდ პირველი ზედსართავი სახელის წინ დაისმის, მაშინ არტიკლი ერთი საგნის ორ განსხვავებულ ნიშან-თვისებაზე მიუთითებს:

A black and white cat - კატა (ერთი), რომელსაც შავი და თეთრი ბუნევი აქვს.

c) The Definite Article is placed after the words *all, both*; გ) განსაზღვრული არტიკლი და-ისმის შემდეგი სიტყვების შემდეგ: *all* (ყველა, მთელი), *both* (ორივე):

All the world knows that the Georgian people are fighting for peace. მთელმა მსოფლიომ იცის, რომ ქართველი ხალხი იბრძვის მშვიდობისათვის.

I have read *both* the books. მე ორივე წიგნი წავიკითხე.

d) The Indefinite Article is placed after the words: *such, what, half*; დ) განუსაზღვრელი არტიკლი თავსდება შემდეგი სიტყვების შემდეგ: *such* (ასეთი), *what* (როგორი, რანაირი), *half* (ნახევარი):

I have never seen *such* a beautiful picture.

ასეთი მშვენიერი სურათი არასოდეს მინახავს.

What an interesting plan is it!. რა მშვენიერი გეგმაა!

I shall come in *half* an hour. მე ნახევარ საათში მოვალ.

Note: The indefinite article is placed between an adjective as an attribute and its noun if the adjective is preceded by the words *so, too, how*; შენიშვნა: განუსაზღვრელი არტიკლი დაისმის განსაზღვრების ფუნქციის მქონე ზედსართავ სახელსა და არსებით სახელს შორის, როცა ზედსართავს წინ უსწრებენ სიტყვები *so, too, how*:

So long a time. ახე დიდი დრო. (და არა: *So a long time*.)

It is *too* difficult a *task*. ძალიან ძნელი ამოცანაა. (და არა: *It is a too difficult task*.)

How sad a *story*! რა სამწუხარო ამბავია! (და არა: *How a sad story*!).

THE ADJECTIVE

ზედსართავი სახელი

An Adjective is a word which qualifies a noun:

ზედსართავი ჰქვია ისეთ სახელს, რომელიც არსებით სახელს განსაზღვრავს, ანუ მის თვისებას ან ნიშანს გამოხატავს:

A *good* worker

A *red* flag

A *long* distance

კარგი მუშა

წითელი დროშა

დიდი მანძილი

Note: In English the adjective has no inflexions for case, number and gender:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ინგლისურ ენაში ზედსართავი სახელი არ იცვლება ბრუნვის, რიცხვისა და სქესის მიხედვით:

a good student კარგი სტუდენტი
good students კარგი სტუდენტები
a clever boy ჭკვიანი ბიჭი
a clever girl ჭკვიანი გოგო

Kinds of Adjectives

ზედსართავთა სახეები

I. Qualitative Adjectives denote different qualities of a thing:

I. თვისებრივი ზედსართავი სახელები აღნიშნავენ საგნის ამა თუ იმ თვისებას:

1. Mental qualities - *clever, silly,...*
2. Physical qualities - *strong, weak,...*
3. Colour - *white, black,...*
4. Shape - *round, triangular,...*
5. Size - *big, small,...*
6. Age - *old, young,...*
7. Height - *tall, small, low,...*
8. Depth - *deep, shallow,...*
9. Width - *wide, broad,...*
10. Length - *long, short,...* etc.

1. გონებრივი თვისებები - ჭკვიანი, სულელი,...
2. ფიზიკური თვისებები - ძლიერი, სუსტი,...
3. ფერი - თეთრი, შავი,...
4. ფორმა - მრგვალი, სამკუთხედი,...
5. ზომა - დიდი, პატარა,...
6. ასაკი - მოხუცი, ახალგაზრდა,...
7. სიმაღლე - მაღალი, დაბალი,...
8. სიღრმე - ღრმა, წყალმარჩხობა,...
9. სივანე - ფართო, ვიწრო, განიერი,...
10. სიგრძე - გრძელი, მოკლე, ... და სხვ.

II. Quantitative Adjectives denote different indefinite quantities of a thing:

II. რაოდენობითი ზედსართავი სახელი აღნიშნავს სხვადასხვა განუსაზღვრელ რაოდენობას:

Much - ბევრი, little - ცოტა, many - ბევრი, few - ცოტა, etc.

III. Relative Adjectives denote different qualities of any thing through their relation to other things:

III. მიმართებითი ზედსართავი სახელები აღნიშნავენ სხვადასხვა თვისებებს მათი საგნებთან ურთიერთობის მეშვეობით:

1. To materials - *milky, rosy,...*

2. To place - *Indian, Brazilian,...*

3. To natural objects - *solar, lunar,...*

4. To time - *daily, weekly, etc.*

Degrees of Comparison of Adjectives

Adjectives have degrees of comparison.

There are three degrees of comparison: the Positive, the Comparative and the Superlative.

Formation of degrees of comparison

The comparative and the superlative degrees are formed in three ways:

a) by adding *-er* (in the comparative) and *-est* (in the superlative).

b) by adding *more* (in the comparative) and *most* (in the superlative).

c) from other roots.

Degrees of comparison by adding *-er* and *-est* form:

1. All the adjectives of one syllable:

2. Adjectives of two syllable ending in *-y, -er, -ow*:

1. მასალებთან (ნივთიერებითი) - რძიანი, ვარდისფერი,...

2. ადგილთან - ინდიელი, ბრაზილიელი,...

3. ბუნებასთან - მზიანი, მთვარიანი,...

4. დროსთან - ყოველდღიური, კვირეული. ...

ზედსართავ სახელთა შედარებითი ხარისხები

ზედსართავ სახელებს შედარებითი ხარისხები აქვთ (რომელთა წარმოების დროს ისინი ფორმას იცვლიან).

შედარებითი ხარისხი სამია: დადებითი, შედარებითი და აღმატებითი.

შედარებითი ხარისხების წარმოება

შედარებითი და აღმატებითი ხარისხები სამგვარად იწარმოება:

ა) შედარებით ხარისხში *-er*-ის და აღმატებით ხარისხში *-est*-ის დამატებით.

ბ) შედარებით ხარისხში *more*-ის და აღმატებით ხარისხში *most*-ის დამატებით.

გ) სხვა ფუძიდან.

შედარებით ხარისხებს *-er* და *-est*-ის დამატებით აწარმოებენ:

1. ყველა ერთმარცვლიანი ზედსართავები;

2. *-y, -er, -ow*-ზე დაბოლოებული ორმარცვლიანი ზედსართავები:

Positive

tall - მაღალი
big - დიდი
large - დიდი
slow - ნელი
dark - ბნელი
clever - ჭკვიანი
happy - ბედნიერი

narrow - ვიწრო
early - ადრეული

late - გვიანი

short - მოკლე

long - გრძელი

comparative

taller - უფრო მაღალი
bigger - უფრო დიდი
larger - უფრო დიდი
slower - უფრო ნელი
darker - უფრო ბნელი
cleverer - უფრო ჭკვიანი
happier - უფრო ბედნიერი

narrower - უფრო ვიწრო
earlier - უფრო ადრეული

later - უფრო გვიანი

shorter - უფრო მოკლე

longer - უფრო გრძელი

Superlative

tallest - ყველაზე მაღალი
biggest - ყველაზე დიდი
largest - ყველაზე დიდი
slowest - ყველაზე ნელი
darkest - ყველაზე ბნელი
cleverest - ყველაზე ჭკვიანი
happiest - ყველაზე ბედნიერი

narrowest - ყველაზე ვიწრო
earliest - ყველაზე ადრეული

latest - ყველაზე გვიანი,
უგვიანესი

shortest - ყველაზე მოკლე,
უმოკლესი

longest - ყველაზე გრძელი

Note 1: Adjectives with short vowels ending in consonants double the consonants before *-er, -est*:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ო : ერთ თანხმოვანზე დაბოლოებული ზედსართავი სახელები, რომელთა ძირეული ხმოვანი მოკლეა, ხარისხების წარმოებისას ბოლო თანხმოვანს იორკეცებენ:

Positive

thin - თხელი
big - დიდი
hot - ცხელი

Comparative

thinner - უფრო თხელი
bigger - უფრო დიდი
hotter - უფრო ცხელი

Superlative

thinnest - ყველაზე თხელი
biggest - ყველაზე დიდი
hottest - ყველაზე ცხელი

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ჯ : e-ზე დაბოლოებული ზედსართავი სახელები ხარისხების წარმოებისას ირთავენ მხოლოდ -r და -st-ს:

Positive

brave - მამაცი
wise - ჭკვიანი
true - მართალი
late - გვიანი

Comparative

braver - უფრო მამაცი
wiser - უფრო ჭკვიანი
truer - უფრო მართალი
later - უფრო გვიანი

Superlative

bravest - ყველაზე მამაცი,
უმამაცესი
wisest - ყველაზე ჭკვიანი
truest - ყველაზე მართალი
latest - ყველაზე გვიანი

Note 3: If the adjective ends in *-y* preceded by a consonant, *y* is changed into *i* before *-er* and *-est*:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ჯ : თუ ზედსართავი სახელი ბოლოვდება -y-ზე და მის წინ თანხმოვანია, შედარებითი ხარისხების წარმოებისას y შეიცვლება i-ით, რის შემდეგაც მათ დაემატებათ er და est:

Positive

happy - ბედნიერი

dry - მშრალი

Note 4 : If -y is preceded by a vowel, it does not change before -er and -est:

Comparative

happier - უფრო ბედნიერი

drier - უფრო მშრალი

Superlative

happiest - ყველაზე ბედნიერი

driest - ყველაზე მშრალი

შენიშვნა 4 : თუ ზედსართავი სახელი ბოლოვდება y-ზე და მის წინ ხმოვანია, შედარებითი ხარისხების წარმოებისას -y უცვლელი რჩება:

Positive

gay - მხიარული

Comparativegay^{er} - უფრო მხიარული**Superlative**gay^{est} - ყველაზე მხიარული

შენიშვნა 5 : თუ y-ის წინ თანხმოვანია, მაგრამ y ზედსართავის ფუძეს ეკუთვნის, შედარებითი ხარისხების წარმოებისას y უცვლელი რჩება:

Positive

shy - შორცხვი

sly - ცბიერი

Comparativeshy^{er} - უფრო შორცხვიsly^{er} - უფრო ცბიერი**Superlative**shy^{est} - ყველაზე შორცხვიsly^{est} - ყველაზე ცბიერი

2. Adjectives of more than two syllables, and most adjectives of two syllables form the comparative by adding *more* and the superlative by adding *most*:

2. ყველა მრავალმარცვლიანი ზედსართავი სახელი და ორმარცვლიანი ზედსართავეების უმრავლესობა შედარებით ხარისხებს აწარმოებს დამხმარე სიტყვებით: შედარებითი ხარისხისათვის *more* (მეტი, უფრო) და აღმატებითი ხარისხისათვის *most* (ყველაზე მეტი):

Positive

Interesting - საინტერესო

difficult - ძნელი

Comparative*more* interesting - უფრო საინტერესო*more* difficult - უფრო ძნელი**Superlative***most* interesting - ყველაზე საინტერესო*most* difficult - ყველაზე ძნელი

3. Some adjectives form their degrees of comparison from other roots:

3. ზოგი ზედსართავი სახელი შედარებით ხარისხებს აწარმოებს სხვა ფუძიდან:

Positive

good კარგი
 bad ცუდი
 little ცოტა
 many ბევრი
 much

Comparative

better უკეთესი
 worse უარესი
 less ნაკლები
 more უფრო ბევრი

Superlative

best საუკეთესო
 worst ყველაზე ცუდი
 least ყველაზე ცოტა
 most ყველაზე ბევრი

Note 1: The Comparative Degree is used when two things are compared:

შენი შენა: შედარებითი ხარისხი იხმარება ორი საგნის შედარების დროს:

I am taller than you. მე უფრო მაღალი ვარ, ვიდრე შენ.

Note 2: The Superlative Degree is used when more than two things are compared:

შენი შენაჲ: აღმატებითი ხარისხი იხმარება ორზე მეტი საგნის შედარების დროს:

He is the tallest of the three boys. ამ სამი ბიჭიდან ის ყველაზე მაღალია.

A few Adjectives have two forms of comparison

ზოგიერთ ზედსართავს ხარისხების ორი ფორმა აქვს:

Positive

far შორეული

late გვიანი

old მოხუცი

old ძველი

near ახლო

up ზევით

Comparative

farther უფრო შორეული
 further

later უფრო გვიანი
 latter უკანასკნელი

older უფრო მოხუცი,
 ხნიერი

older უფრო ძველი
 elder უფროსი

nearer უფრო ახლო

upper უფრო ზევით

Superlative

the farthest
 ყველაზე შორეული
 the furthest

the latest ყველაზე გვიანი
 the last უკანასკნელი
 the oldest უხუცესი

the oldest უძველესი
 the eldest ყველაზე უფროსი

the nearest ყველაზე ახლო
 the next შემდეგი
 the utmost ყველაზე ზევით
 the uppermost

Far, farther (further), farthest (furthest) refer to distance.

Further - has one more meaning - additional.

He has left for the *Far* East.

The house is *farther* than we thought.

Far, farther (further), farthest (furthest) ეხება მანძილს.

Further - აქვს კიდევ ერთი მნიშვნელობა - დამატებითი.

ის წავიდა შორეულ აღმოსავლეთში.

სახლი გაცილებით შორსაა, ვიდრე ჩვენ გვეგონა.

This point is the *farthest* (furthest) from the centre.

Further inventions are necessary.

Late, later, latest refer to time.

Latter, last refer to order:

It is too *late* to go.

She came *later* than you.

This is the *latest* news of him.

Lana and David like music. The former likes classical music and the *latter* prefers light music.

It is the *last* page in the book.

Old, older, oldest refer to age and duration:

Elder, eldest are used to distinguish members of the same family.

He was an *old* man.

I am *older* than you.

We have visited the *oldest* museum in the town.

Which is the *elder* of the two sisters?

My *eldest* brother is a doctor.

But: He is ten years *older* than his sister.

Near, nearer, nearest - refer to distance, time.

Next - refers to order.

our school is quite *near*.

The boats were *nearer* than the ship.

It is the *nearest* way to the city (the shortest way).

ეს წერტილი ყველაზე დაშორებულია ცენტრიდან.

საჭიროა დამატებითი გამოკვლევები.

Late, later, the latest ეხება დროს.

Latter, last ეხება თანმიმდევრობას.

წასვლა გვიანაა.

ის მოვიდა თქვენზე გვიან.

ეს უკანასკნელი (ახალი) ცნობებია მის შესახებ.

ლანას და დევის უყვართ მუსიკა. პირველს უყვარს კლასიკური მუსიკა, მეორეს კი - მსუბუქი.

ეს წიგნის უკანასკნელი გვერდია.

Old, older, oldest ეხება ასაკსა და ხანგრძლივობას.

Elder, eldest განასხვავებს ოჯახის წევრებს.

ის მოხუცი იყო.

მე შენზე უფროსი ვარ.

ჩვენ დავათვალიერეთ ქალაქის უძველესი მუზეუმი.

რომელია უფროსი ამ ორ დას შორის?

ჩემი უფროსი ძმა ექიმია.

მაგრამ: ის 10 წლით უფროსია თავის ძმაზე.

Near, nearer, nearest - ეხება მანძილს.

Next - (შემდეგ) ეხება რიგს.

ჩვენი სკოლა სულ ახლოა.

ნავეები უფრო ახლოს იყო, ვიდრე გემი.

ეს უახლოესი გზაა ქალაქამდე.

We shall meet *next* year. (the following year).

Note: The four cardinal points have the following Degrees of Comparison:

Eastern, easternmore (or more eastern), easternmost (or most eastern)

Constructions with Comparisons

Two things may be compared:

1. If they possess the same quality in the same degree (Equal Degree).

2. If they possess the same quality in a different degree (Unequal Degree).

Comparison of Equals is expressed by the construction *as + adjective* (in the positive degree) + *as*.

This book is as interesting as that one.

Equal Degree of Quality

This rope is *as long as* that one.

That room is *as large as* mine.

Is this rope *as long as* that one?

Is that room as large as mine?

Equal degree of Quantity

We have *as much (little)* water as you.

ჩვენ გაისად შევხვდებით.

შენი შენა: ქვეყნის ოთხი მხრის სახელებს აქვთ შემდეგი შედარებითი ხარისხები:

შედარების კონსტრუქციები

ორი საგანი შეიძლება შევადაროთ იმ შემთხვევაში:

1. თუ მათ გააჩნიათ ერთნაირი თვისება ან რაოდენობა ერთსა და იმავე ხარისხში (თანაბარი ხარისხი).

2. თუ მათ გააჩნიათ ერთნაირი თვისება ან რაოდენობა სხვადასხვა ხარისხში (არათანაბარი ხარისხი).

თანაბარი ხარისხების შედარება გამოიხატება კონსტრუქციით (წყობით) *as + ზედსართავი + as* (ზედსართავი სახელი მტკიცებით ხარისხში):

ეს წიგნი ისევე საინტერესოა, როგორც ის.

თვისების თანაბარი ხარისხი

ეს თოკი ისევე გრძელია, როგორც ის.

ის ოთახი ისევე დიდია, როგორც ჩემი.

ეს თოკი ისევე გრძელია, როგორც ის?

ის ოთახი ისევე დიდია, როგორც ჩემი?

რაოდენობის თანაბარი ხარისხი

ჩვენ იმდენივე (ბევრი, ცოტა) წყალი გვაქვს, რამდენიც თქვენ.

Have you got as *many (few)* books as they?

Comparison of two Unequals is expressed:

1. By the construction *not, so (as) + adjective* (in the positive degree) + *as*:

Unequal degree of Quality

This rope is *not so (as)* long as that one.

That room is *not so (as)* large as mine.

Unequal degree of Quantity

We have *not* got *so (as)* many pencils (much knowledge) as you.

2. By the adjective in the comparative degree + the conjunction *than*:

I am *taller than* you.

When one thing exceeds the other several times, we say:

Your room is three times *as large as* mine.

Your room is four times the size *as* mine.

In compound adjectives only the first word is compared:

He is a *well-known* writer.

Her brother is *the better-known* writer.

His father is *the best-known* painter in the country.

გაქვთ იმდენივე (ბევრი, ცოტა) წიგნი, რამდენიც მათ აქვთ?

არათანაბარი ხარისხების შედარება გამოიხატება:

1. კონსტრუქციით *not so (as) + ზედსართავი + as* (ზედსართავი სახელი მტკიცებით ხარისხში):

თვისების არათანაბარი ხარისხი

ეს თოკი არ არის ისე გრძელი, როგორც ის.

ეს ოთახი არ არის ისე დიდი, როგორც ჩემი.

რაოდენობის არათანაბარი ხარისხი

ჩვენ არა გვაქვს იმდენი (ბევრი) ფანქარი (ცოდნა), როგორც თქვენ.

2. ზედსართავით შედარებით ხარისხში+კავშირი *than*:

მე შენზე მაღალი ვარ.

როდესაც ერთი საგანი გადაამეტებს მეორეს რამდენჯერამე, ჩვენ ვამბობთ:

თქვენი ოთახი სამჯერ დიდია ჩემსაზე.

თქვენი ოთახი ზომით ოთხჯერ დიდია ჩემსაზე.

შედგენილ ზედსართავ სახელებში მხოლოდ პირველ სიტყვას აქვს შედარებითი ხარისხი:

ის ცნობილი მხატვარია.

მისი ძმა უფრო ცნობილი მწერალია.

მამამისი ყველაზე გამოჩენილი მხატვარია ქვეყანაში.

Quantitative Adjectives

Many, few are used before plural countables.

I have (very) *many* pencils.

She has (so) *few* pencils...that ...

Much, little are used before singular uncountables:

She drinks *much* water.

I have *little* time today.

Note: *Many, few, much, little* are often preceded by *how, so, very, too, as*:

Few, little have a negative meaning.

A few, a little have a positive meaning:

He has *few* friends (he is rather lonely).

They have *a few* friends (they are not lonely).

We have *little* money (we cannot buy any sweets).

You have *a little* money (you can buy some sweets).

Many, much are mostly used in interrogative and negative sentences:

Are there *many* things on the table?

I have not *much* trouble with him.

Note: In affirmative sentences *many, much* are replaced by: *a lot of, a great deal of, a great number of, plenty of, etc*:

There are a lot of leaves on the branch.

რაოდენობითი ზედსართავი სახელები

Many (ბევრი), *few* (ცოტა) თვლად მრავლობითი რიცხვის არსებით სახელებთან იხმარება:

მე მაქვს (ძალიან) ბევრი ფანქარი.

მას აქვს (ისე) ცოტა ფანქარი ... რომ ...

Much (ბევრი), *little* (ცოტა) უთვლად მხოლოდობითი რიცხვის არსებით სახელებთან იხმარება:

ის ბევრ წყალს სვამს.

დღეს მე ცოტა ღრო მაქვს.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : *Many, few, much, little*-ს ხშირად წინ უსწრებენ სიტყვები: *how* (რაგორ), *so* (ასე), *very* (ძალიან), *too* (ძალზე, მეტად), *as* (ისევე):

Few, little აქვთ უარყოფითი მნიშვნელობა.

A few, a little აქვთ დადებითი მნიშვნელობა:

მას ჰყავს ცოტა მეგობარი (ის არის მარტო).

მთ ჰყავთ რამდენიმე მეგობარი (ისინი არ არიან მარტონი).

ჩვენ გვაქვს ცოტა ფული (ჩვენ არ შეგვიძლია ვიყიდოთ ტკბილეული).

თქვენ გაქვთ ცოტა ფული (შეგვიძლიათ ტკბილეულის ყიდვა).

Many, much იხმარება უმეტესად უარყოფით და კითხვით წინადადებაებში:

მაგიდაზე ბევრი ნივთია?

ის არ მაყენებს ბევრ უსიამოვნებას.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : მტკიცებით წინადადებაში *many, much* იცვლება *a lot of, a great deal of, a great number of, plenty of*-ით.

ტოტზე ბევრი ფოთოლია.

We have plenty of work to do.

Little, few are replaced by: *not many (much)*:

There is *not much* water in the pool.

There are *not many* pens in the bag.

ჩვენ გვაქვს ბევრი სამუშაო.

little, few შეიცვლება *not many (much)*-ით:

ამ გუბეში ცოტა წყალია.

ჩანთაში ცოტა კალამია (კალმებია).

Functions of Adjectives

ზედსართავ სახელთა ფუნქციები

a) The Adjective may be an attribute to the noun. In this case it is placed before the noun:

ა) ზედსართავი სახელი შეიძლება იყოს არსებითი სახელის განმსაზღვრელი (ესაა ზედსართავის ძირითადი ფუნქცია). ამ შემთხვევაში იგი არსებითი სახელის წინ დგას:

a *little* village პატარა სოფელი, a *big* city დიდი ქალაქი, an *old* house ძველი სახლი

Note: If the adjective has its explanatory words, it can be placed after the noun:

შენი შენა: თუ თვით ზედსართავ სახელს თან ახლავს ამხსნელი სიტყვები, მაშინ იგი შეიძლება დავსვით არსებითი სახელის შემდეგ:

I live in a house *three storeys high*. მე სამსართულიან სახლში ვცხოვრობ.

b) The Adjective may be a predicative. In this case it is placed after the link-verb:

ბ) ზედსართავი სახელი შეიძლება იყოს შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი. ამ შემთხვევაში იგი დანისმის მაკავშირებელი ზმნის შემდეგ:

The sky was *clear*. - ცა მოწმენდილი იყო.

This book is *good*. - ეს წიგნი კარგია.

Today the sea is *calm*. - დღეს ზღვა წყნარია.

Note: Adjectives used *attributively* answer the question:

What kind of (book) is this?

This is a new book.

Adjectives used *predicatively* answer the questions:

What is (the book) like?

The (book) is new.

What size (shape, colour) is the book?

The (book) is small (square, red).

შენი შენა: თუ ზედსართავი სახელი იხმარება როგორც განსაზღვრება, იგი მიუგებს კითხვაზე:

ეს ახალი წიგნია.

რანაირია ეს (წიგნი)?

თუ ზედსართავი სახელი პრედიკატულად იხმარება, იგი მიუგებს კითხვაზე:

როგორია ეს (წიგნი)?

ეს (წიგნი) ახალია.

რა ზომისაა (ფორმის, ფერის) ეს წიგნი?

ეს (წიგნი) პატარაა (ოთხკუთხედიანი, წითელი).

c) Some Adjectives are used as nouns. In this case the definite article is placed before them:

Adjective
red - წითელი
white - თეთრი

Adjective
rich - მდიდარი
poor - ღარიბი
old - მოხუცი

Such adjectives are called substantivized adjectives.

1. When *partially substantivized*, they take only the definite article:

a. Classes of persons possessing the same qualities:

Adjective
rich - მდიდარი
poor - ღარიბი
old - მოხუცი

Note 1: When used as collective nouns substantivized adjectives take a plural verb:

The old receive pensions.

But: The old man receives a pension.

Note 2: When used as abstract nouns substantivized adjectives take a singular verb:

The good in him was stronger than the bad.

b. Names of nationalities ending in *sh, ch* (used to denote the whole nation):

გ) ზოგი ზედსართავი სახელი არსებითი სახელის ფუნქციით იხმარება. ამ შემთხვევაში მათ წინ განსაზღვრული არტიკლი დაისმის:

Noun
the Reds - წითლები
the Whites - თეთრები

შენიშვნა: ზოგიერთი ზედსართავი სახელი, თუმცა ასრულებს არსებითი სახელის ფუნქციას, მაგრამ მრავლობით რიცხვში -ს სუფიქსს არ დაირთავს:

Noun
the rich - მდიდრები
the poor - ღარიბები
the old - მოხუცები

ასეთ ზედსართავს ჰქვია გაარსებული თებულები ზედსართავი სახელი.

1. ნაწილობრივ გაარსებითებულა ის ზედსართავი, რომლის წინ იხმარება მხოლოდ განსაზღვრული არტიკლი:

ა. ადამიანთა კლასი იმავე თვისების მქონეა:

Noun
the rich - მდიდრები
the poor - ღარიბები
the old - მოხუცები

შენიშვნა 1: როცა აღნიშნავს კრებით ცნებას გაარსებითებული ზედსართავი მრავლობითში იხმარება:

მოხუცები პენსიას იღებენ.

მაგრამ: მოხუცი პენსიას იღებს.

შენიშვნა 2: როცა აღნიშნავს აბსტრაქტულ ცნებას, გაარსებითებული ზედსართავი მხოლოდობითში იხმარება:

კეთილი მისში (მის გულში) ბოროტზე ძლიერი იყო.

ბ. ეროვნებათა სახელწოდებანი, რომლებიც ბოლოვდება *sh, ch* (მთელი ერის აღსანიშნავად):

Adjective

English	an Englishman
ინგლისური	ინგლისელი კაცი
French,	Frenchwoman
ფრანგული	ფრანგი ქალი

Noun

(two Englishmen)	the English
(ორი ინგლისელი კაცი)	ინგლისელები
(two) Frenchwomen)	the French
(ორი ფრანგი ქალი)	ფრანგები

2. When wholly substantivized, they take all the features of the noun: (the articles, the plural endings, the possessive case):

a. Classes of persons:

Adjective

white	a white
თეთრი	თეთრი
relative	a relative
შეფარდებითი	ნათესავი

b. Names of nationalities:

Adjective

Russian	a Russian
რუსული	რუსი
Greek	a Greek
ბერძნული	ბერძენი

But: One Chinese -two Chinese.

c. Names of languages:

Adjective

English	ინგლისური
Georgian	ქართული

2. მთლიანად გაარსებითებულია ის ზედსართავი სახელი, რომელიც იღებს არსებითი სახელის ყველა თვისებას (არტიკლები, მრავლობითი რიცხვის დაბოლოება, კუთვნილებითი ბრუნვა):

ა. აღამიანთა კლასი.

Noun

two whites	the whites
ორი თეთრი	თეთრები
two relatives	the relatives
ორი ნათესავი	ნათესავები

ბ. ეროვნებათა სახელწოდებანი

Noun

two Russians	the Russians
ორი რუსი	რუსები
two Greeks	the Greeks
ორი ბერძენი	ბერძნები

შავრამ: ერთი ჩინელი - ორი ჩინელი.

გ. ენების სახელწოდებანი:

Noun

the English language	ინგლისური ენა.
the Georgian language	ქართული ენა.

THE NUMERAL

Numerals denote the number of things and their order.

რიცხვითი სახელი

რიცხვითი სახელები აღნიშნავენ საგანთა რაოდენობას ან რიგს.

Cardinal Numerals denote the number of things and answer the question "How many?"

რაოდენობითი რიცხვითი სახელები აღნიშნავენ საგანთა რაოდენობას და მოგვიგებენ კითხვაზე „რამდენი?“

One, two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven

Ordinal Numerals denote the order of things and answer the question "which?"

რიგობითი რიცხვითი სახელები აღნიშნავენ საგანთა რიგს და მოგვიგებენ კითხვაზე "რიგით რომელი? მერამდენე?"

first, second, third, fourth, fifth, sixth seventh, eighth, ninth, tenth - პირველი, მეორე, მესამე, მეოთხე, მესხუთე, მეექვსე, მეშვიდე, მერვე, მეცხრე, მათათე.

Note 1: Cardinal numerals from one to twelve are simple words:

შენი შენაი: რაოდენობითი რიცხვითი სახელები ერთიდან თორმეტამდე მარტივი სიტყვებია:

one, two, three...

Note 2: From thirteen to nineteen they are formed by means of the suffix *-teen*:

შენი შენაჲ: ცამეტიდან ცხრამეტამდე - რაოდენობითი რიცხვითი სახელები იწარმოება -teen სუფიქსის საშუალებით:

fourteen,	sixteen,	seventeen,	eighteen,	nineteen,
14	16	17	18	19

სიტყვებში: ცამეტი და თხუთმეტი სუფიქსი -teen ემატება პირველი ათეულის რიგობითი რიცხვითი სახელების ფუძეს:
thirteen fifteen
13 15

Note 3: Tens are formed by means of the suffix *-ty*:

შენი შენაჲ: ათეულები იწარმოება ty სუფიქსის საშუალებით, რომელიც ერთის პირველი ათეულის რაოდენობითი რიცხვითი სახელების ფუძეს:

sixty	seventy	eighty	ninety
60	70	80	90

ამ წესს არ ექვემდებარებიან :

twenty	thirty	forty	fifty
20	30	40	50

Note 4: The Numerals 100, 1000, 1000000 are used with the indefinite article *a* or the numeral *one*. They may have the plural form as well:

a (one) hundred ახი
hundreds ასეულები
100

n (one) thousand ათასი
thousands ათასეულები
1000

a (one) million მილიონი
millions მილიონები
1000000

Note 5: Hundreds are connected with tens by the conjunction *and*:

125 - one hundred and twenty-five
125. 000 - one hundred and twenty-five thousand
722 - seven hundred and twenty-two

Note 6: The same numerals are separated by commas in big numbers and by dots in decimal fractions:

12, 468, 245 - Twelve million four hundred and
12, 468, 245 - თორმეტი მილიონ ოთხას

Cardinal numerals are used with things that are numbered (to show numbers of buses, trams, houses, sizes of clothes, shoes, etc.):

Bus number 6 (six) goes about every ten minutes:

His address is Saburtalo street bl. 7, fl.2. (block seven, flat two).

I wear shoes size 36 (thirty-six).

We say: chapter five, page three, paragraph seven, exercise ten, room twenty-five, in the year nineteen seventy.

Pushkin was born in 1799. (seventeen ninety-nine).

The word "year" is omitted.

შენიშვნა 4: რიცხვითი სახე-
ლები 100, 1000, 1000000 იხმარება
განუსაზღვრელი არტიკლით *a* ან რი-
ცხვითი სახელით ერთი, მათ შეიძლება
მრავლობითი ფორმაც ქჷონდეთ:

შენიშვნა 5: ათეულები და ერ-
თეულები ასეულებს უერთდება *and* კავ-
შირით:

შენიშვნა 6: იგივე რიცხვები
მძიმით განცალკევდებიან ერთმანეთისა-
გან დიდ რიცხვებში და წერტილებით
ათწილალებში:

sixty-eight thousand two hundred and forty-five.
სამოცდა რვა ათას ორას ორმოცდა ხუთი.

რაოდენობითი რიცხვითი სახე-
ლები იხმარება დანომრილ საგნებ-
თან (ისინი გამოხატავენ ავტობუ-
სის, ტრამვაის, სახლების ნომრებს,
აგრეთვე ტანსაცმლისა და ფეხსაც-
მლის ზომას და სხვ.)

ექვსი ნომერი ავტობუსი დადის
ყოველ ათ წუთში.

მისი მისამართია - საბურთალოს
ქუჩა, მეშვიდე კორპუსი. ბინა
ორი.

36 ზომის ფეხსაცმელს ვატარებ.
ჩვენ ვამბობთ: მეხუთე თავი, მე-
სამე გვერდი, მეშვიდე პარაგრაფი,
მეათე სავარჯიშო, ოცდამეხუთე
ოთახი, ათას ცხრაას სამოცდაათ
წელს.

პუშკინი დაიბადა 1799 წელს.

სიტყვა „წელი“ გამოტოვებულია.

Ordinal numerals are formed from cardinal numerals by means of the suffix -th.

რიგობითი რიცხვითი სახელები იწარმოება -th სუფიქსით, რომელიც ერთვის რაოდენობით რიცხვით სახელებს:

fourth
მეოთხე

sixth
მეექვსე

seventh
მეშვიდე

tenth
მეათე

Exceptions:

first
პირველი

ამ წესს არ ექვემდებარებიან სიტყვები:

second
მეორე

third
მესამე

Ordinal Numerals are used with the definite article:

რიგობითი რიცხვითი სახელები იხმარება განსაზღვრული არტიკლით:

The seventh of January - შვიდი იანვარი

The first lesson begins at 9. - პირველი გაკვეთილი იწყება 9 საათზე.

Spelling of Numerals

რიცხვითი სახელების მართლწერა

1. Cardinal Numerals ending in -ty change the final -y into -ie in Ordinal Numerals:

1. ty-ზე დაბოლოებული რაოდენობითი რიცხვითი სახელები რიგობითი რიცხვითი სახელების წარმოებისას y-ს იცვლიან ie-ით:

twenty ოცი - twentieth მეოცე

thirty ოცდაათი - thirtieth ოცდამეათე

2. four-იდან forty-ის წარმოებისას ou იცვლება o-თი:

four - forty

3. twelve რიგობითი რიცხვითი სახელის წარმოებისას vc- იცვლება f-ით

twelve - twelfth

Note: In English, nouns modified by cardinal numerals have the plural form::

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ინგლისურში რაოდენობით რიცხვით სახელთან არსებით სახელს მრავლობითი რიცხვის ფორმა აქვს:

ten pencils, sixteen books, two boys

In Georgian they have the singular form:

ქართულში კი რაოდენობით რიცხვით სახელთან არსებით სახელს მსოლოობითი რიცხვის ფორმა აქვს:

ორი ბიჭი

ათი ფანქარი

თექვსმეტი წიგნი

Four simple rules of arithmetic

არითმეტიკის ოთხი მარტივი წესი

Addition $2 + 4 = 6$

მიმატება $2 + 4 = 6$

(two and four is (are) six).

(ორი და ოთხი არის ექვსი).

(two plus four is (are) six).

(ორს მიეუმატოთ ოთხი უდრის ექვსს).

Two and four are components.

ორი და ოთხი შემადგენელი ნაწილებია.

Six is the Sum.

ექვსი - ჯამია.

Substruction $10 - 7 = 3$.

გამოკლება $10 - 7 = 3$.

Seven from ten is (are) three.

(ათს გამოვაკლოთ შვიდი უდრის სამს).

(Ten minus seven is (are) three).

Three is the difference.

სამი - სხეობაა.

Multiplication $3 \times 5 = 15$.

გამრავლება $3 \times 5 = 15$.

Three times five is fifteen.

სამჯერ ხუთი უდრის თხუთმეტს.

(Three multiplied by five is fifteen).

(სამი გამრავლებული ხუთზე უდრის თხუთმეტს).

Three and five are factors.

სამი და ხუთი მამრავლებია,

Fifteen is the product.

თხუთმეტი - ნამრავლი.

Division $16:2 = 8$

გაყოფა $16:2 = 8$.

Sixteen divided by two is eight.

თექვსმეტი გაყოფილი ორზე უდრის რვას.

(Sixteen divided by two equals eight).

Sixteen is the dividend.

თექვსმეტი - გასაყოფია, ორი - გამყოფია, რვა - განყოფია.

Two is the Divisor. Eight is the quotient.

(the result of division).

Percent - one per cent - 1p.c.

პროცენტი - 1% ერთი პროცენტი.

3,5 three and a half per cent 3,5 p. c.

3,5 - სამნახევარი პროცენტი 3,5 პრ.

0,4 nought (or "ou") point four per cent 0,4 p. c.

0,4 % - ნოლი მთელი ოთხი მეათედი პროცენტი.

Fractions

წილადები (წაკითხვის წესი)

1. Vulgar Fractions:

1. მარტივი წილადები:

1/2 a (one) half, 1/3 a (one) third, 1/4 a (one) quarter,
2/3 two thirds, 7/9 seven ninths, 2/10 two tenths

2. Decimal Fractions:

2. ათწილადები

4.5 - four point five (ე.ი. ოთხი (მთელი) წერტილი ხუთი)
0.25 - nought point two five (ე.ი. (ხული), წერტილი ორი ხუთი)
1.02 - one point zero two (ე. ი. ერთი (მთელი) წერტილი ხული ორი)
375.25 - three seven five point two five

(ე.ი. სამი შვიდი ხუთი წერტილი ორი ხუთი)

3. Telephone numbers:

3. ტელეფონის ნომრები

63-33-55 (six three double three double five)
63-60-31 (six three six O three one)

The dates are expressed (in written form): 28 II 1976 (in speech): the twenty-eighth of February. nine hundred and seventy-six. or: February the twenty-eighth. nineteen seventy-six.

თარიღები აღინიშნება: 28 II, 1976 (წერილობით ფორმაში) და სალაპარაკო ენაში კი: ათას ცხრასამოცდა თექვსმეტი წლის ოცდარვა თებერვალი.

TIME

დრო

9 o'clock (it is nine o'clock) - it's nine.

9 საათი (ცხრა საათი)

9.15 (a quarter past nine)
9.20 (twenty minutes past nine)
9.30 (half past nine)
9.45 (a quarter to ten)
9.55 (five minutes to ten)
12.00 Midday (noon) შუადღე

9¹⁵ (ათის თხუთმეტი წუთი)
9²⁰ (ათის ოცი წუთი)
9³⁰ (ათის ნახევარი)
9⁴⁵ (ათს თხუთმეტი წუთი აკლია)
9⁵⁵ (ათს ხუთი წუთი აკლია)
24⁰⁰ is Midnight - შუალამე.

The Functions of the Numerals
Cardinal numerals may be used as:

რიცხვითი სახელების ფუნქციები
რაოდენობითი რიცხვითი სახელები შეიძლება იყოს:

a) The Attribute:
I have *three* brothers.

ა) განსაზღვრება:
მე მყავს სამი ძმა.

Read paragraph *two*, please.

b) The Subject:

Ten were present at the lesson.

c) The Object:

How many books must I read?

Read *six*.

d) The Predicative:

They were *five*.

e) The Adverbial Modifier:

He came home at *ten*.

Ordinal Numerals may be used as:

a) The Attribute:

It was *the first* time I met him.

b) The Subject:

Two men came here today.

The first to come was my friend.

c) The Object:

Of the two hats, I prefer the *second*.

d) The Predicative:

She was *the first* to tell me the news.

THE PRONOUN

A Pronoun is a word used instead of a noun:

David has toys. *დავითს აქვს სათამაშოები.*

He likes them very much. - მას (დავითს) ძალიან უყვარს ისინი (სათამაშოები).

THE PRINCIPAL CLASSES OF PRONOUNS ARE:

1. Personal Pronouns -
2. Possessive Pronouns -
3. Emphatic Pronouns -
4. Reflexive Pronouns -
5. Demonstrative Pronouns -

ნაცვალსახელი

წაკითხეთ მეორე პარაგრაფი. გეთაყვა.

ბ) ქვემდებარე:

გაკვეთილს ათი ესწრებოდა.

გ) დამატება:

რამდენი წიგნი უნდა წავიკითხო? წაკითხე ექვსი.

დ) შემასმენელი: ისინი ხუთნი იყვნენ.

ე) გარემოება:

ის ათზე მოვიდა.

რიგობითი რიცხვითი სახელები შეიძლება იყოს:

ა) განსაზღვრება:

მე პირველად შევხვდი მას.

ბ) ქვემდებარე:

დღეს აქ ორი კაცი მოვიდა.

პირველი ჩემი ამხანაგი იყო.

გ) დამატება:

ამ ორ ქულში მე მეორე მირჩევნია.

დ) პრედიკატივი:

მან პირველმა მითხრა ეს ამბავი.

ნაცვალსახელი სიტყვაა, რომელიც იხმარება არსებითი სახელის ნაცვლად:

David has toys. *დავითს აქვს სათამაშოები.*

He likes them very much. - მას (დავითს) ძალიან უყვარს ისინი (სათამაშოები).

ნაცვალსახელთა მთავარი ჯგუფებია:

- პირის ნაცვალსახელები
კუთვნილებითი ნაცვალსახელები
ემფატიკური ნაცვალსახელები
უკუქცევითი ნაცვალსახელები
ჩვენებითი ნაცვალსახელები

6. Interrogative Pronouns -

7. Indefinite Pronouns -

8. Negative Pronouns -

9. Relative Pronouns -

10. Reciprocal Pronouns -

According to their functions pronouns may be: *Noun-pronouns* (pronominal use) and *Adjective-pronouns*. (adjectival use).

Noun-pronouns have noun functions, they can be used as subjects, objects, predicatives and adverbial modifiers in the sentence.

Adjective-pronouns have adjective functions, they can be used as attributes in the sentence:

Noun-pronouns სახელადი ნაცვალსახელები

All is said.

ყველაფერი ნათქვამია.

This is right.

ეს სწორია.

კითხვითი ნაცვალსახელები განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელები

უარყოფითი ნაცვალსახელები მიმართებითი ნაცვალსახელები ურთიერთობითი ნაცვალსახელები

მათი ფუნქციების თანახმად ნაცვალსახელები შეიძლება იყოს: სახელადი და ზედსართაული.

სახელად ნაცვალსახელებს აქვთ არსებითი სახელების ფუნქციები, წინადადებაში იხმარება როგორც დამატება, ქვემდებარე, შემასმენელი და გარემოება.

ზედსართაულ ნაცვალსახელებს აქვთ ზედსართავი სახელების ფუნქციები, წინადადებაში იხმარება როგორც განსაზღვრება:

Adjective-Pronouns ზედსართაული ნაცვალსახელები

All the doors are closed.

ყველა კარი დაკეტილია.

This answer is right.

ეს სწორი პასუხია.

Personal Pronouns

Personal pronouns stand for the names of persons and things. Personal Pronouns have two cases: Nominative and Objective. They have number and gender.

They may be either the Subject or the object in the sentence.

პირის ნაცვალსახელები

პირის ნაცვალსახელები იხმარება პიროვნებათა და საგანთა ნაცვალად. პირის ნაცვალსახელებს ორი ბრუნვა აქვთ: სახელობითი და ობიექტური. მათ აქვთ რიცხვი და სქესი. ისინი წინადადებაში ასრულებენ ქვემდებარისა და დამატების ფუნქციებს.

Personal Pronouns in the Nominative Case
პირის ნაცვალსახელები სახელობით ბრუნვაში

<p>Singular მხოლოდობითი</p>	<table> <tr> <td>I პირი:</td> <td>I - მე (ასომთავრულით იწერება)</td> </tr> <tr> <td>II პირი:</td> <td>you - შენ</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">III პირი: {</td> <td>he - ის (მამრობითი)</td> </tr> <tr> <td>she - ის (მდედრობითი)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>it - ის (საშუალო)</td> </tr> </table>	I პირი:	I - მე (ასომთავრულით იწერება)	II პირი:	you - შენ	III პირი: {	he - ის (მამრობითი)	she - ის (მდედრობითი)		it - ის (საშუალო)
I პირი:	I - მე (ასომთავრულით იწერება)									
II პირი:	you - შენ									
III პირი: {	he - ის (მამრობითი)									
	she - ის (მდედრობითი)									
	it - ის (საშუალო)									
<p>Plural მრავლობითი</p>	<table> <tr> <td>I პირი:</td> <td>we - ჩვენ</td> </tr> <tr> <td>II პირი:</td> <td>you - თქვენ</td> </tr> <tr> <td>III პირი:</td> <td>they - ისინი</td> </tr> </table>	I პირი:	we - ჩვენ	II პირი:	you - თქვენ	III პირი:	they - ისინი			
I პირი:	we - ჩვენ									
II პირი:	you - თქვენ									
III პირი:	they - ისინი									

A Personal Pronoun in the Nominative Case may be either subject or predicative:

პირის ნაცვალსახელი სახელობით ბრუნვაში შეიძლება იყოს ქვემდებარე ან პრედიაკატივი (შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი):

Nino is a doctor.
 She is a doctor. (ქვემდებარე)
 It is he. (სახელადი ნაწილი)

Personal Pronouns in the Objective Case
პირის ნაცვალსახელები ობიექტურ ბრუნვაში

<p>Singular მხოლოდობითი</p>	<table> <tr> <td>I პირი:</td> <td>me - მე</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">III პირი: {</td> <td>him - მას (მამრობითი)</td> </tr> <tr> <td>her - მას (მდედრობითი)</td> </tr> <tr> <td>it - მას (საშუალო)</td> </tr> </table>	I პირი:	me - მე	III პირი: {	him - მას (მამრობითი)	her - მას (მდედრობითი)	it - მას (საშუალო)
I პირი:	me - მე						
III პირი: {	him - მას (მამრობითი)						
	her - მას (მდედრობითი)						
	it - მას (საშუალო)						
<p>Plural მრავლობითი</p>	<table> <tr> <td>I პირი:</td> <td>us - ჩვენ</td> </tr> <tr> <td>II პირი:</td> <td>you - თქვენ</td> </tr> <tr> <td>III პირი:</td> <td>them - მათ</td> </tr> </table>	I პირი:	us - ჩვენ	II პირი:	you - თქვენ	III პირი:	them - მათ
I პირი:	us - ჩვენ						
II პირი:	you - თქვენ						
III პირი:	them - მათ						

A Personal Pronoun in the Objective Case may be an object (both direct and indirect) and a predicative (in spoken English):

პირის ნაცვალსახელი ობიექტურ ბრუნვაში შეიძლება იყოს დამატება (ირიბი ან პირდაპირი) და პრედიაკატივი:

I see him every day. მე მას ყოველდღე ვხედავ (პირდაპირი დამატება).
 I often write letters to them.- მე ხშირად ვწერ მათ წერილებს (ირიბი დამატება).

შენიშვნა: თუ პირის ნაცვალსახელით გამოხატული ირიბი დამატება პირდაპირი დამატების შემდეგაა, მას ერთვის თანდებული, ხოლო თუ ჭერ ირიბი დამატებაა და შემდეგ კი პირდაპირი, მაშინ თანდებული საკირო აღარაა:

Our teacher gives lessons to us.
Our teacher gives us lessons.

ჩენი მასწავლებელი გვაძლევს გაკვეთილებს

.Personal Pronouns are noun-pronouns.

პირის ნაცვალსახელები -სახელადი ნაცვალსახელებია.

Possessive Pronouns

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები

Possessive Pronouns indicate possession and answer the question "Whose?"

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები გამოხატავენ კუთვნილებას და მოგვიგებენ კითხვაზე „ვისი?“

Possessive Pronouns have two forms:

კუთვნილებით ნაცვალსახელებს ორი ფორმა აქვთ:

I form (The Conjoint Form)

კავშირებითი ფორმა

	პირველი პირი	მეორე პირი	მესამე პირი
Singular მხოლოდობითი	my ჩემი (შენი)	your თქვენი	his მისი (მამრობითი) her მისი (მდედრობითი) its მისი (საშუალო)
Plural მრავლობითი	our ჩვენი	your თქვენი	their მათი

The Possessive Pronoun in the first form is used as an attribute to a noun:

კუთვნილებითი ნაცვალსახელის პირველი ფორმა იხმარება როგორც არსებითი სახელის განსაზღვრება:

- My family is very large.* - ჩემი ოჯახი ძალიან დიდია.
His apartment is very good. - მისი (მამრ.) ბინა კარგია.
Her sister is young. - მისი (მდედრ.) და ახალგაზრდაა.

When a noun is defined by a Possessive Pronoun, no article is placed before it.

The Possessive Pronouns in the first form replace nouns in the Possessive Case:

როცა არსებითი სახელი კუთვნილებითი ნაცვალსახელითაა განსაზღვრული, მის წინ არტიკლი არ დაისმის:

პირველი ფორმის კუთვნილებითი ნაცვალსახელები ცვლიან არსებით სახელებს კუთვნილებით ბრუნვაში.

The girl's name is Nino. - გოგონას ნინო ჰქვია.
Her name is Nino. - მისი სახელია ნინო.

II form (The Absolute Form)

აბსოლუტური ფორმა

	პირველი პირი	მეორე პირი	მესამე პირი
Singular მხოლოდობითი	mine ჩემი	yours თქვენი (შენი)	his მისი (მამრობითი) hers მისი (მდედრობითი) its მისი (საშუალო)
Plural მრავლობითი	ours ჩვენი	yours თქვენი	theirs მათი

The Possessive Pronouns in the 2-nd form replace nouns already mentioned in the sentence and therefore are used independently:

მეორე ფორმის კუთვნილებითი ნაცვალსახელები ცვლიან წინადადებაში უკვე ნახსენებ არსებით სახელებს და ამიტომ დამოუკიდებლად იხმარებიან:

This is his book and that is mine. -

ეს წიგნი მისია და ის ჩემი (წიგნი).

My pen is good, hers is better and yours is the best. -

ჩემი კალამი კარგია, მისი უკეთესი და თქვენი საუკეთესოა.

The first forms (the conjoint forms) are adjective-pronouns:

Are you coming *my* way?

პირველი ფორმა კავშირებითი - ზედსართაული ნაცვალსახელებია. ჩემი გზით მოდიხარ?

The second forms (the absolute forms) are noun-pronouns:

Is this bag *mine* or *yours*?

Note: Possessive Pronouns are often used before nouns naming parts of the body, clothing, occupation, etc. (if they refer to the subject). In other cases the definite article is used:

The child put his finger in his mouth.

She is having her music lesson.

But: The wind struck him in the face.

Emphatic Pronouns

Emphatic pronouns give emphasis to nouns and pronouns. They correspond to Georgian:

მეორე ფორმა (აბსოლუტური) სახელადი ნაცვალსახელებია: ეს ჩანთა თქვენია თუ ჩემი?

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : კუთვნილებითი ნაცვალსახელები ხშირად იხმარება სხეულის ნაწილების, ტანსაცმლის და საქმიანობის გამომხატველ სიტყვებთან (თუ ისინი ქვემდებარეს ეხება). სხვა შემთხვევაში იხმარება განსაზღვრული არტიკლი: ბავშვმა ჩაიღო (თავისი) თითი (თავის) პირში.

მას (თავისი) მუსიკის გაკვეთილი აქვს.

: ქარი სახეში უბერავს მას.

ემფატური ნაცვალსახელები

ემფატური ნაცვალსახელები აღიერებენ არსებით სახელებსა და ნაცვალსახელების (ქვემდებარის ფუნქციაში) მნიშვნელობას და შესატყვისებიან ქართულ ნაცვალსახელებს:

„თვით“,

„თვითონ“

Singular
მხოლოდობითი

}	myself მე თვითონ
	yourself თქვენ თვითონ (როცა ლაპარაკია ერთ პირზე)
	himself მან თვითონ (მამრობითი)
	herself მან თვითონ (მდედრობითი)
itself მან თვითონ (საშუალო)	

Plural
მრავლობითი

}	ourselves ჩვენ თვითონ
	yourselves თქვენ თვითონ (როცა ლაპარაკია რამდენიმე პირის შესახებ)
	themselves მათ თვითონ

He *himself* wrote it.
He wrote it *himself*.

მან თ ვ ი თ ო ნ დაწერა ეს.
მან დაწერა ეს თ ვ ი თ ო ნ .

I *myself* have seen it.
I have seen it *myself*.

მე თვითონ ვნახე ეს.
ეს თვითონ მე ვნახე.

An Emphatic Pronoun is placed after the word it emphasizes or at the end of the sentence:

I *myself* have been there.
You said so *yourself*.

ემფატური ნაცვალსახელი დაისმის იმ სიტყვის შემდეგ, რომელსაც ხაზს უსვამს, ან წინადადების ბოლოს:

მე თვითონ ვიყავი იქ.
შენ თვითონ თქვი ასე.

Reflexive Pronouns

Reflexive Pronouns show that the object of an action is the subject itself.

They replace nouns as objects and are always placed immediately after the verb:

უკუქცევითი ნაცვალსახელები

უკუქცევითი ნაცვალსახელები გვიჩვენებენ, რომ მოქმედების ობიექტი თვითონ ქვემდებარეა.

უკუქცევითი ნაცვალსახელები ცვლიან არსებით სახელებს, როცა ისინი დამატების ფუნქციას ასრულებენ და დგანან ზმნის შემდეგ:

He asked *himself*. - მან ჰკითხა თავის თავს.

She likes to amuse *herself*. - მას უყვარს თავის გართობა.

You must ask *yourselves*. - თქვენ უნდა ჰკითხოთ თქვენ თავს.

Note: After such verbs as: to wash, to dress, to comb, to behave, to bathe, to worry, to hide. etc. reflexive pronouns are often dropped:

შენი შენა: ისეთი ზმნების შემდეგ როგორცაა: to wash (დაბანა), to dress (ჩაცმა), to comb (დავარცხნა), to behave (მოქცევა), to bathe (ბანაობა), to worry (ღელვა), to hide (დამალვა) და სხვ. უკუქცევითი ნაცვალსახელები ხშირად გამოიტოვება:

He *shaves* before breakfast.

Wash before eating.

But: Behave *yourself*.

ის პირს იპარსავს საუზმის წინ.

დაიბანე ხელები ჭამის წინ.

მაგრამ: წესიერად მოიქეცი.

After prepositions of place such as: *round*, *behind*, *under* personal pronouns (not reflexive) are used:

ისეთი წინდებულების წინ როგორცაა: *round*, (გარშემო), *behind* (უკან), *under* (ქვეშ) იხმარება არა უკუქცევითი, არამედ პირის ნაცვალსახელები:

She closed the door *behind* her.

Look *before* you.

მან კარი გამოიხურა.

წინ იყურე.

Reciprocal Pronouns
Each Other and One Another

Each other expresses relation between two persons:

They love *each other*.

They looked in *each other's* eyes.

One another expresses relation among more than two persons:

The pupils interrupted one *another*.

Reciprocal pronouns are noun-pronouns.

Demonstrative Pronouns

The Demonstrative Pronoun *this* with its plural *these* refers to objects near at hand.

The Demonstrative Pronoun *that* with its plural *those* refers to objects far from us:

This pen is good.

These pens are good.

That pencil is long.

Those pencils are short.

ურთიერთობითი ნაცვალსახელები
Each Other და One Another
(ერთმანეთი)

Each other გამოხატავს დამოკიდებულებას ორ ადამიანს შორის: მათ უყვართ ერთმანეთი (იგულისხმება ორი ადამიანი).

ისინი ერთმანეთს თვალებში შესცქეროდნენ.

One another გამოხატავს დამოკიდებულებას ორზე მეტ ადამიანს შორის:

მოსწავლეები ერთმანეთს ხელს უშლიდნენ.

ურთიერთობითი ნაცვალსახელები სახელადი ნაცვალსახელებია.

ჩვენებითი ნაცვალსახელები

ჩვენებითი ნაცვალსახელი *this* (ეს) თავისი მრავლობითი ფორმით *these* (ესენი) მიუთითებს ჩვენთან ახლოს მყოფ საგნებს.

ჩვენებითი ნაცვალსახელი *that* (ის) თავისი მრავლობითი ფორმით *those* (ისინი) მიუთითებს ჩვენგან შორს მყოფ საგნებს:

ეს კალამი კარგია.

ეს კალმები კარგია.

ის ფანქარი გრძელია.

ის ფანქრები მოკლეა.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ქართულში ჩვენებითი ნაცვალსახელი არსებითთან ხმარებისას რიცხვის მიხედვით არ იცვლება. ინგლისურში ჩვენებითი ნაცვალსახელი არსებითთან ხმარებისას რ ი ც ხ ვ ი ს მიხედვით იცვლება:

This book.
These books.
That man
Those men.

ეს წიგნი
ეს წიგნები.
ის კაცი.
ის კაცები.

Interrogative Pronouns

კითხვითი ნაცვალსახელები

Interrogative Pronouns are used in asking questions.

კითხვითი ნაცვალსახელები იხმარება შეკითხვის დროს.

The Interrogative Pronoun *what* is used in the sentence as subject or object:

What (რა?) იხმარება წინადადებაში როგორც ქვემდებარე ან დამატება:

What is standing at the door? რა დგას კარებთან?
What makes you laugh? რა გაცინებთ?

What აქ ქვემდებარეა

What are you doing? რას აკეთებთ?
What are you taking? რას იღებთ?

What აქ დამატებაა,
You კი - ქვემდებარე

What may serve as an attribute to a noun:

What შეიძლება ასრულებდეს არსებითი სახელის განსაზღვრების როლს, ამ შემთხვევაში იგი ნიშნავს „როგორი“.

What book is this? როგორი წიგნია ეს? რა წიგნია ეს?

Note : *What* is usually used of things:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : What - ჩვეულებრივ იხმარება საგნების მიმართ:
რა დაკარგეთ?
რა არის ამ უთში?

What have you lost?
What is in this box?

When *what* applies to persons it inquires about their occupation:

როცა *what* იხმარება პიროვნებათა მიმართ, მხედველობაშია პიროვნებათა საქმიანობა:

What is he? He is a doctor. ვინ არის ის? ის ექიმია.

The Interrogative Pronoun *who* is used in reference to the subject only:

Who (ვინ?) იხმარება მხოლოდ ქვემდებარის მიმართ:

Who is sitting here? ვინ ზის აქ?
Who sings well? ვინ მღერის კარგად?
Who told you this? ვინ გითხრათ ეს?

Note : *Who* is used of *persons* only:

შენი შენა : Who იხმარება მხოლოდ პიროვნებათა მიმართ:

David has come. - დავითი მოვიდა.

Who has come? - ვინ მოვიდა?

When used as subjects *What* and *Who* take a verb in the third person singular such as : *is, has, comes, will, etc.*

როდესაც „რა“ და „ვინ“ ქვემდებარება, ისინი ეთანხმებიან ზმნას მესამე პირის მხოლოდობით რიცხვში: არის, აქვს, მოდის, იქნება და სხვ.

What is there under the table?

What will happen?

What comes after winter?

Who knows the rules?

Who will go with me?

რა არის მაგიდის ქვეშ?

რა მოხდება?

რა მოდის ზამთრის შემდეგ?

ვინ იცის წესები?

ვინ წამოიყვება?

Note : A link-verb preceded by *What* or *Who* agrees in number with the following noun or pronoun. Then they have both numbers:

შენი შენა : მაკავშირებელი ზმნა, რომელიც წინ უსწრებს რა და ვინ-ს უთანხმდება რიცხვში მომდევნო არსებითს ან ნაცვალსახელს, ამ შემთხვევაში მათ აქვთ ორი რიცხვი:

What is the result?

What are the results?

Who is this boy?

Who are these boys?

რა შედეგია?

რა შედეგებია?

ვინ არის ეს ბიჭი?

ვინ არიან ეს ბიჭები?

The Interrogative Pronoun *whom* is the Objective case of the Interrogative Pronoun *who*. It is always used in reference to Direct Objects.

კითხვითი ნაცვალსახელი *Whom* (ვის?) არის ობიექტური ბრუნვა კითხვითი ნაცვალსახელისა *who*. იგი მუდამ იხმარება დამატების მიმართ:

Whom do you see? ვის ხედავთ?

Whom will you invite to the theatre? ვის დაპატივებთ თეატრში?

When it is used in reference to Indirect Objects the preposition *to* is added:

როცა ის იხმარება ირიბი დამატების მიმართ, მაშინ მას ერთვის წინდებული *to*:

To *whom* do you give lessons? - ვის უტარებთ გაკვეთილებს?

To *whom* have you shown this picture? - ვის აჩვენეთ ეს სურათი?

Whose is the Possessive-Interrogative Pronoun and is usually used as an attribute to the noun. It may also serve as predicative:

Whose (ვისი?) კუთვნილებით-კითხვითი ნაცვალსახელია და ჩვეულებრივ იხმარება არსებითი სახელის განსაზღვრებად. იგი შეიძლება იყოს აგრეთვე შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

Whose book is it? ვისი წიგნია ეს?
Whose books are you reading? ვის წიგნებს კითხულობთ?
Whose is this book? ვისია ეს წიგნი?

Which is the Interrogative Pronoun that is used of persons and things when choice is implied:

კითხვითი ნაცვალსახელი *which* (რომელი?) იხმარება როგორც პიროვნებათა, ისევე საგნების მიმართ, როცა არჩევანია:

Which of them is your pupil? რ ო მ ე ლ ი მათგანია თქვენი მოსწავლე?
Which book do you like best? რ ო მ ე ლ ი წიგნი მოგწონთ ყველაზე მეტად?

Indefinite Pronouns

განუსაზღვრელი ნაცვალსახელები

Indefinite Pronouns do not refer to any person or thing in particular.

განუსაზღვრელი ნაცვალსახელები კერძოდ არ შეეხებიან პიროვნებებს და საგნებს.

1. Some or any

The Indefinite Pronoun *some* is used in affirmative sentences:

1. განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი *some* (ზოგი, რამდენიმე, რამე) იხმარება მტკიცებით წინადადებაში (ქართულად ზოგჯერ იგი არ ითარგმნება):

Give me some books to read. მომეცით (რამე) წიგნები წასაკითხად.
Some of our pupils know English. ზოგიერთმა ჩვენმა მოსწავლემ იცის ინგლისური.

Note: *Some* can be used in interrogative sentences, if:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : *some* შეიძლება ვიხმაროთ კითხვით წინადადებაშიც, თუ:

a) The question does not refer to *some* or to the noun modified by it:

ა) კითხვა არ ეხება მას ან მის მიერ განსაზღვრულ არსებით სახელს. ამ შემთხვევაში ქართულად ითარგმნება:

Why do some children make so much noise?

Where did he meet some of his friends?

b) The question expresses a request or an invitation, or if the answer "yes" is expected:

Will you buy some bread?

May I have some more tea?

Would you like some milk?

Some may be used as:

Some of the pupils know English (Subject).

Give me *some* of your stamps (Object).

Give me *some* books to read (Attribute).

Note : When referring to uncountables *some* takes a singular verb:

Some of the food is in the frig.

When referring to countables *some* takes a plural verb:

Some of his books are interesting.

The indefinite pronoun *any* has the same meaning as *some*, but it is used in interrogative and negative sentences:

Have you *any* English books?

გაქვთ (რამე) ინგლისური წიგნები?

რატომ ხმაურობს ასე რამდენიმე (ზოგი) ბავშვი?

სად შეხვდა ის თავის ზოგიერთ მეგობარს?

ბ) კითხვა შეიცავს თხოვნას, მოწვევას ან თუ კითხვაზე მოსალოდნელია დადებითი პასუხი:

იყილით პურს?

შეიძლება კიდევ დავლიო ჩაი?

რძეს ხომ არ მიირთმევთ?

Some იხმარება როგორც:

რამდენიმე მოსწავლემ იცის ინგლისური (ქვემდებარე).

მომეცით რამდენიმე მარკა (დამატება).

მომეცით რამდენიმე წიგნი წასაკითხად (განსაზღვრება).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : უთვლად სახელებთან *some*-ს ერთვის ზნა მხოლოდით რიცხვში:

ცოტოდენი საქმელი მაიკვარშია.

თვლად სახელებთან *some*-ს ერთვის ზნა მრავლობით რიცხვში.

მისი რამდენიმე წიგნი საინტერესოა.

განუსაზღვრელ ნაცვალსახელს *any* იგივე მნიშვნელობა აქვს რაც *some*-ს, მხოლოდ იხმარება კითხვით და უარყოფით წინადადებებში:

Yes, I have *some*. დიახ, მაქვს.

No, I have not *any*. არა, არა მაქვს.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : მტკიცებით წინადადებაში *any* ნიშნავს - ყოველი, ნებისმიერი, რომელიც გნებავთ.

Any pupil knows this. ყოველმა მოსწავლემ იცის ეს.

You may take any book.

თქვენ შეგიძლიათ აიღოთ ნებისმიერი წიგნი.

თქვენ შეგიძლიათ აიღოთ ის წიგნი, რომელიც გნებავთ.

You may come at any time.

თქვენ შეგიძლიათ მოხვიდეთ, როცა გნებავთ.

The pronoun *any* may be used as:

Any who has questions to ask lift your hand. (Subject).

Have you *any* question to ask me? (Attribute).

The pronoun *No* is used only as an adjective-pronoun:

I have *no* books.

2. Something or anything

The Indefinite Pronoun *something* is used in affirmative sentences:

I shall tell you *something*. მე თქვენ რაღაცას ვეტყვი.

I took *something* from him. მე მისგან რაღაცა წამოვიღე.

The Indefinite Pronoun *anything* has the same meaning as *something*, but it is used in interrogative and negative sentences:

Did you take *anything* from him?
წამოიღეთ თქვენ რაზე მისგან?

Any იხმარება როგორც:

თუ ვინმეს კითხვა აქვს, ხელი ასწიეთ. (ქვემდებარე).

გსურთ რაიმე (შკითხვით)? (განსაზღვრება)

ნაცვალსახელი *no* იხმარება მხოლოდ როგორც ზედსართაული ნაცვალსახელი:

მე არა მაქვს წიგნები.

განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი *something* (რაიმე, რაღაც) იხმარება მტკიცებით წინადადებაში:

განუსაზღვრელ ნაცვალსახელს *anything* იგივე მნიშვნელობა აქვს, რაც *Something*-ს, მხოლოდ იგი იხმარება კითხვით და უარყოფით წინადადებაში:

Yes, I took *something* from him.
დიახ, მე წამოვიღე რაღაცა მისგან.

No, I did not take *anything* from him.

არა, მე მისგან არაფერი წამომიღია.

3. Somebody or Anybody

The Indefinite Pronoun *somebody* is used in affirmative sentences:

I see *somebody*. მე ვხედავ ვიღაცას.

Somebody told me this yesterday. ვიღაცამ მითხრა ეს გუშინ.

განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი *somebody* (ვინმე, ვიღაც) იხმარება მტკიცებით წინადადებაში:

The Indefinite Pronoun *anybody* has the same meaning as *somebody*, but is used in interrogative and negative sentences:

განუსაზღვრელი ნაცვალსახელს anybody იგივე მნიშვნელობა აქვს, რაც განუსაზღვრელ ნაცვალსახელს somebody-ის, მაგრამ anybody იხმარება კითხვით და უარყოფით წინადადებებში:

Do you see anybody?
ხედავთ ვინმეს?

Yes, I see somebody დიახ, ვილაცას ვხედავ.

No, I don't see anybody. არა, არავის ვხედავ.

Note: *Anything, anybody (anyone)* can be used in affirmative sentences with the meaning "no matter what, which, who," "every":

შენი შენა: Anything, anybody (anyone) შეიძლება ვიხმაროთ მტკიცებით წინადადებებშიც, ამ შემთხვევაში იგი ნიშნავს ნებისმიერს (რაც გსურთ), ყოველს:

შეგიძლიათ წაილოთ რაც გსურთ. ყველას შეუძლია ამის გაკეთება.

You may take *anything* you like.

Anybody can do it.

Note: *Somebody (Someone)* can be used in interrogative sentences if:

შენი შენა: Somebody (Someone) შეიძლება ვიხმაროთ კითხვით წინადადებებში:

a. The question does not refer to these pronouns:

ა. თუ კითხვა უშუალოდ მას არ ეხება:

Why did *somebody* tell her about it?

რატომ უთხრა ვილაცამ მას ამის შესახებ?

b. The question expresses a request:

ბ. თუ კითხვა გამოხატავს თხოვნას: ვინმე მიშველის?

Will *somebody (someone)* help me?

The Pronouns *Somebody (Someone)*, *Anybody (Anyone)* have the possessive case form:

ნაცვალსახელებს Somebody (Someone), Anybody (anyone) აქვთ კუთვნილებითი ბრუნვის ფორმა:

There is *somebody's* book on the table.

მაგიდაზე ვილაცის წიგნია.

Will you play *anybody's* part?

ითამაშებთ ვინმეს როლს?

4. Each has an individualizing meaning: (it refers to a number of things considered separately):

4. Each იხმარება ინდივიდუალური მნიშვნელობით (ის მიეკუთვნება იმ ჯგუფის საგნებს, რომლებსაც განიხილავენ ცალ-ცალკე):

I asked *each* pupil to do it (I asked them separately) - adjective - pronoun.

Each agreed. - noun-pronoun.

5. **Every** has a generalizing meaning approaching the meaning of *all* (it refers to a number of things considered as a group).

I asked *every* pupil to do it. (I asked them all to do it).

Every is used only as an adjective-pronoun.

Each and **every** are both followed by a singular verb.

6. **Everybody** (*everyone*) is used of persons. **Everything** is used of things. These pronouns are used as noun-pronouns and are followed by a singular verb:

Everybody is present (subject).

Everything is ready (Subject).

I know *everybody* (object).

He knows *everything* (Object).

Everybody (*everyone*) has the possessive case form:

The teacher checked up *everybody's* (*everyone's*) work.

მე ვთხოვე ყოველ მოსწავლეს, რომ გაეკეთებინათ ეს. (ყოველ მოსწავლეს ვთხოვე სათითაოდ) - ზედსართაული - ნაცვალსახელი.
ყოველი მათგანი დათანხმდა - სახელადი ნაცვალსახელი.

5. **Every** იხმარება საზოგადო მნიშვნელობით და ახლოს არის თავისი მნიშვნელობით *all*-თან (განიხილავენ როგორც საგნების ერთ ჯგუფს).

მე ვთხოვე ყოველ მოსწავლეს, რომ გაეკეთებინათ ეს (ყველას ვთხოვე).

Every იხმარება მხოლოდ როგორც ზედსართაული ნაცვალსახელი.

Each და **every** ეთანხმებიან ზმნას მხოლოდობით რიცხვში.

6. **Everybody** (*everyone*) - ყველა. **Everything** - ყველაფერი. ეს ნაცვალსახელები იხმარება როგორც სახელადი ნაცვალსახელები და ერთვის ზმნას მხოლოდობით რიცხვში:

ყველა ესწრება (ქვემდებარე) ყველაფერი მზადაა (ქვემდებარე).

მე ყველას ვიცნობ (დამატება).

მან ყველაფერი იცის (დამატება).

ნაცვალსახელებს **everybody** (*everyone*) აქვთ კუთვნილებითი ბრუნვის ფორმა:

მასწავლებელმა ყველას ნამუშევარი შეამოწმა.

All the compound pronouns are noun-pronouns and are followed by a singular verb.

შედგენილი ნაცვალსახელები იხმარება როგორც სახელადი ნაცვალსახელები და ერთის ზმნას მხოლოდით რიცხვში.

7. One (plural - ones)

The Indefinite Pronoun *one* (plural *ones*) has no meaning of its own in the sentence. It is used when we do not want to repeat the noun in the sentence. It may be used as subject, object or predicative:

განუსაზღვრელ ნაცვალსახელს *one* (მრავლობითი - *ones*) საკუთარი მნიშვნელობა არა აქვს. იგი იხმარება მაშინ, როცა არ გვინდა არსებითი სახელის გაყოფა წინადადებაში. იგი შეიძლება გამოვიყენოთ როგორც ქვემდებარე, დამატება ან შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

I like this knife, the one I saw yesterday was better.

მე მომწონს ეს დანა, ის (დანა), რომელიც გუშინ ვნახე, უკეთესი იყო.

One - აქ ქვემდებარეა.

I have a good pencil but you have a bad one (pencil).

მე კარგი ფანქარი მაქვს, თქვენ კი - ცუდი (ფანქარი).

One - აქ დამატებაა.

This is the new house and that is the old one (house).

ეს ახალი სახლია, ის კი ძველი (სახლი).

One - აქ შემასმენლის სახელადი ნაწილია.

I don't like these boys; the ones (the boys) I saw yesterday were better.

These are new houses and those are old ones (house).

He has good pencils but I have better ones (pencils).

8. The pronoun All

ნაცვალსახელი All

All means everybody and everything.

All ნიშნავს „ყველა“ და „ყველაფერი“

a) All is used as a noun-pronoun:

ა) All იხმარება როგორც სახელადი ნაცვალსახელი:

All is said (the subject).

ყველაფერი ითქვა (ქვემდებარე).

That is all (the predicative).

ესაა ყველაფერი (სახელადი ნაწილი).

He forgot *all* (the object).

When used for persons *all* takes a plural verb:

All are present.

When used for things, *all* takes a singular verb:

All is well that ends well.

b) *All* used as an adjective-pronoun:

All the doors are closed (the attribute).

All these people are my friends.

All the world knows that.

(The number of the verb depends upon the noun modified by all).

All as an adjective-pronoun can stand for countables and uncountables.

All the books are on the table.

All the money has been spent.

9. Other (others)

Other - a different one, a second one. *Other* is used as:

a) A noun-pronoun:

Two boys entered the room. One of them was tall and the *other* was short (Subject).

b) An adjective-pronoun:

Let us meet some *other* day (Attribute).

Others is used only as a noun-pronoun:

მას ყველაფერი დაავიწყდა (დამატება).

როდესაც პიროვნების მიმართ დაისმის, *all* იღებს ზმნას მრავლობით რიცხვში:

ყველა ესწრება.

როდესაც საგნის მიმართ დაისმის, *all* იღებს ზმნას მხოლოდობით რიცხვში:

ყველაფერი კარგია, რაც კარგად მთავრდება.

ბ) *All* როგორც ზედსართაული ნაცვალსახელი:

ყველა კარი დაკეტილია (განსაზღვრება).

ეს ხალხი ყველა ჩემი მეგობარია.

მთელმა მსოფლიომ იცის ეს.

(ზმნის რიცხვი დამოკიდებულია არსებითი სახელის რიცხვზე).

All როგორც ზედსართაული ნაცვალსახელი შეიძლება იყოს თვლადი და უთვლადი არსებითი სახელის წინ:

ყველა წიგნი მაგიდაზეა.

ყველა ფული დახარჯულია.

9. *Other* (*others*-მრავლობითში)

Other - სხვა, მეორე. *Other* იხმარება როგორც:

ა) სახელადი ნაცვალსახელი:

ორი ბიჭი შემოვიდა ოთახში. ერთი მათგანი მაღალი იყო, მეორე კი - დაბალი (ქვემდებარე).

ბ) ზედსართაული ნაცვალსახელი: მოდი, შეეხვედეთ სხვა დღეს. (განსაზღვრება)

Others იხმარება მარტო როგორც სახელადი ნაცვალსახელი:

Some went home, *others* remained. (Subject)

We left the *others* and went out. (Object).

Other may have the possessive case:

Two children came up to me. One was quite tidy, *the other's* clothes were torn and dirty.

ზოგი შინ წავიდა, ზოგი კი დარჩა. (ქვემდებარე)

ჩვენ დაეტოვეთ სხვები და წავედით. (დამატება)

Other-ს კუთვნილებითი ბრუნვის ფორმაც გააჩნია:

ორი ბავშვი მომიახლოვდა. ერთი იყო სუფთად ჩაცმული, მეორის ტანისამოსი კი ქუქყიანი და დახეული იყო.

10. Another

Another has two meanings:

a) different one:

The book is not interesting, I shall take *another*.

b) One more:

I want to buy *another* pair of shoes.

Will you have *another* cup of tea?

ნაცვალსახელს *another* ორი მნიშვნელობა აქვს:

ა) სხვა (არა ეს, არამედ სხვა):

ეს წიგნი არ არის საინტერესო, სხვას წავიღებ.

ბ) კიდევ ერთი:

კიდევ ერთი წყვილი ფეხსაცმლის ყილვა მინდა.

კიდევ ერთ ფინჯან ჩაის ხომ არ დალევ?

11. Either has two meanings:

a) Any one of two:

Here are two apples. You may take *either* of them.

b) Each of two:

There are trees on *either* bank of the river.

Either answer is correct.

Either takes a singular verb.

11. *Either*-ს ორი მნიშვნელობა აქვს:

ა) ისიც და ესეც (ორიდან ნებისმიერი):

აი ორი ვაშლი, შეგიძლია აიღო რომელიც გინდა.

ბ)ორივე:

მდინარის ორივე ნაპირზე ხეებია.

ორივე პასუხი სწორია.

Either იღებს ზმნას მხოლოდობით რიცხვში.

12. *Both* points out two persons or things.

Both girls came to see me.

13. *Many, much, little, few* are used as:

12. *Both* მიუთითებს ორ პიროვნებაზე ან საგანზე.

ორივე გოგონა მოვიდა ჩემთან.

13. *Many, much, little, few* იხმარება როგორც:

a. Noun-pronouns:

Much depends on her wish (Subject).

Many believe that it is true (Subject).

Little is known of that animals (Subject).

Few surrendered to the enemy (Subject).

I saw *many* of them (Obj.).

My parents mean *much* to me (Obj.).

We met *few* of them. (Obj.).

He knows *little* about this subject (Obj.).

b) Adjective-pronouns:

I saw *many* birds in the tree (Attrib.).

Next week I shall have *much* time (Attrib.).

There was *little* hope of victory. (Attrib.).

There were *few* books on the shelf. (Attrib.).

Note: When used as adjective-pronouns many, much, few, little are Quantitative Adjectives:

Negative Pronouns

1. No

The Negative Pronoun *no* is used in negative sentences instead of *not any*. It is used with nouns. When we do not repeat nouns *none* is used instead of *no*:

ა. სახელადი ნაცვალსახელები: ბევრია დამოკიდებული მის სურვილზე (ქვემდებარე).

ბევრს სწამს, რომ ეს სიმართლეა (ქვემდებარე).

ცოტა ცნობილი ამ ცხოველების შესახებ (ქვემდებარე).

რამდენიმე მტერს ტყვედ ჩაბარდა (ქვემდებარე).

მე ბევრი მათგანი ვნახე (დამ).

ჩემი მშობლები ბევრს ნიშნავენ ჩემთვის. (დამ).

ჩვენ რამდენიმე მათგანი შეგვხვდა (დამ).

მან ცოტა რამ იცის ამ საკითხის შესახებ (დამ).

ბ) ზედსართაული ნაცვალსახელები:

მე ბევრ ჩიტს ვხედავ ხეზე (განსაზღ.).

მომავალ კვირას მე ბევრი დრო მექნება (განსაზღვრება).

მცირე იმედი იყო გამარჯვებისა (განსაზღვრება).

თაროზე რამდენიმე წიგნი იყო (განსაზღვრება).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : როდესაც many, much, little, few იხმარება როგორც ზედსართაული ნაცვალსახელები, ისინი რაოდენობითი ნაცვალსახელებია.

უარყოფითი ნაცვალსახელები

უარყოფითი ნაცვალსახელი *no* (არაფერი, არავითარი) იხმარება უარყოფით წინადადებებში *not any*-ს მაგივრად. *No* იხმარება არსებით სახელებთან ერთად, როცა არსებით სახელებს არ ვიმეორებთ, მაშინ *no*-ს ნაცვლად ვხმარობთ *none*-ს:

Have you *any* English books? გაქვთ (რაიმე) ინგლისური წიგნები?

No, I have *not any* English books. = I have *no* English books. = I have *none*. არა, მე არა მაქვს.

Are there *any* chairs in the room? No, there are *not any* chairs in the room. = No, there are *no* chairs in the room. = No, there are *none*.

2. **Nothing, Nobody, No one.** უარყოფითი ნაცვალსახელები nothing (არაფერი), nobody, no one (არავინ) იხმარება უარყოფით წინადადებებში მაშინ, თუ უარყოფითი წინადადებები არ იგება უარყოფითი სიტყვა not-ის საშუალებით:

The Negative Pronouns *nothing, nobody, no one* are used in negative sentences if the negative sentences are not formed by means of the negative word *not*:

I have seen *nothing* there.

My father saw *nobody* (no one) yesterday.

Note: Since only one negation is admitted in an English sentence, it can include either the negative word *not* or the *Negative Pronoun*.

I do *not* see *anybody*.

I see *nobody*.

If a negative sentence is formed by means of the negative word *not* (the verb is in the negative), the Indefinite Pronoun *Anything* (*Anybody, Anyone*) is used:

I did *not* see *anybody* (*anyone*) yesterday.

If a negative sentence is formed by means of the Negative Pronoun, the verb is in the affirmative:

I see *nobody*.

Neither means "none of the two".

6. ა. გაბოკიძე

უარყოფითი ნაცვალსახელები nothing (არაფერი), nobody, no one (არავინ) იხმარება უარყოფით წინადადებებში მაშინ, თუ უარყოფითი წინადადებები არ იგება უარყოფითი სიტყვა not-ის საშუალებით:

მე იქ არაფერი მინახავს.

მამაჩემს არავინ უნახავს გუშინ.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: რადგან ინგლისურში უარყოფითი წინადადება შეიცავს მხოლოდ უარყოფის გამომხატველ ერთ სიტყვას, ამიტომ უარყოფითი წინადადება შეიცავს ან უარყოფით ნაწილას (not), ან უარყოფით ნაცვალსახელს:

მე არავის (არ) ვხედავ.

თუ უარყოფითი წინადადება იგება უარყოფითი სიტყვა not -ის საშუალებით, მაშინ ზმნა უარყოფით ფორმაშია და განუსაზღვრელობით ნაცვალსახელებს *Anything* (*Anybody, Anyone*)-ს ეხმარობთ.

მე არავინ არ მინახავს გუშინ.

თუ უარყოფითი წინადადება იგება უარყოფითი ნაცვალსახელის საშუალებით, ზმნა მტკიცებით ფორმაშია:

მე არავის ვხედავ.

Neither - არც ერთი და არც მეორე (ორიდან არც ერთი).

Neither of them answered.

არც ერთმა მათგანმა არ უპასუხა.

Neither answer was correct.

არც ერთი პასუხი არ იყო სწორი.

Neither is used as:

Neither იხმარება როგორც:

I invited David and Lena, but neither came (Subject).

მე დავეპატიე დავითი და ლენა, მაგრამ არც ერთი არ მოვიდა (ქვემდებარე).

Did you see David and Lana?

ნახეთ დავითი და ლანა?

No, I saw neither (Object).

არა, არც ერთი არ მინახავს (დამატება).

We liked neither plan (Attribute).

არც ერთი გეგმა არ მოგვეწონა (განსაზღვრება)

Indefinite and Negative pronouns *something, somebody (someone), anything, anybody (anyone), nothing, nobody (no one)* may be used instead of nouns:

განუსაზღვრელობითი და უარყოფითი ნაცვალსახელები *something* (რამე, რაღაც), *no one, nobody* (არავინ), *somebody, someone* (ვინმე), *anything* (რაიმე, რაღაც), *anyone, anybody* (ვინმე), *nothing* (არაფერი) - შეიძლება ვიხმაროთ არსებითი სახელების ნაცვლად:

1. as subject:

1. როგორც ქვემდებარე:

Something happened there! იქ რაღაც მოხდა!

Somebody (someone) wants to see you. ვიღაცას სურს თქვენი ნახვა.

Did *anything* happen there yesterday? იქ რამე მოხდა გუშინ?

Has *anybody* (anyone) come to you? ვინმე მოვიდა თქვენთან?

Nothing happened there. იქ არაფერი მომხდარა.

Nobody has come to me. ჩემთან არავინ მოსულა.

2. as object:

2. როგორც დამატება:

I shall show you *something*. მე თქვენ რაღაცას გაჩვენებთ.

I met *somebody* (someone) yesterday. გუშინ ვიღაცას შევხვდი.

Did you meet *anybody* (anyone) yesterday? გუშინ ვინმეს შეხვდით?

Did he tell you *anything*? ვითხრათ მან რამე?

He told me *nothing*. მან არაფერი მითხრა.

I saw *nobody* (no one) there. იქ არავინ მინახავს.

Relative Pronouns

მიმართებითი ნაცვალსახელები

Relative Pronouns serve to join the Attributive (Relative) Clauses to the principal one. Relative Pronouns qualify the noun or pronoun (the antecedent) in the principal clause.

მიმართებითი ნაცვალსახელები განსაზღვრებით დამოკიდებულ წინადადებებს მთავართან აკავშირებენ რთულ ქვეწყობილ წინადადებებში. მთავარ წინადადებაში მულამ გვხვდება სიტყვა (არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი), რომელსაც მიმართებითი ნაცვალსახელი ეხება, ამ სიტყვას - წინამავალი (the antecedent) ეწოდება.

The Relative Pronouns are: მიმართებითი ნაცვალსახელებია:

Who - რომელიც (ადამიანის მიმართ).

Whom - რომელსაც (ადამიანის მიმართ)

Whose - რომლის, რომლისაც (ადამიანების მიმართ).

Which - რომელიც (საგნების, ცხოველების, ცნებების მიმართ).

That - რომელიც (ადამიანების, ცხოველების, საგნების მიმართ).

The boy who came yesterday fell ill.

ბიჭი, რომელიც გუშინ მოვიდა, ავად გახდა.

The pupil whom you saw here speaks English.

მოსწავლე, რომელსაც აქ ხედავთ, ინგლისურად ლაპარაკობს.

The boy whose answer you liked is my best pupil.

ბიჭი, რომლის პასუხიც მოგეწონათ, ჩემი საუკეთესო მოსწავლეა.

The book which you lost has been found.

წიგნი, რომელიც თქვენ დაკარგეთ, უკვე ნაპოვნია.

The story that I am reading is very good.

მოთხრობა, რომელსაც მე ვკითხულობ, ძალიან საინტერესოა.

შენიშვნა: თუ that-ს თანდებული ერთის, მაშინ თანდებული დგას დამოკიდებული წინადადების შემასმენლის შემდეგ:

The room that I live in is very good. ოთახი, რომელშიც მე ვცხოვრობ, ძალიან კარგია.

Note: That is used after most Indefinite Pronouns, superlatives and after such words as: first, last, same.

შენიშვნა: that იხმარება აღმატებით ხარისხში მდგარი ზედსართავი სახელის შემდეგ, აგრეთვე ისეთი სიტყვების შემდეგ როგორცაა: first, last, same.

It was the coldest day *that* I have ever known.

ეს იყო ყველაზე ცივი დღე, რომელიც
ოდესმე ვიცოდო.

It was the first time *that* I went there.

ეს იყო პირველად, იქ რომ წავედი.

She wore the same dress *that* she had worn
before.

მას ეცვა იგივე კაბა, რაც წინათ.

Have you taken all *that* you need?

შენ ყველაფერი აიღე, რაც გჭირდება?

THE VERB

ზმნა

The verb is a word which ex-
presses action or state.

ზმნა მოქმედების ან მდგომარეო-
ბის გამომხატველი სიტყვაა:

I work in a factory. მე ვმუშაობ ფაბრიკაში.

FINITE AND NON-FINITE FORMS OF THE VERB

ზმნის პირიანი და უპირო შორევაი

The finite form of the verb can
be the predicate of a sentence
without an auxiliary verb.

ზმნის პირიანი ფორმა დამხმარე
ზმნის გარეშე შეიძლება იყოს წი-
ნადადების შემასმენელი.

It agrees with the subject in Per-
son and Number.

ის ეთანხმება ქვემდებარეს პირსა
და რიცხვში:

I learn English. მე ვსწავლობ ინგლისურს.

She learns French. ის სწავლობს ფრანგულს.

They learn German. ისინი სწავლობენ გერმანულს.

The Non-Finite forms of a verb
cannot be used as predicate of a
sentence.

ზმნის უპირო ფორმები არ შეიძ-
ლება იყოს წინადადების შემასმე-
ნელი (ისინი სხვადასხვა ფუნქცი-
ებს ასრულებენ).

The Non-Finite forms of a verb are:
ინფინიტივი (the Infinitive)
მიმღობა (the participle)
გერუნდივი (the Gerund)

ზმნის უპირო ფორმებია:

THE THREE MAIN FORMS OF THE VERB

ზმნის სამი მთავარი შორევა

The three main forms of the
verb are: the Infinitive, the Past
Indefinite form and the Past Par-
ticiple. The conjugation of the
English verb is based on these
three forms:

ზმნის სამი მთავარი ფორმაა: ინ-
ფინიტივი, ნამყო განუსაზღვრელი
დრო და ნამყო დროის მიმღობა.
ამ ფორმებზეა დამყარებული ინ-
გლისური ზმნის უღლება:

I	II	III
Infinitive ინფინიტივი	Past Indefinite ნამყო განუსაზღვრელი დრო	Past Participle ნამყო დროის მიმღობა
to work-მუშაობა to write-წერა	worked-ვიმუშავე wrote-დავეწერე	worked-ნამუშევარი written-დაწერილი

Regular and Irregular verbs

English verbs are divided into two main groups: Regular and Irregular.

a) Regular verbs form their Past Indefinite Tense and Past Participle by adding *-ed* to the infinitive:

Inf.	Past Ind.
to invite	invited
მიწვევა	მივიწვიე

Note: The ending *-ed* is pronounced [t] after voiceless consonants, [d] after voiced consonants and vowels, and [ɪd] after the sounds t, d:

worked [wɔ:kɪt], called [kɔ:lɪd], waited [ˈweɪtɪd], answered [ˈɑ:nsəd]

Verbs which do not form their Past Indefinite Tense and Past Participle by adding *-ed* are called Irregular:

Inf.	Past Ind.
to write	wrote
წერა	დავეწერე

წესიერი და არაწესიერი ზმნები ზმნები ინგლისურ ენაში ორ მთავარ ჯგუფად იყოფა. ესენია: წესიერი ზმნები და არაწესიერი ზმნები.

ა) წესიერი ზმნები ნამყო განუსაზღვრელ დროს და ნამყო დროის მიმღობას აწარმოებენ ინფინიტივზე *-ed*-ის დართვით:

Past Part.
invited
მიწვეული

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: დაბოლოება *ed* გამოითქმება ხშული თანხმოვნების შემდეგ როგორც [t]. მკლერი თანხმოვნებისა და აგრეთვე ხმოვნების შემდეგ, როგორც [d], t და d-ს შემდეგ როგორც [ɪd]:

ის ზმნები, რომლებიც ნამყო განუსაზღვრელ დროს და ნამყო დროის მიმღობას *-ed*-ის დართვით არ აწარმოებენ, იწოდებიან არაწესიერ ზმნებად:

Past Part.
written
დაწერილი

შ ე ნ ი შ ე ნ ა I: არაწესიერი ზმნები ნამყო განუსაზღვრელ დროს და ნამყო დროის მიმღობას სხვადასხვაგვარად აწარმოებენ და ამიტომ აუცილებელია მათი ზეპირად დასწავლა.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა ზ: წესიერი ზმნების
ნამყო დროს და ნამყო დროის მიმლეო-
ბას მსგავსი ფორმა აქვთ. მაგრამ ეს
ორი ფორმა შინაარსით და სინტაქსური
ფუნქციით ერთმანეთისაგან განსხვავდება:

I invited - მე მოვიწვიე

invited - მოწვეული

ნამყო დრო პირიანი ფორმაა და ამი-
ტომ იგი წინადადებაში შემასმენლის
ფუნქციას ასრულებს. ნამყო დროის მი-
მლეობა უპირო ფორმაა და დამხმარე
ზმნის გარეშე ვერ შეასრულებს წინადა-
დებაში შემასმენლის ფუნქციას.

Transitive and Intransitive verbs

A transitive verb requires a di-
rect object to make the meaning
complete.

I saw *him* in the street.

An intransitive verb does not re-
quire a direct object. It only char-
acterizes the subject:

I slept in the open air.

The same verb may be a transi-
tive in one context and intransitive
in another:

The door opened (Intransitive).

კარი გაიღო.

Notional, Auxiliary and Semi-
Auxiliary verbs:

According to their syntactical
functions, verbs may be divided
into:

გარდამავალი და გარდაუვალი
ზმნები

გარდამავალია ზმნა, რომელსაც
პირდაპირი დამატება ეწყობა:

მე ენახე ის ქუჩაში.

გარდაუვალია ზმნა, რომელსაც
პირდაპირი დამატება არ ეწყობა:

მე მეძინა გარეთ.

ერთი და იგივე ზმნა შეიძლება
იყოს როგორც გარდამავალი, ისე
გარდაუვალი სხვადასხვა წინადა-
დებაში:

The boy opened the door
(Transitive).

ბიჭმა კარი გააღო.

სრულმნიშვნელოვანი, დამხმარე
(მეშველი), ნახევრად დამხმარე
ზმნები:

იმის მიხედვით თუ რა სინტაქ-
სურ როლს ასრულებს წინადადე-
ბაში, ზმნა შეიძლება იყოს:

1. **N o t i o n a l v e r b s** which form a simple verbal predicate in a sentence:

1. სრულმნიშვნელოვანი, რომელიც წინადადებაში აწარმოებს მარტივ-ზმნურ შემასმენელს:

We read many books.

2. **A u x i l i a r y v e r b s** which have no meaning of their own when used to help notional verbs to form compound tenses:

2. დამხმარე ზმნები, რომლებმაც დაკარგეს თავისი დამოუკიდებლობა და სრულმნიშვნელოვანი ზმნების საშუალებით აწარმოებენ რთულ დროებს:

to do, to have, to be, shall (will)

3. **S e m i - A u x i l i a r y v e r b s** that have partially lost their meaning. They may be used as:

3. ნახევრად დამხმარე, რომელმაც ნაწილობრივად დაკარგა თავისი დამოუკიდებლობა და წინადადებაში შეიძლება იყოს:

a. A link-verb in a compound predicate:

ა. მაკავშირებელი ზმნა, შედგენილი შემასმენლის ნაწილი:

to grow, to become, to turn, to be, etc.

It *became* cold by evening.

He *is* a schoolboy.

b. A part of a compound verbal predicate (mostly - modal verbs).

ბ. რთული ზმნური შემასმენლის ნაწილი (მეტწილად - მოდალური ზმნები):

She *can* sing.

We *must* go.

c. A part of a group-verb predicate:

გ. ფრაზული შემასმენლის ნაწილი:

I *had* a bath.

Take care of the child.

Note: Some of the semi-auxiliary verbs may have more than one function, e. g.:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ზოგიერთ ნახევრად-დამხმარე ზმნას აქვს რამდენიმე ფუნქცია:

I *have* a book (*have* - a notional verb)

(*have* - სრულმნიშვნელოვანი ზმნა)

He *has* come (*has* - an auxiliary verb)

(*has* - დამხმარე ზმნა)

We *had* a walk in the morning (*had* - a semi-auxiliary verb)

(*had* - ნახევრად-დამხმარე ზმნა)

I *had* to do it (*had* - modal verb).

მე უნდა გამეკეთებინა ეს (*had* - მოდალური ზმნა).

There are five auxiliary verbs in the English language. They are: ინგლისურ ენაში ხუთი დამხმარე ზმნაა. ესენია:

to be, to have, to do, shall, will

They are used to form compound tenses. დამხმარე ზმნების საშუალებით ვაწარმოებთ რთულ დროებს:

To do is used to form the interrogative and negative forms of the Present and Past Indefinite Tenses and the Negative of the Imperative Mood: *To do* დამხმარე ზმნა იხმარება აწმყო და ნამყო დროების კითხვითი და უარყოფითი ფორმების და ბრძანებითი კილოს უარყოფითი ფორმის საწარმოებლად.

Do you study English?
She does not know French.
Do not shout!
Do not smoke here!
Did he study English last year?
She did not know her lesson last week.

The auxiliary verb *to be* is used to form the Continuous Tenses and the Passive Voice: *to be* - დამხმარე ზმნა იხმარება განგრძობითი დროებისა და ვნებითი გვარის დროების საწარმოებლად:

1. *I am writing.* - მე ვწერ (განგრძობითი დრო)
- I was reading.* - მე ვკითხულობდი (Continuous Tense)
2. *I am invited.* მე მიწვევენ (მე მიწვეული ვარ).
- He was questioned* მას ჰკითხეს (ვნებითი გვარი - Passive Voice).

The auxiliary verb *to have* is used to form the Perfect Tenses: დამხმარე ზმნა *To have* იხმარება სრული დროების საწარმოებლად:

I have finished my homework.
 მე დაეამთავრე საშინაო დავალება.

The auxiliary verbs *shall* and *will* are used to form the Future Tense: დამხმარე ზმნები *shall* და *will* იხმარება მყოფადი დროის საწარმოებლად:

I shall go to the theatre on Sunday. - მე წავალ თეატრში კვირას.
She will come tomorrow. - ის მოვა ხვალ.

Note 1: *to be, to have, to do, shall, will* when used as auxiliary verbs have no independent meaning of their own, they only indicate person, number and time.

Note 2: *to be, to have, to do* when they are not used as auxiliary verbs have their own, independent meaning, that is they are notional verbs.

The Verbs *to be, to have, to do* as notional verbs.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 1: *to be, to have, to do, shall* და *will* ზმნებს, როცა ისინი დამხმარე ზმნებია, დამოუკიდებელი მნიშვნელობა არა აქვთ. ისინი გვიჩვენებენ მხოლოდ პირს, რიცხვსა და დროს.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2: *to be, to have, to do* ზმნებს აქვთ საკუთარი დამოუკიდებელი მნიშვნელობა, ამ შემთხვევაში ისინი დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნებია.

ზ მ ნ ე ბ ი *to be, to have, to do, როგორც* დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნებია.

to be როგორც დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნა ნიშნავს - ყოფნას, არსებობას (ვარ). *to do* როგორც დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნა ნიშნავს - კეთებას (ვაკეთებ).

to have როგორც დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნა ნიშნავს - ქონებას (მაქვს).

ზშირად *to have* არსებით სახელთან ცნებას გამოხატავს. წინადადებაში იგი აწარმოებს ფრაზულ შემასმენელს.

to have a rest დასვენება
to have a drink დალევა
to have a walk სეირნობა
to have a cold გაცივება
 ამ შემთხვევაში მისი კითხვითი და უარყოფითი ფორმები იწარმოება *to do* დამხმარე ზმნით:

One notional unit is expressed by the following word combinations which make group verb predicates in the sentence: *to have dinner (breakfast)* სადილობა

to have a smoke მოწევა
to have a headache თავის ტკივილი

to have a bath ბანაობა
 In this case the interrogative and the negative sentences are formed by means of the verb *to do*.

Do you have dinner at home? No, I don't have dinner at home.
 სახლში სადილობთ? - არა, სახლში არ ვსადილობ.

to be ზმნის ულლება განუსაზღვრელი (Indefinite) უკუუის ყველა დროში

ფორმა დრო	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
აწმყო განუსა- ზღვრელი Present Indefinite	I am. We are. He is. You are.	am I? Are we? Is he? Are you?	I am not. We are not. He is not. You are not.
ნაშეო განუსა- ზღვრელი Past Indefinite	I was. We were. He was. You were. She was. It was. They were.	Was I? Were we? Was he? Were you? Was she? Was it? Were they?	I was not. We were not. He was not. You were not. She was not. It was not. They were not.
მყოფადი განუსაზღვრე- ლი Future Indefinite	I shall be He will be She will be It will be We shall be You will be They will be	Shall I be? Will he be? Will she be? Will it be? Shall we be? Will you be? Will they be?	I shall not be He will not be She will not be It will not be We shall not be You will not be They will not be

to be ზმნას (როცა იგი არ ასრუ-
ლებს დამხმარე ზმნის ფუნქციას)
სამი დამოუკიდებელი მნიშვნელო-
ბა აქვს:

1. ყოფნა, არსებობა:

I am at school. - მე ვარ სკოლაში.

2. მაკავშირებელი ზმნა:

My brother is a student. ჩემი ძმა სტუდენტია.

3. მოდალური ზმნა (ვალდებუ-
ლება):

You are to go there. თქვენ უნდა წახვიდეთ იქ (ვალდებული ხართ).

The letter is to be sent as soon as possible. -

წერილი უნდა გაიგზავნოს, რაც შეიძლება ჩქარა.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ამ შემთხვევაში (3)
be-ს მოსდევს მეორე ზმნა ინფინიტივში
to ნაწილაკით.

to be ზმნის უღლება სრული (Perfect) ვკუთხის ყველა დროში

დრო	ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
აწმყო სრული Present Perfect		I have been He has been She has been It has been We have been You have been They have been	Have I been? Has he been? Has She been? Has it been? Have we been? Have you been? Have they been?	I have not been He has not been She has not been It has not been We have not been You have not been They have not been
ნამყო სრული Past perfect		I had been He had been She had been It had been We had been You had been They had been	Had I been? Had he been? Had she been? Had it been? Had we been? Had you been? Had they been?	I had not been He had not been she had not been It had not been We had not been You had not been They had not been
მყოფადი სრული Future Perfect		I shall have been He will have been She will have been It will have been We shall have been You will have been They will have been	Shall I have been? Will he have been? Will she have been? Will it have been? Shall we have been? Will You have been? Will they have been?	I shall not have been He will not have been She will not have been It will not have been We shall not have been You will not have been They will not have been

to have ზმნის უღლება განუსაზღვრელი (Indefinite) ვკუთხის ყველა დროში

დრო	ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
აწმყო განუსაზღვრელი Present Indefinite		I have She has He has It has We have You have They have	Have I? Has she? Has he? Has it? Have we? Have you? Have they?	I have not She has not He has not It has not We have not You have not They have not

დრო	ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
ნამყო განუსაზღვრელი Past Indefinite	I had He had She had It had We had You had They had	Had I? Had he? Had she? Had it? Had we? Had you? Had they?	I had not He had not She had not It had not We had not You had not They had not	
მყოფადი განუსაზღვრელი Future Indefinite	I shall have He will have She will have It will have We shall have You will have They will have	Shall I have? Will he have? Will she have? Will it have? Shall we have? Will you have? Will they have?	I shall not have He will not have She will not have It will not have We shall not have You will not have They will not have	

to have ზმნის უღლება სრული (Perfect) ეკუთვნის ყველა დროში

დრო	ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
აწმყო სრული Present Perfect	I have had he has had She has had It has had We have had You have had they have had	I have I had? has he had? has she had? has it had? have we had? have you had? have they had?	I have not had he has not had she has not had It has not had we have not had you have not had they have not had	
ნამყო სრული Past Perfect	I had had he had had she had had it had had we had had you had had they had had	had I had? had he had? had she had? had it had? had we had? had you had? had they had?	I had not had he had not had she had not had it had not had we had not had you had not had they had not had	

დრო \ ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
მყოფადი სრული Future Perfect	I shall have had he will have had she will have had It will have had we shall have had you will have had they will have had	shall I have had? will he have had? will she have had? will it have had? shall we have had? will you have had? will they have had?	I shall not have had he will not have had she will not have had It will not have had we shall not have had you will not have had they will not have had

to do ზმნის უღლება განუსაზღვრელი (Indefinite) უკუფის ყველა დროში

დრო \ ფორმა	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
ანმყოფი განუსაზღვრელი present Indefinite	I do He (she, it) does We (you, they) do	Do I? Does he (she, it) do? Do we (you, they) do?	I do He (she, it) does We do You (they) do
ნამყოფი განუსაზღვრელი Past Indefinite	I (he, she, it) did We (you, they) did	Did I (he, she, it) do? We (you, they) do?	I (he, she, it) did We (you they) did
მყოფადი განუსაზღვრელი Future Indefinite	I shall He (she, it) will We shall You (they) will	Shall I will (he she, it) do? Shall we Will you (they) do?	I shall He (she, it) will We shall You (they) will

to do ზმნის ულლება სრული (Perfect) ჯგუფის ყველა დროში

ფორმა დრო	მტკიცებითი	კითხვითი	უარყოფითი
აწმყო სრული Present Perfect	I have He (she, it) has We have	I have I Has he (she, it) Have we	I have He (she, it) has We have
ნაწმყო სრული Past Perfect	I (he, she, it) We (you, they)	I had I (he, she, it) Had We (you, they)	I (he, she, it) We (you, they)
მყოფადი სრული Future Perfect	I shall He (she, it) will We shall You (they) will	Shall I Will (he, she, it) Shall we Will you (they)	I shall (he, she, it) will We shall You (they) will

THE CONJUGATION OF THE NOTIONAL VERBS

დამოუკიდებელი მნიშვნელობის
მყოფადი ზმნის ულლება

(The Active Voice)

The active voice shows that the subject acts itself.

The active conjugation of each notional verb has the following groups of tenses:

1. Indefinite Tenses.
2. Continuous Tenses.
3. Perfect Tenses.
4. Perfect Continuous Tenses.

Each group contains four tenses:

1. Present,
2. Past,
3. Future,
4. Future-in-the-Past.

(მოქმედებითი გვარი) მოქმედებითი გვარი გვიჩვენებს, რომ ქმედებარე მოქმედებს.

ყოველი დამოუკიდებელი მნიშვნელობის მქონე ზმნის ულლებას მოქმედებით გვარში აქვს დროების შემდეგი ჯგუფები:

1. განუსაზღვრელი დროების ჯგუფი.
2. განგრძობითობის გამომხატველი დროების ჯგუფი.
3. დასრულებული დროების ჯგუფი.
4. განგრძობით-დასრულებული დროების ჯგუფი.

ყოველი ჯგუფი შეიცავს ოთხ დროს: 1. აწმყო, 2. ნაწმყო, 3. მყოფადი, 4. მყოფადი ნაწმყოში.

The Indefinite Tenses are formed from the Infinitive. განუსაზღვრელი დროები იწარმება ინფინიტივისაგან (ზმნის საწყისი ფორმისაგან).

to work (მუშაობა)

დრო	მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
1. Present Indefinite	I work მე ვმუშაობ	Do I work? მე ვმუშაობ?	I do not work მე არ ვმუშაობ
2. Past Indefinite	I worked მე ვიბუშავე (ვმუშაობდი)	Did I work? მე ვიბუშავე? (ვმუშაობდი?)	I did not work მე არ ვმუშაობდი
3. Future Indefinite	I shall work მე ვიბუშავებ	Shall I work? მე ვიბუშავებ?	I shall not work მე არ ვიბუშავებ
4. Future-in-the-Past	I should work მე ვიბუშავებ	Should I work? მე ვიბუშავებ?	I should not work მე არ ვიბუშავებ

The Present Indefinite Tense

აწმყო განუსაზღვრელი დრო

The Present Indefinite Tense expresses:

1. A habitual action (that is an action which does not take place at the moment of speaking):

აწმყო განუსაზღვრელი დრო გამოხატავს:

1. ისეთ მოქმედებას, რომელიც საზოგადოდ ხდება (ე. ი. ისეთ მოქმედებას, რომელიც არ მიმდინარეობს საუბრის დროს, რომელიც არ მიმდინარეობს მოცემულ მომენტში:

იგი შეესატყვისება ქართულ აწმყოს:

Geology investigates the structure of the earth.

გეოლოგია იკვლევს დედამიწის ადნაგობას (საზოგადოდ, ჩვეულებრივ).

2. A general truth:

The sun rises in the East and sets in the West.

მზე ა მ ო დ ი ს აღმოსავლეთით და ჩ ა დ ი ს დასავლეთით.

The moon shines at night.

მთვარე ა ნ ა თ ე ბ ს ღამით.

The earth moves round the sun.

დედამიწა ბ რ უ ნ ა ვ ს მზის გარშემო.

2. საზოგადო კენჭმარიტებას:

3. A Future action after the conjunctions *if, when, as soon as, as* etc. in adverbial clauses of time and condition:

I shall be glad if I see him. მე გამეხარდება, თუ მას ვნახავ.

He will give you some flowers when you visit him.

ის მოგცემთ ყვავილებს, როცა ესტუმრებით.

3. მომავალ მოქმედებას *if, when, as soon as* და სხვა კავშირების შემდეგ დროისა და პირობის გარეშე მოებით წინადადებებში:

Note: In object clauses introduced by *when* and *if* a future tense is used:

I don't know when he will come.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ღამატებით დამოკიდებულ წინადადებებში კავშირების *when* და *if*-ის შემდეგ იხმარება მყოფელი დრო:

მე არ ვიცი როდის მოვა ის.

4. A future action planned beforehand with verbs: *to start, to leave, to return, to come, to go*, etc:

We leave next Tuesday.

The lesson begins in half an hour.

5. A present action with verbs which are seldom used in the continuous aspect:

to see, to hear, to understand, to know, to feel, to want, etc:

What does he want?

I see you well.

4. მომავალი მოქმედების გამოსახატავად, თუ ეს მოქმედება წინასწარ განზრახულია ზმნებთან: *to start, to leave, to return, to come, to go*, და სხვ.

ჩვენ გავემგზავრებით მომავალ სამშაბათს.

გაკვეთილი იწყება ნახევარ საათში.

5. აწმყო დროის გამოსახატავად ზმნებთან, რომლებიც იშვიათად იხმარება განგრძობით დროში (ასპექტში ე.ი. აწმყო განგრძობით დროის ნაცვლად):

რა უნდა?

კარგად გხედავ (ახლა).

6. The Present Indefinite Tense is used with all adverbs that express the repetition of an action.

6. აწმყო განუსაზღვრელი დრო იხმარება ყველა იმ ზმნიზედასთან. რომლებიც გამოხატავენ მოქმედების გამეორებას.

They are:
every day ყოველდღე
usually ჩვეულებრივ

ესენია:
often ხშირად
always მუდამ

I go to school every day. მე დავდივარ სკოლაში ყოველდღე.
He usually reads newspapers at home. ის გაზეთებს ჩვეულებრივ სახლში კითხულობს.

We often go to the cinema. ჩვენ კინოში ხშირად დავდივართ.
She always comes to see me. ის ყოველთვის მოდის ჩემთან.

The Formation of the Present Indefinite Tense

აწმყო განუსაზღვრელი დროის წარმოება

The affirmative form of the Present Indefinite Tense is formed from the infinitive without *to*

აწმყო განუსაზღვრელი დროის მტკიცებითი ფორმა იწარმოება ინფინიტივიდან *to* ნაწილაკის გარეშე.

In the third person singular the suffix *-s* is added to the infinitive.

მხოლოდობითი რიცხვის მესამე პირში ინფინიტივს ემატება სუფიქსი *-s*.

The interrogative and negative forms of the Present Indefinite Tense are formed by means of the present Indefinite tense of the auxiliary verb *to do*.

აწმყო განუსაზღვრელი დროის კითხვითი და უარყოფითი ფორმები იწარმოება *to do* დამხმარე ზმნის აწმყო განუსაზღვრელი დროის საშუალებით.

to work ზმნის უღლება Present Indefinite Tense-ში

მტკიცებითი		კითხვითი	
ფორმა	ფორმა	ფორმა	ფორმა
I work	მე ვმუშაობ	Do I work?	მე ვმუშაობ?
He works	ის მუშაობს	Does he work?	ის მუშაობს?
She works		Does she work?	
It works	ჩვენ ვმუშაობთ	Does it work?	ჩვენ ვმუშაობთ?
We work		Do we work?	
You work		Do you work?	
They work	ისინი მუშაობენ	Do they work?	ისინი მუშაობენ?

უარყოფითი	ფორმა
I do not work	მე არ ვმუშაობ
He does not work	ის არ მუშაობს
She does not work	
It does not work	ჩვენ არ ვმუშაობთ თქვენ არ მუშაობთ ისინი არ მუშაობენ
We do not work	
You do not work	
They do not work	

As we see, the affirmative form of the Present Indefinite Tense is a simple form of the verb:

I work. მე ვმუშაობ.

The Interrogative and Negative forms are compound forms, which consist of the auxiliary verb *do* and the infinitive of the conjugated verb without *to*:

Do I work? მე ვმუშაობ?

I do not work. მე არ ვმუშაობ.

აწმყო განუსაზღვრელი დროის მტკიცებითი ფორმა წარმოადგენს ზმნის მარტივ პირიან ფორმას.

კითხვითი და უარყოფითი ფორმები რთული ფორმებია. ისინი შედგება *do* დამხმარე ზმნისა და საუღლებელი ზმნის ინფინიტივისაგან *to* ნაწილაკის გარეშე:

do-ს (როცა ის დამხმარე ზმნაა) დამოუკიდებელი მნიშვნელობა არა აქვს.

ამ შემთხვევაში *do* გვიჩვენებს პირს, რიცხვს, კითხვას და უარყოფას. სწორედ ამიტომაც, რომ კითხვით და უარყოფით ფორმებში იუღლება მხოლოდ *do*, რაც შეეხება საუღლებელ (შინაარსობრივ) ზმნას, იგი უცვლელია ყველა პირსა და რიცხვში და მხოლოდ მოქმედების შინაარსს გამოხატავს.

Spelling rules:

1. Verbs which end in *-y* preceded by a consonant change *-y* into *-ies* in the third person singular, which reads [z]:

მ ა რ თ ლ წ ე რ ი ს წ ე ს ე ბ ი :
1. ზმნები, რომლებიც ბოლოვდებიან *-y*-ით, მხოლოდობითი რიცხვის მესამე პირში *-y*-ის იცვლიან *-ies*-ით, თუ *-y*-ის წინ თანხმოვანია. დაბოლოება *ies* გამოითქმება როგორც [z]:

to try - she tries [traiz] ის ცდილობს

to cry - she cries [kraiz] ის ტირის

2. Verbs which end in -y preceded by a vowel add -s in the third person singular, which reads [z]:

to say - he says [sez] ის ამბობს

to play - she plays [pleiz] ის თამაშობს

3. Verbs which end in -ss, ch, sh, x, o, ge, dge, add -es in the third person singular which reads [iz]:

to dress - she dresses [ˈdresɪz] ის იცვამს

to teach - he teaches [ˈti:ʃɪz] ის ასწავლის

to finish - he finishes [ˈfɪnɪʃɪz] ის ამთავრებს

to go - he goes [gouz] ის მიდის

to do - he does [dʌz] ის აკეთებს

to change - he changes [ˈtʃeɪndʒɪz] ის იცვლება

to judge - he judges [ˈdʒʌdʒɪz] ის მსჯელობს

2. ზმნები, რომლებიც ბოლოვდებიან y-ით, მხოლოდითი რიცხვის მესამე პირში იმატებენ -s დაბოლოებას, თუ y-ის წინ ხმოვანი დგას, დაბოლოება s გამოითქმება როგორც [z]:

3. ზმნები, რომლებიც ბოლოვდებიან -ss, ch, sh, x, o, ge, dge-ზე, მესამე პირის მხოლოდითი რიცხვში იმატებენ -es-ს, რომელიც გამოითქმება, როგორც [iz]:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ინგლისურ ენაში კითხვაზე პასუხის გაცემის დროს არ შეიძლება ვთქვათ მარტო yes (დიახ) ან no (არა). აუცილებელია თვით ყველაზე მოკლე პასუხშიც გავიმეოროთ ის დამხმარე ზმნა, რომელსაც შეიცავს შეკითხვა:

Does he speak? - Yes, he does. No, he does not (he doesn't).

Do you study? - Yes, I do. No, I do not (I don't)

The Past Indefinite Tense

The Past Indefinite Tense expresses an action which took place in the Past. It has no relation to the present.

ნამყო განუსაზღვრელი დრო

ნამყო განუსაზღვრელი დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც მოხდა წარსულში. მას არავითარი კავშირი არა აქვს აწ-

მოსთან. იგი შეესატყვისება ზოგჯერ ქართულ ნ ა მ ყ ო უ წ-ყ ვ ე ტ ე ლ ს, ზოგჯერ კი ნ ა მ ყ ო წ ყ ვ ე ტ ი ლ ს. (ეს დამოკიდებულია კონტექსტზე).

The Formation of the Past Indefinite Tense

ნამყო განუსაზღვრელი დროის წარმოება

Regular verbs form the affirmative form of the Past Indefinite Tense by adding *-ed* to the Infinitive for all persons in both numbers.

წესიერი ზმნები ნამყო განუსაზღვრელი დროის მტკიცებით ფორმას აწარმოებენ ყველა პირისათვის როგორც მხოლოდობითში, ისევე მრავლობითში, ინფინიტივზე *ed*-ის დამატებით.

It is the second form of the verb:

ეს არის ზმნის მეორე ფორმა:

to work - I worked მე ვმუშაობდი (ან - ვიმუშავე)

to help - He helped me - ის მესმარებოდა (ან - ის მომესმარა)

1. *-ed* reads [t] after the following consonants *p, k, s, ss.* and *ch*:

1. *-ed* გამოითქმება როგორც [t] *p, k, s, ss, ch* თანხმოვნების შემდეგ:

helped [helpt], asked [ɑ:skt], passed [pɑ:st]

2. *ed* reads [id] after *t* and *d*:

2. *ed* გამოითქმება როგორც [id] *t* და *d*-ს შემდეგ:

wanted [ˈwɒntɪd], defended [dɪˈfendɪd]

3. *ed* reads [d] in all other cases:

3. *ed* გამოითქმება როგორც [d] ყველა დანარჩენ შემთხვევაში:

lived [lɪvd]

The Interrogative and Negative forms of the Past Indefinite Tense are formed by means of the Past Indefinite of the auxiliary verb *to do* - *did*.

ნამყო განუსაზღვრელი დროის კითხვითი და უარყოფითი ფორმები იწარმოება *to do* დამხმარე ზმნის ნამყო განუსაზღვრელი დროის *did*-ის საშუალებით.

to work წესიერი ზმნის უღლება Past Indefinite Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I worked მე ვმუშაობდი	Did I work? მე ვმუშაობდი?	I did not work მე არ ვმუშაობდი
He worked ის მუშაობდა	Did he work? ის მუშაობდა?	He did not work ის არ მუშაობდა
She worked ის მუშაობდა	Did she work? ის მუშაობდა?	She did not work ის არ მუშაობდა
It worked ის მუშაობდა	Did it work? ის მუშაობდა?	It did not work ის არ მუშაობდა
We worked ჩვენ ვმუშაობდით	Did We work? ჩვენ ვმუშაობდით?	We did not work ჩვენ არ ვმუშაობდით
You worked თქვენ მუშაობდით	Did you work? თქვენ მუშაობდით?	You did not work თქვენ არ მუშაობდით
They worked ისინი მუშაობდნენ	Did they work? ისინი მუშაობდნენ?	They did not work ისინი არ მუშაობდნენ

შ ე ი შ ვ ნ ა : არაწესიერი ზმნები ნამყო განუსაზღვრელი დროის მტკიცებით ფორმას ed-ის დართვით კი არ აწარმოებენ, არამედ სხვადასხვაგვარად - უმთავრესად ფუძის შეცვლით:

to write - wrote; to see - saw; to say - said;
to give - gave; to find - found, to make - made, etc.

to take არაწესიერი ზმნის უღლება Past Indefinite Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I took მე ავიღე	did I take? მე ავიღე?
he took მან აიღო	did he take? მან აიღო?
she took " "	did she take? " "
It took " "	did it take? " "
we took ჩვენ ავიღეთ	did we take? ჩვენ ავიღეთ?
you took თქვენ აიღეთ	did you take? თქვენ აიღეთ?
they took მათ აიღეს	did they take? მათ აიღეს?

უარყოფითი ფორმა

He did not take მას არ აუღია
She did not take " "
It did not take " "
We did not take ჩვენ არ ავიღია
You did not take თქვენ არ ავიღიათ
They did not take მათ არ აუღიათ

As we see, the interrogative and negative forms of the Past Indefinite Tense consist of the past tense of the auxiliary verb to do (*did*) and the infinitive of the conjugated verb without *to*.

The Past Indefinite tense is usually used:

1) with the adverbials of past time:

yesterday - გუშინ, the other day - ახლახან, then - მაშინ, last week (month, year) - გასულ კვირას (თვეში, წელს), ago - წინათ, in the past - წარსულში, during the Revolution - რევოლუციის დროს.

I saw him *yesterday*. მე ვნახე ის გუშინ.

He came to me *last week*. ის მოვიდა ჩემთან გასულ კვირას.

It happened *last month*. ეს მოხდა გასულ თვეში.

I went there *last year*. მე წავედი იქ შარშან.

She went away *two days ago*. ის წავიდა ორი დღის წინ.

2) to express an action which took place at a definite moment of the past time:

He *came* home at 5 o'clock. - ის მოვიდა სახლში 5 საათზე.

I *was* in Leningrad in summer. - მე ვიყავი ლენინგრადში ზაფხულში.

Note: Used to+Infinitive and Would+Infinitive (without the particle to) are often used to show a repeated action in the past.

When I was young I *used* to swim in the river every day.

She *would* tell us many interesting stories when I was a child.

3) In special questions beginning with When and how:

ნამყო განუსაზღვრელი დროის კითხვითი და უარყოფითი ფორმები შედგება to do დამხმარე ზმნის ნამყო განუსაზღვრელი დროისა (did) და საუღლებელი (შინაარსობრივი) ზმნის ინფინიტივისაგან to ნაწილაკის გარეშე.

ნამყო განუსაზღვრელი დრო ჩვეულებრივ იხმარება:

1) წარსულის გამოხატველ ყველა სახის გარემოებით სიტყვებთან და გამოთქმებთან:

ახლახან, then - მაშინ, last week (month, year) - გასულ კვირას (თვეში, წელს), ago - წინათ, in the past - წარსულში, during the Revolution - რევოლუციის დროს.

I saw him *yesterday*. მე ვნახე ის გუშინ.

He came to me *last week*. ის მოვიდა ჩემთან გასულ კვირას.

It happened *last month*. ეს მოხდა გასულ თვეში.

I went there *last year*. მე წავედი იქ შარშან.

She went away *two days ago*. ის წავიდა ორი დღის წინ.

2) იმ მოქმედების გამოსახატავად, რომელსაც ადგილი ჰქონდა წარსულის განსაზღვრულ მომენტში:

He *came* home at 5 o'clock. - ის მოვიდა სახლში 5 საათზე.

I *was* in Leningrad in summer. - მე ვიყავი ლენინგრადში ზაფხულში.

შენიშვნა: იმ შემთხვევაში, როცა მხედველობაშია წარსული მოქმედების მრავალგზისობა, იხმარება ქცევაა დას to+ინფინიტივი; ან would+ინფინიტივი (ნაწილაკი to-ს გარეშე)

როცა ახალგაზრდა ვიყავი, ზაფხულში მდინარეში ყოველდღე ვცურავდი.

ბავშვობაში იგი ბევრ საინტერესო ამბავს გვიყვებოდა ხოლმე.

3) სპეციალურ კითხვით წინადადებებში, რომლებიც when და how-თი იწყება.

When did Davy bring these flowers?

How did it happen?

როდის მოიტანა დევიმ ეს ყვავილები?

როგორ მოხდა ეს?

The Future Indefinite Tense

მყოფადი განუსაზღვრელი დრო

The Future Indefinite Tense expresses a future action.

მყოფადი განუსაზღვრელი დრო გამოხატავს მომავალ მოქმედებას.

The formation of the Future Indefinite Tense

მყოფადი განუსაზღვრელი დროის წარმოება

The Future Indefinite Tense is formed by means of the auxiliary verbs *shall* and *will* to which the infinitive of the conjugated verb without *to* is added.

მყოფადი განუსაზღვრელი დრო იწარმოება *shall* და *will* დამხმარე ზმნებით და საუღლებელი ზმნის ინფინიტივით *to* ნაწილაკის გარეშე.

shall is used for the first person - both singular and plural.

shall იხმარება პირველი პირისათვის როგორც მხოლოდობითში, ისევე მრავლობითში.

will is used for all other persons - both singular and plural.

will იხმარება ყველა დანარჩენი პირისათვის როგორც მხოლოდობითში, ისევე მრავლობითში.

In the interrogative form *shall* and *will* are placed before the subject.

კითხვით ფორმაში *shall* და *will* დაისმის ქვემდებარის წინ.

to work ზმნის უღლება Future Indefinite Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I shall work მე ვიმუშაებ	shall I work? მე ვიმუშაებ?
he will work ის იმუშაებს	will he work? ის იმუშაებს?
she will work " "	will she work? " "
It will work " "	will it work? " "
we shall work ჩვენ ვიმუშაებთ	shall we work? ჩვენ ვიმუშაებთ?
you will work თქვენ იმუშაებთ	will you work? თქვენ იმუშაებთ?
they will work ისინი იმუშაებენ	will they work? ისინი იმუშაებენ?

I shall not work მე არ ვიმუშაებ
 he will not work ის არ იმუშაებს
 she will not work " "
 it will not work " "

we shall not work ჩვენ არ ვიმუშაებთ
 you will not work თქვენ არ იმუშაებთ
 they will not work ისინი არ იმუშაებენ

The shortened affirmative forms are: I'll work, he'll work, we'll work, they'll work.

The negative-interrogative forms are: Shall I not work? Will he not work? The negative shortened forms are: I shan't, he won't.

Shortened negative future forms are: Shan't I work? Won't he work?

The Future Indefinite Tense is used with the adverbials of *future time*:
 მყოფადი განუსაზღვრელი დრო იხმარება იმ გარემოებით სიტყვებთან და გამოთქმებთან, რომლებიც მყოფადს გამოხატავენ:

tomorrow ხვალ	afterwards შემდეგ
next week (month, year) მომავალ კვირას (თვეს, წელს) etc. და სხვ.	in the future მომავალში

I shall go there *tomorrow*. მე წავალ იქ ხვალ.
 He will come here *next week*. ის აქ მოვა მომავალ კვირას.
 I shall see him *next month*. მე მას ვნახავ მომავალ თვეში.
 He will go to Moscow *next year*. ის წავა მოსკოვში გაისად.

The Future Indefinite Tense is used when time is expressed by hours, days, dates, months which refer to the future:
 Future Indefinite Tense იხმარება მაშინაც, როცა დრო გამოხატულია საათებით, დღეებით, თარიღებით, წლებით, თვეებით და ეხება მომავალს:

He will go to Moscow *next year*. ის წავა მოსკოვში მომავალ წელს.
 They will come home at 5 o'clock. ისინი სახლში მოვლენ 5 საათზე.
 She will work in *winter*. ის იმუშაებს ზამთარში.
 I shall go to Leningrad in 1980. მე წავალ ლენინგრადში 1980 წელს.

Different Uses of shall and will

Shall და will-ის სხვადასხვა მნიშვნელობით ხმარება

Will - when it is used in the first person expresses determination:

Will - როცა იხმარება პირველ პირში, გამოხატავს გადაწყვეტილებას:

I will never do it again. მე ამას კვლავ აღარ გავაკეთებ.
We will finish our work tomorrow. ჩვენ დავამთავრებთ სამუშაოს ხვალ.

Shall expresses order, warning and promise, when it is used in the second and third persons:

Shall - როცა იგი იხმარება მეორე და მესამე პირში, გამოხატავს ბრძანებას (order), გაფრთხილებას (warning), დაპირებას (promise):

You shall do it! თქვენ ამას გააკეთებთ! (ბრძანება)
Put on your coat otherwise you shall catch cold. ჩაიცვით პალტო, თორემ გაცივდებით. (გაფრთხილება)
You shall have the book tomorrow. თქვენ მიიღებთ წიგნს ხვალ. (დაპირება)

The Future-in-the-Past Indefinite Tense

მყოფალი ნამყოში განუსაზღვრელი დრო

The Future-in-the-Past Indefinite Tense expresses a future action viewed from the past (in indirect speech).

მყოფალი ნამყოში განუსაზღვრელი დრო გამოხატავს იმ მყოფალ მოქმედებას, რომლის შესახებ ლაპარაკი იყო ნამყოში.

This tense is formed by means of *should* and *would* + the infinitive without to of the conjugated verb.

ამ დროის საწარმოებლად *should* და *would* დამხმარე ზმნებს უნდა დაემატოთ საუღლებელი ზმნის ინფინიტივი to ნაწილაკის გარეშე.

should is used for the first person, both singular and plural.

should იხმარება პირველი პირისათვის როგორც მხოლოდობითში, ისევე მრავლობითში.

would is used for all other persons, both singular and plural:

would იხმარება ყველა დანარჩენი პირისათვის როგორც მხოლოდობითში, ისევე მრავლობითში:

He said that he would be busy. მან თქვა არ მეცლებათ.

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I should go მე წავალ	should I go? მე წავალ?	I should not go მე არ წავალ
he would go ის წავა	would he go? ის წავა?	he would not go ის არ წავა
she would go " "	would she go? " "	she would not go " "
it would go " "	would it go? " "	it would not go " "
we should go ჩვენ წავალთ	should we go? ჩვენ წავალთ?	we should not go ჩვენ არ წავალთ
you would go თქვენ წახვალთ	would you go? თქვენ წახვალთ?	you would not go თქვენ არ წახვალთ
they would go ისინი წავლენ	would they go? ისინი წავლენ?	they would not go ისინი არ წავლენ

THE CONTINUOUS TENSES

განგრძობითობის გამომხატველი ფრომაზი

The Continuous Tenses denote the progress of an action going on at a given present, past or future moment.

განგრძობითობის გამომხატველი დროები აღნიშნავენ მოქმედებას, რომელიც გრძელდება, გრძელდებოდა და კვლავ გაგრძელდება აწმყო, წამყო და მყოფადი დროის განსაზღვრულ მონაკვეთში.

The Continuous Tenses are formed by combining the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

განგრძობითობის გამომხატველი დროები იწარმოება დამხმარე ზმნა *to be*-სა და საუღლებელი ზმნის აწმყო მძიმეობისაგან.

The Present Participle

აწმყო დროის მძიმეობა

The Present Participle is formed by adding *-ing* to the infinitive:

აწმყო დროის მძიმეობა იწარმოება ინფინიტივისათვის *-ing*-ის დამატებით:

to go - *going*
to speak - *speaking*

Note 1: The infinitive which ends in a mute *e* drops the mute *e* before adding the suffix *-ing*:

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა 1: ინფინიტივს, რომელიც მუნჯ -ე-ზე ბოლოვდება, *-ing* სუფიქსის დართვისას *e* ეკვეცება:

to make - *making*

to take - *taking*

Note 2: In one-syllable verbs the final consonant is doubled before adding the suffix *-ing*, if the root vowel is short:

to beg - *begging*

to fly - *flying*

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2: ერთმარცვლიან ზმნებს სუფიქსის დართვისას ბოლო თანხმოვანი უორკეცდება, თუ ფუძისეული ხმოვანი მოკლეა:

to sit - *sitting*

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 3: ყ დაბოლოება არ იცვლება *-ing* სუფიქსის დართვისას:

to play - *playing*

The Present Continuous Tense

The Present Continuous Tense expresses an action going on at a given present moment.

It shows that the action is still going on at the moment of speaking:

He *is going*. ის მიდის (ახლა).

I *am writing*. მე ვწერ (ახლა).

The Formation of the Present Continuous Tense

The Present Continuous Tense is formed by means of the Present Indefinite Tense of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

წმყო განგრძობითი დრო

წმყო განგრძობითი დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც გრძელდება აწმყოს მოცემულ მონაკვეთში. იგი გვიჩვენებს, რომ მოქმედება კვლავ გრძელდება საუბრის დროს:

წმყო განგრძობითი დროის წარმოება

წმყო განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის აწმყო განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის აწმყოს მიმღობისაგან.

to write ზმნის უღლება Present Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I am writing მე ვწერ (ახლა)	Am I writing? მე ვწერ?	I am not writing მე არ ვწერ
he is writing ის წერს (ახლა)	Is he writing? ის წერს?	He is not writing ის არ წერს
She is writing " "	Is she writing? " "	She is not writing " "
We are writing ჩვენ ვწერთ (ახლა)	Are we writing? ჩვენ ვწერთ?	We are not writing ჩვენ არ ვწერთ
You are writing თქვენ წერთ (ახლა)	Are you writing? თქვენ წერთ?	You are not writing თქვენ არ წერთ
They are writing ისინი წერენ (ახლა)	Are they writing? ისინი წერენ?	They are not writing ისინი არ წერენ

The shortened affirmative forms are: I'm writing, he's writing, we're writing, etc.

The shortened negative forms are: He isn't writing, we aren't writing, etc.

The negative-interrogative forms are: Am I not writing? Is he not writing? Are we not writing?

Shortened: Isn't he writing? Aren't we writing?

It is not necessary to use adverbial modifiers of time with the Present Continuous Tense, but still adverbial modifiers indicating the present moment can be used:

The Present Continuous Tense არ საჭიროებს დროის გარემოების აღმნიშვნელ სიტყვებს, მაგრამ შესაძლოა ამ დროსთან ვიხმაროთ დროის ისეთი გარემოებითი სიტყვები, რომლებიც აწმყოს მოცემულ მონაკვეთზე მიუთითებენ:

now - ახლა, at the present moment - ამჟამად და სხვ.

I am writing now.

მე ახლა ვწერ.

At the present moment they are reading.

ამჟამად ისინი კითხულობენ.

Sometimes the Present Continuous Tense expresses a future action (esp. with the verbs *come*, *go*, *stay*):

~~ზოგჯერ აწმყო განგრძობით დრო გამოხატავს მყოფად მოქმედებას, განსაკუთრებით ზმნებთან come (მოსვლა), go (წასვლა), stay (დარჩენა):~~

I am going there tomorrow = I shall go there tomorrow.

She is coming back next week = She will come back next week.

They are staying here till next week = They will stay here till next week.

to go ზმნა Present Continuous Tense-ში, როცა მას მოსდევს საუღლებელი ზმნა ინფინიტივში, შეესატყვისება ქართულ „აპირებ“-ს:

What are you going to do? რის გაკეთებას აპირებთ?

I am going to read. მე ვაპირებ კითხვას.

He is going to speak. ის ლაპარაკს აპირებს.

They are going to work here. ისინი აქ მუშაობას აპირებენ.

The Present Continuous is often used to express a lasting action after the adverbs:

აწმყო განგრძობითი ხშირად იხმარება განგრძობითი მოქმედების გამოსახატავად ზმნიზედებთან:

always მუდამ, ever ყოველთვის, continually მუდმივად, all time მუდამ
ჟამს, constantly მუდმივად, ჩვეულებრივად, და სხვ.

We are *continually* thinking of you. ჩვენ მუდამ ვფიქრობთ თქვენზე.

Why are you *always* coming late? რატომ იგვიანებთ ყოველთვის?

The Past Continuous Tense

The Past Continuous Tense expresses an action going on at a given past moment.

The past moment may be expressed:

1) by an adverbial expression of definite time:

at 5 o'clock yesterday გუშინ 5 საათზე

at this time yesterday გუშინ ამ დროს

all day long yesterday გუშინ მთელი დღე

for three months last year შარშან სამი თვის განმავლობაში

I was reading at 5 o'clock yesterday. მე ვკითხულობდი გუშინ 5 საათზე.

He was working at this time yesterday. ის მუშაობდა გუშინ ამ დროს.

2) By another action in the Past Indefinite Tense:

2) სხვა მოქმედებით ნამყო განუზღვრელ დროში:

I was writing when he came. მე ვწერდი, როცა ის მოვიდა.

She was crying when I entered the room. ის ტიროდა, როცა მე ოთახში შევედი.

When I went out it was raining. როცა მე გარეთ გავედი, წვიმდა.

3) By a whole period of past time during which the action was going on:

3) დროის იმ მონაკვეთის მიმართებით, რომლის განმავლობაშიც მოქმედება ისევ გრძელდებოდა:

for 3 months last year სამი თვის განმავლობაში გასულ წელს

all day long yesterday გუშინ მთელი დღე

the whole day მთელი დღე

from 2 till 5 ორიდან ხუთამდე

ნამყო განგრძობითი დრო

ნამყო განგრძობითი დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც გრძელდებოდა ნამყო დროის განსაზღვრულ მომენტში.

ნამყოს ეს განსაზღვრული მომენტი შეიძლება გამოიხატოს:

1) გარემოების გამოხატველი გამოთქმით, რომელიც აღნიშნავს განსაზღვრულ დროს:

They were writing *all day long yesterday*. ისინი წერდნენ გუშინ მთელი დღე.

She was teaching English *for three months last year*. ის ასწავლიდა ინგლისურს შარშან სამი თვის განმავლობაში.

The Formation of the Past Continuous Tense ნამყო განგრძობითი დროის წარმოება

The Past Continuous Tense is formed by combining the Past Indefinite Tense of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb. ნამყო განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის ნამყო განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის აწმყოს მიმღებობისაგან.

to go ზმნის უღლება Past Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I was going მე მივდიოდი	was I going? მე მივდიოდი?	I was not going მე არ მივდიოდი
he was going ის მიდიოდა	was he going? ის მიდიოდა?	he was not going ის არ მიდიოდა
she was going „ „	was she going? „ „	she was not going „ „
it was going „ „	was it going? „ „	it was not going „ „
we were going ჩვენ მივდიოდით	were we going? ჩვენ მივდიოდით?	we were not going ჩვენ არ მივდიოდით
you were going თქვენ მიდიოდით	were you going თქვენ მიდიოდით?	you were not going თქვენ არ მიდიოდით
they were going ისინი მიდიოდნენ	were they going? ისინი მიდიოდნენ?	they were not going ისინი არ მიდიოდნენ

The shortened negative forms are: I wasn't going. He wasn't going. etc.

The negative-interrogative forms are: Was I not going? Were we not going?

Shortened: Wasn't I going? Weren't we going? etc.

The Future Continuous Tense

მყოფალი განგრძობითი დრო

The Future Continuous Tense expresses an action which will be going on at a given future moment.

მყოფალი განგრძობითი დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც გაგრძელდება მყოფალის განსაზღვრულ მომენტში.

This moment may be expressed:

ეს მომენტი შეიძლება გამოიხატოს:

1. by an adverbial expression of definite time:

1. გარემოების გამოხატველი სიტყვათა ჯგუფით, რომელიც აღნიშნავს განსაზღვრულ დროს:

at 5 o'clock tomorrow ხვალ 5 საათზე
 by this time tomorrow ხვალ ამ დროისათვის
 all day long tomorrow ხვალ მთელი დღე

I shall be reading at 5 o'clock tomorrow. ხვალ 5 საათზე მე წაეიკითხავ (კითხვის პროცესში ვიქნები).

I shall be working by this time tomorrow. ხვალ ამ დროს მე ვიმუშავებ (მუშაობის პროცესში ვიქნები).

They will be writing all day tomorrow. ხვალ მთელი დღე ისინი დაწერენ (წერის პროცესში იქნებიან).

2. by another action expressed by the Present Indefinite Tense: 2. სხვა მყოფალი მოქმედებით, რომელიც გამოხატულია აწმყო განუსაზღვრელით.

I shall be writing a letter when you come.

მე წერილს დავწერ (წერის პროცესში ვიქნები), როცა თქვენ მოხვალთ.

The Formation of the Future Continuous Tense

მყოფალი განგრძობითი დროის წარმოება

The Future Continuous Tense is formed by combining the Future Indefinite Tense of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

მყოფალი განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის მყოფალი განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის აწმყოს მიმღეობისაგან.

to work ზმნის უღლება Future Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I shall be working მე ვიმუშავებ	shall I be working? მე ვიმუშავებ?	I shall not be working მე არ ვიმუშავებ
he will be working ის იმუშავებს	will he be working? ის იმუშავებს?	he will not be working ის არ იმუშავებს
she will be working „ „	will she be working? „	she will not be working „ „
It will be working „ „	will it be working? „ „	it will not be working „ „
we shall be working ჩვენ ვიმუშავებთ	shall we be working? ჩვენ ვიმუშავებთ?	we shall not be working ჩვენ არ ვიმუშავებთ
you will be working თქვენ იმუშავებთ	will you be working? თქვენ იმუშავებთ?	you will not be working თქვენ არ იმუშავებთ
they will be working ისინი იმუშავებენ	will they be working? ისინი იმუშავებენ?	they will not be working ისინი არ იმუშავებენ

The shortened affirmative forms are: I'll be working, he'll be working, etc.

The shortened negative forms are: I shan't be working, he won't be working, etc.

The negative-interrogative forms are: Shall I not be working? Will he not be working? Shan't I be working? Won't he be working?

The Future Continuous-in-the-Past Tense

მყოფადი ნამყოში (განგრძობითი)

The Future Continuous-in-the-Past Tense expresses a Future Continuous action viewed from the past (Indirect speech)

მყოფადი ნამყოში (განგრძობითი) გამოხატავს იმ მყოფად განგრძობით მოქმედებას, რომლის შესახებაც ლაპარაკი იყო ნამყოში:

I told him that I *should be working* at 10 o'clock.

მე ვუთხარი მას, რომ 10 საათზე ვიმუშაებდი.

They said they *would be having* dinner at 6 o'clock.

მათ თქვეს, რომ ისადილებენ 6 საათზე.

The Formation of the Future-in-the-Past Continuous Tense

მყოფადი ნამყოში (განგრძობითი) დროის წარმოება

The Future Continuous-in-the-Past Tense is formed by combining the Future-in-the-Past of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

მყოფადი ნამყოში (განგრძობითი) იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის მყოფად-ნამყო დროისა და საულ-ლებელი ზმნის აწმყოს მიმღეობისაგან.

to go ზმნის უღლება Future Continuous-in-the-Past Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I should be going მე წავალ	should I be going?
he would be going ის წავა	would he be going?
she would be going " "	would she be going?
it would be going " "	would it be going?
we should be going ჩვენ წავალთ	should we be going?
you would be going თქვენ წახვალთ	would you be going?
they would be going ისინი წაელენ .	would they be going?

I should not be going
 he would not be going
 she would not be going
 it would not be going
 we should not be going
 you would not be going
 they would not be going

THE PERFECT TENSES

სრული ღროება

The Perfect Tenses express an action completed by a given moment in the present, past or future.

სრული ღროები გამოხატავენ ისეთ მოქმედებას, რომელიც დასრულდა ან დასრულდება აწმყოს, ნამყოს ან მყოფადის მოცემული მომენტისათვის.

Perfect Tenses are formed by combining the auxiliary verb *to have* and the Past Participle of the conjugated verb.

სრული ღროები იწარმოება *to have* დამხმარე ზმნისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

The Present Perfect Tense

აწმყო სრული ღრო

The Present Perfect Tense expresses an action already completed by a given moment in the present.

აწმყო სრული ღრო ისეთ მოქმედებას გამოხატავს, რომელიც უკვე დასრულდა აწმყოს მოცემული მომენტისათვის, და რომლის შედეგიც სახეზეა საუბრის მომენტისათვის.

It shows that the result of the action is felt at the moment of speaking.

The Formation of the Present Perfect Tense

აწმყო სრული ღროის წარმოება

The Present Perfect Tense is formed by combining the Present Indefinite Tense of the auxiliary verb *to have* and the Past Participle of the conjugated verb.

აწმყო სრული ღრო იწარმოება *to have* დამხმარე ზმნის აწმყო განუსაზღვრელი ღროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to take ზმნის ულლება Present Perfect Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I have taken მე ავიღე (უკვე) he has taken she has taken it has taken we have taken you have taken they have taken	have I taken? has he taken? has she taken? has it taken? have we taken? have you taken? have they taken?	I have not taken he has not taken she has not taken it has not taken we have not taken you have not taken they have not taken

The shortened affirmative forms are:

I've taken. He's taken. etc.

The shortened negative forms are:

I haven't taken. He hasn't taken. etc.

The negative-interrogative forms are:

Have I not taken? Has he not taken? etc.

Shortened:

Haven't I taken? Hasn't he taken? etc.

The Use of the Present Perfect Tense

The Present Perfect is used:

1. When the time of the action is not mentioned at all:

I *have written* a letter.

He *has gone* to the country.

They *have performed* a difficult task.

2. With adverbs of indefinite time and frequency:

already უკვე

just ეს-ეს არის

never არასოდეს

ever როდისმე

always მუდამ

often ხშირად

seldom იშვიათად

lately ახლახან

several times რამდენიმეჯერ

twice, etc. ორჯერ და სხვ.

აწმყო სრული დროის ხმარება

აწმყო სრული დრო იხმარება:

1. როცა მოქმედების დრო სრულიად არ არის მითითებული:

მე წერილი დავწერე.

ის წავიდა სოფელში.

მათ შეასრულეს ძნელი დავალება.

2. განუსაზღვრელი დროისა და სიხშირის გამომხატველ ზმნიზედებთან:

Note: if these adverbs refer to a definite past time, the Past Indefinite is used:

I *seldom* saw her last year.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: თუ ეს ზმნიზედები წარსულ განსაზღვრულ დროს ეხება, იხმარება წარსული განუსაზღვრელი დრო: მე იშვიათად ვხედავდი მას შარშან.

She has already come. ის უკვე მოვიდა.
They have just gone. ისინი ეს-ეს არის წავიდნენ.
I have never seen him. მე ის არასოდეს მინახავს.

3. With adverbs of time denoting a period of time which is not over: 3. აწმყო დროის გამომხატველ ზმნიზედებთან, რომლებიც გამოხატავენ დროის მონაკვეთს, რომელიც არ დამთავრებულა:

Today დღეს. This week (month, year) ამ კვირას (თვეში, წელს). Tonight ამდამ და სხვ.

Have you done a lot of work this morning? (the question is asked in the morning.) ბევრი საქმე გააკეთე ამ დილას? (კითხვა ისმის დილას.)

Did you do a lot of work this morning? (the question is asked in the evening and the Past Indefinite is used) ბევრი საქმე გააკეთე ამ დილას? (კითხვა ისმის საღამოს და წამყო განუსაზღვრელი დრო იხმარება).

I have done it today. მე ეს დღეს გავაკეთე.

I have seen him this week. მე ის ამ კვირაში ვნახე.

She has gone to Moscow this month. ის წავიდა მოსკოვში ამ თვეში.

They have worked hard this year. მათ წელს მუყაითად იმუშავეს.

4. To express an action which began at a certain moment of the past time, but is still going on now (usually with the adverbs): 4. ისეთი მოქმედების გამოსახატავად, რომელიც დაიწყო წარსული დროის რომელიღაც მომენტში და კვლავ გრძელდება ახლა (ჩვეულებრივ ზმნიზედებთან):

since - მას შემდეგ, for some time - რამდენიმე ხნის განმავლობაში, for the last 3 years - უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში, for some days (hours) - რამდენიმე დღის (საათის) განმავლობაში, how long - რამდენ ხანს, up to now (to the present) - აქამდე (აწმყომდე).

Where have you been all this time? სად იყავი მთელი ამ ხნის განმავლობაში?

I haven't seen you for ages. დიდი ხანია არ მინახიხარ.

In this case the Present Perfect Tense is mostly used instead of the Present Perfect Continuous: ამ შემთხვევაში აწმყო სრული დრო იხმარება აწმყო სრული განგრძობითი დროის ნაცვლად.

verbs which are seldom used in the continuous aspect (to be, to know, to hear, to see, to understand, etc):

How long have you been here?
I have known her for three years.
I have been ill since last June.

b) With such verbs as: to work, to study, to teach, to live, etc:

She has studied English for some time.
რამდენიმე ხანია ის სწავლობს ინგლისურს.
They have taught English for the last three years.
ისინი ასწავლიან ინგლისურს უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში.

ა) ზმნებთან, რომლებიც იშვიათად იხმარება განგრძობით ას-პექტში (ყოფნა, ცოდნა, ხედვა და სხვ).

რამდენი ხანია რაც აქ ხარ?
მე მას ვიცნობ.სამი წელია.
მე ავადა ვარ გასული იენისის შემდეგ.

ბ) შემდეგ ზმნებთან: მუშაობა, სწავლა, სწავლება, ცხოვრება და სხვ.:

5. The Present Perfect Tense is used instead of the Future Perfect Tense in adverbial clauses after the conjunctions when, as soon as, after, etc.

I shall leave for Leningrad as soon as I have finished my work.
მე გავემგზავრები ლენინგრადს, როგორც კი სამუშაოს დავამთავრებ.
She will return this magazine after she has read it.
ის დაგიბრუნებთ ამ ჟურნალს მას შემდეგ, რაც წაიკითხავს.
(ის ჟურნალს წაიკითხვის შემდეგ დაგიბრუნებთ).

5. აწმყო სრული დრო იხმარება მყოფადი სრული დროის ნაცვლად გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებაში after, when, as soon as და სხვა კავშირების შემდეგ:

The Present Perfect is mostly used in conversation, while the Past Indefinite is most often used in narration.

აწმყო სრული დრო უმეტესად იხმარება საუბარში, მაშინ როდესაც წარსული განუსაზღვრელი დრო უმეტესად თხრობაში გვხვდება.

The Past Perfect Tense

The Past Perfect Tense expresses an action already completed before a definite moment in the past.

ნამყო სრული დრო

ნამყო სრული დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც უკვე დასრულდა ნამყოს განსაზღვრულ მომენტზე უფრო ადრე.

This past moment is expressed:

ნამყოს ეს მომენტი გამოხატუ-
ლია:

1. by stating the time with the help of the preposition *by* (usually with the adverb - *already*).

1. დროის მითითებით *by* თანდებულის დახმარებით (ჩვეულებრივ *already* - უკვე - ზმნიზედასთან ერთად):

We had already built this mill by the end of 1976.

ჩვენ უკვე ავაშენეთ ეს ქარხანა 1976 წლის ბოლოსათვის (უკვე აშენებული გქონდა).

I had already written it by 6 o'clock.

მე უკვე დაწერე ეს 6 საათისათვის (6 საათისათვის უკვე დაწერილი მქონდა).

2. by another past action in the Past Indefinite Tense:

2. სხვა წარსული მოქმედებით, რომელიც გამოხატულია ნამყო განუსაზღვრელი დროით:

She had written it before I came.

მან დაწერა (მას უკვე დაწერილი ჰქონდა) ეს, ვიდრე მე მოვედი.

The child hid the plate which he had broken.

ბავშვმა დამალა თეფში, რომელიც გატეხა.

She found the watch which she had lost.

მან იპოვა საათი, რომელიც დაკარგა.

As we see from the above examples, the action expressed by the Past Perfect Tense took place before the action expressed by the Past Indefinite Tense.

როგორც ზემოთ მოყვანილი მაგალითებიდან ჩანს, Past Perfect Tense-ით გამოხატული მოქმედება უფრო ადრე მოხდა, ვიდრე ის მოქმედება, რომელიც გამოხატულია Past Indefinite Tense-ით.

The Past Perfect is used with the conjunctions:

hardly when

scarcely when

no sooner than

(the auxiliary verb comes before the subject):

Hardly had they arrived when the guests came.

No sooner had we entered the house than it began to snow.

ნამყო სრული დრო იხმარება კავშირებთან:

ჯერ არ (როდესაც)

ძლივს როდესაც

ის-ის იყო რომ (დამხმარე ზმნა წინ უსწრებს ქვემდებარეს).

ჯერ ჩამოსულები არ იყვნენ, როდესაც სტუმრები მოვიდნენ.

ის-ის იყო შემოვედით, რომ დაიწყო თოვლა.

The Past Perfect Tense is formed by combining the Past Indefinite Tense of the auxiliary verb *to have* and the Past Participle of the conjugated verb.

ნამყო სრული დრო იწარმოება *to have* დამხმარე ზმნის ნამყო განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to see ზმნის უღლება Past Perfect -ში

მტკიცებითი უორმა	კითხვითი უორმა	უარყოფითი უორმა
I had seen მე ვნახე he had seen მან ნახა she had seen მან ნახა it had seen მან ნახა	had I seen? had he seen? had she seen? had it seen?	I had not seen he had not seen she had not seen it had not seen
we had seen ჩვენ ვნახეთ you had seen თქვენ ნახეთ	had we seen? had you seen?	we had not seen you had not seen
they had seen მათ ნახეს	had they seen?	they had not seen

The shortened affirmative forms are:

I'd seen. He'd seen. We'd seen, etc.

The shortened negative forms are:

I hadn't seen. He hadn't seen. We hadn't seen, etc.

The negative-interrogative forms are:

Had I not seen? Had he not seen? etc.

Shortened:

Hadn't I seen? Hadn't he seen?

The Future Perfect Tense

მყოფადი სრული დრო

The Future Perfect Tense expresses a future action which will already be completed before a definite moment of the future time.

მყოფადი სრული დრო გამოხატავს ისეთ მყოფად მოქმედებას, რომელიც უკვე დასრულდება მყოფადი დროის განსაზღვრულ მომენტზე უფრო ადრე.

The Future moment is expressed:

მყოფადის ეს მომენტი გამოხატულია:

1. by stating the time with the help of the preposition *by* (usually with the adverb *already*):

1. დროის მითითებით *by* თანდებული დახმარებით (ჩვეულებრივ *already* - უ კ ვ ე - ზმნიზედასთან ერთად):

We shall (already) have returned home by 10 o'clock.

10 საათისათვის ჩვენ უკვე სახლში დავბრუნდებით.

I shall (already) have written it by half past six.

მე უკვე დავწერ ამას (უკვე დაწერილი მექნება ეს) შვიდის ნახევრისათვის.

2. by another action in the Present Indefinite Tense: 2. სხვა მოქმედებით აწმყო განუსაზღვრელ დროში:

I shall have finished my letter by the time you come back.

მე უკვე დავამთავრებ წერილს (უკვე დამთავრებული მექნება წერილი) იმ დროისათვის, როცა თქვენ მოხვალთ.

They will have read this article when I come.

ისინი უკვე წაიკითხავენ ამ სტატიას (მათ უკვე წაიკითხული ექნებათ ეს სტატია), როცა მე მოვალ.

As we can see from the above examples, the action expressed by the Future Perfect Tense will have taken place before the action expressed by the Present Indefinite Tense.

როგორც ზემოთ მოყვანილი მაგალითებიდან ჩანს, მოყოფადი სრული დროით გამოხატული მოქმედება უფრო ადრე დასრულდება, ვიდრე აწმყო განუსაზღვრელი დროით გამოხატული მოქმედება.

The Formation of the Future Perfect Tense

მყოფადი ხრული დროის წარმოება

The Future Perfect Tense is formed by combining the Future Indefinite Tense of the auxiliary verb *to have* and the Past Participle of the conjugated verb.

მყოფადი სრული დრო იწარმოება *to have* დამხმარე ზმნის მყოფადი განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღებობისაგან.

to finish ზმნის უღლება Future Perfect Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I shall have finished	shall I have finished?	I shall not have finished
მე (უკვე) დავამთავრებ		
he will have finished	will he have finished?	he will not have finished
ის (უკვე) დაამთავრებს		
she will have finished	will she have finished?	she will not have finished
it will have finished „ „	will it have finished?	it will not have finished
we shall have finished	shall we have finished?	we shall not have finished
ჩვენ (უკვე) დავამთავრებთ		
you will have finished	will you have finished?	you will not have finished
თქვენ (უკვე) დაამთავრებთ		
they will have finished	will they have finished?	they will not have finished
ისინი (უკვე) დაამთავრებენ		

The Future Perfect-in-the-Past Tense

მყოფადი ნამყოში სრული დრო

The Future Perfect-in-the-Past Tense expresses a future action which will already be completed before a definite moment of the future time and which is viewed from the past:

მყოფადი ნამყოში სრული დრო გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც დასრულდება მყოფადის განსაზღვრულ მომენტამდე და რომლის შესახებაც ლაპარაკი იყო ნამყოში:

He *thought* that he *would have finished* his work by 6 o'clock.

ის ფიქრობდა, სამუშაოს 6 საათისათვის დავამთავრებო.

I *said* that I *should have come* by 10 o'clock.

მე ვთქვი, 10 საათისათვის მოვალ-მეთქი.

The Formation of the Future Perfect-in-the-Past Tense

მყოფადი ნამყოში სრული დროის წარმოება

The Future Perfect-in-the-Past Tense is formed by combining the Future-in-the-Past Indefinite Tense of the auxiliary verb *to have* and the Past Participle of the conjugated verb.

მყოფადი ნამყოში სრული დრო იწარმოება *to have* დამხმარე ზმნის მყოფადი ნამყოში განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to write ზმნის უღლება Future Perfect-in-the-Past Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I should have written მე უკვე დაწერ	should I have written?	I should not have written
he would have written ის უკვე დაწერს	would he have written?	he would not have written
she would have written „ „	would she have written?	she would not have written
it would have written	would it have written?	it would not have written
we should have written ჩვენ უკვე დაწერთ	should we have written?	we should not have written
you would have written თქვენ უკვე დაწერთ	would you have written?	you would not have written
they would have written ისინი უკვე დაწერენ	would they have written?	they would not have written

PERFECT CONTINUOUS TENSES

სრული განგრძობითი დროება

Perfect Continuous Tenses express an action which began before a definite moment of the present, past or future, and *is (was or will be)* still going on up to that moment.

სრული განგრძობითი დროების ჯგუფი გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, რომელიც დაიწყო აწმყოს, ნამყოს ან მყოფადის განსაზღვრული მომენტის წინ და კვლავ გრძელდება, გრძელდებოდა ან გაგრძელდება თვით ამ მომენტამდე.

Perfect continuous Tenses are mostly used with the prepositions: *for* and *since*.

სრული განგრძობითი დროები უმთავრესად იხმარება თანდებულებთან: *for* (განმავლობაში) და *since* (დან).

Perfect Continuous Tenses are formed by combining the auxiliary verb *to be* in the Perfect Tenses and the Present Participle of the conjugated verb.

სრული განგრძობითი დროები იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის სრული დროებისა და საუღლებელი ზმნის აწმყოს მიმღებობისაგან.

The Present Perfect Continuous Tense

აწმყო სრული განგრძობითი დრო

The Present Perfect Continuous Tense expresses a continuous action which began in the past and is still going on at the present moment:

აწმყო სრული განგრძობითი დრო გამოხატავს ისეთ განგრძობით მოქმედებას, რომელიც ნამყოში დაიწყო და რომელიც კვლავ გრძელდება მოცემულ მომენტში:

I have been waiting since 10 o'clock.

მე (უკვე) ვიცდი ათი საათიდან.

She has been reading for three hours.

ის (უკვე) კითხულობს სამი საათის განმავლობაში.

They have been writing since 6 o'clock.

ისინი (უკვე) წერენ 6 საათიდან.

He has been sleeping from eight o'clock (up to this moment).

მას (უკვე) სძინავს 8 საათიდან (ამ დრომდე).

The Formation of the Present Perfect Continuous Tense

აწმყო სრული განგრძობითი დროის წარმოება

The Present Perfect Continuous Tense is formed by combining the

აწმყო სრული განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე

Present Perfect Tense of the ზმნის აწმყო სრული დროისა და auxiliary verb *to be* and the Pre-საუღლებელი ზმნის აწმყოს მი-
sent Participle of the conjugated მღებობისაგან.
verb.

to read ზმნის უღლება Present Perfect Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I have been reading	have I been reading?	I have not been reading
მე (უკვე) ვკითხულობ		
he has been reading	has he been reading?	he has not been reading
ის (უკვე) კითხულობს		
she has been reading „ „	has she been reading?	she has not been reading
It has been reading „ „	has it been reading?	It has not been reading
we have been reading	have we been reading?	we have not been read- ing
ჩვენ (უკვე) ვკითხულობთ		
you have been reading	have you been reading?	you have not been read- ing
თქვენ (უკვე) კითხულობთ		
they have been reading	have they been reading?	they have not been reading
ისინი (უკვე) კითხულობენ		

The shortened affirmative forms are:

I've been reading. He's been reading. We've been reading, etc.

The shortened negative forms are:

I haven't been reading. He hasn't been reading. We haven't been reading, etc.

The negative-affirmative forms are:

Have I not been reading? Has he not been reading? Have we not been reading? etc.

Shortened:

Haven't I been reading? Hasn't he been reading? Haven't we been reading? etc.

The Past Perfect Continuous Tense

ნამყო სრული განგარძობითი დრო

The Past Perfect Continuous Tense expresses a continuous action which began before a definite moment of the past time and continued up to that past moment:

ნამყო სრული განგარძობითი დრო გამოხატავს ისეთ განგარძობით მოქმედებას, რომელიც დაიწყო ნამყოს განსაზღვრული მომენტის წინ და გრძელდებოდა თვით ამ მომენტამდე:

He said that he *had been working* since 7 o'clock. -

მან თქვა, რომ მუშაობდა (უკვე) 7 საათიდან.

They said that they *had been writing* for six hours. -

მათ თქვეს, რომ წერდნენ (უკვე) ექვსი საათის განმავლობაში.

She said that she *had been reading* for two hours. -

მან თქვა, რომ კითხულობდა (უკვე) ორი საათის განმავლობაში.

I *had been working* at the Institute for ten years when I was decorated.

მე ვმუშაობდი ინსტიტუტში (უკვე) ათი წლის განმავლობაში, როცა დამაჯილდოვეს.

The Formation of the Past Perfect Continuous Tense

ნამყო სრული განგრძობითი დროის წარმოება

The Past Perfect Continuous Tense is formed by combining the Past Perfect of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

ნამყო სრული განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის ნამყო სრული დროისა და საულ-ლებელი ზმნის აწმყოს მიმლეობი-საგან.

to read ზმნის უღლება Past Perfect Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I had been reading მე ვკითხულობდი (უკვე)	Had I been reading?	I had not been reading
He had been reading ის კითხულობდა (უკვე)	Had he been reading?	He had not been reading
She had been reading „ „	Had she been reading?	She had not been reading
It had been reading „ „	Had it been reading?	It had not been reading
We had been reading ჩვენ ვკითხულობდით (უკვე)	Had we been reading?	We had not been reading
You had been reading თქვენ კითხულობდით (უკვე)	Had you been reading?	You had not been reading
They had been reading ისინი კითხულობდნენ (უკვე)	Had they been reading?	They had not been reading

The shortened affirmative forms are:

I'd been reading. He'd been reading. We'd been reading. etc.

The shortened negative forms are:

I hadn't been reading. He hadn't been reading. We hadn't been reading. etc.

The negative interrogative forms are:

Had I not been reading? Had he not been reading? Had we not been reading? etc.

Shortened:

Hadn't I been reading? Hadn't he been reading? Hadn't we been reading. etc.

The Future Perfect continuous Tense

მყოფალი სრული განგრძობითი დრო

The Future Perfect Continuous Tense expresses a continuous action, which will begin before a definite moment of the future and will continue up to that moment:

მყოფალი სრული დრო გამოხატავს ისეთ განგრძობით მოქმედებას, რომელიც დაიწყება მომავალი დროის განსაზღვრული მომენტის წინ და გაგრძელდება თვით ამ მომენტამდე:

At 5 o'clock in the evening I *shall have been working* for six hours. -
სალამოს 5 საათისათვის მე (უკვე) ვიმუშავებ 6 საათის განმავლობაში.

The Formation of the Future Perfect Continuous Tense

მყოფალი სრული განგრძობითი დროის წარმოება

The Future Perfect Continuous Tense is formed by combining the Future Perfect Tense of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

მყოფალი სრული განგრძობითი დრო იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის მყოფალი სრული დროისა და საუღლებელი ზმნის აწმყოს მიმღებობისაგან.

to work ზმნის უღლება Future Perfect Continuous Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I shall have been working მე (უკვე) ვიმუშავებ	shall I have been working?	I shall not have been working
he will have been working ის (უკვე) იმუშავებს	will he have been working?	he will not have been working
she will have been working „ „	will she have been working?	she will not have been working
it will have been working „ „	will it have been working?	it will not have been working
we shall have been working ჩვენ (უკვე) ვიმუშავებთ	shall we have been working?	we shall not have been working
you will have been working თქვენ (უკვე) იმუშავებთ	will you have been working?	you will not have been working
they will have been working ისინი (უკვე) იმუშავებენ	will they have been working?	they will not have been working

The shortened affirmative forms are:

I'll have been working. He'll have been working. We'll have been working. etc.

The shortened negative forms are:

I shan't have been working. He won't have been working. We shan't have been working. etc.

The negative-interrogative forms are:

Shall I not have been working?

Will he not have been working?

Shall we not have been working?

Shortened:

Shan't I have been working?

Won't he have been working?

Shan't we have been working? etc.

The Future Perfect Continuous in-the-Past Tense

The Future Perfect Continuous in-the-Past Tense expresses the same action as the Future Perfect Continuous Tense but viewed from the past:

მყოფალი ნამყოში სრული გან-
გრძობითი დრო

მყოფალი ნამყოში სრული გან-
გრძობითი დრო გამოხატავს ისე-
თივე მოქმედებას, როგორსაც მო-
ფალი სრული განგრძობითი დრო,
მხოლოდ ამ მოქმედების შესახებ
ლაპარაკი იყო ნამყოში:

He told me yesterday that next June *he would have been working* here for two years. -

მან გუშინ მითხრა, რომ მომავალი ივნისისათვის უკვე აქ ორი წლის ნა-
ბუშევარი ექნებოდა.

The Future Perfect Continuous-in-the-Past Tense is formed by combining the Future Perfect-in-the-Past Tense of the auxiliary verb *to be* and the Present Participle of the conjugated verb.

მყოფალი ნამყოში სრული გან-
გრძობითი დრო იწარმოება *to be*
დამხმარე ზმნის მყოფალ-ნამყოს
სრული დროისა და საუღლებელი
ზმნის აწმყოს მიმღობისაგან.

to work ზმნის უღლება Future Perfect Continuous-in-the-Past-Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I should have been working მე (უკვე) ვიმუშავებდი	should I have been working?
he would have been working ის (უკვე) იმუშავებდა	would he have been working?
she would have been working „ „	would she have been working?
it would have been working „ „	would it have been working?
we should have been working ჩვენ (უკვე) ვიმუშავებდით	should we have been working?
you would have been working თქვენ (უკვე) იმუშავებდით	would you have been working?
they would have been working ისინი (უკვე) იმუშავებდნენ	would they have been working?

უარყოფითი ფორმა

he would not have been working
she would not have been working
it would not have been working
we should not have been working
you would not have been working
they would not have been working

Present Indefinite Present Continuous Present Perfect

შეპირისპირება

Present Indefinite (მოქმედება მიმდინარეობს საზოგადოდ და არა საუბრის მომენტში)	I usually read at home. მე ჩვეულებრივ ვკითხულობ სასლში
Present Continuous (მოქმედება კიდევ მიმდინარეობს საუბ- რის მომენტში)	I am (still) reading. მე (ჯერ კიდევ) ვკითხულობ.
Present Perfect (მოქმედება უკვე შესრულებულია საუბ- რის მომენტამდე)	I have (already) read this story. მე (უკვე) წავიკითხე ეს მოთხრობა.

Past Indefinite Past Continuous Past Perfect

შეპირისპირება

Past Indefinite (მოქმედებას ადგილი ჰქონდა წარსულში და არა ჩვენი საუბრის დროს)	I went to the theatre yesterday. მე გუშინ თეატრში წავედი.
---	--

Past Continuous (მოქმედება კვლავ გრძელდებოდა წარსული დროის განსაზღვრულ მომენტში)	I was going to the theatre when I met him. მე თეატრში მივდიოდი, როცა მას შევხვდი.
Past Perfect (მოქმედება უკვე დასრულდა წარსული დროის განსაზღვრული მომენტისათვის)	I had (already) gone before you came. მე (უკვე) წავედი (წასული ვიყავი). ვიდრე თქვენ მოხვედით.

Future Indefinite Future Continuous Future Perfect
შეპირისპირება

Future Indefinite (მოქმედებას ადგილი ექნება სასოგადოდ)	I shall go to school next year. მე სკოლაში ვივლი (წავალ) გაისად.
Future Continuous (მოქმედება კვლავ გაგრძელდება მყოფადი დროის განსაზღვრულ მომენტში)	I shall be going to the stadium when I meet him. მე სტადიონისკენ მიმავალი ვიქნები, როცა მას შევხვდები
Future Perfect (მოქმედება უკვე დასრულდება მყოფადი დროის განსაზღვრული მომენტისათვის)	I shall have gone before you come. მე უკვე წავალ (წასული ვიქნები), ვიდრე თქვენ მოხვალთ.

THE PASSIVE VOICE

შეპირისპირება

The Passive Voice shows that the subject is acted upon:

ენებითი გვარი გეიჩვენებს, რომ ქვემდებარე თვითონ განიცდის ზემოქმედებას:

I am asked a question - მე შეკითხვებიან

The Tenses in the Passive Voice

ენებითი გვარის დროები

Ten of the tenses have Passive forms. They are: four Indefinite Tenses, four Perfect Tenses and two Continuous Tenses (Present and Past).

ათ დროს აქვს ენებითი გვარის ფორმა. ესენია: ოთხი განუსაზღვრელი დრო, ოთხი სრული დრო და ორი განგრძობითი დრო (აწმყო და წამყო).

The Tenses in the Passive Voice are formed from the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

ენებითი გვარის დროები იწარმება *to be* დამხმარე ზმნისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

Indefinite Passive Tenses

ენებითი გვარის განუსაზღვრელი დროები

1. The Present Indefinite Passive.

The Present Indefinite Passive is formed by combining the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

1. აწმყო განუსაზღვრელი ენებითი.

აწმყო განუსაზღვრელი ენებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნისა აწმყო განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Present Indefinite Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I am invited მე მიწვევენ he is invited she is invited it is invited	am I invited? is he invited? is she invited? is it invited?	I am not invited he is not invited she is not invited it is not invited
we are invited you are invited they are invited	are we invited? are you invited? are they invited?	we are not invited you are not invited they are not invited

2. The Past Indefinite Passive

The Past Indefinite Passive is formed by combining the Past Indefinite Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

2. ნამყო განუსაზღვრელი ენებითი

ნამყო განუსაზღვრელი ენებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის ნამყო განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Past Indefinite Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I was invited მე მიმიწვიეს he was invited she was invited It was invited we were invited you were invited they were invited	was I invited? was he invited? was she invited? was it invited? were we invited? were you invited? were they invited?	I was not invited he was not invited she was not invited it was not invited we were not invited you were not invited they were not invited

3. The Future Indefinite Passive

The Future Indefinite Passive is formed by combining the auxiliary verb *to be* in the Future Indefinite Tense and the Past Participle of the conjugated verb.

3. მყოფადი განუსაზღვრელი ვნებითი

მყოფადი განუსაზღვრელი ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის მყოფადი განუსაზღვრელი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოფი მიმღობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Future Indefinite Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I shall be invited მე მიმიწვევენ he will be invited she will be invited it will be invited we shall be invited you will be invited they will be invited	shall I be invited? will he be invited? will she be invited? will it be invited? shall we be invited? will you be invited? will they be invited?	I shall not be invited he will not be invited she will not be invited it will not be invited we shall not be invited you will not be invited they will not be invited

4. The Future Indefinite-in-the-Past Passive

The Future Indefinite-in-the-Past Passive is formed by combining the Future Indefinite-in-the-Past of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

4. მყოფადი ნამყოფი განუსაზღვრელი ვნებითი

მყოფადი ნამყოფი განუსაზღვრელი ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის the Future Indefinite-in-the-Past Tense-სა და საუღლებელი ზმნის მიმღობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Future Indefinite-in-the-Past Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I should be invited მე მიმიწვევენ he would be invited she would be invited It would be invited	should I be invited? would he be invited? would she be invited? would it be invited?	I should not be invited he would not be invited she would not be invited It would not be invited
we should be invited you would be invited they would be invited	should we be invited? would you be invited? would they be invited?	we should not be invited you would not be invited they would not be invited

Indefinite Passive ვჯუფის დროები ისმარება Indefinite Active ვჯუფის დროების ანალოგიურად.

Indefinite Active

Present: We build many houses every year. ჩვენ ვაშენებთ ბევრ სახლს ყოველწლიურად.

Past: I saw him yesterday. - მე ვნახე ის გუშინ.

Future: He will take this book tomorrow. - ის წაიღებს ამ წიგნს ხვალ.

Future in-the-Past: They said that they would publish this book the following month. - მათ თქვეს, რომ ამ წიგნს გამოსცემენ მომავალ თვეში.

Indefinite Passive

Many houses are built every year. ბევრი სახლი შენდება ყოველწლიურად.

He was seen yesterday. - ის ნახეს გუშინ.

This book will be taken tomorrow. - ამ წიგნს წაიღებენ ხვალ.

They said that this book would be published the following month. - მათ თქვეს, რომ ეს წიგნი გამოიცემა მომავალ თვეში.

λ .

Perfect Passive Tenses

1. The Present Perfect Passive

The Present Perfect Passive is formed by combining the Present Perfect Tense of the auxiliary verb to be and the Past Participle of the conjugated verb.

ენებითი გვარის სრული დროები

1. აწმყო სრული ვნებებითი

აწმყო სრული ვნებებითი იწარმოება to be დამხმარე ზმნის აწმყო სრული დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღებობისაგან.

To invite ზმნის უღლება Present Perfect Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I have been invited მე მიმიწვიეს he has been invited she has been invited it has been invited we have been invited you have been invited they have been invited	Have I been invited? has he been invited? has she been invited? has it been invited? have we been invited? have you been invited? have they been invited?	I have not been invited he has not been invited she has not been invited it has not been invited we have not been invited you have not been invited they have not been invited

2. The Past Perfect Passive

The Past Perfect Passive is formed by combining the Past Perfect Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

2. ნამყო სრული ვნებითი

ნამყო სრული ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის ნამყო სრული დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Present Perfect Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I had been invited მე უკვე მიმიწვიეს he had been invited she had been invited It had been invited we had been invited you had been invited they had been invited	had I been invited? had he been invited? had she been invited? had it been invited? had we been invited? had you been invited? had they been invited?	I had not been invited he had not been invited she had not been invited it had not been invited we had not been invited you had not been invited they had not been invited

3. The Future Perfect Passive

The Future Perfect Passive is formed by combining the Future Perfect Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

3. მყოფადი სრული ვნებითი

მყოფადი სრული ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის მყოფადი სრული დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Future Perfect Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I shall have been invited მე უკვე მიმიწვევენ he will have been invited	shall I have been invited? will he have been invited?	I shall not have been invited he will not have been invited
she will have been invited it will have been invited	will she have been invited? will it have been invited?	she will not have been invited it will not have been invited
we shall have been invited you will have been invited they will have been invited	shall we have been invited? will you have been invited? will they have been invited?	we shall not have been invited you will not have been invited they will not have been invited

4. The Future Perfect in-the-Past Passive

The Future Perfect-in-the Past Passive is formed by combining the Future Perfect-in-the Past Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

4. მყოფადი ნამყოფი სრული ვნებითი

მყოფადი ნამყოფი სრული ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის Future-in-the-Past-ისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოფ მიმღეობისაგან.

to invite ზმნის უღლება Future Perfect-in-the-Past Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I should have been invited მე უკვე მიმიწვევენ he would have been invited	should I have been invited? would he have been invited?	I should not have been invited he would not have been invited
she would have been invited it would have been invited	would she have been invited? would it have been invited?	she would not have been invited it would not have been invited
we should have been invited you would have been invited they would have been invited	should we have been invited? would you have been invited? would they have been invited?	we should not have been invited you would not have been invited they would not have been invited

Perfect Passive-ის ჯგუფის დროები იხმარება Perfect Active ჯგუფის დროების ანალოგიურად

Perfect Active	Perfect Passive
Present: We have built houses this year. ჩვენ ავაშენეთ სახლები წელს.	Houses have been built this year. სახლები აშენდა წელს.
Past: We had written this article before he came. ჩვენ უკვე დაწერეთ ეს სტატია, ვიდრე ის მოვიდოდა	This article had been written before he came. ეს სტატია (უკვე) დაიწერა, ვიდრე ის მოვიდა.
Future: We shall have written it before you come. ჩვენ უკვე დაწერეთ ამას, ვიდრე თქვენ მოხვალთ.	It will have been written before you come. ეს (უკვე) დაიწერება, ვიდრე თქვენ მოხვალთ.
Future-in-the-Past I thought you would have published this book by the end of this month. მე ვუიქრობდი, რომ ამ წიგნს (უკვე) გამოსცემდით ამ თვის ბოლოსათვის.	I thought this book would have been published by the end of this month. მე ვუიქრობდი, რომ ეს წიგნი გამოიცემოდა (უკვე) ამ თვის ბოლოსათვის.

Continuous Passive Tenses

1. The Present Continuous Passive

The Present Continuous Passive is formed by combining the Present Continuous Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

განგრძობითი დროები ვნებით ვვარაუდო

1. აწმყო განგრძობითი ვნებითი

აწმყო განგრძობითი ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის აწმყო განგრძობითი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამუს მიმღეობისაგან.

to ask ზმნის უღლება Present Continuous Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I am being asked მე ვეკითხებიან (ახლა)	am I being asked?	I am not being asked
he is being asked	is he being asked?	he is not being asked
she is being asked	is she being asked?	she is not being asked
it is being asked	is it being asked?	it is not being asked
we are being asked	are we being asked?	we are not being asked
you are being asked	are you being asked?	you are not being asked
they are being asked	are they being asked?	they are not being asked

2. The Past Continuous Passive

The Past Continuous Passive is formed by combining the Past Continuous Tense of the auxiliary verb *to be* and the Past Participle of the conjugated verb.

2. ნამყო განგრძობი ბითი ვნებითი

ნამყო განგრძობითი ვნებითი იწარმოება *to be* დამხმარე ზმნის ნამყო განგრძობითი დროისა და საუღლებელი ზმნის ნამყოს მიმღეობისაგან

to ask ზმნის უღლება Past Continuous Passive-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
<p>I was being asked მე მკითხებოდნენ</p> <p>he was being asked she was being asked it was being asked</p> <p>we were being asked you were being asked they were being asked</p>	<p>was I being asked?</p> <p>was he being asked? was she being asked? was it being asked?</p> <p>were we being asked? were you being asked? were they being asked?</p>	<p>I was not being asked</p> <p>he was not being asked she was not being asked it was not being asked</p> <p>we were not being asked you were not being asked they were not being asked</p>

Present Continuous Passive-ისა და Past Continuous Passive-ის გამოყენება სავსებით ემთხვევა Present Continuous Active-ისა და Past Continuous Active-ის გამოყენებას.

	Active	Passive
Present:	<p>she is writing a letter. ის წერს წერილს (ახლა).</p>	<p>A letter is being written. წერილი იწერება (ახლა).</p>
Past:	<p>She was writing a letter. ის წერდა წერილს (როცა შენ მოხვედი).</p>	<p>A letter was being written. წერილი იწერებოდა (როცა შენ მოხვედი).</p>

The Change of Active Sentences into Passive ones

When we change an active sentence into a passive one, the object of the active sentence becomes the subject of the passive sentence, and the subject of the active sentence becomes the object of the passive sentence (which is often omitted).

A c t i v e: I read the book.
P a s s i v e: The book is read (by me).

M O O D

Mood indicates the attitude of the speaker towards the action expressed by the verb.

The Indicative Mood

The Indicative Mood shows that the action expressed by the verb is presented as a fact:

We went home after the lessons.

The Imperative Mood

The Imperative Mood expresses a command or a request:

Sit down! დაჯექით!

Read the lesson! წაიკითხეთ გაკვეთილი!

The Imperative Mood has only one form which coincides with the infinitive without the particle *to*:

მოქმედებითი გვარის წინადადება-
ბის გადაყვანა ვნებითი გვარის წი-
ნადალებებში

როდესაც მოქმედებითი გვარის წინადადება გადაგვყავს ვნებით გვარში, მაშინ მოქმედებითი გვარის წინადადების დამატება ხდება ვნებითი გვარის წინადადების ქვემდებარედ, ხოლო მოქმედებითი გვარის წინადადების ქვემდებარე ხდება ვნებითი გვარის წინადადების დამატებად (რომელიც ხშირად იკარგება).

კ ი ლ ი

კილო მიუთითებს მოსაუბრის დამოკიდებულებას ზმნით გამოხატულ მოქმედებასთან.

თხრობითი კილო

თხრობითი კილო გვიჩვენებს, რომ ზმნით გამოხატული მოქმედება რეალური ფაქტია:
ჩვენ წავედით შინ გაკვეთილების შემდეგ.

ბრძანებითი კილო

ბრძანებითი კილო გამოხატავს ბრძანებას ან თხოვნას:

ბრძანებით კილოს ერთი ფორმა აქვს, რომელიც ემთხვევა ინფინიტივს *to* ნაწილაკის გარეშე:

To read - *Read!*

To write - *Write!*

In the negative form *to do* is used: უარყოფითში იხმარება *to do*:

Do not read! არ წაიკითხოთ!

(Don't read!)

A command addressed to the third person is expressed with the help of the verb *to let*: მესამე პირისადმი მიმართული ბრძანება გამოხატულია ზმნით *to let*:

Let him go home. წავიდეს შინ.

Let David read. დავითმა წაიკითხოს.

THE SUBJUNCTIVE MOOD

SEE P. 235

MODAL VERBS

The Modal verbs are: *can, may, must, ought, need, should*

They are called also defective because:

1. They have neither infinitive nor verbals.

2. They have no compound tenses.

3. They have only Present and Past Tenses (*must* and *ought* have only the Present Tense).

4. They have no *-s* suffix in the third person singular in the Present Tense.

5. They do not form the interrogative form by means of the auxiliary verb *to do*.

კანუშირაბითი ქილო

იხ. გვ. 235

მოდალური ზმნავი

მოდალური ზმნავია: *can* (შეძლება), *may* (შეძლება), *must* (უნდა), *ought* (უნდა), *need* (უნდა), *should* (უნდა).

ამ ზმნებს ნაკლოვან ზმნებსაც უწოდებენ, რადგან:

1. მათ არა აქვთ არც ინფინიტის და არც მიმღებობის ფორმები.

2. მათ არა აქვთ რთული დროები.

3. მათ აქვთ მხოლოდ აწმყო და ნამყო დროები (*must* და *ought* ზმნებს აქვთ მხოლოდ აწმყო დრო).

4. აწმყო დროში მხოლოდობით რიცხვის მესამე პირში არ ემატებათ *-s* სუფიქსი.

5. ისინი კითხვით ფორმას არ აწარმოებენ დამხმარე ზმნების მეშვეობით.

6. They are followed by the infinitive without *to* (only *ought* is followed by the infinitive with *to*).

7. They have no imperative mood.

The verb *can* has Present and Past Tenses.

Present: can

Past: could

1. The verb *can* expresses actual ability:

I *can* open the door. მე შემიძლია გავაღო კარი.

They *can* speak English. მათ შეუძლიათ ინგლისურად ლაპარაკი.

They *could* not come here in time. მათ ვერ შეძლეს აქ მოსვლა დროზე.

The verb *can* may be replaced by the verb *to be able*:

P r e s e n t - I *can* go to the theatre tonight.

მე შემიძლია ამ საღამოს თეატრში წასვლა.

I *am able to* go to the theatre tonight.

P a s t - I *could* go to the theatre yesterday.

მე შემიძლო გუშინ თეატრში წასვლა.

I *was able to* go to the theatre yesterday.

As the verb *can* has no future, in this tense *to be able* is used:

I *shall be able to* go to the theatre tomorrow.

6. თავის შემდეგ მოითხოვენ ინფინიტის *to*-ს გარეშე (მხოლოდ *ought* ზმნა ითხოვს ინფინიტის *to*-თი).

7. მათ არა აქვთ ბრძანებითი კილო.

ზმნა *can*-ს აქვს აწმყო და ნამყო

დროები:

აწმყო: can

ნამყო: could

1. ზმნა *can* გამოხატავს ფაქტიურ შესაძლებლობას:

ზმნა *can* შეიძლება შეიცვალოს ზმნით *to be able* (შეძლება):

რადგანაც *can* ზმნა მყოფად ვერ აწარმოებს, ამ დროში იხმარება მხოლოდ *to be able*:

მე ხვალ შევძლებ თეატრში წასვლას.

Can ზმნის უღლება Present Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I can მე შემიძლია	Can I? მე შემიძლია ?
He can მას შეუძლია	Can he? მას შეუძლია?
She can	Can she? " "
It can " "	Can it? " "
We can ჩვენ შევძლებთ	Can we? ჩვენ შევძლებთ?
You can თქვენ შეგიძლიათ	Can you? თქვენ შეგიძლიათ?
They can მათ შეუძლიათ	Can they? მათ შეუძლიათ?

უარყოფითი ფორმა

I cannot (I can't) მე არ შემიძლია
 He cannot (he can't) მას არ შეუძლია
 She cannot (she can't) " "
 It cannot (it can't) " "
 We cannot (we can't) ჩვენ არ შეგვიძლია
 You cannot (you can't) თქვენ არ შეგიძლიათ
 They cannot (they can't) მათ არ შეუძლიათ

Can ზმნის უღლება Past Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I could მე შემიძლო	Could I? მე შემიძლო?
He could მას შეუძლო	Could he? მას შეუძლო?
She could " "	Could she? " "
It could " "	Could it? " "
We could ჩვენ შეგვეძლო	Could we? ჩვენ შეგვეძლო?
You could თქვენ შეგეძლოთ	Could you? თქვენ შეგეძლოთ?
They could მათ შეეძლოთ	Could they? მათ შეეძლოთ?

უარყოფითი ფორმა

I could not (I couldn't) მე არ შემიძლო
 He could not (he couldn't) მას არ შეუძლო
 She could not (she couldn't) " "
 It could not (it couldn't) " "
 We could not (we couldn't) ჩვენ არ შეგვეძლო
 You could not (you couldn't) თქვენ არ შეგეძლოთ
 They could not (they couldn't) მათ არ შეეძლოთ

Note: Sometimes the verb *can* expresses rejection or doubt: უ ე ნ ი შ ვ ნ ა : ზოგჯერ ზმნა *can* უარყოფას ან ეჭვს გამოხატავს:

1. Can+Infinitive

Can you think so?
 You cannot think so.

ნუთუ ასე ფიქრობთ?
 შეუძლებელია, რომ თქვენ ასე ფიქრობდეთ.

Can it be so easy?
 It cannot be so easy.

ნუთუ ეს ასე ადვილია?
 შეუძლებელია, რომ ეს ასე ადვილი იყოს.

2. Can+Perfect Infinitive.

The Perfect Infinitive refers the action to the past:

სრული ფორმა ინფინიტივისა გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც წარსულს ეხება:

Can Otari have said it?
 He cannot have said it.

ნუთუ ოთარმა ეს თქვა?
 შეუძლებელია, რომ მას ეს ეთქვა.

2. The verb *may* has Present and Past Tenses:

Present: *may*

Past: *might*

The verb *may* expresses permission:

I may go there now - მე შემიძლია იქ წასვლა ახლა (მე ახლა იქ წასვლის ნება მაქვს).

He may come to me. - მას შეუძლია ჩემთან მოსვლა (მას ჩემთან მოსვლის ნება აქვს).

May I smoke here? - შეიძლება აქ მოწეო? (აქ მოწევის ნება მაქვს?)

Yes, you may smoke here. - დიახ, შეგიძლიათ (ნება გაქვთ) აქ მოსწიოთ.

No, you may not smoke here. - არა, არ შეგიძლიათ (ნება არა გაქვთ) აქ მოსწიოთ.

She thought she might take this book. - მას ეგონა, რომ შეეძლო ამ წიგნის წაღება (ნება ჰქონდა წაეღო ეს წიგნი).

He told me that I might use all his books. - მან მითხრა, ყველა ჩემი წიგნი იხმარეო (ნება გაქვს ყველა ჩემი წიგნი იხმარო).

Note: *Might* followed by the simple or perfect infinitive expresses reproach or disapproval:

You might be a bit more polite.

He might have helped me.

In questions *might* expresses polite request:

Might I have a glass of tea?

Might I trouble you for a minute?

The verb *may* may be replaced by the verb *to be allowed*.

Present

I may go home.

I am allowed to go home.

Past

I thought I might take this book.

I thought I was allowed to take this book.

2. ზმნა *may*-ს აქვს აწმყო და ნამყო დროები:

აწმყო: *may*

ნამყო: *might*

ზმნა *may* გამოხატავს ნებართვას:

I may go there now - მე შემიძლია იქ წასვლა ახლა (მე ახლა იქ წასვლის ნება მაქვს).

He may come to me. - მას შეუძლია ჩემთან მოსვლა (მას ჩემთან მოსვლის ნება აქვს).

May I smoke here? - შეიძლება აქ მოწეო? (აქ მოწევის ნება მაქვს?)

Yes, you may smoke here. - დიახ, შეგიძლიათ (ნება გაქვთ) აქ მოსწიოთ.

No, you may not smoke here. - არა, არ შეგიძლიათ (ნება არა გაქვთ) აქ მოსწიოთ.

She thought she might take this book. - მას ეგონა, რომ შეეძლო ამ წიგნის წაღება (ნება ჰქონდა წაეღო ეს წიგნი).

He told me that I might use all his books. - მან მითხრა, ყველა ჩემი წიგნი იხმარეო (ნება გაქვს ყველა ჩემი წიგნი იხმარო).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: *Might*, როგორც წინ უსწრებს მარტივ ან სრულ ინფინიტის, გამოხატავს საყვედურს ან დაძრახვას, დაგმობას:

შენ შეგიძლია იყო ცოტა ზრდილობიანი.

მას შეეძლო მომხმარებოდა.

კითხვებში *might* გამოხატავს თაყვანის თხოვნას:

შეიძლება გთხოვოთ კიქა ჩაი?

შეიძლება ერთი წუთით შეგაწუხოთ?

ზმნა *may* შეიძლება შეიცვალოს ზმნით *to be allowed*.

მე სახლში წასვლის ნება მაქვს.

მე მეგონა ამ წიგნის წაღების ნება მქონდა.

Future Indefinite:

I shall be allowed to go to the theatre.

As the verb *may* has no Future in this tense *to be allowed* is used.

The verb *may* often expresses supposition.

In this case the verb *may* is equivalent to *perhaps, maybe*:

მე თეატრში წასვლის ნება მექნება.

რადგანაც ზმნა *may* მყოფად ვერ აწარმოებს, ამ დროში იხმარება *to be allowed*.

ზმნა *may* ხშირად გამოხატავს ვარაუდს, ალბათობას, შესაძლებლობას.

ამ შემთხვევაში ზმნა *may* ექვივალენტია სიტყვებისა: *perhaps* (ალბათ), *maybe* (შესაძლებელია):

1. May + Infinitive

It *may* rain tomorrow (= *perhaps* it will rain tomorrow) ხვალ შეიძლება იწვიოს (= ალბათ ხვალ იწვივებს).

He *may* come tonight (= *perhaps* he will come tonight). ის შეიძლება ამაღამ მოვიდეს (= ალბათ ის ამაღამ მოვა).

He *may* be ill. შესაძლებელია ის ავადაა.

2. May + Perfect Infinitive

May + Perfect Infinitive refers the action to the past:

They *may have told* her the truth. She knows everything.

Note: In negative answers to questions with *may mustn't* and *cannot* are used instead of *may* to make the refusal less categorical:

May I go now?

No, you *may not*. No, you *cannot*. No, you *mustn't*.

May + სრული ფორმა ინფინიტისა გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც წარსულს ეხება:

შეიძლება უთხრეს მას სიმართლე. მან ყველაფერი იცის.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: უარყოფით პასუხებში კითხვებზე *may-ით*, *may-ის* მაგიერად იხმარება *mustn't* და *cannot* რომ უარყოფა ნაკლებ კატეგორიული გავხადოთ:

შეიძლება წავიდე?

არა, არ შეიძლება.

may ზმნის უღლება Present Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I may მე შემიძლია (ნება მაქვს)	may I? მე შემიძლია? (ნება მაქვს?)
he may მას შეუძლია (ნება აქვს)	may he? მას შეუძლია? (ნება აქვს?)
she may " " "	may she? " " "
it may " " "	may it? " " "

we may ჩვენ შეგვიძლია (ნება გვაქვს)
 you may თქვენ შეგიძლიათ (ნება
 გაქვთ)
 they may მათ შეუძლიათ (ნება აქვთ)

may we? ჩვენ შეგვიძლია? (ნება გვაქვს?)
 may you? თქვენ შეგიძლიათ? (ნება
 გაქვთ?)
 may they? მათ შეუძლიათ? (ნება აქვთ?)

უარყოფითი ფორმა

I may not არ შემძლია (ნება არა მაქვს)
 he may not არ შეუძლია (ნება არა აქვს)
 she may not " "
 it may not " "
 we may not არ შეგვიძლია (ნება არა გვაქვს)
 you may not არ შეგიძლიათ (ნება არა გაქვთ)
 they may not არ შეუძლიათ (ნება არა აქვთ)

may ზმნის ულლება Past Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა
I might მე შემძლო (ნება მქონდა)	might I? მე შემძლო? (ნება მქონდა?)
he might მას შეეძლო (ნება მქონდა)	might he? მას შეეძლო? (ნება მქონდა?)
she might " " "	might she? " " "
it might " " "	might it? " " "
we might ჩვენ შეგვეძლო (ნება გვექონდა)	might we? ჩვენ შეგვეძლო? (ნება გვექონდა?)
you might თქვენ შეგეძლოთ (ნება გქონდათ)	might you? თქვენ შეგეძლოთ? (ნება გქონდათ?)
they might მათ შეეძლოთ (ნება მქონდათ)	might they? მათ შეეძლოთ? (ნება მქონდათ?)

უარყოფითი ფორმა

I might not მე არ შემძლო (ნება არ მქონდა)
 he might not მას არ შეეძლო (ნება არ მქონდა)
 she might not მას არ შეეძლო (ნება არ მქონდა)
 it might not მას არ შეეძლო (ნება არ მქონდა)
 we might not ჩვენ არ შეგვეძლო (ნება არ გვექონდა)
 you might not თქვენ არ შეგეძლოთ (ნება არ გქონდათ)
 they might not მათ არ შეეძლოთ (ნება არ მქონდათ)

3. The verb *must* has only the form of the Present Tense.

Present: *must*

The verb *must* expresses duty:

3. ზმნას *must* აქვს მხოლოდ აწმყოს ფორმა.

აწმყო: *must* უნდა

ზმნა *must* გამოხატავს ვალდებულებას:

I *must* go there at 5 o'clock. მე იქ უნდა წავიდე 5 საათზე.

He *must* come to me. ის უნდა მოვიდეს ჩემთან.

She *must* try it again მან უნდა სცადოს ეს კიდევ.

They *must* go home now. ისინი უნდა წავიდნენ ახლა სახლში.

They *must* write a composition. მათ უნდა დაწერონ თხზულება.

Must you go to school every day? უნდა იაროთ სკოლაში ყოველდღე?

Note: Sometimes *must* expresses strong probability: შენ იმეცნა: ზოგჯერ *must* გამოხატავს ალბათობას:

1. Must+Infinitive

You *must know* about it.

ალბათ იცი ამის შესახებ.

He *must be* ill now.

ალბათ ავადაა ახლა.

2. Must+Perfect Infinitive

The Perfect infinitive refers the action to the past.

სრული ფორმა ინფინიტისა გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც წარსულს ეხება.

He *must have eaten up* all the apples. None is left.

მან ალბათ ყველა ვაშლი შექაპა. არც ერთი არ დარჩა.

Note: The negative form to questions with *must* is - *needn't* (if it expresses absence of necessity or prohibition):

შენიშვნა: უარყოფითი პასუხი კითხვებზე *must*-ით არის *needn't* (თუ *must* არ გამოხატავს აუცილებლობას ან აკრძალვას):

Must you do it now?

ახლა უნდა გააკეთოთ?

No, I *needn't*.

არა, არ არის საჭირო.

The verb *must* may be replaced by the verb *have*+infinitive with *to*:

ზმნა *must* შეიძლება შეიცვალოს ზმნით *have* + ინფინიტის ი-თი:

Present: I *must* go there at 5. მე იქ უნდა წავიდე 5 საათზე.

I *have to* go there at 5.

Past: I *had to* go there yesterday. მე იქ უნდა წავსულიყავი გუშინ.

Future: I *shall have to* go there tomorrow. მე უნდა წავიდე იქ ხვალ.

As the verb *must* has only the Present Tense. in the Past and Future *have*+infinitive with *to* is always used instead of it.

რადგანაც *must* ზმნას მხოლოდ აწმყო დრო აქვს, ამიტომ ნამყოში და მყოფადში მის ნაცვლად მუდამ იხმარება *have* + ინფინიტის ი-თი.

must ზმნის ულღუბა Present Tense-ში

მტკიცებითი ფორმა	კითხვითი ფორმა	უარყოფითი ფორმა
I <i>must</i>	<i>must</i> I?	I <i>must not</i>
he <i>must</i>	<i>must</i> he?	he <i>must not</i>
she <i>must</i>	<i>must</i> she?	she <i>must not</i>
it <i>must</i>	<i>must</i> it?	it <i>must not</i>
we <i>must</i>	<i>must</i> we?	we <i>must not</i>
you <i>must</i>	<i>must</i> you?	you <i>must not</i>
they <i>must</i>	<i>must</i> they?	they <i>must not</i>

4. Have to and Be to Have to გამოხატავს მოვალეობას
Have to expresses duty or ne- ან აუცილებლობას რაც გამოწვე-
cessity imposed by circumstances: ულია პირობებით:

We have to finish our work at 4 o'clock.
ჩვენ სამუშაოს დამთავრება 4 საათზე მოგვიხდება (იძულებული ვიქნე-
ბით).

Be to expresses:

a) a mutual arrangement:

Be to გამოხატავს:

ა) ურთიერთშეთანხმებას:

Remember that we are to meet at nine o'clock sharp.
გახსოვდეს, რომ ზუსტად ცხრა საათზე უნდა შევხვდეთ ერთმანეთს.

b) something decided or planned
for the future:

ბ) რაღაც გადაწყვეტილია ან და-
გეგმილია მომავლისათვის:

We are to finish our work at 4 o'clock.
სამუშაო 4 საათზე უნდა დავამთავროთ (ასე იყო დაგეგმილი).

5. The verb *ought* has only the
form of the Present Tense. It ex-
presses moral obligation, neces-
sity, advice.

5. ზმნას *ought* (უნდა) აქვს მხო-
ლოდ აწმყო დროის ფორმა. იგი
გამოხატავს მორალურ ვალდებუ-
ლებას, მოვალეობას, რჩევა-დარი-
გებას.

When the verb *ought* is used with
the Indefinite Infinitive, it has
either Present or Future meaning:

როცა ზმნა *ought* იხმარება In-
definite Infinitive-თან ერთად, მას
აქვს აწმყოს ან მყოფადის მნიშვნე-
ლობა:

You *ought to* go there at once. თქვენ ახლავე უნდა წახვიდეთ. (აწმყო)
You *ought to* go there tomorrow. თქვენ უნდა წახვიდეთ იქ ხვალ. (მყო-
ფადი)

She *ought to* take her medicine now. მან წამალი უნდა დალიოს ახლა.
(აწმყო)

She *ought to* take her medicine tomorrow. მან წამალი უნდა დალიოს
ხვალ. (მყოფადი)

When the verb *ought* is used with
the Perfect Infinitive it has a Past
meaning:

როცა ზმნა *ought* იხმარება Per-
fect Infinitive-თან ერთად, მას აქვს
წარსულის მნიშვნელობა.

You ought to have been more serious. მეტი სიღარბაისლე გმართებდათ.
She ought to have taken her medicine. მას წამალი უნდა დაეღია.
I ought to have come in time. მე დროზე უნდა მოვსულიყავი.

6. The modal verb need has only one form. It expresses necessity and obligation. It is mostly used in questions and negative sentences (without the particle to):

Need we write this text by tomorrow?
No, you needn't.

Note: The affirmative form in answers to questions with need is must:
Need we write the text by tomorrow?

Yes, you must.

As a regular, notional verb need is followed by the to-infinitive:

I don't need to tell him twice.

I don't need to repeat her question.

7. Should expresses obligation, advice.

Should is never followed by the particle to before the infinitive:

You should work more.

We should read more English books.

Should and would in different functions

When used as part of a compound predicate should (and would) may be either an auxiliary verb or a modal one:

6. მოდალური ზმნას need აქვს მარტო ერთი ფორმა. ინფინიტინი დაერთვის to-ნაწილაკის გარეშე. ის გამოხატავს აუცილებლობას და ვალდებულებას. იხმარება უმეტესად კითხვით და უარყოფით წინადადებაში:

ჩვენ უნდა დავეწეროთ ეს ტექსტი ხვალისათვის?
არა, არ გინდათ (არ არის საჭირო).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: მტკიცებით წინადადებაში need-ის მაგივრად იხმარება must.
ჩვენ უნდა დავეწეროთ ეს ტექსტი ხვალისათვის?
დიახ, უნდა დაწეროთ.

როგორც წესიერი სრულმნიშვნელოვანი ზმნა need წინ უსწრებს ინფინიტინს:

არ მჭირდება მისთვის ორჯერ თქმა ამის შესახებ.

არ მჭირდება მისი შეკითხვის გამეორება.

7. Should გამოხატავს ვალდებულებას და რჩევას. Should არასდროს არ იხმარება ინფინიტინთან to ნაწილაკით.

თქვენ უნდა მეტი იმუშაოთ.

ჩვენ უნდა მეტი ინგლისური წიგნი წავიკითხოთ.

Should და would-ის ფუნქციები

როდესაც should და would შემასმენლის შემადგენელ ნაწილებად გამოდიან წინადადებაში, ისინი

"Should" is an auxiliary verb:

1. When used with the subject in the first person (singular and plural) in the Future-in-the-Past Tense:

I said that I *should* see him.
We said that we *should* see him.

2. When used in the Conditional mood:

I *should* see him if I had time.

3. When used in the Suppositional mood (Should is used for all persons)

The doctor insists that I *should* give up smoking.

The doctor insists that he *should* give up smoking.

Should is a modal verb:

When used with the subject in the second or third person:

You *should* be more attentive.

She *should* try to do it again.

He *should* have told me about it long ago.

Would is an auxiliary verb:

1. When used with the subject in the second or third persons (singular and plural) in the Future-in-the-Past Tense:

ნი მეშველი ან მოდალური ზმნები არიან:

Should მეშველი ზმნაა:

1. Future-in-the-Past დროში მხოლოდობითი და მრავლობითი რიცხვების პირველ პირში:

მე ვთქვი, რომ მას ვნახავ.
ჩვენ ვთქვი, რომ მას ვნახავთ.

2. პირობით კილოში (Conditional Mood):

დრო რომ მქონოდა, მას ვნახავდი.

3. კავშირებით კილოში (Suppositional Mood) იხმარება ყველა პირთან.

ექიმი დაეინებით მთხოვს, რომ პაპიროსის მოწევას თავი დაეანებო.

ექიმი დაეინებით თხოვს მას, რომ პაპიროსის მოწევას თავი დაანებოს.

Should მოდალური ზმნაა:

მარტივსა და რთულ წინადადებაში, როცა ქვემდებარეა მეორე ან მესამე პირი:

თქვენ მეტი ყურადღება გმართებთ.

მან ისევ უნდა სცადოს გაკეთება. დიდი ხნის წინათ უნდა ეთქვა მას ეს ჩემთვის.

Would მეშველი ზმნაა:

1. Future-in-the-Past დროში მეორე და მესამე პირში, მხოლოდობითსა და მრავლობითში:

You told me that *you would* go home.

He said that he *would come* in time.

They said that *they would* ring me up in the evening.

2. When used in the Conditional mood with a subject in the second or third person:

He *would* come to me if he had time.

Would is a modal verb:

When used as a component of the modal verbal predicate:

I tried to persuade her, but she *would not listen* to me.

თქვენ მითხარით, რომ შინ წავა-
ლო.

მან თქვა, რომ დროზე მოვალაო.

მათ მითხრეს, რომ სალამოს და-
გირეკავთო.

2. პირობით კილოში მეორე და
მესამე პირში:

დრო რომ ჰქონოდა, ჩემთან მო-
ვიდოდა.

Would მო და ლ უ რ ი
ზ მ ნ ა ა :

თუ ის არის კომპონენტი მოდა-
ლური ზმნური შემასმენლისა:

ეცადე დამეყოლიებინა, მაგრამ
არ დამიჭერა.

NON-FINITE FORMS OF THE VERB - VERBALS

Non-Finite forms of the verb are: *the infinitive, the gerund and the participle.*

THE INFINITIVE

The infinitive is the name of an action or state. It has no reference to the person or thing acting.

The sign of the infinitive is the particle *to*:

to be ყოფნა

to go წასვლა

to study სწავლა

The Infinitive has the *Indefinite, Continuous, Perfect and Perfect Continuous* forms in the *active*

ზმნის უპირო ფორმები

ზმნის უპირო ფორმებია: საწყი-
ლი ფორმა, გერუნდივი და მიმლე-
ობა.

ზმნის საწყისი ფორმა

(ინფინიტივი)

ზმნის საწყისი ფორმა (ინფინი-
ტივი) მოქმედების ან მდგომარეო-
ბის სახელწოდებაა. მას დამოკიდე-
ბულება არა აქვს მოქმედ პირთან
ან საგანთან.

ინფინიტივის ნიშანია ნაწილაკი
to:

to come მოსვლა

to take აღება

to work მუშაობა

ინფინიტივს აქვს განუსაზღვრე-
ლი, განგრძობითი, სრული და
სრული განგრძობითი ფორმები

Voice and the Indefinite and Perfect forms in the Passive voice. მოქმედებით გვარში და განუსაზღვრელი და სრული ფორმები ენებით გვარში.

Forms	Active voice	Passive Voice
Indefinite	to write	to be written
Continuous	to be writing	
Perfect	to have written	to have been written
Perfect Continuous	to have been writing	

The Indefinite Infinitive (Active and Passive) shows that the action expressed by the infinitive and the action expressed by the predicate are simultaneous: ინფინიტივის განუსაზღვრელი ფორმა (მოქ. და ენებ.) გვიჩვენებს, რომ ინფინიტივით და შემასმენლით გამოხატული მოქმედება ერთდროულია.

I am glad *to see* him. მე მისხარია მისი ნახვა.

I was glad *to see* him. მე გამეხარდა მისი ნახვა.

I shall be glad *to see* him. მე გამეხარდება მისი ნახვა.

He wants *to invite* us. მას სურს ჩვენი მიპატიჟება.

He wants *to be invited* (by us). მას სურს, რომ დავპატიჟოთ (მას სურს, რომ იგი ჩვენს მიერ იყოს დაპატიჟებული).

I know him *to be* a good pupil. მე ვიცი, რომ ის კარგი მოსწავლეა.

The Continuous Infinitive expresses a continuous action which is simultaneous with the action expressed by the predicate: ინფინიტივის განგრძობითი ფორმა გამოხატავს უწყვეტ მოქმედებას, რომელიც შემასმენლის მიერ გამოხატულ მოქმედებასთან ერთდროულად მიმდინარეობს:

I am sorry *to be bothering* you. ვწუხვარ, რომ გაწუხებთ (ახლა).

She does not want *to be working* here. მას არ სურს აქ მუშაობა (ახლა).

How interesting it is *to be living* in America. რა საინტერესოა ამერიკაში ცხოვრება.

The Perfect Infinitive (Active and Passive) shows that the action expressed by the infinitive precedes the action expressed by the predicate:

ინფინიტივის სრული ფორმა (მოქმედებითი და ვნებითი) გვიჩვენებს, რომ ინფინიტივით გამოხატული მოქმედება წინ უსწრებს შემასმენლით გამოხატულ მოქმედებას:

I am sorry not to have known you before. ვწუხვარ, რომ წინათ არ ვიცნობდი.

I am glad to have taken your advice. მიხარია, რომ თქვენს რჩევას დავუჯერე.

He is sorry to have been interrupted. ის წუხს, რომ სიტყვა შეაწყვეტინეს.

They are proud to have fulfilled the plan. ისინი ამაყობენ, რომ გეგმა შეასრულეს.

The Perfect Continuous Infinitive expresses a continuous action which precedes the action expressed by the predicate:

ინფინიტივის სრული განგრძობითი ფორმა გამოხატავს უწყვეტ მოქმედებას, რომელიც წინ უსწრებს შემასმენლით გამოხატულ მოქმედებას:

He seems to have been reading for two hours. -

ეტყობა (ჩანს), ის კითხულობდა ორი საათის განმავლობაში.

We know her to have been living here for six months. -

ჩვენ ვიცით, რომ ის ექვსი თვის განმავლობაში ცხოვრობდა აქ.

The Functions of the Infinitive

ინფინიტივის ფუნქციები

I. Noun Functions:

I. არსებითი სახელი -
ლის ფუნქციები:

The Infinitive in the sentence is used as:

ინფინიტივი წინადადებაში იხმარება როგორც:

1. A subject:

1. ქვემდებარე:

To speak English well is not difficult. -

ინგლისურად კარგად ლაპარაკი ძნელი არ არის.

To sleep in the open air is good. -

ჰაერზე ძილი კარგია.

It is difficult to go there on foot. -

ფეხით იქ წასვლა ძნელია.

2. An object:

2. დამატება:

a) After such verbs as:

ა) შემდეგ ზმნებთან:

to agree დათანხმება, to advise რჩევა, to allow ნების დართვა, to begin დაწყება, to continue გაგრძელება, to forget დავიწყება, to like მოწონება, to promise დაპირება, to wish სურვილი, to want სურვილი, to mean (intend) განზრახვა, etc.

He likes *to read* a lot. მას უყვარს ბევრი კითხვა.

They want *to work* in Rustavi. მათ სურთ რუსთავში მუშაობა.

b) After such adjectives and participles: ბ) შემდეგ ზედსართავ სახელებთან და მიმლეობასთან:

afraid შეშინებული, able შეძლება, glad სიხარულით აღსავსე, pleased კმაყოფილი, ready მზად, sorry დაღონებული, eager, anxious მოსურნე, (ძალიან მსურს) etc. და სხვ.

I am always *ready to help* you.

მე ყოველთვის მზად ვარ მოგეხმარო.

I am *glad to get* good marks.

მე მიხარია კარგი ნიშნების მიღება.

3. A predicative:

3. შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

Our duty is *to defend* our country. ჩვენი ვალია სამშობლოს დაცვა.

To study well is *to acquire* good knowledge. კარგად სწავლა - კარგი ცოდნის მიღება.

4. An attribute:

4. განსაზღვრება:

The house *to be built* in this street will be very big (which house?) სახლი, რომელიც აშენდება ამ ქუჩაზე, ძალიან დიდი იქნება (რომელი სახლი?).

He was the first man *to learn* the news. (He was the first man who learned the news). ის იყო პირველი ადამიანი, რომელმაც ახალი ამბავი გაიგო.

She was the last *to leave* the house. (She was the last who left the house). ის იყო უკანასკნელი, რომელმაც სახლი დატოვა.

Note: In this function the Infinitive is often followed by a preposition:

What a fine house *to live in*.

Will you give me a pen *to write with*?

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ამ შემთხვევაში ინფინიტის ბშირად წინდებული მოსდევს:

რა კარგი საცხოვრებელი სახლია.

ხომ არ მათხოვებდით კალამს საწერად?

5. An adverbial modifier of purpose:

We must learn all the words (in order) *to speak* English well. -

ჩვენ უნდა ვისწავლოთ ყველა სიტყვა, რათა ინგლისურად კარგად ვილაპარაკოთ.

I have come here *to talk* to you. -

მე აქ მოვედი, რათა თქვენ გელაპარაკოთ.

They went early *to be* in time for their lessons. -

ისინი ადრე წავიდნენ, რათა გაკვეთილებზე დროზე ყოფილიყვნენ.

6. An adverbial modifier of result:

The box was too heavy *to be* lifted (= The box was so heavy that it could not be lifted). ყუთი ისე მძიმე იყო, რომ მისი აწევა არ შეიძლებოდა (ყუთი ასაწევად მეტად მძიმე იყო).

She knew English well enough *to read* books. მან ინგლისური საკმაოდ იცოდა, რომ წიგნები წაეკითხა.

7. A part of a complex object:

They saw him *fall*. მათ დაინახეს, რომ ის დაეცა.

I don't want him *to go* there. მე არ მინდა, რომ ის იქ წავიდეს.

6. შედეგის გარემოება:

7. რთული დამატების ნაწილი:

II. Verb Functions: II. ზმნის ფუნქციები:

a. the Infinitive takes a direct object:

I like *to buy* flowers.

b. the Infinitive is modified by an adverb:

I tried *to walk* quickly.

c. the Infinitive is used as a part of a complex predicate:

We *must work* every day. ჩვენ ყოველდღე უნდა ვიმუშაოთ.

He *began to sing*. მან დაიწყო სიმღერა.

She *could do* this. მან შეძლო ამის გაკეთება.

d. The Infinitive has the forms of tense, voice and aspect.

a. ინფინიტივი იღებს პირდაპირ დამატებას.

მე მიყვარს ყვავილების ყიდვა.

b. ინფინიტივის განსაზღვრავს ზმნიზება:

მე სწრაფად სიარული ვცადე.

c. ინფინიტივი იხმარება როგორც რთული შემასმენლის ნაწილი:

d. ინფინიტივის აქვს დროის, გვარის და ასპექტის ფორმები:

Note: With the relative pronouns and adverbs *what, which, whom, how, when, where*, as well as with the conjunctions *if* and *whether* the Infinitive forms groups used in different functions:

What to do next was my only thought. (subject)

The thing is *where to send* the letter. (predicative).

Please, show me *how to do* it. (object).

I didn't know *whether to go* or not. (object).

The Infinitive is usually preceded by the particle *to*.

But the Infinitive is used without *to* in the following instances:

a) after the auxiliary verbs *shall, will, do*:

Do you want anything?

He will come soon.

I shall sing.

b) After the modal verbs *can, may, must, should*:

I can do it.

She may go out.

They must read this book.

c) after the following verbs:

to let (ნების მიცემა) - *Let me go.* ნება მომეცი წავიდე.

to make (იძულება) - *He made me do it.* მან მაიძულა ამის გაკეთება.

to see (დანახვა) - *I saw him play football.* დავინახე, რომ ის ფეხბურთს თამაშობდა.

to feel (გრძნობა) - *She felt her heart beat.* მან იგრძნო, რომ გული უცემდა.

to watch (თვალუფრის დევნება) - *He watched his son play.* ის თვალს ადევნებდა თავისი ვაჟის თამაშს.

to bid (თხოვნა) - *He bade me sit down.* მან მთხოვა დაემჯდარიყავი.

d) In elliptical sentences beginning with *why*:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: მიმართებით ნაცვალსახელებთან: *what, which, whom, how, when, where* და კავშირებთან *if, whether* ინფინიტინი აწარმოებს ქგუფებს, რომლებიც სხვადასხვა ფუნქციებით იხმარება.

რა გამეკეთებინა შერე - ჩემი ერთადერთი საფიქრებელი იყო (ქვემდებარე). საქმე იმაში იყო თუ სად უნდა გამეგზავნა წერილი (შემასმენლის სახელადი ნაწილი).

გეთაყვა, მაჩვენე როგორ გააკეთო ეს (დამატება)

არ ვიციოდი წავსულიყავი თუ არა (დამატება).

ინფინიტის ჩვეულებრივ წინ უძღვის ნაწილაკი *to*.

მაგრამ ინფინიტინი იხმარება *to*-ს გარეშე შემდეგ შემთხვევებში:

ა) *shall, will, do* დამხმარე ზმნების შემდეგ:

თქვენ გსურთ რამე?

ის მალე მოვა.

მე ვიმღერებ.

ბ) *can, may, must, should* მოდალური ზმნების შემდეგ:

მე შემიძლია ამის გაკეთება.

მას შეუძლია გარეთ გასვლა.

მათ უნდა წაიკითხოთ ეს წიგნი.

გ) შემდეგი ზმნების შემდეგ:

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

შეიძლება

დ) არასრულ კითხვით წინადადებაში, რომლებიც იწყება *why*-ით.

Why not *do* it?
 Why not *go* there?

e) With such expressions as: I'd (had) better, I'd (would rather):
 You'd *better do* your lessons now.

I'd *rather sit* under the tree.

The Infinitive is used with the particle *to* after the following verbs:

to want (სურვილი) - I *want you to go*. მე მსურს, რომ თქვენ წახვიდეთ.

to like (მოწონება, სიყვარული) - I *like to write* poems. მე მიყვარს ლექსების წერა.

to help (დახმარება) - *Help me to lift* the box. დამეხმარე, რომ ყუთი ავწიო.

to seem (ჩანს) - She *seems to be* a good pupil. ის კარგი მოსწავლე ჩანს.

to ask (შეკითხვა) - He *asked me to bring* the map. მან მთხოვა რუკა მომეტანა

ought (უნდა) - You *ought to know* this. თქვენ ეს უნდა გცოდნოდათ.

რატომ არ გააკეთო ეს?

რატომ არ წავიდე იქ?

ე) შემდეგ გამოთქმებში: უმჯობესია, მირჩევნია:

უმჯობესია გაკვეთილები ახლა გაგეკეთებინა.

მირჩევნია ხის ქვეშ დავჯდე.

ინფინიტივი *to* ნაწილაკით იხმარება შემდეგი ზმნების შემდეგ:

THE PARTICIPLE

მიმღვობა

The Participle is half verb and half adjective, it is a verbal adjective.

მიმღვობა ნახევრად ზმნაა და ნახევრად ზედსართავი სახელი, იგი ზმნური ზედსართავი სახელია.

As half verb the participle has the forms of tense and voice.

როგორც ნახევრად ზმნას, მიმღვობას აქვს დროისა და გვარის ფორმები.

The Forms of the Participle of Transitive Verbs

გარდამავალი ზმნების მიმღვობის ფორმები

Tense (დრო)	Active Voice მოქმედებითი გვარი	Passive Voice ვნებითი გვარი
Present Participle აწმყო დროის მიმღვობა	writing	being written
Past Participle ნაწმყო დროის მიმღვობა	written	არ არის
Perfect Participle სრული დროის მიმღვობა	Having written	having been written

The forms of the Participle of intransitive verbs
გარდაუვალი ზმნების მიმღეობის ფორმები

Tense (დრო)	Active Voice მოქმედებითი გვარი
Present Participle Past Participle Perfect Participle	coming come having come

**The Present Participle
(Participle I)**

აწმყო დროის მიმღეობა

The Present Participle is formed by adding *-ing* to the Infinitive

აწმყო დროის მიმღეობა იწარმოება ინფინიტივზე *ing*-ის დართვით.

The Present Participle has various functions in the sentence:

აწმყო დროის მიმღეობას წინადადებაში სხვადასხვა ფუნქცია აქვს.

a) It is used to form the Continuous Tenses:

ა) იგი იხმარება განგრძობითი დროების საწარმოებლად:

I am reading. მე ვკითხულობ.

They are reading. ისინი კითხულობენ.

We were playing. ჩვენ ვთამაშობდით.

b) It is used as an attribute:

ბ) იგი იხმარება როგორც განსაზღვრება:

The rising moon lit up the road. ამომავალმა მთვარემ გზა გაანათა.

We saw a weeping child. ჩვენ დავინახეთ მტირალი ბავშვი.

c) It is used as a predicative:

გ) იგი იხმარება, როგორც შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

This story is exciting. ეს მოთხრობა ამაღელვებელია.

d) It can replace the attributive clause:

დ) მას შეუძლია შეცვალოს განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება:

The man *sitting* there is my uncle (= The man who is sitting there is my uncle). კაცი, რომელიც იქ ზის, ჩემი ბიძაა.

The woman *calling* me is my sister (= The woman who is calling me is my sister). ქალი, რომელიც მეძახის, ჩემი დაა.

c) It is used as an adverbial modifier: ე) იგი იხმარება, როგორც გარემომოხმარებელი.

Going home I met him. როცა სახლში მივიდიოდი, მას შევხვდი.

Being in town they visited me. რადგანაც ქალაქში იყვნენ, მე მესტუმრნენ.

f) It can be a part of the Complex Object after the verbs *see, hear, feel, etc.*: ე) იგი შეიძლება იყოს რთული და მატეების ნაწილი *see, feel, hear* და ზოგი სხვა ზმნების შემდეგ:

I saw him going home. მე დავინახე, თუ როგორ მიდიოდა ის სახლში.

We heard her singing a beautiful song. ჩვენ გავიგონეთ, თუ როგორ მღეროდა ის მშვენიერ სიმღერას.

They saw him falling. მათ დავინახეს, თუ როგორ დაეცა ის.

The Past Participle (Participle II)

ნამყო დროის მიმღეობა

The Past Participle has various functions in the sentence:

ნამყო დროის მიმღეობას წინადადებაში სხვადასხვა ფუნქცია აქვს:

a) It is used to form the Perfect Tenses:

ა) იგი იხმარება სრული დროების საწარმოებლად:

I have worked. მე ვიმუშავე.

She had gone. ის წავიდა.

b) It is used to form all the tenses of the Passive form:

ბ) იგი იხმარება ენებითი გვარის ყველა დროების საწარმოებლად:

I am invited. მე მიწვეული ვარ (მე მიწვევენ).

He was asked. მას ჰკითხეს.

c) It is used as an attribute:

გ) იგი იხმარება როგორც განსაზღვრება:

He gave me a broken pencil. მან მომცა გატეხილი ფანქარი.

We stopped before a closed door. ჩვენ გაჩერდით დახურული კარის წინ.

d) It is used as a predicative:

დ) იგი იხმარება როგორც შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი:

The glass was broken. ჭიქა გატეხილი იყო.

c) It can replace an attributive clause:

The book *written* by him is good (= The book *which was written* by him is good). წიგნი, რომელიც მან დაწერა, კარგია.

The machine *invented* by them is effective (= The machine *which was invented* by them is effective). მანქანა, რომელიც მათ გამოიგონეს, ეფექტურია.

f) It can be a part of the complex Object formed from *have* + direct object + the Past Participle.

This Complex Object denotes that the action is performed not by the subject but by somebody else:

I shall *have* my photo *taken*. მე სურათს გადავიღებ (= მე სურათს ვინმე გადამიღებს).

Have you *had* this article *typed*? დაგიბეჭდეს ეს სტატია?

g) It is used as a noun (substantivised participle).

In this case it is preceded by an article:

The wounded were carried away.

The Perfect Participle Active

The Perfect Participle active is formed by combining the Present Participle of the verb *to have* and the Past Participle of the given verb.

Perfect Participle is used as an adverbial modifier:

ე) მას შეუძლია შეცვალოს განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება:

ვ) იგი შეიძლება იყოს რთული დამატების ნაწილი, რომელიც იწარმოება *have* + პირდაპირი დამატება + ნამყოფ დროის მიმღეობა.

ეს რთული დამატება აღნიშნავს, რომ მოქმედებას ასრულებს არა ქვემდებარე, არამედ სხვა ვინმე:

ზ) იგი იხმარება როგორც არსებითი სახელი (გაარსებითებული მიმღეობა).

ამ შემთხვევაში მას წინ უძღვის არტიკლი: დაკრილები წაიყვანეს.

მოქმედებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა

მოქმედებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა იწარმოება *to have* ზმნის აწმყოს მიმღეობისა და მოცემული ზმნის ნამყოფ მიმღეობისაგან.

მოქმედებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა გამოიყენება, როგორც გარემოება:

Having finished my work, I went home. როცა სამუშაო დავათავრე, შინ წავედი.

Having written the letter, I posted it. როცა წერილი დავწერე, მე იგი გავაგზავნე.

Having spoken to the teacher, they translated this text. როცა მასწავლებელს მოვლაპარაკენ, მათ გადათარგმნეს ეს ტექსტი.

The Perfect Participle Passive

ვნებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა

The Perfect Participle Passive is formed by combining the Perfect Participle Active of the verb *to be* and the Past Participle of the given verb.

ვნებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა იწარმოება *to be* ზმნის მოქმედებითი გვარის სრული დროის მიმღეობისა და მოცემული ზმნის ნამყოფი მიმღეობისაგან.

The Perfect Participle is used as an adverbial modifier:

ვნებითი გვარის სრული დროის მიმღეობა გამოიყენება როგორც გარემოება:

Having been fined, he never crossed the street in the wrong place. მას შემდეგ, რაც ის დააჯარიმეს (დაჯარიმებულ იქნა), ქუჩაზე აკრძალულ ადგილას აღარ გადასულა.

Having been defeated, the enemy hastily retreated. მას შემდეგ, რაც დაამარცხეს (დამარცხებულ იქნა), მტერმა სწრაფად უკან დაიხია.

The Present Participle Passive

ვნებითი გვარის აწმყო დროის მიმღეობა

The Present Participle Passive is formed by combining the Present Participle of the verb *to be* and the Past Participle of the given verb.

ვნებითი გვარის აწმყო დროის მიმღეობა იწარმოება *to be* ზმნის აწმყო დროის მიმღეობისა და მოცემული ზმნის ნამყოფი დროის მიმღეობისაგან.

The Present Participle Passive is used as an adverbial modifier:

ვნებითი გვარის აწმყო დროის მიმღეობა გამოიყენება როგორც გარემოება:

Being invited by us, he thanked us warmly. როცა ჩვენ ის მოვიპატივეთ, მან მხურვალე მადლობა გადაგვიხადა.

Being called by his mother, he ran home. როცა დედამ დაუძახა, ის სახლში გაიქცა.

The Gerund is half verb and half noun.

გერუნდი ნახევრად ზმნაა და ნახევრად არსებითი სახელი.

As half verb the gerund has the forms of *tense* and *voice*.

როგორც ნახევრად ზმნას გერუნდის აქვს დროისა და გვარის ფორმები.

The forms of Gerund გერუნდის ფორმები

Tense (დრო)	Active Voice მოქმედებითი გვარი	Passive Voice ვნებითი გვარი
Present Gerund აწმყო დროის გერუნდი	Writing	being written
Perfect Gerund სრული დროის გერუნდი	having written	having been written

The Present Gerund Active is formed by adding *-ing* to the Infinitive.

მოქმედებითი გვარის აწმყო დროის გერუნდი იწარმოება ინფინიტივზე *-ing* სუფიქსის დართვით.

It has the same form as the Present Participle:

მას იგივე ფორმა აქვს, რაც აწმყო დროის მიმდებარე:

- to read - კითხვა (გკითხულობ) *reading* - კითხვა
- to speak - ლაპარაკი (ვლაპარაკობ) *speaking* - ლაპარაკი
- to write - წერა (ვწერ) *writing* - წერა

The Present Gerund Passive is formed from the Present Participle of the verb *to be* and the Past Participle of the given verb:

ვნებითი გვარის აწმყო დროის გერუნდი იწარმოება *to be* ზმნის აწმყო დროის მიმდებარისა და მოცემული ზმნის ნამყო დროის მიმდებარისაგან:

I like *being written to*.

მიყვარს როდესაც მწერენ (წერა).

The Present Gerund (Active and Passive) shows that the action expressed by the Gerund and the action expressed by the predicate are simultaneous:

აწმყო დროის გერუნდი (მოქმედებითი და ვნებითი) გვიჩვენებს, რომ გერუნდითა და შემასმენლით გამოხატული მოქმედება ერთდროულია:

I like *reading* this book. მე მომწონს ამ წიგნის კითხვა.

I like being read to. მიყვარს, როდესაც მიკითხავენ.

The Perfect Gerund has the same form as the Perfect Participle. სრული დროის გერუნდივს იგივე ფორმა აქვს, რაც სრული დროის მიმღებობას.

The Perfect Gerund (Active and Passive) shows that the action expressed by the Gerund precedes the action expressed by the predicative: სრული დროის გერუნდივი (მოქმედებითი და ენებითი) გვიჩვენებს, რომ გერუნდივით გამოხატული მოქმედება წინ უსწრებს შემასმენლით გამოხატულ მოქმედებას:

I was pleased at *having met* them. მე შესიამოვნა მათთან შეხვედრა.

He told me of *his having seen* her. მან მითხრა, რომ (უკვე) ნახა ის.

The function of the Gerund in the Sentence გერუნდივის ფუნქციები წინადადებაში

I. Noun Functions I. ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ი ს ფ უ ნ ქ ც ი ე ბ ი

The Gerund is used: გერუნდივი იხმარება:

1) as a subject: 1) როგორც ქვემდებარე:

Playing tennis is pleasant. ჩოგბურთის თამაში სასიამოვნოა.

Smoking tobacco is bad for the health. თამბაქოს წევა ცუდია ჯანმრთელობისათვის.

His having come so late made me angry. მისმა სახლში ასე გვიან მოსვლამ მე გააბარაზა.

Deciding is acting. გადაწყვეტა - მოქმედებაა.

2) as a direct object: 2) როგორც პირდაპირი დამატება

a) (after such verbs as:) ა) (ზმნებთან):

to like სიყვარული, to begin დაწყება, to need საჭიროა, to finish დამთავრება to prefer რჩევა, (ურჩევნია), to hate, etc. სიძულვილი და სხვ.

We like playing tennis. ჩვენ გვიყვარს ჩოგბურთის თამაში.

I prefer *staying* here. მე მირჩევნია აქ დარჩენა.

b) (After two adjectives): ბ) (ორ ზედსართავ სახელთან (წინდებულის გარეშე) busy დაკავებული

worth ღირსეული

The book is *worth reading*.
It is *worth finding* it out.
She was *busy doing* her home task.

ლირს ამ წიგნის წაკითხვა.
ლირს ამის გამოკვევა.
ის გართულია დავალების მომზადებით.

3) as a prepositional object:

3) როგორც წინდებულიანი და-მატება.

a) (after such verbs as):

ა) (ისეთ ზმნებთან, როგორიცაა):

to think of ფიქრი, to thank for მადლობა, to mean by ნიშნა, to excuse somebody for პატიება, to help smb. in მოხმარება, to go in for გატაცება, to insist on დაჟინებით მოთხოვნა, etc. და სხვ.

He thought *of going there*. ის ფიქრობდა იქ წასვლაზე.

We learned *of their having gone*. ჩვენ გავიგეთ მათი წასვლის შესახებ (= რომ ისინი წავიდნენ).

b) (after such adjectives and participles as):

ბ) (ზედსართავ სახელებთან და მიმლეობასთან):

to be fond of სიყვარული, good at უნარიანი (მარჯვე), bad at მოუხერხებელი, ready for მზად ყოფნა, sorry for დაღონებული, afraid of შეშინება, used to შეჩვევა, surprised at გაკვირვება, etc. და სხვ.

The sisters are *good at dancing*.

დებს ეხერხებათ ცეკვა.

She is fond *of painting*.

მას უყვარს ხატვა

I am tired *of sitting*.

დაღლილი ვარ ჭდომით.

I am used *to getting up early*.

მე მიჩვეული ვარ ადრე ადგომას.

4. as a predicative:

4. როგორც შედგენილი შემას-მენლის სახელადი ნაწილი:

My aim is *mastering* English. ჩემი მიზანია ინგლისური ენის დაუფლება.

Deciding is *acting*. გადაწყვეტა - მოქმედებაა.

5. as an attribute (postpositional) after some nouns followed by prepositions:

5. როგორც პოსტპოზიციური განსაზღვრება (თანდებულთან ერთად) ზოგიერთი არსებითი სახელის შემდეგ:

habit of ჩვეულება,
chance for შანსი,
idea of იდეა,

hope of იმედი,
time for დრო.
use in, etc. სარგებლობა და სხვ.

There is little *hope of my playing* at the concert.

I have no *time for doing* it now.

She doesn't see any *use in going* there.

Note: The same nouns may be followed by the infinitive (without a preposition):

I have no time to do it now.

6. after some expressions (in the negative form):

can't bear ვერ ვიტან

can't imagine ვერ წარმომიდგენია

I *can't stand* his way of talking.

I *can't imagine* her *being* ill.

7. the Gerund can be used with a preposition and can be modified by a possessive pronoun or by a noun in the Possessive case:

He thinks *of going* to Moscow. ის ფიქრობს მოსკოვში წასვლას.

My brother's going upset all our plans. ჩემი ძმის წასვლამ ჩვენი გეგმა ჩაშალა.

8. the Gerund is used as an adverbial modifier (with a preposition):

He went away *without eating*. ის წავიდა უჭმელი.

On hearing this he ran away. ამის გაგონებაზე ის გაიქცა.

II. Verb Functions

1. the gerund takes a direct object:

I have finished *writing the letter*. მე დავამთავრე წერილის წერა.

Reading good books is useful. კარგი წიგნების კითხვა სასარგებლოა.

ცოტა იმედია ჩემი კონცერტზე გამოსვლისა.

ამის გაკეთების დრო არა მაქვს.

ის არ ხედავს იქ წასვლის აზრს (სარგებლობას).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ამ არსებით სახელებთან შეიძლება ვიხმართ უთანდებულო ინფინიტივი:

ამის გაკეთების დრო არა მაქვს:

6. ზოგიერთი გამოთქმების შედეგ (უარყოფით წინადადებებში):

can't stand ვერ ვიტან

can't help თავს ვერ ვიკავებ

ვერ ვიტან მის ლაპარაკს.

ვერ წარმოვიდგენ, რომ ის ავად არის.

7. გერუნდივი შეიძლება ვიხმართ წინდებულთან ერთად; იგი შეიძლება განსაზღვროს კუთვნილებითმა ნაცვალსახელმა და არსებითმა სახელმა კუთვნილებით ბრუნვაში:

8. გერუნდივი გამოიყენება როგორც გარემოება (წინდებულთან ერთად):

II. ზ მ ნ ის ფ უ ნ ქ ც ი ე ბ ი

1. გერუნდივი იღებს პირდაპირ დამატებას:

2. the gerund is modified by an adverb:

2. გერუნდიეს განსაზღვრავს ზმნიზედა:

I don't like *walking slowly*. მე არ მიყვარს ნელა სიარული.
He began *talking loudly*. მან დაიწყო ხმამაღლა ლაპარაკი.

3. the gerund is used as a part of a complex predicate:

3. გერუნდიევი იხმარება როგორც ერთული შემასმენლის ნაწილი:

She *could not help laughing*. მან თავი ვერ შეიკავა სიცილისაგან.
The boy *started running* to the river. ბიჭი მდინარისაკენ გაიქცა.

The Infinitive and the Gerund

ინფინიტივი და გერუნდიევი

When the Gerund is used as Subject it may always be replaced by the infinitive:

როცა გერუნდიევი ქვემდებარედ გამოიყენება, იგი შეიძლება ყოველთვის შეცვალოს ინფინიტივმა:

Swimming is pleasant.
To swim is pleasant.

ცურვა სასიამოვნოა.

The following verbs require only the Gerund as direct object:

შემდეგი ზმნები პირდაპირ დამატებად მხოლოდ გერუნდიეს მოითხოვენ:

- to avoid თავის არიდება
- to delay დაყოვნება
- to postpone გადადება
- to put off გადადება
- to go on გაგრძელება, განგრძობა
- to keep on გაგრძელება, განგრძობა
- to give up მიტოვება, თავის დანებება
- to finish დამთავრება
- to mind წინააღმდეგ ყოფნა

He *avoids speaking* English. ის თავს არიდებს ინგლისურად ლაპარაკს.
They *delayed starting* for the South. მათ დააყოვნეს სამხრეთისაკენ წასვლა.

She *postponed writing* the letter. მან გადადო წერილის დაწერა.

They *put off translating* the text. მათ გადადეს ტექსტის თარგმნა.

Go *on reading*. განაგრძე კითხვა.

They *kept talking*. მათ განაგრძეს საუბარი (ისინი განაგრძობდნენ საუბარს).

He gave up smoking. მან მიატოვა თამბაქოს წევა.

We finished reading. ჩვენ დავამთავრეთ კითხვა.

Would you mind opening the window? წინააღმდეგი ხომ არა ხართ ფანჯრის გაღებისა?

The most important verbs which can be followed either by the Gerund or by the Infinitive as Direct Object:

ყველაზე მნიშვნელოვანი ზმნები, რომელთაც დამატებად შეიძლება კქონდეთ როგორც გერუნდივი, ისე ინფინიტივი:

- to start დაწყება
- to begin დაწყება
- to continue განგრძობა
- to like სიყვარული (მიყვარს)
- to love სიყვარული (მიყვარს)
- to hate სიძულვილი (მძულს)
- to detest სიძულვილი (მძულს)
- to prefer მირჩევნია
- to intend ვაპირებ
- to forget დავიწყება

They started discussing this question.

They started to discuss this question.

მათ დაიწყეს ამ საკითხის განხილვა.

I began playing tennis last year.

I began to play tennis last year.

მე დავიწყე ჩოგბურთის თამაში უარშან.

She likes playing volley-ball.

She likes to play volley-ball.

მას უყვარს ფრენბურთის თამაში.

My mother loves reading books to us.

My mother loves to read books to us.

დედაჩემს უყვარს ჩვენთვის წიგნების კითხვა.

He hated walking slowly.

He hated to walk slowly.

მას სძულდა ნელა სიარული.

She detests sitting idly.

She detests to sit idly.

მას სძულს უქმად ჯდომა.

They prefer doing it.
They prefer to do it.

I intend speaking to him.
I intend to speak to him.

They continue working in the Sun.
They continue to work in the Sun.

I forgot doing this.
I forgot to do it.

Note: The use of the Gerund and the Infinitive after the verbs *stop*, *remember* and *forget* change the meaning of the sentence:

He stopped smoking. მან შეწყვიტა თამბაქოს წევა.
He stopped to smoke. ის შეჩერდა, რათა თამბაქო მოეწია (ის შეჩერდა თამბაქოს მოსაწე-ვად).

I remember seeing you somewhere. მახსოვს, რომ სადღაც გნახეთ.
I'll remember to see you soon. მესსომება, რომ მალე უნდა გნახოთ.
He forgot opening the window. მას დაავიწყდა. რომ ფანჯარა გააღო.
He forgot to open the window. მას დაავიწყდა ფანჯრის გაღება.

The Participle I and the Gerund

One difference between the Gerund and the Participle I is that the Participle I is never preceded by a preposition.

Both can be used in the function of attribute and adverbial modifier:

The attributive functions

As *attribute* the Gerund is always preceded by a preposition. It is mostly used in post-position:

It was a fine day *for fishing*.
I didn't like the idea *of remain-*
ing here.

მათ ურჩევნიათ ამის გაკეთება

მე ვაპირებ მასთან ლაპარაკს.

ისინი განაგრძობენ მზეში მუშაობას.

მე დამავიწყდა ამის გაკეთება.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: stop, remember, forget ზმნების შემდეგ გერუნდიუს ან ინფინიტის ხმარება ცულის წინადადების შინაარს:

მიმღეობა და გერუნდივი

განსხვავება გერუნდიუსა და მიმღეობას შორის ისაა, რომ მიმღეობის წინ არ დგას წინდებული.

ორივე შეიძლება გამოვიყენოთ განსაზღვრებისა და გარემოების ფუნქციით:

გ ა ნ ს ა ზ ღ ვ რ ე ბ ი ს ფ უ - ნ ქ ც ი ე ბ ი

როგორც განსაზღვრებას გერუნდიუს (უმეტესად პოსტპოზიციურ) მულამ წინ უსწრებს წინდებული:

კარგი სათევზაო დღე იყო.
აქ ღარჩენის აზრი არ მომეწონა.

She had the feeling of being left alone.

The Gerund may be used in pre-position, preceding nouns;

A swimming competition (A competition in swimming) ცურვაში შეჯიბრი.

A walking stick (A stick for walking) ხელჯოხი

A washing-machine (A machine for washing) სარეცხი მანქანა

As *attribute*, the Participle can either be used in pre-position or in post-position. When used prepositively, it is used without modifying words:

The dark *approaching* figure frightened me.

When used postpositively, the Participle has some modifying words:

She came up to the *girl standing* silently in the corner.

The *adverbial functions*

As *Adverbial modifier* the Gerund is always preceded by prepositions:

Think *before answering*.

On *seeing* him she trembled.

He left *without uttering* a word.

As *adverbial modifier* the Participle is often preceded by the conjunctions *when* and *while*. But never by prepositions:

While reading one studies many things.

When *asked* she answered.

მას ისეთი გრძნობა ჰქონდა, თითქოს დატოვეს (შიატოვეს).

ზოგჯერ გერუნდივი პრეპოზიციურად იხმარება.

როგორც განსაზღვრება, მიმღეობა შეიძლება მოყვებოდეს არსებით სახელს ან იყოს არსებითი სახელის წინ. როდესაც მას არსებითი სახელი მოყვება, იგი იხმარება განსაზღვრული სიტყვების გარეშე. ბნელი ფიგურა მიახლოვდებოდა და მაშინებდა.

როდესაც წინ არსებითი სახელი ერთვის, მას ახლავს განსაზღვრული სიტყვები:

იგი მიუახლოვდა გოგონას, რომელიც ჩუმად იდგა კუთხეში.

გ ა რ ე მ ე ბ ი ს ფ უ ნ ქ ც ი ბ ი

როგორც გარემოება გერუნდივი წინ უსწრებს წინდებული:

იფიქრე პასუხის წინ (სანამ უპასუხებ).

იმის დანახვაზე აკანკალდა.

ის გავიდა უსიტყვოდ.

როგორც გარემოება მიმღეობას ხშირად წინ უსწრებს კავშირი *when* (როცა) და *while* (იმ დროს როცა), მაგრამ არასოდეს წინდებული:

კითხვის დროს ის იგებს ბევრ რამეს.

როცა შეეკითხნენ, მან უპასუხა.

THE VERBAL NOUN

სახელზმნა

The verbal Noun is formed by adding *-ing* to the infinitive. It has the same form as the Present Gerund.

სახელზმნა იწარმოება ინფინიტივისათვის *-ing*-ის დამატებით. მას იგივე ფორმა აქვს, რაც აწმყო დროის გერუნდივს.

Let us compare the Gerund and the Verbal Noun and see the difference between them:

შველადართ გერუნდივი და სახელზმნა ერთმანეთს და ენახოთ მათ შორის განსხვავება:

The Gerund გერუნდივი	The Verbal Noun სახელზმნა
<p>1. The Gerund has no article before it (გერუნდივს არტიკლი არა აქვს). I like <i>reading</i> books. (მე მიყვარს წიგნების კითხვა).</p>	<p>1. The Verbal Noun may have an article before it. (სახელზმნას არტიკლი შეიძლება ჰქონდეს). The <i>reading</i> of the book took me a long time. (წიგნის კითხვამ დიდი დრო წამართვა).</p>
<p>2. The Gerund has no plural form. (გერუნდივს არა აქვს მრავლობითი ფორმა).</p>	<p>2. The Verbal Noun has a plural form. (სახელზმნას მრავლობითი ფორმა აქვს). The <i>sittings</i> of the committee were over. (კომისიის სხდომები დამთავრდა).</p>
<p>3. The Gerund is modified by an adverb. (გერუნდივს განსაზღვრავს ზმნიზედა). I like walking quickly. (მე მიყვარს ჩქარა სიარული).</p>	<p>3. The verbal Noun is modified by an adjective. (სახელზმნას განსაზღვრავს ზედსართავი სახელი). Her slow walking gets on my nerves. (მისი ნელი სიარული ნერვებს მიშლის).</p>
<p>4. The Gerund takes a direct object. (გერუნდივი იღებს პირდაპირ დამატებას). He avoids speaking English. (ის თავს არიდებს ინგლისურად ლაპარაკს).</p>	<p>4. The Verbal Noun cannot take a direct object. (სახელზმნას არ შეუძლია მიიღოს პირდაპირი დამატება).</p>
<p>5. The Gerund has the forms of tense and voice. (გერუნდივს აქვს დროისა და გვარის ფორმები).</p>	<p>5. The Verbal Noun has neither tense nor voice forms. (სახელზმნას არა აქვს არც დროისა და არც გვარის ფორმები).</p>

Note: As we see, the Verbal Nouns have lost their verbal character. They are ordinary abstract nouns and have all the functions of nouns.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: როგორც ვხედავთ, სახელზმნებმა დაკარგა ზმნური თვისებები. ისინი ჩვეულებრივი განწყენებული არსებითი სახელებია და აქვთ არსებით სახელთა ყველა ფუნქცია.

SYNTACTICAL COMPLENES SEE p.241.

სინტაქსური კომპლემენტები იხ. გვ. 241.

THE ADVERB

ზმნიზედა

The Adverb is a word which modifies verbs, adjectives or other adverbs:

ზმნიზედა ეწოდება სიტყვას, რომელიც განსაზღვრავს ზმნებს, ზედსართავ სახელებს ან სხვა ზმნიზედებს:

I read *slowly* (the adverb *slowly* modifies the verb *read*). - მე ვკითხულობ ნელა. (ზმნიზედა „ნელა“ განსაზღვრავს ზმნას „ვკითხულობ“).

We have an *extremely* interesting book. (the adverb *extremely* modifies the adjective interesting) - ჩვენ გვაქვს მეტისმეტად საინტერესო წიგნი (ზმნიზედა „მეტისმეტად“ განსაზღვრავს ზედსართავ სახელს „საინტერესო“).

They ran *very quickly*. (the adverb *very* modifies another adverb quickly) - ისინი გარბოდნენ ძალიან სწრაფად. (ზმნიზედა „ძალიან“ განსაზღვრავს მეორე ზმნიზედას „სწრაფად“).

Simple and Derived Adverbs

ძირეული და წარმოებული ზმნი-ზედები

Simple adverbs have no special endings:

ძირეულ ზმნიზედებს სპეციალური დაბოლოება არ გააჩნია:

well კარგად
far შორს
near ახლოს
soon მალე

here აქ
now ახლა
once ერთხელ
then მაშინ

always მუდამ
often ხშირად
seldom იშვიათად
very ძალიან

Derived Adverbs are formed mostly from adjectives by adding the suffix *-ly*:

წარმოებული ზმნიზედები უმთავრესად იწარმოება ზედსართავ სახელთათვის *-ly* სუფიქსის დამატებით:

Adjective
ზედსართავი
quick (სწრაფი)
slow (ნელი)

Adverb
ზმნიზედა
quickly (სწრაფად)
slowly (ნელა)

easy (ადვილი)
 simple (უბრალო)
 serious (სერიოზული)
 bad (ცუდი)
 usual (ჩვეულებრივი)

easily (ადვილად)
 simply (უბრალოდ)
 seriously (სერიოზულად)
 badly (ცუდად)
 usually (ჩვეულებრივად)

Some derived adverbs are formed by adding the suffix *-ly* to nouns:

ზოგი წარმოებული ზმნიზედა არსებითი სახელებისათვის *-ly* სუფიქსის დართვით იწარმოება:

Noun

არსებითი სახელი
 part (ნაწილი)
 name (სახელი)

Adverb

ზმნიზედა
 partly (ნაწილობრივ)
 namely (სახელდობრ)

Some derived adverbs differ in meaning from their root-words:

ზოგი წარმოებული ზმნიზედები შინაარსით განსხვავდება ძირეული სიტყვისაგან:

Root-words

ძირეული სიტყვები
 short (მოკლე)

Adverbs

ზმნიზედები
 shortly (ახლახან, ამას წინათ, მალე)
 hardly (ძლივს)
 nearly (თითქმის, ღამის)
 lately (ახლახან, ამას წინათ)

hard (მაგარი, მყარი)
 near (ახლო, ახლობელი)
 late (გვიანი)

The form of some adverbs coincides with the form of adjectives:

ზოგი ზმნიზედის ფორმა ემთხვევა ზედსართავი სახელის ფორმას:

adverb ზმნიზედა	Adjective ზედსართავი სახელი
deep ღრმად	deep ღრმა
fast სწრაფად	fast სწრაფი
late გვიან	late გვიანი
long დიდხანს	long გრძელი, ხანგრძლივი
wide ფართოდ, განიერად	wide ფართო
loud ხმამაღლა	loud ხმამაღალი
hard მაგრად, ძლიერ	hard მაგარი, მყარი
near ახლოს	near მახლობელი
early ადრე	early ადრეული, ნაადრევი

Such adverbs differ from adjectives by their functions in the sentence:

a) when they modify verbs they are adverbs:

They run *fast*. ისინი სწრაფად დარბიან.
We work *hard*. ჩვენ გულმოდგინედ ვმუშაობთ.

b) when such words modify nouns, they are adjectives:

This is a *fast* train. ეს ჩქარი მატარებელია.
This is a *hard* work. ეს მძიმე სამუშაოა.

Note: The adverbs *deep*, *wide* and *loud* have the form in -ly:

ასეთი ზმნიზედები ზედსართავი სახელებისაგან განსხვავდება წინადადებაში მათი ფუნქციის მიხედვით:

ა) როდესაც ზმნიზედს განსაზღვრავენ, ისინი ზმნიზედებია:

ბ) როდესაც არსებით სახელებს განსაზღვრავენ, ისინი ზედსართავებია:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ზმნიზედებს *deep*, *wide* და *loud* აქვთ -ly სუფიქსიანი იგივე მნიშვნელობის პარალელური ფორმები:

deeply, widely, loudly

Degrees of comparison

Some adverbs have degrees of comparison:

შედარებითი ხარისხები
ზოგ ზმნიზედს აქვს შედარებითი ხარისხები:

Positive Degree

Comparative Degree

well კარგად
badly ცუდად
easily ადვილად
often ხშირად
seldom იშვიათად
fast სწრაფად
firmly მტკიცედ

better უკეთესად
worse უფრო ცუდად
easier უფრო ადვილად
more often უფრო ხშირად
more seldom უფრო იშვიათად
faster უფრო სწრაფად
more firmly უფრო მტკიცედ

Superlative Degree

best საუკეთესოდ
worst ყველაზე ცუდად
easiest ყველაზე ადვილად
most often ყველაზე ხშირად
most seldom ყველაზე იშვიათად
fastest ყველაზე სწრაფად
most firmly ყველაზე მტკიცედ

Unequal Degree of Quality

She does not work *so (as)* hard as I (do).

We work quicker than you.

თვისების არათანაბარი ხარისხი

ის არ მუშაობს იმდენს, როგორც მე (არათანაბარი ხარისხი).

ჩვენ ვმუშაობთ თქვენზე სწრაფად.

Unequal Degree of Quantity

She doesn't read *as much as* you.

According to their meaning adverbs may be:

1. Adverbs of Place which answer the question *where?*:

here (აქ), there (იქ), out (გარეთ), near (ახლოს), far (შორს), somewhere (სადღაც).

I want to stay *here*. მე მინდა აქ დარჩენა.

She wants to go *there*. მას უნდა იქ წასვლა.

He went *out*. ის გარეთ გავიდა.

რაოდენობის არათანაბარი ხარისხი

ის იმდენს არ კითხულობს, რამდენსაც შენ.

შინაარსის მიხედვით ზმნიზედები შეიძლება იყოს:

1. ადგილის გამომხატველი ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვაზე - „სად“?

2. Adverbs of Time and Frequency which answer the questions "what?" and "How often?".

a) Definite Adverbs of Time and Frequency:

Today (დღეს), yesterday (გუშინ), tomorrow (ხვალ), tonight (ამღამე), daily (დღიურად), afterwards (შემდეგ), now (ასლა), then (მაშინ), once (ერთხელ, ერთჯერ), twice (ორჯერ).

b) Indefinite Adverbs of Time and Frequency:

Soon (მალე), seldom (იშვიათად), never (არასდროს), ever (ოდესმე, როდისმე), often (ხშირად), already (უკვე), sometimes (ზოგჯერ), usually (ჩვეულებრივ), just (ეს-ეს არის), always (მუდამ).

2. დროის და სიხშირის გამომხატველი ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვებზე: „როდის?“ და „როგორ ხშირად?“

ა) განსაზღვრული დროის და სიხშირის ზმნიზედები:

ბ) განუსაზღვრელი დროის ზმნიზედები:

Let us go to the theatre *today*. მოდი დღეს თეატრში წავიდეთ.

I shall finish it *soon*. მე ამას მალე დავამთავრებ.

He *seldom* comes to me. ის ჩემთან იშვიათად მოდის.

3. Adverbs of Manner which answer the question *how?*:

3. ვითარების ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვაზე - "როგორ?":

slowly (ნელა), quickly (სწრაფად), well (კარგად), badly (ცუდად).

I read *slowly*. მე ვკითხულობ ნელა.

He walked *quickly*. ის სწრაფად მიდიოდა.

They study *well*. ისინი კარგად სწავლობენ.

She writes *badly*. ის ცუდად წერს.

4. Adverbs of Degree and Quantity which answer the question "*How much?*," "*To what degree?*"

4. ზომისა და ოდენობის ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვებზე: "რამდენჯერ?", "რამდენად?"

very (ძალიან), too (ძალიან, ძლიერ), quite (მთლიანად, სრულიად, სავსებით), almost (თითქმის), enough (საკმაოდ, განსაკუთრებით, სრულიად, მთლიანად), twice (ორჯერ), three times (სამჯერ).

She walks *too* fast. - ის ძალიან ჩქარა დადის.

I *quite* agree with you. - მე სავსებით ვეთანხმებით.

He goes there *twice* a week. - ის დადის იქ კვირაში ორჯერ.

5. Adverbs of Cause which answer the question "*Why?*"

5. მიზეზის ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვაზე, "რატომ?"

therefore (ამგვარად), consequently (მაშასადამე), why (ამიტომ)

6. Adverbs of direction which answer the questions: "*Where ...to?*" and "*Where from?*":

6. მიმართების ზმნიზედები, რომლებიც მოგვიგებს კითხვებზე: "სად?" და "საიდან?"

forward (წინ), away (შორს), north (ჩრდილოეთისაკენ), outside (გარეთ), downstairs (ძირს, ქვემოთ), upstairs (ზევით, კიბეზე, ზემოთ).

7. When Adverbs are used in interrogative sentences they are called *Interrogative Adverbs*:

7. როდესაც ზმნიზედები კითხვით წინადადებებში იხმარება, მათ ეწოდებათ კითხვითი ზმნიზედები:

When did you come? როდის მოხვედით?

Where is she going? სად მიდის ის?

How did you do it? როგორ გააკეთეთ ეს?

Why are you angry? რატომ ხართ გაბრაზებული?

8. When Adverbs introduce attributive clauses they are called *Relative Adverbs*:

It is the place *where* I met him. ეს ის ადგილია, სადაც მე მას შევხვდი.
It was in the year *when* the war broke out. ეს იმ წელიწადს იყო, როცა ომი დაიწყო.

This is the reason *why* I do not want to go. აი მიზეზი, რისთვისაც მე არ მინდა წასვლა.

9. When Adverbs introduce Subject, Predicative and Object clauses they are called *Conjunctive Adverbs*:

How she got that book is very strange.

The question is *where* they live.

She knows *how* to find me.

The Place of Adverbs in the Sentence

1. **A d v e r b s o f P l a c e** are usually at the end of the sentence:

I shall meet him *here*.

2. **A d v e r b s o f T i m e** stand either at the end of the sentence or at the beginning of the sentence, before the subject:

We shall go to see him *tomorrow*.

Tomorrow we shall go to see him.

Adverbs of Place generally stand before Adverbs of Time:

They will come *here* tomorrow. ისინი მოვლენ აქ ხვალ.

8. როდესაც ზმნიზელები იხმარება განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადებების მთავარ წინადადებებთან მიმართებისათვის, მათ ეწოდებათ მიმართებითი ზმნიზელები:

9. როდესაც ზმნიზელები იხმარება ქვემდებარული, დამატებითი და შემასმენლური დამოკიდებული წინადადების შემოსაყენად, მათ ეწოდებათ კავშირებითი ზმნიზელები.

უცნაურია, თუ როგორ იპოვებ მან ეს წიგნი.

საკითხავია, სად ცხოვრობენ.

მან იცის, თუ როგორ მიპოვოს.

ზმნიზელების ადგილი წინადადებაში

1. ადგილის გამომხატველი ზმნიზელები დგას წინადადების ბოლოს:

- მე მას შევხვდები აქ.

2. დროის გამომხატველი ზმნიზელები დგას ან წინადადების ბოლოს, ან წინადადების დასაწყისში, ქვემდებარის წინ:

ჩვენ წავალთ მასთან ხვალ.

ხვალ ჩვენ მასთან წავალთ.

ადგილის ზმნიზელები ჩვეულებრივ დგას დროის ზმნიზელების წინ:

3. Adverbs of Manner generally stand after the verb which they modify or after the object, if there is one in the sentence:

He reads *slowly*. ის კითხულობს ნელა.

They speak English *well*. ისინი ლაპარაკობენ ინგლისურად კარგად.

4. Adverbs of Indefinite Time generally stand before the verb which they modify.

In compound tenses they stand between the auxiliary verb and the non-finite form of the verb.

In a compound predicate they stand between the link-verb and the Predicative:

We *always* come to school in time. ჩვენ მუდამ მოვდივართ სკოლაში დროზე.

He *usually* gets up at eight o'clock. ის ჩვეულებრივ დგება რვა საათზე.

I shall *never* go there. მე არასდროს არ წავალ იქ.

They *often* come to see me. ისინი ხშირად მოდიან ჩემთან.

He has *already* gone to the country. ის უკვე წაიდა სოფელში.

They are *still* writing their test work. ისინი ჯერ კიდევ წერენ საკონტროლო სამუშაოს.

He is *seldom* free in the evening. ის იშვიათად არის თავისუფალი საღამოს.

Note: Such Compound adverbs as *somewhere, anywhere, nowhere* are used in the same way as *some, any, no*.

You will find him *somewhere* here. (affirmative sentence).

Is he going *anywhere* now? (Interrogative sentence).

He is not going *anywhere* now

He is *nowhere* around.

(Negative sentence)

3. ვითარების ზმნიზებები ჩვეულებრივ დგას იმ ზმნების შემდეგ, რომელსაც განსაზღვრავენ, თუ წინადადებაში დამატებაა, მაშინ ამ დამატების შემდეგ:

4. განუსაზღვრელი დროის ზმნიზება ჩვეულებრივ დგას იმ ზმნის წინ, რომელსაც განსაზღვრავს.

რთულ დროებში ისინი დგანან დამხმარე ზმნასა და ზმნის უპირო ფორმას შორის.

შედგენილ შემასმენელში ისინი დგანან მაკავშირებელ ზმნასა და შემასმენლის სახელად ნაწილს შორის:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ზოგი რთული ზმნიზება როგორცაა *somewhere* (სადაც), *Anywhere* (სადმე), *nowhere* (არსად) იხმარება ისევე როგორც *some, any, no*.

თქვენ მას სადმე იპოვით (ნახავთ). (მტკიცებითი წინადადება).

ის სადმე მიდის ახლა? (კითხვითი წინადადება).

ის არსად არ არის

(უარყოფითი წინადადება)

A Preposition is a form-word which shows the relation of a Noun or Pronoun to some other word in the sentence:

წინდებული ჰქვია დამხმარე სიტყვას, რომელიც გვიჩვენებს არსებითი სახელის ან ნაცვალსახელის დამოკიდებულებას წინადადების სხვა რომელიმე წევრთან:

The book is *on* the table. წიგნი დევს მაგიდაზე.

She went *to* the theatre. ის წავიდა თეატრში.

I am *at* the window. მე ვარ ფანჯარასთან.

The Use of Prepositions

წინდებულების ხმარება

According to their use Prepositions may be classified as: 1. Prepositions of Place, 2. Prepositions of Direction, 3. Prepositions of Time.

გამოყენების თვალსაზრისით წინდებულები შეიძლება დავაჯგუფოთ როგორც: 1. ადგილის წინდებულები, 2. მიმართულების წინდებულები, 3. დროის წინდებულები.

1. Prepositions of Place answer the question *where?*:

1. ადგილის წინდებულები მოგვიგებენ კითხვაზე „სად?“

on - ზე; *in* - ში; *at* - ში, თან, ზე; *under* - ქვეშ; *behind* - უკან; *before*, *in front of* - წინ; *near* - ახლოს; *between* - შუა; *among* - შორის; *above* - ზევით, ზემოთ, ზე; *opposite* - პირდაპირ.

The lamp hangs *above* my table. ნათურა ჰკიდია ჩემი მაგიდის ზემოთ.

The pencil is *on* the table. ფანქარი მაგიდაზეა.

The pupils are *in* the classroom. მოსწავლეები საკლასო ოთახში არიან.

I am *at* the lesson. მე გაკვეთილზე ვარ.

She is *at* the blackboard. ის დაფასთანაა.

My brother is *at* school. ჩემი ძმა სკოლაშია.

The hunter is sitting *under* a tree. მონადირე ზის ხის ქვეშ.

There is a square *in front of* our house. ჩემი სახლის წინ მოედანია.

He is standing *behind* me. ის ჩემს უკან დგას.

We live *near* the Institute. ჩვენ ვცხოვრობთ ინსტიტუტთან ახლოს.

The village is situated *between* two hills. სოფელი ორ მთას შუა მდებარეობს.

I have many friends *among* our pupils. მე ბევრი მეგობარი მყავს მოსწავლეებს შორის.

II. Prepositions of Direction answer the question *where to?, where from?*. II. მიმართულების წინდებულები მოგვიგებენ კითხვებზე - „საით?“, „საიდან?“.

These are:

ესენია:

to - ში, -ზე; from - დან, -გან; into - ში (შიგნით); out of - დან, -გან; towards - კენ (მიმართულება)

I often go *to* the library. მე ხშირად დავდივარ ბიბლიოთეკაში.

She goes *to* her lesson every day. ის დადის გაკვეთილზე ყოველ დღე.

I put the pen *into* the bag. კალაში ჩანთაში ჩავდე.

I came *from* the club. მე კლუბიდან მოვედი.

He jumped *out of* the window. ის ფანჯრიდან გადასტა.

We moved *towards* the square. ჩვენ გავემართეთ მოედნისაკენ.

III. Prepositions of Time answer the question *when?*. III. დროის წინდებულები მოგვითხრობენ კითხვაზე - „როდის?“. „when?“.

ესენია:

They are:

for - განმავლობაში; by - თვის; after - შემდეგ; till - მდე; during - განმავლობაში, დროს; from - დან; at - ზე; on - ობით, -ში; in - ში, შემდეგ; until - მდე; before - მდე.

for half an hour - ნახევარი საათის განმავლობაში.

for six months - ექვსი თვის განმავლობაში.

for ten years - ათი წლის განმავლობაში.

I read *for* half an hour before I go to bed. - მე ვკითხულობ ნახევარი საათის განმავლობაში ძილის წინ.

I have been ill *for* a week. - მე ავად ვიყავი ერთი კვირის განმავლობაში.

I shall be at home *by* 6 o'clock. - მე სახლში ექვსი საათისათვის ვიქნები.

We go home *after* our lessons. - ჩვენ სახლში მივდივართ გაკვეთილების შემდეგ.

I read newspapers *before* dinner. - მე ვკითხულობ გაზეთებს სადილობამდე.

I have seen many interesting things *during* my vacation. - მე ბევრი საინტერესო რამ ვნახე არდადეგების დროს.

I am busy *from* 5 to 6 o'clock. - მე არ მცალკია 5-დან 6 საათამდე.

It is hot *in* summer. - ზაფხულში ცხელა.

I shall come *in* ten minutes. - მე ათ წუთში (ათი წუთის შემდეგ) მოვალ.

We are not busy *on* Sundays. - ჩვენ გვცალკია კვირაობით.

We work *on* week-days. - ჩვენ ვმუშაობთ სამუშაო დღეებში.

I shall go there *on* Sunday. - მე იქ კვირას წავალ.

She will work *until* 6 o'clock. - ის იმუშაებს 6 საათამდე.

I shall stay here *until* January. - მე აქ იანვრამდე დავრჩები.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: როგორც ზემოთ მოყვანილი მაგალითებიდან ჩანს ერთი და იგივე წინდებული შეიძლება იხმარებოდეს სხვადასხვა ჩგუფში. ასე, მაგ., ადგილის წინდებულები *at, on, in* შეიძლება ასრულებდეს დროის წინდებულების ფუნქციებსაც. აქ უნდა აღვნიშნოთ შემდეგი:

at იხმარება, როცა დროს გამოვხატავთ საათებში, წუთებში:

at six o'clock - ექვს საათზე

on იხმარება, როცა დროს გამოვხატავთ დღეებით ან თარიღებით:

on Saturday - შაბათს

on the first of August - პირველ აგვისტოს

in იხმარება, როცა დროს გამოვხატავთ სხვადასხვა პერიოდით - დღის ნაწილებით, წლის დროებით, თვეებით:

in the morning - დილით

in the evening - საღამოს

in the afternoon - ნაშუადღევს

But: at night - ღამით

in spring - გაზაფხულზე

in summer - ზაფხულში

in February - თებერვალში

in September - სექტემბერში

შ ე ნ ი შ ე ნ ა:

ა) *with* გამოხატავს მოქმედების შესრულების პასიურ ფორმას:

I write *with* a pencil. - მე ვწერ ფანქრით.

ბ) *by* გამოხატავს მოქმედ ძალას:

This book is written *by* my friend. -

ეს წიგნი დაწერილია ჩემი მეგობრის მიერ.

The Place of Preposition in the Sentence

წინდებულის ადგილი წინადადებაში

As a rule, the Preposition is Placed before nouns or pronouns:

როგორც წესი, წინდებულები დგას არსებითი ან ნაცვალსახელების წინ:

The book is *on* the table. წიგნი მაგიდაზეა.
Yesterday he came *to* me. გუშინ ის ჩემთან მოვიდა.

When nouns are preceded by attributes, the Preposition is placed before the latter:

როცა არსებით სახელებს თან ახლავს განსაზღვრებები, წინდებულის თავსდება ამ უკანასკნელთა წინ:

We are *in a large room*. ჩვენ ვართ დიდ ოთახში.
We came *to a large, grey stone house*. -
ჩვენ მივედით ერთ დიდ, ნაცრისფერ ქვის სახლთან.

A Preposition is often placed at the end of interrogative sentence:

წინდებული ხშირად დგას კითხვითი წინადადების ბოლოს (შემასმენლის შემდეგ):

What are you looking *at*? რას უყურებთ?
Whom are you looking *for*? ვის ეძებთ?
Where are you coming *from*? საიდან მოდიხართ?
What is it made *of*? რისგანაა გაკეთებული ეს?
Who did you speak *about*? ვის შესახებ ლაპარაკობდით?

THE CONJUNCTION

კავშირი

The Conjunction is a word which joins different words and sentences together:

კავშირი დამხმარე სიტყვაა, რომელიც ერთმანეთთან აკავშირებს სხვადასხვა სიტყვებს ან წინადადებებს:

Iron *and* copper. რკინა და სპილენძი.
I like to read *but* I have little time. მე მიყვარს კითხვა, მაგრამ ცოტა დრო მაქვს.

Make haste *or* you'll be late. იჩქარე, თორემ დაიგვიანებ.

There are two kinds of Conjunctions: 1. Coordinative and 2. Subordinative.

კავშირი შეიძლება იყოს 1. მკერთებელი და 2. მაქვემდებარებელი.

1. Coordinative Conjunctions connect independent words or sentences. They are:

1. მკერთებელი კავშირი ერთმანეთთან აკავშირებს დამოუკიდებელ სიტყვებს ან წინადადებებს. ესენია:

and და; or ან; but მაგრამ; for რადგანაც

either ... or ან ... ან

neither ... nor არც ... არც

both ... and როგორც ... ისე, არა მარტო ... არამედ.

Nino and David study English. ნინო და დავითი ინგლისურს სწავლობენ.

You must look at a clock *or* at a watch. თქვენ უნდა შეხედოთ კედლის ან ჯიბის საათს.

I want to go to the theatre *but* I have no time. მე მინდა თეატრში წასვლა, მაგრამ დრო არა მაქვს.

It will soon rain, *for* the sky is covered with clouds. მალე იწვივებს, რადგან ცა ღრუბლებითაა დაფარული.

You must either see the doctor *or* go to bed. თქვენ ან ექიმს უნდა ენახოთ, ან ლოგინში დაწვეთ.

I shall *neither* write *nor* read. მე არც დაწვეურ, არც წავიკითხავ.

He is *both* a good doctor *and* a clever man. ის არა მარტო კარგი ექიმია, არამედ ჭკვიანია.

2. Subordinative Conjunctions connect two sentences when one of them is dependent on the other:

2. მაქვემდებარებელი კავშირი აკავშირებს ორ წინადადებას, როცა ერთი მათგანი დამოკიდებულია მეორეზე:

that - რომ; since - მას შემდეგ, რაც; until - სანამ; ვიდრე; lest - რომ არ; if - თუ; whether - თუ; after - მას შემდეგ, რაც; because - რადგანაც; as soon as - როგორც კი; provided - იმ პირობით, თუ.

He said *that* he was ill. მან თქვა, რომ ავად იყო.

I study English *because* I want to read English books and to speak English too. მე ვსწავლობ ინგლისურს იმიტომ, რომ მე მინდა ვიკითხო ინგლისური წიგნები და აგრეთვე ვილაპარაკო ინგლისურად.

This man is younger *than* that one. ეს კაცი უფრო ახალგაზრდაა, ვიდრე ის (კაცი).

I stayed there *until* he came. მე დავერჩი იქ, სანამ ის არ მოვიდა.
 I shall take his book *unless* you need it. მე წავიღებ ამ წიგნს, თუ ის არ დაგჭირდებათ.

After the lessons were over I went home. მე წავედი შინ, როცა (მას შემდეგ, რაც) გაკვეთილები დამთავრდა.

We had our dinner *before* the meeting began. ჩვენ ვისადილეთ, სანამ (ვიდრე) კრება დაიწყებოდა.

I send my mother letters *lest* she should think I am ill. მე ვუგზავნი წერილებს დედანემს რომ არ იფიქროს, რომ ავად ვარ.

I shall give you some flowers *if* you come to see me. მე მოგცემ ყვავილებს, თუ ჩემთან მოხვალ.

He asks me *whether* I am busy. ის მეკითხება, მცალია თუ არა.

I have not seen him *since* we were at school together. მე არ მინახავს ის მას შემდეგ, რაც ჩვენ სკოლაში ერთად ვსწავლობდით.

I shall give you your book *as soon as* you come. მე მოგცემ შენ წიგნს, როგორც კი მოხვალ.

I will come *provided* I am well. მე მოვალ იმ პირობით, თუ კარგად ვიქნები.

PARTICLES

ნაწილაკი

Particles are form-words (determiners) which serve to intensify, to negate, to connect or to introduce words (phrases).

1. Intensifying and Limiting Particles:

even - თუნდაც, კი; just - ზუსტად; simply - უბრალოდ; merely - უბრალოდ, მხოლოდ; still - ისევ; hardly (barely) - ძლივს; only - მარტო; almost - თითქმის; possibly - ალბათ etc. და სხვ.

still - მაინც

It is *almost* two o'clock.

I could *only* see his face.

It is *just* what I want.

I *simply* said what I thought.

ნაწილაკი დამხმარე, განმსაზღვრელი სიტყვებია, რომლებიც გააძლიერებენ, უარყოფენ, აკავშირებენ ან შემოიყვანენ სიტყვებს.

1. გამაძლიერებელი ნაწილაკებია:

too - აგრეთვე, -ც

დაახლოებით ორი საათია.

მე მხოლოდ მისი სახის დანახვა შემეძლო.

ეს სწორედ ისაა, მე რაც მინდა.

მე მხოლოდ ის ვთქვი, რასაც ვფიქრობდი.

2. Negative Particle:

2. უარყოფითი ნაწილაკია:

Not - არა, აღარ, ვერ, ნუ.

I don't speak Italian.
He is a writer, *not* a teacher.

მე არ ვლაპარაკობ იტალიურს.
ის მწერალია, და არა მასწავლებელი.

Have you got any money about you?

ფული ხომ არა გაქვს თან?

Not a penny.

არც ერთი კაპიკი.

3. Connective Particles:

3. მაკავშირებელი ნაწილაკებია:

also - აგრეთვე; too - ც, კი; as well as - გარდა ამისა, თანაც; either - აგრეთვე (უარყოფისა)

We are planning an excursion for tomorrow. He is coming *too*.

ჩვენ ხვალ გასეირნებას ვაპირებთ, ისიც მოდის.

I have not recognized her *either*.

მეც ვერ ვიცანი.

4. Introducing Particles:

4. შემოტანის (შემოყვანის) ნაწილაკებია.

There is (are).

There is a big house in our street.

ჩვენს ქუჩაზე დიდი სახლია.

There are many flowers in our garden.

ჩვენს ბაღში ბევრი ყვავილია.

INDEPENDENT ELEMENTS

დამოუკიდებელი ელემენტები

1. MODAL WORDS

1. მოდალური სიტყვები

Modal words expressing:

მოდალური სიტყვები გამოხატავენ:

a. Certainty:

ა. დარწმუნებას:

of course რა თქმა უნდა, enough საკმაოდ, sure ჭეშმარიტად, naturally ბუნებრივად, surely ჭეშმარიტად, no doubt ჭეშმარიტად, უეჭველად.

Surely he is not acting alone.

რა თქმა უნდა, ის მარტო არ მოქმედებს.

No doubt everybody has gone.

ეკვი არ არის, რომ ყველა წავიდა.

Of course, you are right.

რა თქმა უნდა, მართალი ხართ.

b. Desirability:

ბ. სურვილს:

Luckily საბედნიეროდ, unfortunately საუბედუროდ, happily ბედნიერად

<i>Unfortunately</i> I was not at home then.	სამწუხაროდ, სახლში არ ვიყავი მაშინ.
<i>Luckily</i> I found him in the hall.	საბედნიეროდ, მე ის დარბაზში ვიპოვე.
<i>Happily</i> , it was not too late.	საბედნიეროდ გვიანი არ იყო.
c. Intensification: indeed ნამდვილად, really მართლაც.	g. გაძლიერებას: მართლა არ ვიცი რა ვქნა.
<i>I really</i> don't know what to do.	ნამდვილად ეს ცუდი ნიშანია.
It is <i>indeed</i> a bad sign.	
d. Supposition and doubt: maybe შეიძლება, perhaps ალბათ, probably ალბათ	დ. ვარაუდს და ეჭვს: შესაძლებელია, ის დაბრუნდეს.
<i>Maybe</i> he will come back.	ალბათ, ის ძალიან შეწუხებულია.
<i>Perhaps</i> he is very much distressed.	
In the sentence modal words are used as parentheses.	წინადადებაში მოდალური სიტყვები იხმარება როგორც ჩართული.

2. WORDS (PHRASES) OF AFFIRMATION AND NEGATION:

Yes - დიახ.
Are you a boy? Yes, I am.
No, I am not.
Have you got a kite? Yes, I have.
No, I have not.

2. დადასტურებითი და უარყოფითი სიტყვები:

No - არ, არა.
ბიჭი ხარ? დიახ, ვარ.
არა, არა ვარ.
გაქვს ქალაღლის ფრანი? დიახ, მაქვს.
არა, არა მაქვს.

3. WORD-SENTENCES AND PHRASE-SENTENCES

Words (phrase)-sentences are independent elements.
Words (phrases) of:

3. სიტყვა-წინადადება და ფრაზა-წინადადება

სიტყვა (ფრაზა)-წინადადება დამოუკიდებელი ელემენტებია.
სიტყვები (ფრაზები), რომლებიც გამოხატავენ:
ა. თანხმობას:

a. Agreement:
Quite - ძალიან, საესებით, Right - სწორედ, სათანადოდ, All right - კარგად, Well - კარგად, Good - კარგი, O. K. (all correct) - ყველაფერი წესრიგშია.

b. Appeal and order:

ბ. ბრძანებას და თხოვნას (მოწოდებას):

Silence! - სიჩუმე, Help! - გვიშველეთ, Danger! - ფრთხილად, Fire! - ხანძარი, ცეცხლი, S.O.S. (save our souls) უბედურების საერთაშორისო სიგნალი.

c. Greeting and leave-taking:

გ. მისალმებას და გამომშვიდობებას:

Hello! - სალაშო! Good bye - ნახვამდის, So long! -ჯერჯერობით, Good morning! - დილა მშვიდობისა, Farewell! - მშვიდობით.

d. Thanking:

დ. მადლობას:

Thank (you), thanks - გმადლობთ, მადლობა. Thank you ever so much - დიდი მადლობა.

e. Congratulations:

ე. მილოცვას:

A Happy New Year! - გილოცავთ ახალ წელს.

Many happy returns (of the day)! - გილოცავთ დაბადების დღეს.

f. apologizing:

ვ. მობოდიშებას:

Sorry! - ნაწყენი ვარ, Excuse me! - მაპატიეთ, ბოდიში, I beg your pardon! - უკაცრავად!

g. Names of streets, books, notices, advertisements, signatures, etc:

ზ. ქუჩების, წიგნების, ცნობების, წარწერების, განცხადებების, ხელნაწერების გამომხატველი სიტყვები:

Entrance შესასვლელი, Post-office ფოსტა, English Grammar ინგლისური გრამატიკა

Rustaveli Street რუსთაველის ქუჩა

4. THE INTERJECTION

შორისდავაული

An Interjection expresses surprise, anger, pleasure, etc.

შორისდებული გამოხატავს გაკვირვებას, რისხევას, სიამოვნებას და სხვ.

"Oh, yes", I replied.

"ოჰ, დიახ", - ვუპასუხე მე.

PARENTHESES

ჩართული

Words (phrases) modifying a whole sentence are called Parentheses. They show the attitude of the speaker to the idea expressed in the sentence.

ჩართული ჰქვია ისეთ სიტყვას (ან ჯგუფს), რომლითაც მოქმედი პირი გვიჩვენებს მის დამოკიდებულებას წინადადებაში გამოთქმული აზრის მიმართ.

Parenthesis may be expressed by:

1. Modal words:

Maybe he is here.

Of course I love her.

2. an infinitive phrase:

To *tell the truth*, I am afraid of him.

Strange to say, I don't want to see her.

3. a participial phrase:

Frankly speaking, I don't believe him.

Generally speaking, you are to blame.

4. a parenthetical sentence:

What time can it be, *I wonder*.

He is a good man, *I must say*.

Parentheses are often separated by commas.

Note: Direct address is also parenthesis:

Come here, Nick!

WORD-BUILDING

A new word is formed by adding a new element - an affix to the stem of the word.

Affixes added to the beginning of a stem are called Prefixes; those added to the end of a stem are called Suffixes.

WORD-BUILDING OF NOUNS

Nouns can be Simple and Derivative (or Derived).

ჩართული გამოიხატება:

1. მოდალური სიტყვით:

შესაძლოა, ის აქ არის.

რასაკვირველია, მე ის მიყვარს.

2. ინფინიტივური ფრაზით:

სიმართლე რომ ეთქვათ, მე მისი მეშინია.

უცნაურია ამის თქმა, მე არ მსურს მისი ნახვა.

3. შიშვობური ფრაზით:

გულახდილად რომ ეთქვათ, მე მისი არ მჭერა.

საერთოდ რომ ეთქვათ, პასუხს შენ აგებ.

4. ჩართული წინადადებით:

საინტერესოა, რა დრო შეიძლება იყოს?

უნდა ეთქვა - ის კარგი აღამიანია.

ჩართული ხშირად გამოყოფილია მძიმით.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: პირდაპირი მიმართავ ჩართულია:

მოდი აქ, ნიკ!

სიტყვათწარმოება

ფუძეზე დართულ სიტყვის საწარმოებელ ელემენტს აფიქსი ჰქვია.

თუ საწარმოებელი ელემენტი ფუძეს თავში ერთვის, მას პრეფიქსი ჰქვია, თუ ბოლოში ერთვის - სუფიქსი.

არსებით სახელთა წარმოება

არსებითი სახელები შეიძლება იყოს მარტივი და წარმოქმნილი.

a) Simple nouns are indivisible words (root words):

book, man, sky, sun, house

b) Derivative nouns are formed by means of prefixes or suffixes.

Suffixes are more numerous than prefixes.

The following are the most widespread noun forming suffixes:

1. The suffixes *-er*, *-or* are added to verbs to form nouns denoting the agent or doer:

to work მუშაობა
to teach სწავლება
to write წერა
to direct ხელმძღვანელობა
to sail ცურვა ზღვაზე
to inspect გამორკვევა

2. The suffixes *-ment*, *-ion* (*-ation*, *-tion*) form abstract nouns from verbs:

to improve [im'pru:v] გაუმჯობესება.
to arrange [ə'reindʒ] მოწყობა
to construct [kən'strakt] აგება
to act [ækt] მოქმედება
to organize ['ɔ:ɡənaɪz] ორგანიზება

3. The suffixes *-ness* and *-ity* form abstract nouns from adjectives.

dry [draɪ] მშრალი

ა) მარტივი არსებითი სახელები განუყოფელი სიტყვებია:

ბ) წარმოქმნილი არსებითი სახელები თავსართების ან ბოლოსართების საშუალებით იწარმოება.

ბოლოსართები უფრო მეტია, ვიდრე თავსართები.

არსებითი სახელის მაწარმოებელი ყველაზე მეტად გავრცელებული სუფიქსებია:

1. *-er*, *-or* სუფიქსები ზმნებიდან აწარმოებენ მოქმედი პირის აღმნიშვნელ არსებით სახელებს:

worker მუშა
teacher მასწავლებელი
writer მწერალი
director დირექტორი
sailor მეზღვაური
inspector ინსპექტორი, რევიზორი

2. *-ion*, *-ment* (*-ation*, *-tion*) სუფიქსები ზმნებიდან აწარმოებენ განყენებულ არსებით სახელებს:

improvement [im'pru:vmənt] გაუმჯობესება
arrangement [ə'reindʒmənt] მოწყობა
construction [kən'strʌkʃn] კონსტრუქცია
action [ækʃn] მოქმედება
organization ['ɔ:ɡənaɪ'zeɪʃn] ორგანიზაცია

3. *-ness* და *-ity* სუფიქსები ზედსართავი სახელებიდან აწარმოებს განყენებულ არსებით სახელებს:

dryness ['draɪnis] სიმშრალე

black [blæk] შავი
dark [dɑ:k] ბნელი
active [ˈæktɪv] აქტიური
severe [siˈviə] მკაცრი
sincere [sɪnˈsɪə] გულწრფელი

4. The suffixes *-hood*, *-dom*, *-ship* form abstract nouns from nouns and adjectives:

child [tʃaɪld] ბავშვი
brother [ˈbrʌðə] ძმა
free [fri:] თავისუფალი
neighbour [ˈneɪbə] მეზობელი

friend [frend] მეგობარი

member [ˈmembə] წევრი

5. The suffix *-ism* forms abstract nouns from nouns and adjectives:

Darwin [ˈdɑ:wɪn] დარვინი

real [riəl] რეალური
hero [ˈhɪərəʊ] გმირი

6. The suffix *-ist* forms nouns from adjectives and nouns.

In abstract nouns its corresponding suffix is *-ism*:

Darwin დარვინი

real რეალური
symbol სიმბოლო

blackness [ˈblæknis] სიშავე
darkness [ˈdɑ:knis] სიბნელე
activity [ækˈtɪvɪti] აქტივობა
severity [siˈverɪti] სიმკაცრე
sincerity [sɪnˈsɛrɪti] გულწრფელობა

4. *-hood*, *-dom*, *-ship* სუფიქსები არსებითი და ზედსართავი სახელებიდან აწარმოებენ განყენებულ არსებით სახელებს:

childhood [ˈtʃaɪldhʊd] ბავშვობა
brotherhood [ˈbrʌðəhʊd] ძმობა
freedom [ˈfri:dəm] თავისუფლება
neighbourhood [ˈneɪbəhʊd] მეზობლობა

friendship [ˈfrendʃɪp] მეგობრობა

membership [ˈmembəʃɪp] წევრობა

5. *-ism* სუფიქსი არსებითი და ზედსართავი სახელებიდან აწარმოებს განყენებულ არსებით სახელებს:

Darwinism [ˈdɑ:wɪnɪzəm] დარვინიზმი

realism [ˈriəlɪzəm] რეალიზმი
heroism [ˈhɪərəɪzəm] გმირობა

6. *-ist* სუფიქსი აწარმოებს არსებით სახელებს ზედსართავი და არსებითი სახელებიდან.

განყენებულ არსებით სახელებში მისი შესატყვისი სუფიქსია *-ism*:

Darwinist [ˈdɑ:wɪnɪst] დარვინისტი

realist [riəlɪst] რეალისტი
symbolist [ˈsɪmbəlɪst] სიმბოლისტი

7. The suffix *-ing* forms nouns from verb stems:

to read [ri:d] | კითხვა
to meet [mi:t] | შეხვედრა
to shoot [ʃu:t] | სროლა

c) Besides simple and derivative nouns there are also compound nouns.

Compound nouns are usually formed by combining two words.

They have only one accent - on the first word:

letter + box = letter-box [ˈletəbɒks] საფოსტო ყუთი

milkman [ˈmɪlkmən] მურძევე

typewriter [ˈtaɪpraɪtə] საბეჭდი მანქანა

pocket-knife [ˈpɒkɪtnaɪf] ჯაყვა

earthquake [ˈɜːθ kweɪk] მიწისძვრა

washstand [ˈwɒʃstænd] პირსაბანი

looking-glass [ˈlʊkɪŋɡlɑːs] სარკე

drinking-water [ˈdrɪŋkɪŋ wɑːtə] სასმელი წყალი

inkpot [ˈɪŋkpɒt] სამელნე

drinking-song [ˈdrɪŋkɪŋsɔːŋ] სუფრული სიმღერა

bakchouse [ˈbæɪkhaʊs] საცხობი

hothouse [ˈhəʊthaʊs] სათბური

steamboat [ˈstiːmbəʊt] თბომავალი (გემი)

steamship [ˈstiːmʃɪp] თბომავალი (გემი)

Many nouns have the same form as the corresponding verbs in the infinitive:

to help დახმარება

to answer პასუხის გაცემა

to smile გალობება

Some nouns differ from the corresponding infinitive in their accent:

7. *-ing* სუფიქსი ზმნებიდან წარმოებს არსებით სახელებს:

reading [ri:diŋ] კითხვა

meeting [mi:tiŋ] შეხვედრა

shooting [ʃu:tiŋ] სროლა

გ) მარტივი და წარმოქმნილი არსებითი სახელების გარდა, არსებობს აგრეთვე შედგენილი არსებითი სახელები.

შედგენილი არსებითი სახელები ჩვეულებრივ იწარმოება ორივე სიტყვის შერწყმით.

მათ აქვთ მხოლოდ ერთი მახვილი - პირველ სიტყვაზე:

ბევრ არსებით სახელს იგივე ფორმა აქვს, რაც მის შესატყვის ზმნებს ინფინიტივში:

help დახმარება

an answer პასუხი

a smile ლიმილი

ზოგი არსებითი სახელი თავისი შესატყვისი ინფინიტივისაგან განსხვავდება მახვილით:

to insult [inˈsʌlt] შეურაცხყოფა
to import [ɪmˈpɔ:t] იმპორტირება
to export [eksˈpɔ:t] ექსპორტირება

an insult [ˈɪnsʌlt] შეურაცხყოფა
import [ɪmˈpɔ:t] იმპორტი
export [ˈeksɔ:t] ექსპორტი

WORDBUILDING OF ADJECTIVES

Adjective can be simple and derivative (or derived).

a) Simple adjectives are indivisible words:

white, red, short, long, good

b) Derivative adjectives are formed by means of prefixes or suffixes.

The following are the most widespread adjective-forming suffixes:

-ful, -less, -able, -y, -ish, -en

1) The suffixes *-ful* and *-y* form adjectives from nouns and denote the presence of a given quality:

use [ju:s] - სარგებლობა

tact [tækt] - ტაქტი

hope [həʊp] - იმედი

smoke [sməʊk] - კვამლი

sun [sʌn] - მზე

luck [lʌk] - ბედი

2) The suffix *-less* forms adjectives from nouns and denotes the absence of a given quality:

ზედსართავი სახელავის წარმოება

ზედსართავი სახელები შეიძლება იყოს მარტივი და წარმოქმნილი.

ა) მარტივი ზედსართავი სახელები განუყოფელი სიტყვებია:

ბ) წარმოქმნილი ზედსართავი სახელები თავსართების ან ბოლოსართების საშუალებით იწარმოება.

ზედსართავი სახელების მაწარმოებელი ყველაზე მეტად გავრცელებული სუფიქსებია:

1) *-ful* და *-y* სუფიქსები არსებითი სახელებიდან აწარმოებს ზედსართავ სახელებს და გვიჩვენებს მოცემული თვისების ან ღირსების არსებობას:

useful [ˈju:sfʊl] - სასარგებლო

tactful [ˈtæktfʊl] - ტაქტიანი

hopeful [ˈhəʊpfʊl] - იმედიანი
(იმედით სავსე)

smoky [ˈsməʊki] - კვამლიანი

sunny [ˈsʌni] - მზიანი

lucky [ˈlʌki] - ბედნიერი

2) *-less* სუფიქსი არსებითი სახელებიდან აწარმოებს ზედსართავ სახელებს და გვიჩვენებს მოცემულ

use სასარგებლო
tact ტაქტი
hope იმედი

3) The suffix *-able* forms adjectives from verbs:
to change [tʃeɪndʒ] შეცვლა
to read [ri:d] წაკითხვა

4) The suffix *-ish* forms adjectives from noun and other adjectives:
child [tʃaɪld] ბავშვი
sweet [swi:t] ტკბილი
white [waɪt] თეთრი

5) The suffix *-en* forms adjectives from nouns.

wood [wud] ხე
wool [wul] შალი
gold [gould] ოქრო

6) The suffix *-al* forms adjectives from noun stems:

music [mju:zɪk] მუსიკა
nation [neɪʃən] ერი
politiks [pəlɪtɪks] პოლიტიკა

7. The suffix *-ed* forms adjectives from nouns:

paper [peɪpə] ქაღალდი
gift [gɪft] ნიჭი

8) The suffix *-ive* forms adjectives from verb stems:

ლი თვისების ან ღირსების უქონლობას:

useless [ˈju:sɪs] უსარგებლო
tactless [ˈtæktɪs] უტაქტო
hopeless [ˈhouplɪs] უიმედო

3) სუფიქსი *-able* ზედსართავ სახელებს აწარმოებს ზმნებიდან:
changecable [ˈtʃeɪndʒəbəl] ცვლადი
readable [ˈri:dəbəl] საკითხავი

4) *-ish* სუფიქსი აწარმოებს ზედსართავ სახელებს არსებითი და სხვა ზედსართავი სახელებიდან:
childish [tʃaɪldɪʃ] ბავშვური
sweetish [ˈswi:tɪʃ] მოტკბო
whitish [ˈwaɪtɪʃ] მოთეთრო

5) *-en* სუფიქსი აწარმოებს ზედსართავ სახელებს არსებითი სახელებიდან:

wooden [wudn] ხის
woollen [ˈwʊln] შალის
golden [ˈgəʊldɪn] ოქროსფერი

6) *-al* სუფიქსი არსებითი სახელიდან აწარმოებს ზედსართავ სახელებს:

musical [mju:zɪkəl] მუსიკალური
national [nəʃənəl] ეროვნული
political [pəlɪtɪkəl] პოლიტიკური

7. *-ed* სუფიქსი არსებითი სახელიდან აწარმოებს ზედსართავ სახელებს:

papered [peɪpəd] ქაღალდში გახეული
gifted [gɪftɪd] ნიჭიერი

8) *-ive* სუფიქსი ზმნებიდან აწარმოებს ზედსართავ სახელებს:

to attract [at'raekt] მიზიდვა
to collect [ka'lekt] შეკრება
to possess [pa'zes] ფლობა

attractive [at'raektiv] მიმზიდველი
collective [ka'lektiv] კოლექტიური
possessive [pazesiv] მესაკუთრული

c) Besides simple and derivative adjectives there are also compound adjectives.

Compound adjectives are usually formed from two stems out of which the second is always an adjective stem; the first may be a noun, an adverb or an adjective stem:

გ) მარტივი და წარმოქმნილი ზედსართავი სახელების გარდა, არსებობს აგრეთვე შედგენილი ზედსართავი სახელები. შედგენილი ზედსართავი სახელები ჩვეულებრივ იწარმოება ორი ფუძისაგან, რომელთაგან პირველი ფუძე შეიძლება იყოს არსებითი სახელი, ზმნიზედა ან ზედსართავი სახელი, ხოლო მეორე ფუძე ყოველთვის ზედსართავი სახელია:

snow + white = snow + white ['snou 'waɪt] თოვლივით თეთრი
over + polite = overpolite [ouva'pəlaɪt] ზედმეტად თავაზიანი
dark + brown = dark brown [da:k'braʊn] მუქი ყავისფერი

Some compound derivative adjectives are formed from another adjective + noun (a compound stem) + suffix *ed*:

ზოგი შედგენილი ზედსართავი სახელი შემდეგნაირად იწარმოება: (ზედსართავი+არსებითი სახელი) (შედგენილი ფუძე) + ed სუფიქსი:

(dark + face) + ed = dark-faced [da:k'feɪst] შავვერემანი
(blue + eye) + ed = blue-eyed [blu:'aɪd] ცისფერთვალა
(bare + foot) + ed = bare-footed ['beə 'fʊtɪd] ფეხშიშველი
(white + head) + ed = whiteheaded ['waɪt 'hedɪd] თეთრთმიანი
(bare + head) + ed = bareheaded ['beə 'hedɪd] თავშიშველი

WORD-BUILDING OF VERBS

ზმნავის წარმოება

Verbs can be simple or derived.

ზმნები შეიძლება იყოს მარტივი და წარმოქმნილი.

a) Simple verbs are indivisible words:

ა) მარტივი ზმნები განუყოფელი სიტყვებია:

to be, to have, to go, to ask, to talk.

b) Derived verbs are formed by means of prefixes or suffixes. The

ბ) წარმოქმნილი ზმნები პრეფიქსების ან სუფიქსების საშუალებით

following are the most widespread verb-forming suffixes:

იწარმოება. ზმნის მაწარმოებელი ყველაზე მეტად გავრცელებული სუფიქსებია:

-en, -fy, -ize, -ate

1. the suffix *-en* forms verbs from adjectives:

black შავი
white თეთრი
wide განიერი
red წითელი
sweet ტკბილი
soft რბილი

1. -en სუფიქსი ზმნებს აწარმოებს ზედსართავი სახელებიდან:

to blacken [ˈblækɪn] გაშავება
to whiten [ˈwaɪtɪn] გათეთრება
to widen [ˈwaɪdn̩] გაფართოება
to redden [ˈredn̩] გაწითლება
to sweeten [ˈswiːtn̩] გატკბილება
to soften [ˈsɒfn̩] გარბილება

2. The suffix *-fy*:

to specify [ˈspesɪfaɪ] ზუსტად განსაზღვრა
to electrify [ɪˈlektɹɪfaɪ] ელექტრიფიცირება
to simplify [ˈsɪmplɪfaɪ] გაუბრალოება
to signify [ˈsɪgnɪfaɪ] ნიშნავს (ნიშნავს)
to fortify [ˈfɔːtɪfaɪ] გამაგრება

2. სუფიქსი -fy:

3. The suffix *-ize*:

to activize [ˈæktɪvaɪz] აქტივიზება, გააქტიურება
to utilize [ˈjuːtɪlaɪz] გამოყენება
to specialize [ˈspʰaɪʃaɪz] სპეციალიზება
to mobilize [ˈməʊbɪlaɪz] მობილიზება
to recognize [ˈrɛkəɡnaɪz] ცნობა

3. სუფიქსი -ize:

4. The suffix *-ate*:

to cultivate [ˈkʌltɪveɪt] დამუშავება
to separate [ˈsepəreɪt] განცალკევება
to agitate [ˈædʒɪteɪt] აღელვება
to complicate [ˈkɒmplɪkeɪt] გართულება

4. სუფიქსი -ate:

c) Besides simple and derivative verbs there are also compound verbs.

Compound verbs are usually formed from a verb stem + an adverb stem:

გ) მარტივი და წარმოქმნილი ზმნების გარდა, არსებობს აგრეთვე შედგენილი ზმნები.

შედგენილი ზმნები ჩვეულებრივ იწარმოება - ზმნა+ზმნიზედა:

to overcome [ouva'klam] დაძლევა
 to overlook ['ouva' luk] ზემოდან ცქერა
 to put on წამოწყება
 to undertake ['Anda' icik] ჩაცმა
 to take off გასდა
 to put off გადადება (რაიმე საქმის)
 to give up თავის დანებება
 to give away ჩუქება

PREFIXES

პრეფიქსები

Nouns, adjectives and verbs usually have the same prefixes.

არსებით სახელებს, ზედსართავ სახელებს და ზმნებს ჩვეულებრივ ერთიდაიგივე პრეფიქსები აქვთ. ყველაზე მნიშვნელოვანი პრეფიქსებია:

The following prefixes are the most important:

a) N o u n s

ა) ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ე ბ ი

The prefix *un-* has a negative meaning:

un- პრეფიქსს აქვს უარყოფითი მნიშვნელობა:

truth [truθ] სიმართლე
 belief [bi'li:f] რწმენა
 believer [bi'li:və] მორწმუნე

untruth ['An' truθ] ტყუილი
 unbelief ['Anbi' li:f] ურწმუნოება
 unbeliever ['Anbi' li:və] ურწმუნო

b) A d j e c t i v e s

ბ) ზ ე დ ს ა რ თ ა ვ ი ს ა ხ ე ლ ე ბ ი

happy [hæpi] ბედნიერი
 lucky [lʌki] იღბლიანი
 equal [i:kwəl] თანაბარი

unhappy [An'hæpi] უბედური
 unlucky ['An' lʌki] უიღბლო
 unequal ['An' i:kwəl] არათანაბარი

c) V e r b s

გ) ზ მ ნ ე ბ ი

to dress [dres] ჩაცმა
 to lock [lɒk] დაკეტვა
 to load [ləud] დატვირთვა

to undress ['An' dres] გასდა
 to unlock [An' lɒk] გაღება
 to unload [An' ləud] განტვირთვა

The prefix *in-* (*im-*) has a negative meaning:

in- (-im) პრეფიქსს აქვს უარყოფითი მნიშვნელობა:

a) N o u n s

ა) ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ე ბ ი

sensibility ['sensɪ' bɪlɪti] - მგრძობიარობა

insensibility [ɪnˈsensəˈbɪlɪtɪ] უგრძნობელობა
sincerity [sɪnˈsɛrɪtɪ] - გულწრფელობა
insincerity [ˈɪnsɪnˈsɛrɪtɪ] არაგულწრფელობა
possibility [ˈpɒsəˈbɪlɪtɪ] - შესაძლებლობა
impossibility [ɪmˈpɒsɪˈbɪlɪtɪ] შეუძლებლობა

b) A d j e c t i v e s

sensible [ˈsensəbl] - მგრძნობიარე
sincere [sɪnˈsɪə] - გულწრფელი
possible [ˈpɒsəbl] - შესაძლებელი

ბ) ზ ე დ ს ა რ თ ა ე ი ს ა ხ ე -
 ლ ე ბ ი

insensible [ɪnˈsensəbl] - უგრძნობი
insincere [ˈɪnsɪnˈsɪə] - არაგულწრფელი
impossible [ɪmˈpɒsəbl] - შეუძლებელი

the prefix *dis-* has a negative meaning:

dis პრეფიქსს აქვს უარყოფითი მნიშვნელობა:

a) N o u n s

ability [əˈbɪlɪtɪ] - უნარიანობა
disability [ˈdɪsəˈbɪlɪtɪ] - უუნარობა
armament [ˈɑːmənt] - შეიარაღება
disarmament [dɪsˈɑːmənt] - განიარაღება
embarkation [ˈembɑːkeɪʃn] - ჩასხდომა (გემში)
disembarkation [ˈdɪsembɑːkeɪʃn] - ჩამოსვლა ნაპირზე (გემიდან)

ა) ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ე -
 ბ ი

b) A d j e c t i v e s

agreeable [əˈɡriəbl] სასიამოვნო
proportionate [prəˈpɔːʃnɪt] - პროპორციული
similar [ˈsɪmɪlə] მსგავსი

ბ) ზ ე დ ს ა რ თ ა ე ი ს ა ხ ე -
 ლ ე ბ ი

disagreeable [dɪsəˈɡriəbl] - არასასიამოვნო
disproportionate [dɪsprəˈpɔːʃnɪt] - არაპროპორციული
dissimilar [ˈdɪˈsɪmɪlə] - განსხვავებული

c) V e r b s

to agree [əˈɡriː] - დათანხმება

ვ) ზ მ ნ ე ბ ი

to *disagree* [ˈdɪsˈəɡriː] არდათანხმება

to arm [ɑ:m] - შეიარაღება

to approve [ə'pru:v] - მოწონება

The prefix *re-* expresses repetition.

1. N o u n s

construction [kən'strʌkʃn] - აგება, აშენება

2. V e r b s

to construct [kən'strʌkt] - აგება, აშენება

to print [prɪnt] - დაბეჭდვა

to write [raɪt] - დაწერა

to *disarm* [dɪs'ɑ:m] - განიარაღება

to *disapprove* [dɪsə'pru:v] - დაწუნება

პრეფიქსი *re-* გამოხატავს განმეორებას, ხელახალ მოქმედებას.

1. ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ე ბ ი

reconstruction ['ri:kɒns'trʌkʃn] - რეკონსტრუქცია, ხელახლა აგება, აშენება

2. ზ მ ნ ე ბ ი

to *reconstruct* ['ri:kɒ'nstrʌkt] - რეკონსტრუირება, ხელახლა აგება, აშენება

to *reprint* [ri:'prɪnt] - გადაბეჭდვა (ხელახლა)

to *rewrite* ['ri:'raɪt] გადაწერა (ხელახლა)

PART TWO

მეორე ნაწილი

SYNTAX

სინტაქსი

Syntax studies the sentence, its parts; as well as the structure of the sentences.

სინტაქსი შეისწავლის წინადადებას, წინადადების წევრებს და აგრეთვე მის აგებულებას.

THE SENTENCE

წინადადება

KINDS OF SENTENCES

წინადადებათა სახეები

According to their meaning there are four kinds of sentences: *Declarative, Interrogative, Exclamatory and Imperative.*

თავისი შინაარსის მიხედვით წინადადებათა ოთხი სახე არსებობს: თხრობითი, კითხვითი, ძახილის და ბრძანებითი.

a) A Declarative Sentence states a fact and it can be either affirmative or negative:

ა) თხრობითი წინადადება ადგენს რაიმე ფაქტს და ის შეიძლება იყოს ან მტკიცებითი, ან უარყოფითი:

We study English. ჩვენ ვსწავლობთ ინგლისურს. (მტკიცებითი)

They do not study English. ისინი არ სწავლობენ ინგლისურს.

(უარყოფითი)

b) An Interrogative Sentence expresses a question.

ბ) კითხვითი წინადადება გამოხატავს კითხვას.

There are four types of interrogative sentences in the English language: *General, Special, Disjunctive and Alternative.*

ინგლისურ ენაში კითხვითი წინადადებათა ოთხი ტიპი არსებობს: საზოგადო, სპეციალური, განმყოფელი და თუობითი.

1. A *General Question* does not contain an interrogative word and requires the answer *Yes*, or *No*:

1. საზოგადო კითხვა არ შეიცავს კითხვით სიტყვას და მოითხოვს უშუალოდ პასუხს "დიახ" ან "არა":

Are you a student?

Yes, I am. No, I am not.

თქვენ სტუდენტი ხართ?

დიახ. არა.

Can he speak English?

Yes, he can. No, he cannot.

Do you know French?

Yes, I do. No, I do not.

Have you enough time?

Yes, I have. No, I have not.

Will he come in time?

Yes, he will. No, he will not.

შეუძლია მას ინგლისურად ლაპარაკი?

დიახ. არა.

იცით ფრანგული?

დიახ. არა.

გაქვთ საკმარის დრო?

დიახ. არა.

მოვა ის დროზე?

დიახ. არა.

2. A *Special* question contains an interrogative word and may refer to any part of the sentence:

David brought the book yesterday.

Who brought the book yesterday?

What did David bring yesterday?

When did David bring the book?

2. სპეციალური კითხვა შეიცავს კითხვით სიტყვას და შეიძლება შეეხოს წინადადების ნებისმიერ წევრს:

დავითმა მოიტანა წიგნი გუშინ.

ვინ მოიტანა წიგნი გუშინ? (ქვემდებარე)

რა მოიტანა დავითმა გუშინ? (დამატება)

როდის მოიტანა დავითმა წიგნი? (დროის გარემოება)

The interrogative word is placed at the beginning of the sentence.

Note: If the interrogative word refers to the Subject or its attributes it becomes the Subject of the sentence. In this case no auxiliary verb is used:

Lana's brother fell ill.

Who fell ill?

Whose brother fell ill?

Note: If the interrogative word refers to other parts of the sentence the auxiliary verb is used:

She goes to school every day

Where does she go every day?

When does she go to school?

სპეციალურ კითხვებში კითხვითი სიტყვა დგას წინადადების თავში.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: თუ კითხვითი სიტყვა ეხება ქვემდებარეს ან ქვემდებარის განსაზღვრებას, მაშინ ეს კითხვითი სიტყვა თვითონაა წინადადების ქვემდებარე. ამ შემთხვევაში დამხმარე ზმნა არ იხმარება:

ლანას ძმა ავად გახდა.

ვინ გახდა ავად?

ვისი ძმა გახდა ავად?

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: თუ კითხვითი სიტყვა ეხება წინადადების სხვა დანარჩენ წევრებს, მაშინ მათ შემდეგ დამხმარე ზმნა დგას:

ის სკოლაში დადის ყოველ დღე.

(კითხვა ეხება ადგილის გარემოებას)

(კითხვა ეხება დროის გარემოებას)

3. A *Disjunctive* question consists of two parts.

The first part contains a statement and the second one a general question.

If the first part is affirmative, the second part is negative.

If the first part is negative, the second part is affirmative:

He is a good boy? *isn't he?* ის კარგი ბიჭია, არა?

You know English, *don't you?* თქვენ ინგლისური იცით, არა?

She sings well, *doesn't she?* ის კარგად მღერის, არა?

He can translate it, *can't he?* მას შეუძლია ამის თარგმნა, არა?

He isn't a good boy, is he? ის არაა კარგი ბიჭი, არა?

You don't know English, *do you?* თქვენ არ იცით ინგლისური, არა?

She doesn't sing well, *does she?* ის არ მღერის კარგად, არა?

He can't translate it, *can he?* მას არ შეუძლია ამის თარგმნა, არა?

4. An *alternative question* implies choice.

In order to form an alternative question we must join two general questions by means of the conjunction *or*.

Do you study well *or* (do you study) badly? თქვენ კარგად სწავლობთ თუ ცუდად?

Is he smoking a cigarette *or* (is he smoking) a pipe? ის კაცი პაპიროსს სწევს თუ ჩიბუხს?

Note: Often the second general question is not a complete question:

Do you study well or badly?

Is he smoking a cigarette or a pipe?

c) An *Exclamatory sentence* expresses joy, grief, astonishment,

3. განმყოფელი კითხვა ორი ნაწილისაგან შედგება.

პირველი ნაწილი მტკიცებას შეიცავს, ხოლო მეორე - საზოგადო კითხვას.

თუ პირველი ნაწილი მტკიცებითია, მაშინ მეორე ნაწილი უარყოფითია.

თუ პირველი ნაწილი უარყოფითია, მაშინ მეორე ნაწილი მტკიცებითია. მეორე ნაწილი ქართულად შეიძლება ითარგმნოს სიტყვით "არა".

4. თუობითი კითხვა მიუთითებს არჩევანზე.

თუობითი კითხვის წარმოებისას ორი საზოგადო კითხვა უნდა შევაერთოთ "თუ" კავშირის საშუალებით:

Do you study well *or* (do you study) badly? თქვენ კარგად სწავლობთ თუ ცუდად?

Is he smoking a cigarette *or* (is he smoking) a pipe? ის კაცი პაპიროსს სწევს თუ ჩიბუხს?

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ხშირად მეორე საზოგადო კითხვა არ არის სრული:

ვ) ძახილის წინადადება გამოხატავს სიხარულს, მწუხარებას, გან-

etc. An exclamatory sentence usually begins with an exclamatory word: *what, how*. ცვიფრებას, და ა. შ. ძახილის წინადადება ჩვეულებრივ იწყება ძახითი სიტყვით "რა", "როგორ".

What a beautiful child! რა ლამაზი ბავშვია!

How cold it is today! როგორ ცივა დღეს!

d) An Imperative sentence expresses a command or a request: გ) ბრძანებითი წინადადება გამოხატავს ბრძანებას ან თხოვნას:

Go home! წადი სახლში!

Let us stay here! მოდი აქ დავრჩეთ!

Let him come here at once! მოვიდეს აქ სასწრაფოდ!

Get me that map, please. მომიტანეთ ვგ რუკა, თუ შეიძლება.

TYPES OF SENTENCES

წინადადვათა ტიპები

According to their structure there are five types of sentences: *Simple Unextended, Simple Extended, Compound, Sentences with homogeneous parts* and *complex Sentences*.

თავისი შემადგენლობის მიხედვით არსებობს წინადადების ხუთი ტიპი: მარტივი გაუვრცობელი, მარტივი გავრცობილი, რთული თანწყობილი, შერწყმული და რთული ქვეწყობილი.

1. A Simple Unextended Sentence consists of the principal parts only - the subject and the predicate:

1. მარტივი გაუვრცობელი წინადადება მხოლოდ მთავარი წევრებისაგან - ქვემდებარისა და შემასმენლისაგან შედგება:

David works. დავითი მუშაობს.

She is reading. ის კითხულობს.

Are you writing? თქვენ წერთ?

He is not a teacher. ის არ არის მასწავლებელი.

2. A Simple Extended Sentence contains some secondary parts besides the subject and predicate:

2. მარტივი გავრცობილი წინადადება ქვემდებარისა და შემასმენლის გარდა შეიცავს მეორეხარისხოვან წევრებსაც:

David works *at a factory*. დავითი მუშაობს ფაბრიკაში. (გარემოება)

She is reading a book. ის კითხულობს წიგნს. (დამატება)

He is a good swimmer. ის კარგი მოცურავეა. (განსაზღვრება)

3. A Compound Sentence consists of two or more independent clauses which are joined either by means of coordinative conjunctions or without them.

The main coordinative conjunctions are the following:

and, but, for (და, მაგრამ, რადგანაც)

He came home *and* I told him everything. ის მოვიდა *შინ* და მე ყველაფერი ვუთხარი.

I want to go there *but* I have no time. მე მინდა იქ წასვლა, მაგრამ დრო არა მაქვს.

I cannot do it *for* I am busy. მე არ შემიძლია ამის გაკეთება, რადგანაც არა მცალია.

The rain had stopped; the sun was out again. წვიმა შეწყდა; მზე კვლავ გამოვიდა.

He was very tired; his face was pale. ის ძალიან დაღლილი იყო, სახე გაფითრებული ჰქონდა.

4. A Sentence with homogeneous parts contains several subjects to the same predicate or several predicates to the same subject:

a) several subjects to the same predicate:

Mother and father went to the country. დედა და მამა სოფელში წავიდნენ.

David, Tamara and Nelly are playing here. დავითი, თამარი და ნელი აქ თამაშობენ.

b) several predicates to the same subject:

We *washed, dressed and went* to school. ჩვენ დავიბანეთ, ჩავიცვიეთ და წავედით სკოლაში.

3. რთული თანწყობილი წინადადება შედგება ორი ან მეტი დამოუკიდებელი წინადადებისაგან, რომლებიც დაკავშირებულია ან მაერთებელი კავშირებით, ან მათ გარეშე.

მთავარი მაერთებელი კავშირები შემდეგია:

and, but, for (და, მაგრამ, რადგანაც)

He came home *and* I told him everything. ის მოვიდა *შინ* და მე ყველაფერი ვუთხარი.

I want to go there *but* I have no time. მე მინდა იქ წასვლა, მაგრამ დრო არა მაქვს.

I cannot do it *for* I am busy. მე არ შემიძლია ამის გაკეთება, რადგანაც არა მცალია.

The rain had stopped; the sun was out again. წვიმა შეწყდა; მზე კვლავ გამოვიდა.

He was very tired; his face was pale. ის ძალიან დაღლილი იყო, სახე გაფითრებული ჰქონდა.

4. შერწყმული წინადადება შეიცავს რამდენიმე ქვემდებარეს ერთი და იმავე შემასმენელთან ან რამდენიმე შემასმენელს ერთი და იმავე ქვემდებარესთან:

ა) რამდენიმე ქვემდებარე ერთი და იმავე შემასმენელთან:

Mother and father went to the country. დედა და მამა სოფელში წავიდნენ.

David, Tamara and Nelly are playing here. დავითი, თამარი და ნელი აქ თამაშობენ.

ბ) რამდენიმე შემასმენელი ერთ ქვემდებარესთან:

We *washed, dressed and went* to school. ჩვენ დავიბანეთ, ჩავიცვიეთ და წავედით სკოლაში.

Note: Sentences with homogeneous parts can be developed into Compound Sentences:

Mother went to the country and Father went to the country too. დედა წავიდა სოფელში და მამაც წავიდა სოფელში.

5. A Complex Sentence consists of a principal clause and one or more subordinate clauses:

We shall perform this task if we work well.

We shall perform this task (Principal Clause).

If we work well (subordinate clause), *if* (subordinative conjunction).

Elliptical (Incomplete) Sentences

Incomplete sentences with some part (or parts) omitted are called Elliptical. The missing part is easily understood. Such sentences can be developed into complete ones.

What time is it? *Two o'clock.*

Where do you live? *Near by.*

When did you come? *Just now.*

Is that clear? *Quite.*

Do you like it? *Very.*

Feel a bit tired? *A little.*

In a hurry? *Rather.*

TYPES OF SUBORDINATE CLAUSES

There are five types of subordinate clauses.

They are:

შენიშვნა: შერწყმული წინადადებები შეიძლება დაიშალოს რთულ თანწყობილ წინადადებებად:

5. რთული ქვეწყობილი წინადადება შედგება მთავარი და ერთი ან რამდენიმე დამოკიდებული წინადადებისაგან: ჩვენ შევასრულებთ ამ დავალებას, თუ კარგად ვიმუშავეთ.

ჩვენ შევასრულებთ ამ დავალებას (მთავარი წინადადება).

თუ კარგად ვიმუშავეთ (დამოკიდებული წინადადება), თუ (მაქვემდებარებელი კავშირი).

ელიპტიკური (უსრული) წინადადება

წინადადება უსრულია, თუ მასში გამოტოვებულია ერთი ან რამდენიმე წევრი (რომლებიც ადვილად იგულისხმება). ეს წინადადებები შეიძლება დაიშალოს რთულ ქვეწყობილ წინადადებებად.

რომელი საათია? ორი საათია.

სად ცხოვრობთ? ახლოს.

როდის მოხვედრი? ახლახანს. (ეს-ეს არის).

გასაგებია? სრულიად.

მოგწონს? ძალიან.

დაღლილი ხარ? ცოტა.

გეჩქარება? საკმაოდ.

დამოკიდებულ წინადადებათა ტიპები

არსებობს დამოკიდებული წინადადების ხუთი ტიპი.

ესენია:

Subject Clauses, Predicative Clauses, Object Clauses, Attributive Clauses and Adverbial Clauses.

1. *The Subject Clause* performs the function of the subject in the complex sentence:

It is introduced by the subordinate conjunctions *that, whether, if* or by connective words i. e. by pronouns and adverbs: *Who, what, which, where, how, why*:

That he will come here is quite clear. (what is clear?)

What I told you yesterday proved to be correct. (what proved to be correct?)

Who has painted this picture is not known. (what is not known?)

Which of you is the best pupil will be clear after the examination. (what will be clear after the examination?)

2. *The Predicative Clause* performs the function of the predicative in the complex sentence.

It is introduced by the same conjunctions and connective words as the Subject Clause:

This is *what I told you yesterday*.

The fact is *that he promised to do it*.

ქვემდებარული დამოკიდებული, შემასმენლური დამოკიდებული, დამატებითი დამოკიდებული, განსაზღვრებითი დამოკიდებული და გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებები.

1. ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება ასრულებს ქვემდებარის ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შედის *that, whether, if* მაქვემდებარებელი კავშირებით ან *who, what, which, where, how, why* -კავშირებითი სიტყვებით, ე. ი. ნაცვალსახელებით და ზმნიზებლებით:

რომ ის აქ მოვა, სრულიად ნათელია. (რა არის ნათელი?)

რაც გუშინ გითხარი, სწორი აღმოჩნდა. (რა აღმოჩნდა სწორი?)

ვინ დახატა ეს სურათი, არ არის ცნობილი. (რა არ არის ცნობილი?)

რომელია თქვენში საუკეთესო მოსწავლე, ამას გვიჩვენებს გამოცდა. (რას გვიჩვენებს გამოცდა?)

2. შემასმენლური დამოკიდებული წინადადება ასრულებს შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილის ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შემოდის იმავე კავშირებით და კავშირებითი სიტყვებით, რითაც ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება.

ეს არის, რაც მე გითხარი გუშინ. საქმე ისაა, რომ ის დაგვპირდა ამის გაკეთებას.

The question is *whether he will fulfil his promise or not.*

This is *why he is so angry.*

3. *The Object Clause* performs the function of the object in the complex sentence.

It is introduced by the same conjunctions and connective words as the above mentioned clauses:

He says *that he is busy.* (what does he say?)

I don't know *what I must do now.*

(what don't I know?)

He doesn't know *how he can find us.*

(what doesn't he know?)

Note: Object Clauses after the verbs *to say, to tell, to know, to think* are often joined to the principal clause without the conjunction *that*:

He says he is busy. ის ამბობს, რომ მოუცლელია.

She tells us she will come. ის გვეუბნება, რომ მოვა.

We know he is not here. ჩვენ ვიცით, რომ ის აქ არ არის.

I think he is a clever boy. მე ვფიქრობ, რომ ის ჭკვიანი ბიჭია.

4. *The Attributive Clause* performs the function of the attribute in the complex sentence.

It is introduced by connective words.

These connective words are the relative pronouns *who, whom, which, that, whose* and the adverbs *when, where, how, why*:

საკითხავია, შეასრულებს თუ არა ის თავის დაპირებას.

აი, რატომ არის ასე გაბრაზებული.

3. დამატებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს დამატების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შემოდის იმავე კავშირებით და კავშირებითი სიტყვებით, რითაც ზემოთ აღნიშნული დამოკიდებული წინადადებები.

ის ამბობს, რომ მოუცლელია. (ის რას ამბობს?)

არ ვიცი, რა უნდა გავაკეთო ახლა.

(რა არ ვიცი მე?)

მან არ იცის, როგორ შესძლებს ჩვენს მონახვას.

(რა არ იცის მან?)

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ხშირად დამატებითი დამოკიდებული წინადადებები *to say, to tell, to know, to think* ზმნების შემდეგ უერთდებიან მთავარ წინადადებას *მან კავშირის გარეშე*:

4. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს განსაზღვრების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

იგი წინადადებაში შედის კავშირებითი სიტყვებით.

ეს კავშირებითი სიტყვებია მიმართებითი ნაცვალსახელები *who, whom, which, that, whose* და

The girl *who is sitting* there is my sister. (which girl is my sister?)

The man *whom you see* there is our teacher. (which man is our teacher?)

Where is the book *which you showed me* some days ago?

My sister *that lives* in Rustavi is a doctor.

The man *whose name you have mentioned* visited us today.

It was the year *when I began* to study English.

He reached the place *where the path ended*.

Do you know the reason, *why she was late*?

Note: Attributive clauses may be Descriptive and Limiting. Limiting Attributive clauses unlike Descriptive ones are closely connected with the antecedent and cannot be omitted without destroying the meaning of the sentence. Such clauses are not separated by commas and may be introduced by the pronoun *that* and *asyndetically* (without connective words):

The woman *whom we have just met* works at our office.

(A Descriptive Attributive clause, which gives some additional information about the antecedent-the woman).

This woman has two sons. Her son *who lives* in Georgia is a doctor.

ზმნიზედები when, where, how, why:

გოგონა, რომელიც იქ ზის, ჩემი დაა. (რომელი გოგონაა ჩემი და?)

კაცი, რომელსაც იქ ხედავ, ჩვენი მასწავლებელია. (რომელი კაცია ჩვენი მასწავლებელი?)

სად არის წიგნი, რომელიც რამდენიმე დღის წინ მაჩვენე?

ჩემი და, რომელიც რუსთავში ცხოვრობს, ექიმა.

კაცი, რომლის გვარიც შენ ახსენე, გვესტუმრა დღეს.

ეს ის წელიწადი იყო, როცა მე ინგლისურის სწავლა დავიწყე.

მან მიაღწია იმ ადგილს, სადაც ბილიკი თავდებოდა.

იცი თუ მიზეზი, რად დაიგვიანა მან?

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა : განსაზღვრებითი (მიმართებითი) დამოკიდებული წინადადებები ორი სახისაა: აღწერილობითი და მაკონკრეტებელი. უკანასკნელნი განსხვავდებიან აღწერილობითი დამოკიდებული წინადადებისაგან იმით, რომ ისინი დაკავშირებულია წინამავალ სახელთან the antecedent-თან და მათი გამოტოვება წინადადებაში არ შეიძლება. ისინი არ გამოიყოფიან მძიმით და შეუძლიათ წინადადებაში შესვლა ნაცვალსახელით that და მაკავშირებელი სიტყვის გარეშე.

ქალი, რომელიც ეს-ეს არის შეგვხვდა, მუშაობს ჩვენს დაწესებულებაში.

(აღწერილობითი დამოკიდებული წინადადება, რომელიც ვეაძლევს დამატებით ინფორმაციას წინამავალი სახელის შესახებ -woman).

ამ ქალს ჰყავს ორი ვაჟიშვილი. მისი ვაჟიშვილი, რომელიც საქართველოში ცხოვრობს, ექიმა.

(A limiting Attributive clause which defines the antecedent-son.)

Note: If the relative pronoun is the object of the attributive clause it may be omitted:

The man whom you see there is our teacher.

The man you see there is our teacher.

Where is the book which you showed me some days ago?

where is the book you showed me some days ago?

Here is the book that I bought yesterday.

Here is the book I bought yesterday.

5. The Adverbial Clause performs the function of an adverbial modifier in the complex sentence.

According to their meaning, Adverbial Clauses can be of different types.

The main types are of:

a) Time, introduced by the conjunctions *when, as, after, till, before, as soon as, until, etc.*

I go home *when* the lessons are over. (when do I go home?)

I shall come *after* I have finished my work.

b) Place, introduced by the connective word *where*:

They stopped *where* the river ran into the sea. (where did they stop?)

მაკონკრეტებული დამოკიდებული წინადადება, რომელიც განსაზღვრავს წინამძღვალ სახელს - son).

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: თუ მიმართებითი ნაკვალასახელი განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადების დამატებაა, ის შეიძლება გამოვტოვოთ (რაც არ შეიძლება ქართულში):

კაცი, რომელსაც იქ ხედავ, ჩენი მასწავლებელია.

სად არის წიგნი, რომელიც ჩამდენიმე დღის წინ მაჩვენე?

აი წიგნი, რომელიც გუშინ ვიყიდე.

5. გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს გარემოების ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.

თავისი შინაარსის მიხედვით გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებები შეიძლება იყოს სხვადასხვა ტიპისა.

მთავარი ტიპებია:

ა) დროისა, რომელიც წინადადებაში შედის *when, as, after, till, before, as soon as, until* და სხვა კავშირებით:

მე მივდივარ სახლში, როცა გაკეთილები მთავრდება. (როდის მივდივარ სახლში?)

მე მოვალ მას შემდეგ, როცა სამუშაოს დავამთავრებ. (როდის მოვალ?)

ბ) ადგილისა, რომელიც წინადადებაში შედის *where* კავშირებითი სიტყვით:

ისინი გაჩერდნენ, სადაც მდინარე ზღვას უერთდებოდა. (სად გაჩერდნენ ისინი?)

c) Cause, introduced by the conjunctions *because, as, since*:

I cannot come *because* I have no time. (why can't I come?)

He could not do it as *he was very tired*:

d) Condition, introduced by the conjunctions *if, supposing, provided, in case, etc.*

If I have time, I shall go to the theatre.

Supposing he does not come, what shall we do?

I shall give you the book, *provided* you return it tomorrow.

We shall have everything in readiness, *in case he comes in time.*

In Adverbial clauses introduced by the Conjunctions *when, before, if, as soon as, after, until, suppose, provided, unless, etc.* no Future Tense is used. To express a future action we must use one of the Present Tenses:

When you come, I shall show you an interesting book.

If you are not tired, we shall do this work.

As soon as I come home, I shall begin to work.

When I have finished my work, I shall go to the theatre.

After you go there, you may call me.

გ) მიზეზისა, რომელიც წინადადებაში შედის *because, as, since, კავშირებით.*

მე არ შემიძლია მოსვლა, რადგან დრო არა მაქვს. (რატომ არ შემიძლია მოსვლა?)

მან ვერ შეძლო ამის გაკეთება, რადგან ძალიან დაღლილი იყო.

დ) პირობისა, რომელიც წინადადებაში შედის *if, supposing, provided, in case* და სხვ. კავშირებით:

თუ დრო მექნა, თეატრში წავალ.

დაუშვათ ის არ მოვა, როგორ მოვიქცეთ?

მე მოგცემ ამ წიგნს იმ პირობით, თუ ხვალ დამიბრუნებ.

ჩვენ ყველაფერი მზად გვექნება იმ შემთხვევაში, თუ ის დროზე მოვა.

გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებებში, რომლებიც შემოდიან *when, before, if, as soon as, after, until, suppose, provided, unless* და სხვა კავშირებით, არც ერთი მყოფადი დრო არ იხმარება. მყოფადი მოქმედების გამოსახატავად ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ ერთ-ერთი აწმყო დრო:

როცა მოხვალ, საინტერესო წიგნს გაჩვენებ.

თუ დაღლილი არა ხარ, ჩვენ ამ სამუშაოს გავაკეთებთ.

როგორც კი სახლში მოვალ, მუშაობას დავიწყებ.

როცა სამუშაოს დავამთავრებ, თეატრში წავალ.

მას შემდეგ როცა იქ წახვალ, შეგიძლია ჩემთან მოხვიდე.

I shall be here *until you come*.

მე აქ ვიქნები, ვიდრე შენ მოხვალ.

Note: When the adverbial clause is placed before the principal clause it is usually separated by a comma.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: როცა გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება მთავარი წინადადების წინაა, ის ჩვეულებრივ მძიმით გამოიყოფა.

If the adverbial clause is placed after the principal clause, it is not separated by a comma:

თუ გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება მთავარი წინადადების შემდეგაა, ის მძიმით არ გამოიყოფა.

When I have finished my work, I shall go home.

I shall go home when I have finished my work.

PARTS OF THE SENTENCE

წინადადების წევრები

PRINCIPAL PARTS OF THE SENTENCE

წინადადების მთავარი წევრები

The principal parts of the Sentence are the *subject* and the *predicate*.

წინადადების მთავარი წევრებია ქვემდებარე და შემასმენელი.

a) the Subject

ა) ქვემდებარე

The Subject is that part of the sentence about which something is said.

ქვემდებარე ის წევრია წინადადებისა, რომლის შესახებაც არის ლაპარაკი.

The subject answers the questions "who?" and "what?".

ქვემდებარე მიუგებს კითხვებზე „ვინ?“ და „რა?“.

The subject may be expressed by:

ქვემდებარე შეიძლება გამოიხატოს:

1. a noun in the common case:

1. არსებითი სახელით საზოგადო ბრუნვაში:

David is reading.

დავითი კითხულობს.

2. a pronoun:

2. ნაცვალსახელით:

He is a teacher.

ის მასწავლებელია.

This is a map.

ეს რუკაა.

Who is there?

ვინ არის იქ?

Something is wrong.

რალაც წესრიგში არაა.

Somebody was here yesterday.

ვილაც იყო აქ გუშინ.

Everybody wanted to go.

ყველას უნდოდა წასვლა.

3. A numeral:

Ten were present at the lesson.
Millions are fighting for peace.

4. An adjective or a participle used as a noun:

The whites were defeated in the Civil War.

The wounded were carried away.

5. An infinitive or gerund:

To swim is pleasant.
Swimming is pleasant.

6. A verbal noun:

The crying of the child awoke me.

7. A phrase:

How to do this is a difficult task.

Twice two is four.

8. A subject clause:

What she told me yesterday proved to be correct.

THE PERSONAL PRONOUN "IT" AS SUBJECT

The personal pronoun *it* in the function of subject may be used as:

1. A notional subject (if it serves to replace a noun of neuter gender):

Where is my book? (a thing)
It is on the table.

3. რიცხვითი სახელით:

ათი ესწრებოდა გაკვეთილს.
მილიონები იბრძვიან მშვიდობისათვის.

4. ზედსართავით ან მიმღობით, რომლებსაც აქვთ არსებითი სახელის ფუნქცია:

თეთრები დამარცხდნენ სამოქალაქო ომში.
დაჭრილები წაიყვანეს.

5. ინფინიტივით ან გერუნდით: ცურვა სასიამოვნოა.

6. სახელზმნით:

ბავშვის ტირილმა გამაღვიძა.

7. ფრაზით:

როგორ გაეაკეთოს ეს - ძნელი საკითხია.
ორჯერ ორი ოთხია.

8. ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადებით:

რაც მან გუშინ მითხრა, მართალი აღმოჩნდა.

პირის ნაცვალსახელი "IT" როგორც ქვემდებარე

პირის ნაცვალსახელი *it* ქვემდებარის ფუნქციაში შეიძლება იყოს:

1. სრულმნიშვნელოვანი ქვემდებარე თუ ის იხმარება საშუალო სქესში მდგარი არსებითი სახელის შესაცვლელად:

სად არის ჩემი წიგნი (საგანი)?
ის მაგიდაზეა.

After the *dog* had been caught it was tied to the tree (animal).

A new idea struck Rezo and *it* didn't give him any rest (a notion)

2. As a *formal subject*:

a) In impersonal sentences (the impersonal "it"):

It was a fine day for fishing.

It is two o'clock.

It was raining all day long yesterday.

It is hot (warm, cold) etc.

b) In the function of an *anticipatory "it"* .

The subject of a sentence usually precedes the predicate. If the subject (expressed by an infinitive, a gerund or a whole clause) follows the predicate, the sentence begins with the pronoun *it*, called the *anticipatory "it"*.

It is difficult to translate this letter.

It is no use going there so early.

It is strange that he did not come.

It was difficult to cross that wild stream.

It is not likely that he will come.

c. In the so-called *emphatic construction* of the type:

It is (was) ... that (who, whom).
The emphasized word (any part of

როცა ძალლი დაიჭირეს, ის ხეზე მიაბეს (ცხოველი).

რეზოს ახალი აზრი დაებადა და მოსვენება არ მისცა (ცნება).

2. ფორმალური ქვემდებარე:

ა) უქვემდებარო წინადადებაში:

მშენიერი დღე იყო სათევზაოდ-
ორი საათია.

გუშინ მთელი დღე წვიმდა.

ცხელა (თბილა, ცივა)და ა.შ.

ბ) *it* წინამავლიანი მნიშვნელობით:

საერთოდ ქვემდებარე წინ უსწრებს შემასმენელს. მაგრამ, თუ *it* წინამავლიან წინადადებებში ქვემდებარედ გამოდის ინფინიტივი, გერუნდივი ან მთელი წინადადება, ქვემდებარე ზოგჯერ ღვას შემასმენლის შემდეგ და იწყება ნაცვალსახელით, რომელსაც წინამავალი *the anticipatory it* ეწოდება.

წინამავალი *it* ქართულად არ ითარგმნება.

ამ სტატიის თარგმნა ძნელია.

არ ღირს ასე ადრე წასვლა.

საკვირველია, რომ ის არ მოვიდა.

იმ შმაგი მდინარის გადასვლა ძნელი იყო.

ის ალბათ არ მოვა.

გ. ემფატიკური მნიშვნელობით:

წინადადების ნებისმიერი წევრის (შემასმენლის გარდა) გამოყოფი

the sentence except the predicate) is placed in the middle of the construction:

It was on account of the scar that I first noticed him.

It was only in the morning that I could join my family.

3. The demonstrative "it":

It is my friend Nick.

It is a cat.

b) the predicate

The Predicate is that part of the sentence which tells us something about the subject.

It expresses the action or state of the subject:

David *works*. (action)

The child is *asleep*. (state)

The Predicate can be Simple, Compound (nominal or verbal) and Group-Verb.

1. A Simple Predicate is expressed by a finite verb in any tense, voice and mood:

She studies well. ის სწავლობს კარვად.

They are working. ისინი მუშაობენ.

I have seen him. მე ის ვნახე.

He has been working since 12 o'clock. ის მუშაობს (უკვე) 12 საათიდან.

They will come here. ისინი აქ მოვლენ.

This book was translated by my friend. ეს წიგნი ითარგმნა ჩემი მეგობრის მიერ.

Come here! მოდი აქ!

სათვის ინგლისურში იხმარება *it* ქვემდებარეანი კონსტრუქცია *it is (was) ... that (who, whom)*. წინადადების გამოყოფილი წევრი ამ კონსტრუქციის შუაში თავსდება:

ნაიარევის გამო იყო, რომ მე ის პირველად შევნიშნე.

მხოლოდ დილით შევეძელი ოჯახში დაბრუნება.

3. ჩვენებითი ნაცვალსახელის მნიშვნელობით:

ეს ჩემი მეგობარი ნიკია.

ეს კატაა.

ბ) შემასმენელი

შემასმენელი ის წევრია წინადადებისა, რომელიც რაიმეს გვეუბნება ქვემდებარის შესახებ.

იგი გამოხატავს ქვემდებარის მოქმედებას ან მდგომარეობას.

დავითი მუშაობს. (მოქმედება)

ბავშვს სძინავს. (მდგომარეობა)

შემასმენელი შეიძლება იყოს მარტივი, შედგენილი (სახელადი ან ზმნური) და ფრაზული

1. მარტივი შემასმენელი გამოხატულია ზმნის პირიანი ფორმით ნებისმიერ დროში, გვარსა და კილოში.

2. A Compound Nominal Predicate consists of a link-verb and a predicative:

2. შედგენილი შემასმენელი შედგება მაკავშირებელი ზმნისა და სახელადი ნაწილისაგან:

I am a teacher. მე მასწავლებელი ვარ.

a) The link-verb links the subject and the predicative. It shows person, number, mood and tense.

ამაკავშირებელი ზმნა აკავშირებს ქვემდებარეს და სახელად ნაწილს. იგი გვიჩვენებს პირს, რიცხვს, კილოს და დროს.

The principal link-verb is to be.

ძირითადი მაკავშირებელი ზმნაა to be.

The verbs *to get, to grow, to feel, to become, to turn* and some others are also used as link-verbs:

To get, to grow, to feel, to become, to turn და ზოგიერთ სხვა ზმნებსაც აგრეთვე იყენებენ როგორც მაკავშირებელ ზმნებს.

I am a doctor.

მე ექიმი ვარ.

We are students.

ჩვენ სტუდენტები ვართ.

They were ten.

ისინი ათნი იყვნენ.

He was tired.

ის დაღლილი იყო.

I shall be an engineer.

მე ინჟინერი ვიქნები.

They will be teachers.

ისინი მასწავლებლები იქნებიან.

He got angry.

ის გაბრაზდა.

He grew old.

ის მოხუცდა.

She feels cold.

მას სცივა.

He became a chemist.

ის ქიმიკოსი გახდა.

We turned red.

ჩვენ გავწითლდით.

b) The predicative can be expressed by:

ბ) სახელადი ნაწილი შეიძლება გამოიხატოს:

1. A noun in the common case:

1. არსებითი სახელით საერთო ბრუნვაში:

I am a doctor. მე ექიმი ვარ.

2. A pronoun:

2. ნაცვალსახელით:

It is me. ეს მე ვარ.

The book is mine. ეს წიგნი ჩემია.

That was nothing. ეს არაფერი იყო.

3. An adjective:

3. ზედსართავი სახელით:

This book is *good*. ეს წიგნი კარგია.
The air grew *cold*. ჰაერი გაცივდა.

4. A numeral:

4. რიცხვითი სახელით:

We are *ten*. ჩვენ ათნი ვართ.
I was the *first*. მე პირველი ვიყავი.

5. A participle:

5. მიმღობით:

The glass is *broken*. ჭიქა გატყეხილია.

6. A gerund:

6. გერუნდით:

Our aim is *mastering* English. ჩვენი მიზანია დავეუფლოთ ინგლისურ ენას.

Seeing is *believing*. დანახვა იგივე დაჯერებაა.

7. An infinitive:

7. ინფინიტივით:

To decide is *to act*. გადაწყვეტა იგივე მოქმედებაა.
To see is *to believe*. დანახვა იგივე დაჯერებაა.

8. An adverb:

8. ზმნიზელით:

He is *out*. ის გარეთ არის.

9. A predicative clause:

9. შემასმენლური დამოკიდებული წინადადებით.

This is *what I told you*. ეს არის, რაც მე გითხარი.

3. A Compound Verbal Predicate consists either: of a modal verb + the infinitive (the Compound Modal Verbal Predicate) or a verb showing the beginning, the continuation or the end of the action + infinitive (the Compound Aspective Verbal Predicate):

3. რთული ზმნური შემახმენელი შედგება ან მოდალური ზმნისაგან + ინფინიტივი (რთული ზმნური მოდალური შემასმენელი) ან მოქმედების დასაწყისის, განგრძობის გამოთხატველი ზმნისაგან + ინფინიტივი ან გერუნდით (რთული ზმნური ასპექტური შემასმენელი):

I can go there at once. მე შემიძლია იქ ახლავე წასვლა.

We must translate this article. ჩვენ უნდა ვთარგმნოთ ეს სტატია.

You may take this book. თქვენ შეგიძლიათ წაიღოთ ეს წიგნი.

She began to write a letter. მან დაიწყო წერილის წერა.

They began studying a new lesson. მათ დაიწყეს ახალი გაკვეთილის შესწავლა.

He continued to read his book. მან განაგრძო წიგნის კითხვა.

He continued running fast. ის განაგრძობდა ჩქარა სირბილს.

I stopped reading. მე შევწყვიტე კითხვა.

4. A Group-Verb Predicate consists of a finite verb and a noun.

4. ფრაზული შემასმენელი ნელი შედგება ზმნის პირიანი ფორმისა და არსებითი სახელისაგან.

Both elements are so closely connected that they form one sense-unit:

ორივე ელემენტი ისე მკიდროდა და დაკავშირებული, რომ ერთ აზრს გამოხატავს:

She takes care of the children. ის ზრუნავს ბავშვებზე.

It took place last year. ეს მოხდა შარშან.

Let us have a swim. მოდი ვიცურაოთ.

We all took part in the discussion. ჩვენ ყველამ მივიღეთ მონაწილეობა კამათში.

They had a talk and then went to the cinema. მათ ისაუბრეს და შემდეგ კინოში წავიდნენ.

She always took a walk before sunset. ის ყოველთვის სეირნობდა მზის ჩასვლის წინ.

We soon made friends with this boy. ჩვენ მალე დავმეგობრდით ამ ბიჭთან.

AGREEMENT BETWEEN SUBJECT AND PREDICATE

შემასმენლის შემთანხმება მთავარი და რამთან.

The Predicate of the sentence must agree with its subject in number and person.

წინადადების შემასმენელი ეთანხმება ქვემდებარეს რიცხვსა და პირში.

1. The predicate expressed by a finite verb agrees with the subject in number and person:

1. შემასმენელი, რომელიც გამოხატულია ზმნის პირიანი ფორმით, ქვემდებარეს ეთანხმება რიცხვსა და პირში.

I am a student. მე სტუდენტი ვარ.

They are teachers. ისინი მასწავლებლები არიან.

He reads his lesson. ის კითხულობს გაკვეთილს.

2. If two or more subjects are connected with the conjunction *and* and the verb is plural:

2. თუ ორი ან მეტი ქვემდებარე დაკავშირებულია ერთმანეთთან *and* კავშირით, ზმნა მრავლობითშია:

David *and* I are good friends. დავითი და მე კარგი მეგობრები ვართ.

My father, mother *and* sister live in the country. მამა, დედა და დიდიძე ცხოვრობენ.

3. If two nouns express one person or thing and they are joined by *and*, the verb is singular:

3. თუ *and* კავშირით დაკავშირებული ორი ქვემდებარე ერთ პიროვნებას ან ერთ საგანს გამოხატავს, მაშინ შემასმენელი მხოლოობითშია:

Bread and butter is wholesome food. პური და კარაქი სასარგებლო საჭმელია. (ერთი საგანი ე. ი. პური კარაქით)

The painter and decorator has come. მხატვარი-დეკორატორი მოვიდა. (ერთი და იგივე პიროვნება)

მ ა გ რ ა მ:

The bread and the butter are kept in the larder. პური და კარაქი ინახება საკუჭნაოში. (ცალკე პური და ცალკე კარაქი)

The painter and the decorator have come. მხატვარი და დეკორატორი მოვიდნენ. (ორი სხვადასხვა პიროვნება)

The repetition of the article shows that two different persons and things are meant.

არტიკლის გამეორება გვიჩვენებს, რომ ორი სხვადასხვა პიროვნება და საგანი იგულისხმება.

4. When two subjects are connected by the conjunction *as well as*, the verb agrees with the first one:

4. როცა ორი ქვემდებარე დაკავშირებულია *as well as* კავშირით, ზმნა ეთანხმება პირველს:

He *as well as* I is ready to go. ის, ისევე როგორც მე, წასასვლელად მზად არის.

They *as well as* I are ready to go. ისინი, ისევე როგორც მე, წასასვლელად მზად არიან.

I as well as they am ready to go. მე, ისევე როგორც ისინი, წასასვლელად მზად ვარ.

My comrades as well as I were at the lesson. ჩემი ამხანაგები, ისევე როგორც მე, გაკვეთილზე იყვნენ.

I as well as my comrades was at the lesson. მე, ისევე როგორც ჩემი ამხანაგები, გაკვეთილზე ვიყავი.

5. When two nouns are connected by the preposition with the verb agrees with the first one:

5. როცა ორი არსებითი სახელი დაკავშირებულია with წინდებულთ, ზმნა ეთანხმება პირველს:

A man with his children was here. ერთი კაცი თავისი ბავშვებით აქ იყო.

The children with their father were here. ბავშვები თავიანთი მამით აქ იყვნენ.

6. When two subjects are connected by the conjunction either... or, neither... nor, not only... but also, the verb agrees with the second one:

6. თუ ორი ქვემდებარე დაკავშირებულია "ან...ან, არც...არც, არა მარტო..., არამედ", კავშირებით, ზმნა ეთანხმება მეორეს:

Either she or I am to blame. ან ის ან მე ვარ დამნაშავე.

Either she or we are to blame. ან ის ან ჩვენ ვართ დამნაშავე.

Either David or you know it. ან დავითმა ან თქვენ იცით ეს.

Either you or David knows it. ან თქვენ ან დავითმა იცის ეს.

Neither she nor I am to blame. არც ის და არც მე ვარ დამნაშავე.

Neither she nor we are to blame. არც ის და არც ჩვენ ვართ დამნაშავე.

Neither David nor you know it. არც დავითმა და არც თქვენ იცით ეს.

Neither you nor David knows it. არც თქვენ და არც დავითმა იცით ეს.

Not only she but I am also here. არა მარტო ის, არამედ მეც აქა ვარ.

Not only she but we are also here. არა მარტო ის, არამედ ჩვენც აქა ვართ.

7. Collective Nouns may agree with the verb both in singular and in Plural.

7. კრებითი არსებითი სახელები შეიძლება შეეთანხმოს ზმნას როგორც მხოლოობითში, ისევე მრავლობითში.

a) the verb is singular if the collective noun is taken as a whole:

ა) ზმნა მხოლოდითშია, თუ კრებითი არსებითი სახელი ალებულია როგორც ერთი მთელი:

My family is large, ჩემი ოჯახი დიდია.

The jury consists of ten persons. ჟიური შედგება ათი კაცისაგან.

b) the verb is plural if the things that form the collective noun are taken separately:

ბ) ზმნა მრავლობითშია, თუ ის საგნები, რომლებიც კრებით არსებით სახელს აწარმოებენ, ალებულია ცალ-ცალკე:

My family are at home. ჩემი ოჯახი (იგულისხმება ოჯახის წევრები) სახლშია.

The jury were pleased. ჟიური (იგულისხმება წევრები) დარწა კმაყოფილი. (ქართულში ასეთ შემთხვევაში ჩვეულებრივ მიღებულია შეთანხმება მხოლოდითში).

Note 1. the following nouns take both a singular verb and a plural verb: *government, company, class, flock, crew, gang, band.*

შ ე ნ ი შ ე ნ ა I: მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის ზმნებთან იხმარება შემდეგი არსებითი სახელები: მთავრობა, კომპანია, კლასი, ჯოგი, ეკიპაჟი, ბანდა, გუნდი, ხროვა.

Note 2: The following nouns take a plural verb only:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა 2: მხოლოდ მრავლობითი რიცხვის ზმნებთან იხმარება შემდეგი არსებითი სახელები: ხალხი, მსხვილფეხა რქოსანი საქონელი, შინაური ფრინველი.

people, cattle, poultry.

There were many people in the room. ოთახში ბევრი ხალხი იყო.
The cattle are grazing in the meadow. საქონელი მინდორში ძოვს.
The poultry are in the yard. შინაური ფრინველი ეზოშია.

8. Nouns which are used in a singular sense but have only the plural form take a plural verb:

8. ის არსებითი სახელები, რომლებიც მხოლოდითი რიცხვის მნიშვნელობით იხმარება, მაგრამ მხოლოდ მრავლობითი რიცხვის ფორმა აქვს, იხმარება მრავლობითი რიცხვის ზმნებთან:

The scissors are made of steel. მაკრატელი გაკეთებულია ფოლადისაგან.

My spectacles are very good. ჩემი სათვალე ძალიან კარგია.

9. In some nouns the final -s loses the meaning of the plural inflexion. They are used only in a singular sense and take a singular verb:

9. ზოგიერთ არსებით სახელში დაბოლოება -s კარგავს მრავლობითის მნიშვნელობას. მათ აქვთ მხოლოდობითი რიცხვის მნიშვნელობა და იხმარება მხოლოდობითი რიცხვის ზმნებთან:

Mathematics is a difficult subject. მათემატიკა ძნელი საგანია.

This news is very important. ეს ცნობა ძალიან მნიშვნელოვანია.

10. The indefinite pronouns *each, every, neither, everybody (everyone), somebody (someone), nobody, anybody (anyone), something, anything, nothing* take a singular verb:

10. განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელები *each, every, neither, everybody (everyone), somebody (someone), nobody, anybody (anyone), something, anything, nothing* იხმარება მხოლოდობითი რიცხვის ზმნებთან:

Everybody knows this book. ყველამ იცის ეს წიგნი.

Somebody was here yesterday. ვიღაცა იყო აქ გუშინ.

Nobody wants to go. არავის სურს წასვლა.

Every bush and every tree was in bud. ყოველი ბუჩქი და ყოველი ხე დაკვირტული იყო.

Each of them was glad to see us. ყოველ მათგანს გაეხარდა ჩვენი დახსება.

Neither of the pupils has made a mistake. არც ერთმა მოსწავლემ არ დაუშვა შეცდომა.

SECONDARY PARTS OF THE SENTENCE

შინადადგამის მეორეხარისხოვანი წამიერება

The Secondary Parts of the sentence are: *the object, the attribute, and the adverbial modifier.*

წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრებია: დამატება, განსაზღვრება და გარემოება.

1. The Object

1. დამატება

There are the following kinds of Objects:

შემდეგი სახის დამატებანი არსებობს:

Direct Object, Indirect Object, Prepositional Object and Complex Object.

პირდაპირი დამატება, ირიბი დამატება, წინდებულობითი დამატება და რთული დამატება.

The Direct Object is that part of the sentence to which the action of the subject immediately refers. It answers the questions *whom?* *what?*

პირდაპირი დამატება წინადადებას ის წევრია, რომელსაც ქვემდებარის მოქმედება პირდაპირ ეხება. იგი მოგვიგებსკითხვებზე: ვის? რა? რას?

The Direct Object may be expressed by:

პირდაპირი დამატება შეიძლება გამოიხატოს:

a) A noun (with an attribute or without it):

ა) არსებითი სახელით (განსაზღვრებითურთ ან მის გარეშე):

I am reading *a book*. მე ვკითხულობ წიგნს.
(What am I reading?) (რას ვკითხულობ მე?)

We see *our teacher* every day. (Whom do we see?) ჩვენ ვხედავთ ჩვენს მასწავლებელს ყოველდღე. (ვის ვხედავთ ჩვენ?)

She saw *a good film* yesterday. (What did she see?) მან ნახა კარგი ფილმი გუშინ. (რა ნახა მან?)

b) A pronoun:

ბ) ნაცვალსახელით:

I have not seen *them*. მე არ მინახავს ისინი.

Don't take his pencil, take *mine*. არ აიღო მისი ფანქარი, აიღე ჩემი.

The teacher is asking *me*. მასწავლებელი მეკითხება მე.

He knows *everything*. მან იცის ყველაფერი.

c) An infinitive:

გ) ინფინიტივით:

I want *to read*. მე მინდა კითხვა.

She doesn't like *to write*. მას არ უყვარს წერა.

d) A gerund:

დ) გერუნდივით:

I like *reading*. მე მიყვარს კითხვა.

We finished *writing* at two o'clock. ჩვენ დავამთავრეთ წერა ორ საათზე.

e) A numeral:

ე) რიცხვითი სახელით:

How many pencils do you need? - I need *three*. რამდენი ფანქარი გჭირდებათ? - მე მჭირდება სამი.

Which book do you want? - I want the *first*. რომელი წიგნი გინდა? - მე მინდა პირველი.

f) An object clause:

ე) დამატებითი დამოკიდებული წინადადებით:

I thought *that it was late*. მე მეგონა, რომ გვიან იყო.

He said *that he would write me a letter*. მან თქვა, რომ წერილს მომწერს.

2. The Indirect Object

2. ირიბი დამატება

The Indirect Object is that part of the sentence which is indirectly affected.

ირიბი დამატება წინადადების ის წევრია, რომელსაც მოქმედება პირდაპირ არ ეხება:

The Indirect Object may be expressed by:

ირიბი დამატება გამოიხატება:

a. A noun in the common case:

ა. არსებითი სახელით (საერთო ბრუნვაში).

He gives *our students* lessons. ის გაკვეთილებს აძლევს ჩვენს სტუდენტებს.

She taught *the pupils* music. ის მოსწავლეებს ასწავლიდა მუსიკას.

b. A personal pronoun in the objective case:

ბ. პირის ნაცვალსახელით ობიექტურ ბრუნვაში:

I sent *him* a letter. მე წერილი გავუგზავნე მას.

She gave *us* an interesting book. მან მოგვცა ჩვენ საინტერესო წიგნი.

The Direct Object usually follows the Indirect Object.

ირიბი დამატება წინ უსწრებს პირდაპირ დამატებას.

Note: The Indirect Object cannot be used without the Direct Object for the Indirect Object is an Object of a transitive verb and a transitive verb requires a Direct Object to complete its meaning:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ირიბი დამატება არ შეიძლება ვიხმართ პირდაპირი დამატების გარეშე, რადგანაც ირიბი დამატება გარდამავალი ზმნის დამატებაა და გარდამავალი ზმნა კი აუცილებლად მოითხოვს პირდაპირ დამატებას:

He gives *our students lessons*. (indirect object) (direct object) ის აძლევს ჩვენს სტუდენტებს გაკვეთილებს (ირიბი დამატება) (პირდაპირი დამატება)

She sent *him a letter*. (indirect) (direct) მან გაუგზავნა მას წერილი. (ირიბი) (პირდაპირი)

3. The Prepositional Object

3. წინდებულთან დამატება

Some verbs require objects with prepositions to complete their meaning.

ზოგი ზმნა თავისი შინაარსის შესაესებლად დამატებებს წინდებულელებითურთ მოითხოვს.

Such objects are called **Prepositional Objects**:

ასეთ დამატებებს წინ დებუ-
ლიანი დამატებები
ეწოდება:

It all depends *on him*. ეს ყველაფერი დამოკიდებულია მასზე.

Georgia is rich *in gifted people*. საქართველო მდიდარია ნიჭიერი ადამიანებით.

I am angry *with them*. მე გაბრაზებული ვარ მათზე.

He offered his help *to me*. მან შემომთავაზა თავისი დახმარება.

Note: After the verbs *to give, to pass, to take, to show*, etc. the preposition *to* may be omitted. Then the Direct Object follows the Indirect Object:

Give the pencil to Lana.

Give Lana the pencil.

Pass the spoon to my sister.

Pass my sister the spoon.

Note: After the verbs *to read, to write* the preposition *to* cannot be omitted.

Read the book *to* her.

შენიშვნა: *to give, to pass, to take, to show* ზმნების შემდეგ წინდებული *to* შეგვიძლია გამოვტოვოთ, მაშინ ირიბი დამატება წინ უსწრებს პირდაპირ დამატებას:

მიეცი ლანას ფანქარი.

გადაეცი კოვზი ჩემს დას.

შენიშვნა: *to read, to write* ზმნების შემდეგ თანდებული *to* არ გამოიტოვება.

წაუკითხე მას წიგნი.

The Attribute

The Attribute is that part of the sentence which modifies the subject, the object or the adverbial modifier expressed by noun.

It answers the questions: *what kind of? whose? which? how much? how many?*

The Attribute may be expressed by:

1. An adjective:

The *old* man was glad to see me. მოხუც კაცს გაეხარდა ჩემი ნახვა.

I read an *interesting* book. მე ვკითხულობ საინტერესო წიგნს.

2. A pronoun:

My brother is an engineer. ჩემი ძმა ინჟინერია.

განსაზღვრება

განსაზღვრება წინადადების ის წევრია, რომელიც განსაზღვრავს ქვემდებარეს, დამატებას ან არსებითი სახელით გამოხატულ გარემოებას.

იგი მოგვიგებს კითხვებზე: როგორი? ვისი? რომელი? რამდენი?

განსაზღვრება შეიძლება გამოიხატოს:

1. ზედსართავი სახელით.

2. ნაცვალსახელით:

Some students know English well. ზოგმა სტუდენტმა ინგლისური კარ-
გად იცის.

Long live *our* country! გაუმარჯოს ჩვენს ქვეყანას!

I know *this* story. მე ვიცი ეს მოთხრობა.

3. A noun in the possessive case or its equivalent (the "of"-
phrase): 3. არსებითი სახელით კუთვნი-
ლებით ბრუნვაში ან მისი ეკვივა-
ლენტით ("of"- ფრაზა):

David's answer was correct. დავითის პასუხი სწორი იყო.

I heard *the commander's* voice. მე გავიგონე მეთაურის ხმა.

She met me at the end *of the corridor*. ის შემხვდა დერეფნის ბოლოს.

In the middle of the table was a vase *of flowers*. მაგიდის შუაში ყვა-
ვილების ვაზა იდგა.

4. A noun:

4. არსებითი სახელით:

Moscow University is very beautiful. მოსკოვის უნივერსიტეტი ძალიან
ლამაზია.

We saw *a stone* wall around the garden. ბაღის გარშემო დავინახეთ
ქვის კედელი.

5. A numeral:

5. რიცხვითი სახელით:

He is sitting in the *fourth* row. ის მეოთხე რიგში ზის.

I have bought *three* books. მე სამი წიგნი ვიყიდე.

6. A participle (present and
past): 6. მიმღეობით (აწმყოთი და ნამ-
ყოთი):

The sleeping child is my brother. მძინარე ბავშვი ჩემი ძმია.

A broken chair stood near the wall. გატეხილი სკამი იდგა კედელთან.

7. An infinitive (especially with
the words *soon, shortly, from*): 7. ინფინიტივით (განსაკუთრებით
სიტყვებთან soon, shortly, from):

The play *soon to appear* in Tbilisi. პიესა, რომელიც მალე დაიდგმება
თბილისში.

The book *shortly to be published*. წიგნი, რომელიც მალე გამოიცემა.

The house *to let from* October. სახლი, რომელიც გაქირავდება ოქტომ-
ბრიდან.

8. An attributive clause:

Here is the book *which I bought yesterday*. აი წიგნი, რომელიც გუშინ ვიყიდე.

My sister *who lives in Rustavi* is a doctor. ჩემი და, რომელიც რუსთავში ცხოვრობს, ექიმა.

Note: Attributes are subdivided into: Limiting and Descriptive.

a. A Limiting (restrictive) Attribute makes an object distinct from all other objects of the same class:

I can tell you the very moment *I met her*.

The man *to whom I spoke* was our doctor.

b. A Descriptive (non-restrictive) Attribute describes an object adding some more information about it:

It was *a wild* plant.

He gave me *a sharp* knife.

The Place of the Attribute in the sentence

The Attribute is usually placed before the word it modifies (prepositive):

We have *a good* apartment. ჩვენ კარგი ბინა გვაქვს.

My sister is a teacher. ჩემი და მასწავლებელია.

David's answer was correct. დავითის პასუხი სწორი იყო.

The *Tbilisi* Sea is beautiful. თბილისის ზღვა მშვენიერია.

He was sitting in the *first* row. ის პირველ რიგში იჯდა.

A *broken* chair stood near the wall. გატეხილი სკამი კედელთან იდგა.

In some cases the attribute stands after the word it modifies (postpositive):

8. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადებით:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: განსაზღვრება შეიძლება იყოს: მაკონკრეტებელი და აღწერილობითი.

ა. მაკონკრეტებელი განსაზღვრება (Limiting Attribute) უჩვენებს, რომ საგნის მნიშვნელობა დაკონკრეტებულია. შეზღუდულია იმ დონემდე, რომ ის ადვილად განსხვავდება ყველა სხვა საგნებისაგან, რომლებიც ამ კლასს მიეკუთვნება.

ბე შემიძლია გითხრათ სწორედ იმ მომენტზე, როდესაც იგი ვნახე. აღამიანი, რომელსაც ველაპარაკებოდი - ჩენი ექიმა.

ბ. აღწერილობითი განსაზღვრება აღწერს საგანს და გარკვეულ ინფორმაციას მასზე:

ის გარეული მცენარე იყო. მან მკრელი დანა მომცა.

განსაზღვრების ადგილი წინადადებაში.

განსაზღვრება ჩვეულებრივ იმ სიტყვის წინ დგას, რომელსაც განსაზღვრავს (პრეპოზიციური):

ზოგ შემთხვევაში განსაზღვრება დგას იმ სიტყვის შემდეგ, რომელსაც განსაზღვრავს (პოსტპოზიციური):

These cases are:

1) When it modifies one of the pronouns built up from *some, any, every, no*:

ეს შემთხვევებია:

1) როცა იგი განსაზღვრავს *some, any, every, no*-დან წარმოებული ნაკვალსახელებს:

He told me *something interesting*. მან რაღაც საინტერესო მითხრა.

There was *nothing important* in this collection. არაფერი მნიშვნელოვანი არ იყო ამ კოლექციაში.

2) When it is expressed by a prepositional phrase:

2) როცა იგი გამოხატულია წინდებულიანი ფრაზით:

The leg *of the chair* is broken. სკამის ფეხი გატეხილია.

We met a girl *with black eyes*. ჩვენ შევხვდით შავთვალა გოგონას.

3) When it is expressed by an infinitive or participle construction:

3) როცა იგი გამოხატულია ინფინიტიური ან მიმღეობითი კონსტრუქციით:

The house *to be built here* will be comfortable. სახლი, რომელიც აქ აშენდება, კეთილმოწყობილი იქნება.

The book *written by him* is very good. მის მიერ დაწერილი წიგნი ძალიან კარგია.

4) When it is expressed by a subordinate clause:

4) როცა იგი გამოხატულია დამოკიდებული წინადადებით.

The book *that I am reading* is very interesting. წიგნი, რომელსაც ვკითხულობ, ძალიან საინტერესოა.

Adverbial Modifiers

გარემოება

The Adverbial Modifier is that part of the sentence which denotes *place, time, purpose, cause, degree, manner*, etc. of an action expressed by the verb.

გარემოება ის წევრია წინადადებისა, რომელიც აღნიშნავს ზმნით გამოხატული მოქმედების ადგილს, დროს, მიზანს, მიზეზს, ხარისხს, ვითარებას, და სხვ.

Consequently adverbial modifier can be of:

ამგვარად გარემოება შეიძლება იყოს:

1) Place:

1) ადგილისა:

I lived *in Batumi*. მე ვცხოვრობდი ბათუმში.

He will meet me here. ის შემხვდება აქ.

2) Time:

2) დროისა:

He will come to see me *tomorrow*. ის ჩემთან ხვალ მოვა.

The lessons begin *at two o'clock*. გაკვეთილები იწყება ორ საათზე.

3) Purpose:

3) მიზნისა:

I have come *to help you*. მე მოვედი თქვენს დასასმარებლად.

He lay down *to rest*. ის დაწვა დასასვენებლად.

4) Cause:

4) მიზეზისა:

He turned red *with anger*. ის გაწითლდა სიბრაზისაგან.

We shouted *with joy*. ჩვენ შევევირეთ სისხარულისაგან.

5) Degree:

5) ხარისხისა:

She is clever *enough*. ის საკმარისად ჭკვიანია.

He spoke *quite* distinctly. ის ლაპარაკობდა სრულიად გარკვევით.

6) Manner:

6) ვითარებისა:

We walked *slowly*. ჩვენ მივიდიოდით ნელა.

He did this in a *friendly way*. მან ეს მეგობრულად გააკეთა.

Adverbial Modifiers may be expressed by: გარემოებანი შეიძლება გამოიხატოს:

1) An adverb:

1) ზმნიზებით:

He speaks English *well*. ის კარგად ლაპარაკობს ინგლისურად.

She will *soon* return. ის მალე დაბრუნდება.

I shall get up *early*. მე ადრე ავდგები.

2) A noun with a preposition (a prepositional phrase): 2) წინდებულიანი არსებითი სახელით (წინდებულიანი ფრაზით).

We are *at the lesson*. ჩვენ გაკვეთილზე ვართ.

They live *in the country*. ისინი სოფელში ცხოვრობენ.

3) A participle:

3) მიმღებობით:

Returning from the club I met my friend. როცა ვბრუნდებოდი კლუბიდან, ჩემს მეგობარს შევხვდი.

Having finished his work he went home. როცა მან თავისი სამუშაო დაამთავრა, შინ წავიდა.

4) A gerund with a preposition: 4) წინდებულიანი გერუნდივით:

He went *without seeing* us. ის ჩვენს უნახავად წავიდა.

On hearing this, he ran away. ამის გაგონებაზე ის გაიქცა.

5) An infinitive: 5) ინფინიტივით:

He did it *to help* us. მან გააკეთა ეს ჩვენს დასახმარებლად.

We went *to see* the Tbilisi Sea. ჩვენ წავედით თბილისის ზღვის სანახავად.

6) An adverbial clause: 6) გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებით:

When night fell, we reached the river. როცა დაღამდა, ჩვენ მდინარეს მივალწოთ.

The place of the Adverbial modifier in the Sentence

გარემოების ადგილი წინადადებაში

1) Adverbial Modifiers of place are usually placed after the predicate or after the direct object. 1) ადგილის გარემოება ჩვეულებრივ თავსდება შემასმენლის ან პირდაპირი დამატების შემდეგ.

I saw him *there* yesterday. მე ვნახე ის იქ გუშინ.

He came *here* an hour ago. ის მოვიდა აქ ერთი საათის წინ.

2) Adverbial Modifiers of manner are also placed after the predicate or the direct object: 2) ვითარების გარემოება აგრეთვე თავსდება შემასმენლის ან პირდაპირი დამატების შემდეგ:

He walked *slowly* home. ის სახლში ნელა მიდიოდა.

They speak English *well*. ისინი ინგლისურად კარგად ლაპარაკობენ.

3) Adverbial Modifiers of definite time are usually placed at the end of the sentence or at the beginning of the sentence (before the subject): 3) განსაზღვრული დროის გარემოებანი ჩვეულებრივ თავსდება წინადადების ბოლოს ან წინადადების თავში (ქვემდებარის წინ):

We shall have our English lesson *tomorrow*. ჩვენ გვექნება ინგლისურის გაკვეთილი ხვალ.

Tomorrow we shall have our English lesson. ხვალ ჩვენ გვექნება ინგლისურის გაკვეთილი.

4) Adverbial Modifiers of indefinite time are usually placed before the predicate.

In compound tenses they are placed between the auxiliary verb and the verbal.

In a compound predicate they are placed between the link-verb and the predicative.

We always come to school in time. ჩვენ სკოლაში მუდამ დროზე მოვდივართ.

He has *never* seen it. ეს მას არასოდეს არ უნახავს.

He is *seldom* free in the evening. ის იშვიათადაა თავისუფალი საღამოს.

5) Adverbial Modifiers of indefinite time are usually placed after the verbs *can, may, must, ought*:

You *can often* come to me. თქვენ შეგიძლიათ ხშირად მოსვლა ჩემთან.

We *must always* do our lessons. ჩვენ ყოველთვის უნდა მოვაპზადოთ გაკვეთილები.

6) Adverbial Modifiers of place are placed before adverbial modifiers of time:

I shall go *there tomorrow*. მე იქ ხვალ წავალ.

He came *home early*. ის სახლში ადრე მოვიდა.

7) Adverbial Modifiers expressed by a noun with a preposition are generally placed after the word they modify:

He was sitting *on a chair*. ის სკამზე იჯდა.

He went *to the garden*. ის ბაღში წავიდა.

4) განუსაზღვრელი დროის გარემოება ჩვეულებრივ თავსდება შემასმენლის წინ.

რთულ დროებში ისინი თავსდება დამხმარე ზმნასა და ზმნის უპიროფორმას შორის.

თუ შედგენილი შემასმენელია, მაშინ თავსდება მაკავშირებელ ზმნასა და შემასმენლის სახელად ნაწილს შორის.

5) განუსაზღვრელი დროის გარემოებანი ჩვეულებრივ თავსდება *can, may, must, ought* ზმნების შემდეგ:

6) ადგილის გარემოებანი თავსდება დროის გარემოების წინ.

7) წინდებულებიანი არსებითი სახელით გამოხატული გარემოება დგას იმ სიტყვების შემდეგ, რომელსაც ის განსაზღვრავს:

A Personal Sentence contains a subject which denotes a person, thing or notion.

კვამდებარიანი წინადადება შედგება კვამდებარისაგან, რომელიც აღნიშნავს პიროვნებებს, საგნებს და ცნებებს.

A Personal Sentence may be:

კვამდებარიანი წინადადება შეიძლება იყოს:

1. A Definite Personal, whose subject is expressed by a noun or its equivalents:

1. განსაზღვრულ-კვამდებარიანი წინადადება. ამ წინადადების კვამდებარეა არსებითი სახელი ან მისი ეკვივალენტები:

*The boy is playing chess.
He is only five years old.*

ბიჭი კადრაკს თამაშობს.
ის მხოლოდ ხუთი წლისაა.

2. An Indefinite Personal Sentence where the subject is expressed by the pronouns: *They, One, We, You (sometimes It)*:

2. განუსაზღვრელ-კვამდებარიანი წინადადება. ამ წინადადებებში კვამდებარედ გამოდის ნაკვალსახელები: *They, One, We, You*, (და ზოგჯერ *It*):

One, We, You - is used in the meaning of "any person", "people in general".

One, We, You - იხმარება "ვინმე", "ხალხი საერთოდ" მნიშვნელობით:

One is always pleased to meet old friends.

ძველი მეგობრების შეხვედრა მუდამ გიხარია.

If *one* wants a thing done, *one* had best do it himself.

თუ საქმის გაკეთება გინდა, სჯობს თვითონვე გააკეთო.

One must do one's duty.

ყველამ თავისი მოვალეობა უნდა შეასრულოს.

We must be very attentive to old people.

მოხუცებისადმი ძალზე ყურადღებით უნდა ვიყოთ.

We must not allow children to do what they please.

ბავშვებს არ უნდა მივცეთ იმის ნება, რაც სურთ ის გააკეთონ.

You never know where to find this man.

არასოდეს არ იცი სად შეიძლება ამ კაცის ნახვა.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: *We* და *You*-ს თარგმანში არ ვინარჩუნებთ.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: *One, We, You* კვამდებარიანი წინადადებას ქართულში განზოგადებულ-პირობიანი წინადადება შეესაბამება:

They and It - meaning an indefinite group of people:

They say the concert was a great success.

They say we shall have a warm spring this year.

It is said that he is in Moscow.

It is known that Dickens is a famous English writer.

It is said that we must go there.

They და It იხმარება მნიშვნელობით: "ისინი", "ხალხი საერთოდ":

ამბობენ, კონცერტს დიდი წარმატება ჰქონდა.

ამბობენ, წელს თბილი გაზაფხული გვექნებაო.

ამბობენ, რომ ის მოსკოვშია.

ცნობილია, რომ დიკენსი სახელგანთქმული ინგლისელი მწერალია.

გადაწყვიტეს, რომ ჩვენ იქ უნდა წავიდეთ.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: They და it ქვემდებარეობს წინადადებებს ქართულში განუსაზღვრელპირიანი წინადადება შეესატყვისება.

IMPERSONAL SENTENCE

An impersonal sentence is a sentence whose predicate does not refer to any person or thing.

In English the pronoun *It* is used as a formal subject in impersonal sentences.

The corresponding Georgian impersonal sentences have no subject:

The formal subject is used to express:

a) Natural phenomena:

It often rains in autumn. შემოდგომაზე ხშირად წვიმს.

It is cold in winter. ზამთარში ცივა.

It is hot here. აქ ცხელა.

b) Time or distance:

It is three o'clock.

It is 6 kilometers from here.

უკვემდებარო წინადადება

უქვემდებარო წინადადება ისეთი წინადადებაა, რომლის შემასმენელი არ ეხება არც პიროვნებას და არც საგანს.

ინგლისურში უქვემდებარო წინადადებაში ფორმალურ ქვემდებარედ გამოდის ნაცვალსახელი *it*.

შესატყვის ქართულ უქვემდებარო წინადადებებს ქვემდებარე არა აქვს:

ეს ფორმალური ქვემდებარე იხმარება შემდეგი მოვლენების გამოსახატავად:

ა) ბუნების მოვლენები:

ბ) დრო ან მანძილი:

სამი საათია.

აქედან ექვსი კილომეტრია.

c) State of things:
It is all the same to me now.
It is very bad of him to say so.

გ) მდგომარეობა:
 ჩემთვის სულ ერთია ახლა.
 ცუდია, რომ მან ასე თქვა.

The Construction *there is,*
there are

კონსტრუქცია *there is,*
there are

This construction is used to as-
 sert or deny the existence of
 something:

ეს კონსტრუქცია იხმარება რაი-
 მეს არსებობის დასამტკიცებლად
 ან უარსაყოფად:

There is a book on the table. მაგიდაზე წიგნია.

There was a stormy wind yesterday. გუშინ ძლიერი ქარი იყო.

Is there anybody in the room? ოთახში ვინმე არის?

Are there any mistakes in my dictation? ჩემს კარნახში შეცდომებია?

Negative Constructions are
 formed as follows:

უარყოფითი კონსტრუქციები
 შემდეგნაირად იწარმოება:

There is not a single mistake in your dictation.

(*There isn't* a single mistake in ...)

There is no mistake in your dictation.

(*There aren't* any mistakes in your ...)

There are no mistakes in your dictation.

SEQUENCE OF TENSES

დროთა თანმიმდევრობა

1) If the verb in the principal
 clause is in the Present Indefinite,
 in the Present Perfect or in the
 Future Indefinite Tenses, any
 tense that is required by the sense
 may be used in the subordinate
 clause:

1) თუ ზმნა მთავარ წინადადება-
 ში აწმყო განუსაზღვრელ, აწმყო
 სრულ, ან მყოფად განუსაზღვრელ
 დროშია, დამოკიდებულ წინადა-
 დებაში ზმნა შეიძლება იყოს ნე-
 ბისმიერ დროში, რომელსაც მოი-
 თხოვს შინაარსი:

I know that
 მე ვიცი, რომ

he lives in Tbilisi. ის თბილისში ცხოვრობს.
he lived in Tbilisi. ის თბილისში ცხოვრობდა.
he will live in Tbilisi. ის თბილისში იცხოვრებს.

He has said
 მან თქვა, რომ

she is in Moscow. ის მოსკოვშია.
she was in Moscow. ის მოსკოვში იყო.
she will be in Moscow. ის მოსკოვში იქნება.

He will say that
ის იტყვის, რომ

he *lives* in Tbilisi. თბილისში ვცხოვრობო.
he *lived* in Tbilisi. თბილისში ვცხოვრობდიო.
he *will live* in Tbilisi. თბილისში ვიცხოვრებო.

2) If the verb in the principal clause is in the Past Time the verb in the subordinate clause must be in one of the Past Tenses.

2) თუ მთავარ წინადადებაში ზმნა ნამყოფი დროშია, მაშინ დამოკიდებულ წინადადებაში ზმნა უნდა იყოს რომელიმე ნამყოფი.

Thus:

ასე:

a) If the action mentioned in the principal clause and that in the subordinate take place at the same time in the past, the past tense is used in both clauses:

ა) თუ მთავარ და დამოკიდებულ წინადადებებში გამოხატული მოქმედება ერთდროულად ხდება ნამყოფი, მაშინ მთავარშიც და დამოკიდებულშიც ნამყოფი დრო იხმარება:

He *told* me that he *lived* in Tbilisi. მან მითხრა თბილისში ვცხოვრობდიო.

და არა: მან მითხრა თბილისში ვცხოვრობდიო.

b) If the action mentioned in the subordinate clause precedes that in the principal clause, the Past Perfect is used in the subordinate clause:

ბ) თუ დამოკიდებულ წინადადებაში გამოხატული მოქმედება წინ უსწრებს მთავარში გამოხატულ მოქმედებას, მაშინ დამოკიდებულ წინადადებაში იხმარება ნამყოფი სრული დრო:

He *told* me that he *had lived* in Tbilisi. მან მითხრა, თბილისში ვცხოვრობდიო.

c) If the action mentioned in the subordinate clause follows that in the principal clause, the Future-in-the-Past Tense is used in the subordinate clause:

გ) თუ დამოკიდებულ წინადადებაში გამოხატული მოქმედება მოხდება მთავარ წინადადებაში გამოხატული მოქმედების შემდეგ, მაშინ დამოკიდებულ წინადადებაში იხმარება მყოფადი ნამყოფი:

He *said* that he *would live* in Tbilisi. მან თქვა, თბილისში ვიცხოვრებო.

DIRECT AND INDIRECT SPEECH

პირდაპირი და ირიბი თქმა

Direct Speech gives the exact words used by the speaker:

პირდაპირი თქმა მოსაუბრის ნათქვამს ზუსტად იმეორებს.

"My mother is a doctor", she said.

Indirect Speech reports the sense only:

She said that her mother was a doctor. მან თქვა, დედაჩემი ექიმიო.

Note: The verbs *to say* and *to tell* differ in joining the Object Clause:

a) *To say* requires a prepositional object:

I said *to her* that it was late.

b) *To tell* requires an indirect object:

I told *him* that it was late.

c) The verb *to say* can be used without indicating the person:

He said that he was late.

d) *To tell* demands an indirect object:

He told *me* that he was late.

When Direct Speech is converted into Indirect Speech the following changes take place:

The quotation marks and the comma are omitted. The pronouns of the 1st person are replaced by those of the 3rd person and the pronouns of the 2nd are replaced by those of the 1st or 3rd, if the speaker reports somebody else's words:

All the rules of the Sequence of Tenses are observed.

Direct

He said: "I am ready."

If the speaker reports his own words, the pronouns are not changed:

„დედაჩემი ექიმიო“, - თქვა მან.

ირიბი თქმა მხოლოდ შინაარსს გადმოგვცემს:

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : *to say*, *to tell* (თქმა) ჩვეულებრივ დამატებით დამოკიდებულ წინადადებებს მოითხოვენ და მათ შემდეგი განსხვავება აქვთ:

ა) *to say* მოითხოვს წინდებულებას და მატებას:

ბ) *to tell* მოითხოვს ირიბ დამატებას:

გ) *To say* შეიძლება ვიხმაროთ პირის მიუთითებლად:

დ) *to tell* აუცილებლად მოითხოვს ირიბ დამატებას:

როცა პირდაპირი თქმა ირიბ თქმად გადაგვყავს, შემდეგი ცვლილებები ხდება:

ალარ იხმარება ბრკეყალები და მძიმე. I პირის ნაცვალსახელები იცვლება III პირის ნაცვალსახელებით, ხოლო II პირისა კი I ან III პირის ნაცვალსახელებით, თუ მოსაუბრე გადმოგვცემს სხვის სიტყვებს:

ირიბ თქმაში დაცულია დროთა თანამიმდევრობის ყველა წესი.

Indirect

He said that he was ready.

თუ მოსაუბრე თავის სიტყვებს გადმოგვცემს, მაშინ ნაცვალსახელები არ იცვლება:

I said: "I am ready".

If the verb in the principal clause is in the past tense, demonstrative pronouns and adverbials expressing nearness are replaced by words denoting distance:

Here is replaced by *there*.

This by *that*, *these* by *those*.

Now by *then*, *at that time*.

Today by *that day*.

Yesterday by *the day before* or *the previous day*.

Ago by *before*.

A year ago by *a year before*.

Last night by *the previous night* or *the night before*.

I said (that) I was ready.

თუ ზმნა მთავარ წინადადებაში ნამყოფი დროშია, მაშინ ჩვენებითი ნაცვალსახელები და გარემოებანი, რომლებიც გამოხატავენ სიახლოვეს, შეიცვლება სიშორის გამოხატველი სიტყვებით:

Direct Speech

He said: "I have been *here* for a week".

She said: "I met her *yesterday*".

If the verb in the principal clause is in the past tense, the tenses in the subordinate clause are changed according to the rule of sequence of tenses:

The Present Indefinite is replaced by the Past Indefinite:

He said: "I *study* English".

The Present Continuous is replaced by the Past Continuous:

He said: "I *am studying* English".

The Present Perfect is replaced by the Past Perfect:

He said: "I *have studied* English".

Indirect Speech

He said (that) he had been *there* for a week.

She said (that) she had met her *the day before*.

თუ ზმნა მთავარ წინადადებაში ნამყოფი დროშია, მაშინ დრო დამოკიდებულ წინადადებაში იცვლება დროთა თანამიმდევრობის წესის მიხედვით:

აწმყო განუსაზღვრელი იცვლება ნამყოფი განუსაზღვრელით:

He said (that) he *studied* English

აწმყო განგრძობითი იცვლება ნამყოფი განგრძობითით:

He said (that) he *was studying* English.

აწმყო სრული იცვლება ნამყოფი სრულით:

He said (that) he *had studied* English.

The Present Perfect Continuous is replaced by the Past Perfect Continuous:

He said: "I *have been studying* English for an hour".

The Past Indefinite is replaced by the Past Perfect:

He said: "I *studied* English".

The Past Continuous remains unchanged or is replaced by the Past Perfect Continuous:

He said: "I *was reading* at 6 o'clock".

The Past Perfect remains unchanged:

He said: "I *had done* my lessons by 5 o'clock".

The Past Perfect Continuous remains unchanged:

He said: "I *had been reading* for an hour by 5 o'clock".

The Future Indefinite is replaced by the Future-in-the-Past:

He said: "I *shall do* it".

The Future Continuous is replaced by the Future Continuous-in-the-Past.

She said: "I *shall be resting* at 5 o'clock".

The Future Perfect is replaced by the Future Perfect-in-the-Past:

He said: "I *shall have done* everything by 5 o'clock."

The Future Perfect Continuous is replaced by the Future Perfect Continuous-in-the-Past:

He said: "I *shall have been working* for 2 hours by 5 o'clock".

აწმყო სრული განგრძობითი იცვლება ნამყო სრული განგრძობითით:

He said (that) he *had been studying* English for an hour.

ნამყო განუსაზღვრელი იცვლება ნამყო სრულით:

He said (that) he *had studied* English.

ნამყო განგრძობითი რჩება უცვლელად ან იცვლება ნამყო სრული განგრძობითით:

He said (that) he *was* (had been) *reading* at 6 o'clock.

ნამყო სრული რჩება უცვლელი.

He said (that) he *had done* his lesson by 5 o'clock.

ნამყო სრული განგრძობითი უცვლელი რჩება.

He said (that) he *had been reading* for an hour by 5 o'clock.

მყოფადი განუსაზღვრელი იცვლება Future-in-the-Past-ით:

He said (that) he *would do* it.

მყოფადი განგრძობითი იცვლება Future Continuous-in-the-Past-ით:

She said (that) she *would be resting* at 5 o'clock.

მყოფადი სრული იცვლება Future Perfect-in-the-Past-ით.

He said (that) he *would have done* everything by 5 o'clock.

მყოფადი სრული განგრძობითი იცვლება Future Perfect Continuous-in-the-Past-ით:

He said (that) he *would have been working* for 2 hours by 5 o'clock.

Word order in an indirect question is the same as in a statement, the predicate follows the subject.

An Indirect General Question is introduced by the conjunction *if* or *whether*.

He asked: "Do you know English?"

An Indirect Special Question is introduced by the same adverb or pronoun that introduced a direct question:

He asked me: "Where do you live?"

He asked me: "Who broke the pencil?"

ირიბ კითხვაში სიტყვათა რიგი ისეთივეა, როგორც მტკიცებითში, უშუალოდ მოსდევს ქვემდებარეს.

ირიბი საზოგადო კითხვა როგორც *if* ან *whether* კავშირებს:

He asked me *if* I knew English.

ირიბ სპეციალურ კითხვაში იხმარება ის ზმნიზედა ან ნაცვალსახელი, რომელიც ნახმარია პირდაპირ კითხვაში.

He asked me *where* I lived.

He asked me *who* had broken the pencil.

Orders in Indirect Speech

ბრძანება ირიბ თქმაში

An order or request in indirect speech is expressed by an infinitive (the Imperative Mood is changed into the infinitive).

Orders or requests are introduced by the following verbs: *to tell, to beg, to order, to command*.

The choice of the verb depends on the character of the order or request:

He *said* to me: "Open the window".

He *said* to me: "Please, open the window."

He *said* to me: "Don't go home".

ბრძანება ან თხოვნა ირიბ თქმაში გამოხატულია ინფინიტივით (ბრძანებითი კლო იცვლება ინფინიტივით).

ბრძანების ან თხოვნის გამოხატვისას იხმარება ზმნები: *to tell, to beg, to order, to command*.

ზმნის არჩევანი დამოკიდებულია ბრძანების ან თხოვნის ხასიათზე:

He *told* me to open the window.

He *asked* me to open the window.

He *told* me not to go home.

CONDITIONAL SENTENCES

პირობითი წინადადებები

Real Conditional Sentences

რეალური პირობითი წინადადებები

In real conditional sentences the consequence always follows the condition.

რეალურ პირობით წინადადებებში შედეგი ყოველთვის მოჰყვება პირობას.

The condition and the consequence may refer to the same time or the consequence may refer to a future time:

პირობა და შედეგი შეიძლება შეეხებოდეს ერთსა და იმავე დროს ან შედეგი შეიძლება შეეხებოდეს მომავალ დროს:

1) The condition and the consequence refer to the same time.

1) პირობა და შედეგი შეეხება ერთსა და იმავე დროს.

Condition პირობა	Consequence შედეგი
If he <i>has</i> money, თუ უფლი აქვს,	he always <i>buys</i> books. მუდამ წიგნებს ყიდულობს.
If he <i>had</i> time, თუ დრო ჰქონდა,	he <i>came</i> to see me every evening when I was ill. ის ყოველ საღამოს მოდიოდა ჩემთან, როცა ავად ვიყავი.

2) The consequence refers to the future.

2) შედეგი ეხება მომავალს.

Condition პირობა	Consequence შედეგი
If David <i>calls</i> for me today, თუ დავითი შემომივლის მე დღეს, If he <i>has</i> time, თუ დრო ექნება,	we <i>shall</i> go to the cinema. ჩვენ კინოში წავალთ. he <i>will</i> help me. დამეხმარება.

Tenses in Real Conditional Sentences

დროები რეალურ პირობით წინადადებებში

Condition პირობა	Consequence შედეგი
Present Indefinite Past Indefinite Present Indefinite	Present Indefinite Past Indefinite Future Indefinite

Unreal Conditional Sentences

არარეალური პირობითი წინადადეგები

a) Sometimes the consequence cannot follow the condition in the present because the condition is not a fact, but it may become a fact in the future. Such sentences are called *unreal at present*.

ა) ზოგჯერ შედეგი ვერ მოჰყვება პირობას, რადგან პირობა აწმყოში არ არის ფაქტი, მაგრამ იგი მომავალში შეიძლება ფაქტი გახდეს. ასეთ წინადადეგებს ეწოდება "არარეალური აწმყოში".

Condition პირობა	Consequence შედეგი
If David called for me tomorrow, დავითი რომ გამოვივლიდეს ხვალ, If he had time, დრო რომ ჰქონდეს,	we should go to the cinema. ჩვენ კინოში წავიდოდით. he would help me. დამეხმარებოდა.

b) Sometimes the consequence can never follow the condition because the condition refers to some past moment and cannot become a fact. Such sentences are called *Unreal forever*.

ბ) ზოგჯერ შედეგი ვერასდროს ვერ მოჰყვება პირობას, რადგან პირობა შეეხება რომელიღაც წარსულ მომენტს და არ შეიძლება ფაქტი გახდეს. ასეთ წინადადებას ეწოდება "სამუდამოდ არარეალური".

Condition პირობა	Consequence შედეგი
If David had called for me last Sunday, დავითს რომ გამოეყოლო ჩემთან გასულ კვირას, If he had had time, დრო რომ ჰქონოდა,	we should have gone to the cinema. ჩვენ კინოში წავიდოდით. he would have helped me. დამეხმარებოდა.

Tenses in Unreal Conditional Sentences

დროები არარეალურ პირობით წინადადეგებში

Condition პირობა	Consequence შედეგი
Unreal at Present	არარეალური აწმყოში
Past-Indefinite	Future-in-the-Past-Indefinite
Unreal Forever	სამუდამოდ არარეალური
Past Perfect	Future Perfect-in-the-Past

The Indicative mood is used in Real Conditional Sentences.

The Subjunctive mood is used in Unreal Conditional Sentences.

თხრობითი კილო იხმარება რეალურ-პირობით წინადადებებში.

კავშირებითი კილო იხმარება არარეალურ-პირობით წინადადებებში.

THE SUBJUNCTIVE MOOD

The Subjunctive mood shows that the action expressed by the verb is not a real fact, but a wish, desire, purpose, suggestion, order, condition, etc.

I. The Synthetical forms are used without *should* (*would*). They include:

1. Present Subjunctive

აწმყო კავშირებითი

If I be (have, work)

მე რომ ვიყო (მქონდეს, ვმუშაობდე)

If he (she, it) be (have, work)

If we be (have, work)

If you be (have, work)

If they be (have, work)

კავშირებითი კილო

კავშირებითი კილო გვიჩვენებს, რომ ზმნით გამოხატული მოქმედება აღნიშნავს არა რეალურ ფაქტს, არამედ სურვილს, მიზანს, რჩევას, ბრძანებას, პირობას და სხვ.

1. სინთეზური ფორმები იხმარება *should* (*would*)-ის გარეშე. ისინი შეიცავენ:

2. Past Subjunctive

ნამყო კავშირებითი.

If I were (had, worked)

მე რომ ვიყო(მქონდეს ვმუშაობდე)

If he (she, it) were(had, worked)

If we were (had, worked)

If you were (had, worked)

If they were (had, worked)

3. Past Perfect Subjunctive

ნამყო სრული კავშირებითი

If I had been(had had, had worked)

მე რომ ვყოფილიყავი

(მქონოდა მემუშავა)

If he(she, it)

had been (had had, had worked)

If we

had been (had had, had worked)

If you

had been (had had, had worked)

If they

had been (had had, had worked)

1. The Present Subjunctive has the same form of the verb (the infinitive without *to*) for all persons singular and plural. The third person singular has no s-inflexion:

1. აწმყო კავშირებით კილოს აქვს იგივე ფორმა რაც ზმნას (ინფინიტივი *to*-ს გარეშე) ყველა პირისათვის, მხოლოდობითა და მრავლობით რიცხვში. მესამე პირს არა აქვს -s დაბოლოება:

He insists that *you be* here at 5 o'clock.

It is necessary that *he go* there at once.

2. The Past Subjunctive though past in form refers to the present and to the future. It coincides with the form of the Past Indefinite Indicative (except the verb to be-were):

I wish *he-were* here.

3. The Past Perfect Subjunctive expresses an unreal action preceding the moment of speech and coincides in form with the Past Perfect Indicative:

I wish he *had been* here, when his mother was ill.

II. The Analytical forms are used with:

1. *Should* (for all persons) + *infinitive*. (the Suppositional mood)

2. *Should* (would) + *infinitive*. (The Conditional mood)

ის დაეინებით მოითხოვს, რომ თქვენ 5 საათზე მოხვიდეთ.

აუცილებელია, რომ ის წავიდეს ახლავე.

2. ნამყო კავშირებითი კილო იხმარება ნამყო დროში მიუხედავად იმისა, რომ იგი შეეხება აწმყოსა და მომავალს. ნამყო კავშირებითი ფორმა ემთხვევა ნამყო განუსაზღვრელ თხრობით ფორმას, გარდა *to be-were* ზმნებისა:

ნეტავ ის აქ იყოს.

3. ნამყო სრული კავშირებითის ფორმა გამოხატავს არარეალურ მოქმედებას, რომელიც წინ უსწრებს საუბრის მომენტს და ფორმით ემთხვევა ნამყო სრულ თხრობით ფორმას:

ნეტავ ის აქ ყოფილიყო, დედამისი ავად რომ იყო.

II. ანალიზური ფორმები იხმარება:

1. *Should* (ყველა პირისათვის)+ინფინიტივი. (ეს კილო გამოხატავს ვარაუდს).

2. *Should* (would)+ინფინიტივი. (პირობითი კილო)

<p>The combination of <i>should</i> + <i>Indefinite Infinitive</i>. <i>should</i> + ინფინიტივის განუსაზღვრელი ფორმა</p>	<p>The combination of <i>should</i> + <i>Perfect Infinitive</i>. <i>should</i> + ინფინიტივის სრული ფორმა</p>
<p>I <i>should</i> work მე რომ ვმუშაობდე He (she, it) <i>should</i> work We <i>should</i> work You <i>should</i> work They <i>should</i> work</p>	<p>I <i>should</i> have worked მე რომ მემუშავა. He (she, it) <i>should</i> have worked We <i>should</i> have worked You <i>should</i> have worked They <i>should</i> have worked</p>

<p>The combination of should (would) + Indefinite Infinitive. should (would) + ინფინიტივის განუსაზღვრელი ფორმა.</p>	<p>The combination of should (would) + Perfect infinitive should (would) + ინფინიტივის სრული ფორმა</p>
<p>I should work მე რომ ვიმუშაებდი He (she, it) would work We should work You would work They would work</p>	<p>I should have worked მე რომ მემუშავა He (she, it) would have worked We should have worked You would have worked They would have worked</p>

The Analytical forms + Indefinite Infinitive denote an unreal action following the moment of speech:

She would go if she knew the way.

The Analytical forms + Perfect Infinitive denote an action preceded the moment of speech:

She *would have gone* if she had known the way then.

The use of the Subjunctive mood

Should + Infinitive and Present Subjunctive.

These forms are equivalents. They may be replaced by each other when used in complex sentences:

a. In Subject clauses after a principal clause of the type: it is necessary, it is desirable, it is important, it is suggested, etc.

It *is important* that Davy *should* do it at once.

ანალიზური ფორმები+ინფინიტივის განუსაზღვრელი ფორმა აღნიშნავს არარეალურ მოქმედებას, რომელიც მოყვება საუბრის მომენტს:

ის წავიდოდა, გზა რომ სცოდნოდა.

ანალიზური ფორმები+ინფინიტივიანი სრული ფორმა აღნიშნავს მოქმედებას, რომელიც წინ უსწრებს საუბრის მომენტს:

ის წავიდოდა, გზა რომ სცოდნოდა მაშინ.

კავშირებითი კილოს ხმარება

Should+ინფინიტივი და აწმყო კავშირებითი კილო:

ეს ფორმები ეკვივალენტურია, მათ შეუძლიათ ერთმანეთის შეცვლა რთულ წინადადებებში.

ა. ქვემდებარულ დამოკიდებულ წინადადებებში მთავარი წინადადება შემდეგი ტიპისაა: ეს აუცილებელია, ეს სასურველია, ეს მნიშვნელოვანია და სხვა.

მნიშვნელოვანია, რომ დევიმ ეს უმაღლესე გააკეთოს.

It is important that Davy do it at once.

or:

It is necessary that we should meet at the station or:

It is necessary that we meet at the station.

Note: After the expression *it is time* the Past Subjunctive is used:

It is time you finished your work.

b. In Object clauses after verbs of order, suggestion, advice, desire, etc.

He suggests that we should do our lessons together.

or:

He suggests that we do our lessons together.

Who proposed that the water should be boiled?

or:

Who proposed that the water be boiled (passive voice).

c. In Adverbial Clauses of Purpose after the conjunction *lest*:

We shall start earlier lest we should miss the train.

or:

We shall start earlier lest we miss the train.

Note: In Object clauses:

She fears lest she should be late.

Past Subjunctive and Past Perfect Subjunctive

The two forms are used in:

აუცილებელია, რომ ჩვენ სადგურში შევხვდეთ.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: It is time გამოთქმის შემდეგ იხმარება ნამყო კავშირებით: დროა, რომ შენ მუშაობა დაასრულო.

ბ. დამატებით დამოკიდებულ წინადადებებში, რომლებიც გამოხატავენ ბრძანებას, შეთავაზებას, რჩევას, სურვილს და სხვ.

მან შემოგეთავაზა გაკვეთილების ერთად დამზადება.

ვინ შემოგეთავაზა წყლის ადუღება?

გ. მიზნის გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებებში *lest* (რომ არა)-ს შემდეგ:

ჩვენ უფრო ადრე წავალთ, რომ მატარებელმა არ გაგვასწროს.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: დამატებით დამოკიდებულ წინადადებებში: ის შიშობს, რომ არ დაიგვიანოს.

ნამყო კავშირებითი და ნამყო სრული კავშირებითი

ეს ორი ფორმა იხმარება:

a. Adverbial Clauses after the conjunctions *as if* and *as though*.

She speaks about the boy *as if* she *knew* him well.

She speaks about the boy *as if* she had *known* him before.

Note: In predicative Clauses:

It was *as if* she were *angry* with me.

I felt *as if* I had *gone* deaf.

2. In Object Clauses after the verb *wish*:

I wish I were as brave as Gagarin.

I wish I *could* see them.

I wish I *had* seen this film.

3. In Conditional sentences:

a. In subordinate clauses of Unreal at Present Conditional Sentences:

If I saw him tomorrow, I should ask him about it.

If I had time, I should help him next year.

b. In subordinate clauses of Unreal forever Conditional Sentences:

If I *had had* time yesterday, I should have asked him about it.

If I *had had* time, I should have helped him last year.

Should (would) + Indefinite infinitive (conditional Present) is used in the principal clauses of the

ა. გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებებში კავშირების *as if* და *as though* (თითქოს) შემდეგ:

ის ისე ლაპარაკობს ამ ბიჭზე თითქოს კარგად იცნობდეს მას.

ის ისე ლაპარაკობს ამ ბიჭზე თითქოს ადრე იცნობდა მას.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : შემასმენლურ დამოკიდებულ წინადადებებში:

ის თითქოს ჩემზე გაბრაზებული იყოს. ვიგრძენი თითქოს დაყურევლი.

2. დამატებით დამოკიდებულ წინადადებებში ზმნა *wish*-ის შემდეგ.

ნეტავი გაგარინით მამაცი ვიყო.

ნეტავი ისინი დამანახა ახლა.

ნეტავი ეს ფილმი მენახა. (სამწუხაროა, რომ ეს ფილმი არ მინახავს.

3. პირობით წინადადებებში:

ა. არარეალურ აწმყოში პირობით წინადადებებში (დამოკიდებულ წინადადებებში):

ხვალ თუ ენახავ, ვკითხავ ამის შესახებ.

გაისად დრო თუ მექნება აუცილებლად დავეხმარები.

ბ. სამუდამოდ არარეალურ პირობით წინადადებებში (დამოკიდებულ წინადადებაში):

გუშინ დრო რომ მქონოდა, ამის შესახებ გამოვკითხავდი.

შარშან დრო რომ მქონოდა, აუცილებლად დავეხმარებოდი მას.

Should (would) + ინფინიტივიანი განუსაზღვრელი ფორმა (აწმყო პირობითი). ეს ფორმა იხმარება

Unreal at Present Conditional Sentences:

If I saw him tomorrow I *should* ask him about it.

If he had time he *would* help me.

Should (would) + Perfect infinitive (Conditional Past) is used in the principal clauses of the Unreal Forever Conditional Sentences:

If he had seen her yesterday he *would have asked* her about it.

The use of the Subjunctive mood in the Simple Sentences

The synthetical forms are used more frequently than the analytical ones:

The Present Subjunctive is used:

1. To express wish, hope, c o n c e s s i o n:

Long live the forces of Peace!

So it *be!* Come what will!

God *forbid!*

2. Oaths:

Damn you! Confound it!

The Past Subjunctive is used to express:

1. Unreal wish:

If only he *were* here!

2. In exclamatory sentences:

Oh, that the rain *were* over!

If only he *were* free!

არარეალური აწმყოს პირობით წინადადებებში (მთავარ წინადადებაში).

მას ხვალ რომ ენახავდე, ვკითხავდი ამის შესახებ.

მას რომ დრო ჰქონდეს, დამეხმარებოდა.

Should (would) + ინფინიტივიანი სრული ფორმა (ნამყო პირობითი) იხმარება მთავარ, სამუდამოდ არარეალურ წინადადებებში (მთავარ წინადადებაში):

გუშინ რომ ენახა, ამის შესახებ გამოკითხავდა.

კავშირებითი კილოს ხმარება მარტივ წინადადებებში

სინთეზური ფორმები იხმარება უფრო ხშირად, ვიდრე ანალიზური ფორმები:

აწმყო კავშირებითი იხმარება:

1. ს უ რ ვ ი ლ ი ს, ი მ ე დ ი ს, დ ა თ მ ო ბ ი ს გამოსახატავად: გაუმარჯოს მშვიდობის ძალას! დაე იყოს ასე! რაც იქნება, იქნება!

ღმერთმა დაგვიფაროს!

2. წყევლა:

წყველიმც იყავ! ეშმაკმა დალახკროს!

ნამყო კავშირებითი იხმარება:

1. არარეალური სურვილის გამო-სახატავად:

ის რომ აქ იყოს!

2. ძახილის წინადადებებში:

ნეტავ ეს წვიმა შეწყდეს!

ნეტავი თავისუფალი იყოს!

3. After the expressions: had better, had best, rather, would sooner:

You *had better* do your lessons.

You *would rather* stay at home.

4. The Subjunctive Mood of the modal verbs expresses something desirable, possible, advisable, etc:

You *might be* careful.

They *should be* sorry to leave our school.

5. After the interrogative words *how* and *why*:

How should I know?

Why should you think so (that)?

3. გამოთქმების had better (უკეთესი იქნებოდა), had best (rather) (უმჯობესია), would sooner (უფრო მალე იქნებოდა-ს) შემდეგ:

უკეთესია გაკეთილები მოამზადო.

უმჯობესია სახლში დარჩე.

მოდალური ზმნების კავშირებითი კილო გამოხატავს რაიმე სურვილს, შესაძლებლობას, რჩევას და სხვ.:

ფრთხილად უნდა იყოთ.

გული დაწყდებათ სკოლას რომ დაამთავრებენ.

5. How (როგორ) და why (რატომ) კითხვითი სიტყვების შემდეგ: საიდან (როგორ) უნდა ვიცოდეთ? რატომ უნდა ფიქრობდეთ ასე?

SYNTACTICAL COMPLEXES

Though some parts of an English sentence are placed apart, they may be closely connected, Then they form one syntactical unit, called - Syntactical Complexes

სინტაქსური კომპლექსები

ინგლისურში არსებობს ორი ან რამდენიმე სიტყვის შეთანხმება, რომელიც ერთ სინტაქსურ მთელს - წინადადების ერთ წევრს წარმოადგენს. სიტყვათა ასეთ შეთანხმებას სინტაქსური კომპლექსი ეწოდება.

THE COMPLEX SUBJECT

This construction may be expressed by a Nominative-with-the-Infinitive or a Nominative-with-the-Participle.

This construction consists of a *subject* (a noun in the common

სახელობითი კომპლექსი

ეს კონსტრუქცია შეიძლება გამოხატული იყოს სახელობითი ინფინიტივიანი კონსტრუქციით ან სახელობითი მიმდევობიანი კონსტრუქციით.

ეს კონსტრუქცია შედგება
ა რ ს ე ბ ი თ ი ს ა ხ ე ლ ი -

case) or (a pronoun in the nominative case) + *an Infinitive* (or a *Participle*).

The Nominative-with-the-Infinitive is regarded as the subject of the sentence and is used with the following verbs (in the passive):

1) To see, to hear, to watch, etc:

They were seen to return home yesterday.

He was heard to repeat those words several times.

2) To allow, to permit, to order, to advise, to make, to let, to know, to think, etc.:

They were permitted to come at 3 o'clock.

He was known to be a famous writer.

She was made to do the work again.

Note: Some verbs are used in the active voice e.g. *to appear, to seem, to happen, to prove, to turn out, etc.:*

He seems to be a stubborn man.

They proved to be dishonest fellows.

3) This construction is used with such adjectives as: *likely, unlikely, certain, sure, etc.:*

She is likely to come on Monday.

ს ა (საერთო ბრუნვაში) ან სახელობით ბრუნვაში მდგარი პირის ნაცვალსახელისაგან და ი ნ თ ი - ნ ი ტ ი ვ ი ს ა გ ა ნ (ან მ ი მ - ღ ე ო ბ ი ს ა გ ა ნ).

ინფინიტივიანი სახელობითი განიხილება როგორც არსებითი სახელი და იხმარება უპირატესად შემდეგ ზმნებთან (ვნებით გვარში):

1) ხედავ, სმენა, თვალყურის დევნება და სხვ.:

გუშინ უნახავთ, რომ ისინი შინ დაბრუნდნენ.

ესმოდათ, რომ მან ეს სიტყვები რამდენჯერმე გაიმეორა.

2) ნების დართვა, გაშვება, ბრძანება, გაკეთება, ცოდნა, ფიქრი, რჩევა:

მთ ნება დართეს 3 საათზე მოსულიყვნენ.

ის იყო ცნობილი როგორც განთქმული მწერალი.

ის აიძულეს სამუშაო თავიდან გაეკეთებინა.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა : ზოგიერთი ზნა იხმარება მოქმედებით გვარში, მაგალითად, გამოჩენა, ჩვენება, შემთხვევა, დამტკიცება, აღმოჩენა, (აღმოჩნდა), გადაბრუნება: თითქოსდა ჩიუტი აღამიანია. ისინი უპატიოსნონი აღმოჩნდნენ.

3) ეს კონსტრუქცია იხმარება ზოგიერთ ზედსართავ სახელთან: შ ე ს ა ძ ლ ე ბ ე ლ ი, ს ა ე - კ ვ ო, გ ა ნ ს ა ზ ღ ვ რ უ ლ ი, დ ა რ წ მ უ ნ ე ბ უ ლ ი:

ის შესაძლებელია ორშაბათს მოვიდეს.

He is sure to miss the train.

The Nominative with-the Participle is used with the following verbs:

1) To see, to hear, to feel, to watch, to notice, to keep, etc.

They were heard speaking loudly.

He was seen surrounded by his children.

She was kept waiting for a long time.

2) To find, to leave, to consider, to believe, etc.:

The boat was considered lost.

The picture was found finished.

The For-Complex

It consists of a *noun* or a *pronoun* (in the objective case) + *an Infinitive*.

The for- complex is used as:

1) Subject:

It is necessary for you to go there.

It is time for you to act.

2) The predicative:

It is for you to decide.

3) Object:

He is waiting for the train to stop.

4) Attribute:

ის აუცილებლად დაიგვიანებს მატარებელზე.

სახელობითი ბრუნვა და მიმღეობა იხმარება შემდეგ ზმნებთან;

1) ხედავ, სმენა, თვალყურის დევნება, შემჩნევა, შეგრძნება, ყოლა, ქონა.

ესმოდათ, რომ ისინი ხმამაღლა ლაპარაკობდნენ.

ის ბავშვებით გარემოცული უნახავთ.

ის აიძულეს დიდი ხანი ელოდა.

2) პოვნა, წასვლა, განხილვა, რწმენა და სხვა.

ნავს დაკარგულად თვლიდნენ.

ნახეს რომ სურათი დასრულებული იყო.

For-კომპლექსი

ეს კონსტრუქცია შედგება ობიექტურ ბრუნვაში მდგარი ნაცვალსახელისა ან არსებითი სახელისა და ინფინიტივისაგან.

For-კომპლექსი იხმარება როგორც:

1) ქვემდებარე:

თქვენთვის აუცილებელია იქ მისვლა.

დროა შენ იმოქმედო.

2) შედგენილი შემასმენლის სახელი ნაწილი:

ეს გადაწყვეტილება თქვენზეა დამოკიდებული.

3) დამატება:

ის მატარებლის გაჩერებას ელოდება.

4) განსაზღვრება:

Here is a pencil for you to write with.

5) Adverbial modifier of purpose and aim:

The water is too hot for the child to drink.

The Complex Subject is used to simplify complex sentence. In this case the following rules must be observed (let us take a complex sentence):

It is said that he knows English well.

1. The conjunction that must be omitted.

2. The subject of the principal clause *it* must be replaced by the subject of the subordinate clause *he*.

3. The predicate of the subordinate clause *knows* must be put in the infinitive form *to know*.

4. The infinitive *to know* must be placed after the predicate of the principal clause *is said*.

Thus we get:

He is said to know English well (a simple sentence).

When translating a sentence with a Complex Subject into Georgian a complex sentence is used.

The latter contains an objective subordinate clause depending on a principal clause with an indefinite subject (such sentences are translated into Georgian by the indefinite - Personal sentences).

აი შენ ფანქარი, რომ დაწერო.

5) მიზნის გარემოება:

წყალი ძალიან ცხელია ბავშვმა რომ დალიოს.

ინფინიტივიანი სახელობითის დანიშნულებაა - რთული ქვეწყობილი წინადადების მარტივ წინადადებად გადაქცევა. ამ შემთხვევაში საჭიროა: (ავიღოთ რთული წინადადება):

ამბობენ მან ინგლისური კარგად იცისო.

1. კავშირი that მოვაცილოთ.

2. მთავარი წინადადების ქვემდებარე *it* შეეცვალოთ დამოკიდებული წინადადების ქვემდებარით *he*.

3. დამოკიდებული წინადადების შემასმენელს *knows* მიეცეთ ინფინიტივის ფორმა - *to know*.

4. ინფინიტივი *to know* მოთავსდება მთავარი წინადადების შემასმენლის *is said* შემდეგ.

მივიღებთ:

* ამბობენ ინგლისური კარგად იცისო (მარტივი წინადადება).

ასეთი წინადადების თარგმნისას იხმარება რთული ქვეწყობილი წინადადება, სადაც მთავარი წინადადება განუსაზღვრელქვემდებარია, ხოლო დამოკიდებული კი დამატებითია. (ინგლისური განუსაზღვრელქვემდებარია წინადადება ქართულად ითარგმნება განუსაზღვრელპირიანი წინადადებით).

The Complex Object may be expressed by: 1) an Objective-with-the Infinitive, 2) an Objective-with-the Participle and some other constructions.

The Objective-with-the Infinitive

This construction consists of *a noun* (in the common case) or *a pronoun* (in the objective case) + *an Infinitive*. In the sentence it forms a Complex Object.

I. The Infinitive is without the particle *to* after the following transitive verbs:

1) *to see, to hear, to watch, to notice, to observe, etc.:*

I heard *her* sing in the Music-hall.

I watched *them* work in the garden.

2. *To make, to let:*

That made *me* think about my situation.

Mother did not let *my brother* play in the street.

II. The Infinitive is with the particle *to* after the verbs:

1) *To allow, to permit, to command, to order, to request, etc.:*

He allowed *me* to read his books.

The teacher ordered *the classroom* to be altered.

ართული დამატება შეიძლება გამოხატული იყოს: 1. ობიექტური ბრუნვით და ინფინიტივით. 2. ობიექტური ბრუნვით და მიმღობით და სხვა კონსტრუქციებით.

ობიექტური ბრუნვა ინფინიტივით

ეს კონსტრუქცია შედგება საერთო ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელისა და ინფინიტივისაგან, ან ობიექტურ ბრუნვაში მდგარი პირის ნაცვალსახელისა და ინფინიტივისაგან. წინადადებაში ეს კონსტრუქცია რთული დამატებაა.

I. ინფინიტივი მოცემულია მომღევნო გარდამავალი ზმნების შემდეგ *იხ* ნაწილაკის გარეშე:

1. ხედეა, სმენა, თვალყურის დევნება, შემჩნევა, დაკვირვება:

მე მესმოდა, რომ ის მიუზიკ-პოლში მღეროდა.

ჩვენ თვალყურს ვადევნებდით მათ მუშაობას ბაღში.

2. გაკეთება, ნების დართვა:

ამან მაიძულა მეფიქრა ჩემს მდგომარეობაზე.

დედამ არ გაუშვა ჩემი ძმა ქუჩაში რომ ეთამაშა.

II. ინფინიტივი მოცემულია *იხ* ნაწილაკთან ერთად შემდეგ ზმნებთან:

1) ნების დართვა, განკარგულების გაკება, ბრძანება:

მან ნება დამართო წამეკითხა მისი წიგნები.

მასწავლებელმა გვიბრძანა საკლასო ოთახში ჰაერი გაგვეწმინდა.

2) *To know, to think, to believe, to expect, to find, etc.:*

We expect him to come tomorrow.

I find her to be stubborn.

The Objective-with-the Participle

This construction consists of a *noun* (in the common case) or a *pronoun* (in the objective case) + a *Participle* (Present or Past). In the sentence it forms the *Complex Object*.

1) The Present Participle is used after such verbs as:

to see, to hear, to watch, to notice, to observe, etc.:

I heard her singing in the Music-hall.

We watched them working in the garden.

Note: The Infinitive can also be found in this case. The Infinitive shows a completed action, while the participle shows the action in its progress.

The Past Participle used in the same construction has a passive meaning:

I saw his luggage weighed.

We found the picture damaged.

2) The Past Participle is often used after the verbs: *to have, to get, to want, to wish* to denote something done by someone else (not by the person expressed by the subject).

I must have my hair cut.

2) ცოდნა, ფიქრი, რწმენა, ლოდინი, პოვნა:

ჩვენ ველოდებით მის მოსვლას ხვალ.

მე ვთვლი მას ჭიუტად.

ობიექტური ბრუნვა და მიმღეობა

ეს კონსტრუქცია შედგება საერთო ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელისა (ან ობიექტურ ბრუნვაში მდგარი ნაცვალსახელისა) და მიმღეობისაგან (აწმყო და ნამყო). წინადადებაში ეს კონსტრუქცია რთული დამატებაა.

1) აწმყო მიმღეობა იხმარება შემდეგ ზმნებთან:

ხედვა, სმენა, დაკვირვება, შემჩნევა და სხვ.

მე მესმოდა ის როგორ მღეროდა მიუზიკ-ჰოლში.

ჩვენ თვალყურს ვადევნებდით თუ როგორ მუშაობდნენ ისინი ბაღში.

შ ე ნ ი შ ე ნ ა: ამ შემთხვევაში აგრეთვე იხმარება ინფინიტივი. ინფინიტივი გვიჩვენებს დასრულებულ მოქმედებას, მიმღეობა კი გვიჩვენებს მოქმედების პროცესს.

ამავე კონსტრუქციაში ნამყო მიმღეობას აქვს ენებითი გვარის მნიშვნელობა:

მე ვნახე ბარგი უკვე აწონილი იყო.

ჩვენ აღმოუჩინეთ, რომ სურათი დაზიანებული იყო.

2) ნამყო მიმღეობა ხშირად იხმარება *have, get, want, wish* ზმნების შემდეგ, სხვა პირით გაკეთებული რომელიმე მოქმედების ჩვენებისათვის (და არა ქვემდებარით გამოხატული პირით).

თმა უნდა შევაკრევიწო.

I must get my shoes repaired.

She must have her photo taken.

The complex Object is used to simplify a complex sentence. In this case the following rules must be observed:

Let us take the complex sentence:

I know that he is a good teacher.

a) The conjunction *that* must be omitted.

b) The subject of the subordinate clause (*he is a good teacher*) - *he* must be put in the objective case - *him*.

c) The predicate of the subordinate clause - *is* must be put in the infinitive form - *to be*.

Thus we get:

I know him to be a good teacher
(a simple sentence).

When translating a sentence with a Complex Object, a complex sentence is used. It is rendered in Georgian by means of the Indefinite Personal Sentence.

The Nominative Absolute Participle Construction

The Nominative Absolute (independent) is a syntactical complex in which the action is expressed by a Participle and the subject by a Noun (in the common

ფუხსაცმელი უნდა შევაკეთებინო.

სურათი უნდა გადააღებინოს.

ეს კონსტრუქცია იხმარება რთული ქვეწყობილი წინადადების მარტივ წინადადებად გადაქცევისათვის. ამ შემთხვევაში საჭიროა: ავიღოთ რთული წინადადება:

მე ვიცი, რომ ის კარგი მასწავლებელია.

ა) კავშირი *that* მოვაშოროთ.

ბ) დამოკიდებული წინადადების ქვემდებარე *he* დავწეროთ ობიექტურ ბრუნვაში *him*.

გ) დამოკიდებული წინადადების შემასმენელს *is* მივცეთ ინფინიტივის ფორმა *to be*.

მივიღებთ:

მე ვიცი, რომ ის კარგი მასწავლებელია. (მარტივი წინადადება)
ასეთი წინადადების თარგმნისას იხმარება რთული ქვეწყობილი წინადადება. ინგლისური განუსაზღვრელ - ქვემდებარეიანი წინადადება ქართულად ითარგმნება განუსაზღვრელპირიანი წინადადებით.

დამოუკიდებელი მიმღეობური საქცევი

დამოუკიდებელი მიმღეობური საქცევი ისეთ სინტაქსურ კომპლექსს ეწოდება, რომელშიც მოქმედება გამოხატულია მიმღეობით, ხოლო მოქმედი კი არსებითი

case) or a Pronoun (in the nominative case).

The construction has a subject of its own. The noun or pronoun is not the subject of the sentence, but that of the complex.

Our work done, we decided to go to the cinema.

In this sentence *work* is independent of the verb *decided*, which has a subject of its own *we*. *Work* has a secondary predicate, of its own expressed by the participle - *done*.

Although the construction is formally independent, it is logically connected with the sentence.

In the sentence this construction is used in the function of an adverbial modifier.

The Nominative Absolute can be developed into an adverbial subordinate clause:

- He having finished his work, we decided to go to the cinema.
(After he had finished his work, we decided to go to the cinema).
My friend being very busy, I could not see him.
(As my friend was very busy, I could not see him).
David being very ill, we decided to see him.
(As David was very ill, we decided to see him).
Our work done, we hurried to the station.
(When we had done our work, we hurried to the station).

სახელით საერთო ბრუნვაში ან პირის ნაცვალსახელით სახელობით ბრუნვაში.

კონსტრუქციას თავისი საკუთარი ქვემდებარე გააჩნია. არსებითი სახელი და ნაცვალსახელი არ არის წინადადების ქვემდებარე, არამედ ეკუთვნის კომპლექსს.

მას შემდეგ რაც მუშაობა დავათავრეთ, გადავწყვიტეთ კინოში წასვლა.

ამ წინადადებაში *work* დამოუკიდებელია ზმნისაგან *decided*, რომელსაც თავისი ქვემდებარე აქვს *we*. *Work*-ს აქვს თავისი შემასმენელი, გამოხატული მიმღეობით - *done*.

ეს კონსტრუქცია ფორმალურად დამოუკიდებელია. მაგრამ ლოგიკური კავშირი აქვს მთელ წინადადებასთან.

წინადადებაში იგი ასრულებს გარემოების ფუნქციას.

დამოუკიდებელი მიმღეობური საქცევი შეიძლება გავშალოთ გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებად:

This construction consists of a *Possessive Pronoun* (or a *noun* in the possessive case) + *Gerund*.

ეს კონსტრუქცია შედგება კუთვნილებითი ნაცვალსახელისა (ან კუთვნილებით ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელისა) და გერუნდისაგან.

A gerundial complex may be used as:

გერუნდიალური კონსტრუქცია იხმარება როგორც:

1. The complex Subject:

Your coming here is really a pleasure.

1. რთული ქვემდებარე: თქვენი მოსვლა ღიდ სიამოვნებას გვანიჭებს.

David's arriving so soon was quite unexpected.

დავითის ასე ადრე ჩამოსვლა მოულოდნელი იყო.

2. The Complex Direct Object after such verbs as: *to mind*, *to forgive*, *to excuse*, *to understand*, etc.:

2. რთული პირდაპირი დამატება: *to mind* (წინააღმდეგობის გაწევა), *to forgive* (პატიება), *to excuse* (ბოდიშის მოხდა), *to understand* (გაგება) და სხვა ზმნების შემდეგ:

Do you *mind* my opening the door?

წინააღმდეგი ხომ არ იქნებით კარი რომ გავუღო?

Please, excuse my *bothering* you.

გეთაყვა, მაპატიეთ შეწუხებისათვის.

3. The Complex Prepositional Object:

Do you object *to my sitting* here?

3. რთული თანდებულისანი დამატება:

Does she agree *to your going* on a hike?

თქვენ წინააღმდეგი ხომ არ იქნებით აქ რომ დავჯდეთ?

4. The Complex Attribute:

I had no idea *of your living* here.

ის თანახმაა, რომ თქვენ მიბრძანდებით სასეირნოდ?

I have no objection *to his coming* so often.

4. რთული განსაზღვრება: მე წარმოდგენა არ მქონდა, რომ თქვენ აქ ცხოვრობდით.

5. The Complex Adverbials:

I can never go anywhere without *your following* me.

მე წინააღმდეგი არა ვარ, რომ ის ასე ხშირად მოდის.

All that was before *our coming* here.

5. რთული გარემოება (მულამ თანდებულისით):

არასოდეს არსად წასვლა არ შემიძლია, რომ არ წამომყვე.

ეს ყველაფერი მოხდა სანამ ჩვენ აქ მოვედით.

This construction may be considered as the equivalent of a subordinate clause:

Excuse the *boy's saying so*.

Excuse the boy that he said so.

I doubt *your being* able to do it.

I doubt that you are able to do it.

This construction is often replaced by a Personal Pronoun in the Objective case or (a noun in the common case) + Gerund:

Excuse the *boy's saying so*.

Excuse the *boy saying so*.

Excuse him *saying so*.

ეს კონსტრუქცია ეკვივალენტია დამატებითი დამოკიდებული წინადადებისა:

შენიშვნა: აქ შესაძლებელია თარგმნის ორი ვარიანტი: ერთი საწყისით, მეორე - პირიანი ფორმით:

აპატიეთ ამ ბიჭს ამისი თქმა (საწყისით).

აპატიეთ ამ ბიჭს, რომ ეს თქვა (პირიანი ფორმა).

ვეკვობ, რომ თქვენ შეგიძლიათ ამის გაკეთება (საწყისით).

ვეკვობ, რომ თქვენ შეგიძლიათ ეს გააკეთოთ (პირიანი ფორმა).

ეს კონსტრუქცია შეიძლება შევცვალოთ სხვა კონსტრუქციით, რომელიც შედგება ობიექტურ ბრუნვაში პირის ნაცვალსახელისა ან საერთო ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელისა და გერუნდივისაგან.

აპატიეთ ამ ბიჭს ამისი თქმა.

შენიშვნა: ეს შინაარსის შეცვლას არ იწვევს.

წინადადების ბარჩევა

SCHEMES OF ANALYSIS

Analysis of a Simple Sentence.

1. The shepherd drove a flock of sheep in the direction of the mountains.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

The principal parts are:

The Subject (who?) - (the shepherd) is expressed by a class noun (singular, masculine, common case).

The Predicate: (what did the subject do?). drove - a simple verbal predicate expressed by a verb in the finite form (irregular, transitive, Past Indefinite).

The secondary parts are:

The flock (what?): a direct object, expressed by a collective noun (singular, Common Case).

of sheep (which flock?): an attribute to "flock," expressed by a class noun (plural, Common Case) with a preposition (the of-phrase).

in the direction (where?): an adverbial modifier of place, expressed by an abstract noun (singular, Common Case, countable).

of the mountains (in which direction?): an attribute to "direction" expressed by a class noun (plural, Common Case) with a preposition (the of-phrase).

2. What has been written by Graham Green?

Sentence: Interrogative, simple, extended.

The principal parts are:

The subject: what. The subject is expressed by an interrogative pronoun.

The Predicate: has been written - a simple verbal predicate, expressed by a finite verb (irregular, transitive, Present Perfect Passive).

The secondary parts are:

by Graham Green (by whom?): a prepositional object, expressed by a proper personal noun (singular, Common Case).

3. Fishing and hunting were not his hobbies in the past.

Sentence: Simple, extended, negative, with homogenous parts (subjects).

The principal parts are:

The Subject (what?): fishing and hunting - two subjects (homogenous parts joined by the conjunction and) expressed by two gerunds (present, active).

The Predicate: were not his hobbies

a compound nominal predicate; were not - a link-verb, expressed by a finite verb (plural, Past Indefinite, negative, hobbies - a predicative expressed by an abstract noun (countable, plural, Common Case)).

The secondary parts are:

his (whose?): an attribute to "hobbies", expressed by a possessive pronoun (3rd person, singular, conjoint form).

in the past (when?): an adverbial modifier of time, expressed by an abstract noun (uncountable, Common Case) with a preposition.

Analysis of a Compound Sentence.

David's sister likes classical music and David prefers popular music.

Sentence: Compound, declarative, affirmative, consists of two independent clauses joined by the coordinative conjunction *and*.

1st clause: David's sister likes classical music.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

The principal parts are:

The Subject (*who?*): sister. The Subject is expressed by a class noun (singular, Common Case, feminine).

The Predicate (what does the subject do?): likes - a simple verbal predicate, expressed by a finite verb (regular, transitive, Present Indefinite).

The secondary parts are:

David's (*whose?*): an attribute to "sister", expressed by a Proper Personal noun (Possessive Case).

music (*what?*) a direct object to "likes", expressed by an abstract noun (Common Case, uncountable).

classical (what kind of?): an attribute to "music", expressed by a relative adjective (positive degree).

2nd clause: David prefers popular music.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

The principal parts are:

The Subject (*who?*): David. The Subject is expressed by a Proper Personal noun (Common Case).

The Predicate (what does the subject do?): prefers - a simple verbal predicate, expressed by a finite verb (regular, transitive, Present Indefinite).

The secondary parts are:

music (*what?*): a direct object to "prefers", expressed by an abstract noun (uncountable, Common Case).

popular (what kind of?): an attribute to "music", expressed by a relative adjective (positive degree).

Analysis of a Complex Sentence.

1. I think that he and I will be too busy to come tomorrow.

Sentence: Complex, consisting of a principal clause and a subordinate clause.

The Principal Clause: I think.

Sentence: Simple, unextended, declarative, affirmative.

The Subject (who?) I - is expressed by a Personal Pronoun (1st person, singular, Nominative Case).

The Predicate (what does the subject do?): think - a simple verbal predicate, expressed by a finite verb (irregular, transitive, Present Indefinite).

The Subordinate Clause: that he and I will be too busy to come.

- an Object Clause joined to the principal one by the Conjunctive Pronoun that.

Sentence: Simple, extended (with homogenous parts), declarative, affirmative.

The Principal parts are:

The Subject (who?): he and I - two subjects (homogenous parts, joined by the conjunction and) expressed by two Personal Pronouns (3rd person, singular, Nominative Case and 1st person, singular, Nominative case).

The Predicate (in what state will the subjects be?): will be busy - a compound nominal predicate; will be - a link verb, expressed by a finite verb (Future Indefinite); busy - a predicative, expressed by an adjective (Positive Degree).

The secondary parts are:

too (how? to what degree?): an attribute to "busy," expressed by an Adverb of Degree.

to come (what for? why?) an adverbial modifier of Result, expressed by an Infinitive.

tomorrow (when?): an adverbial modifier of time, expressed by an Adverb of Definite Time.

2. My family who lives in the country must stay there till spring.

Sentence: Complex, consisting of a principal clause and a subordinate clause.

The principal clause: my family must stay there till spring.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

The principal parts are:

The Subject (who?) my family - is expressed by a collective noun (singular, Common Case).

The Predicate (what must the subject do?): must stay - a compound verbal modal predicate, expressed by a modal verb with an infinitive.

The secondary parts are:

there (where?) an adverbial modifier of place, expressed by an adverb of place.

till Spring (till when?): an adverbial modifier of time, expressed by an abstract noun (singular, Common Case, countable) with a preposition (a prepositional phrase).

The Subordinate clause: who lives in the country - an attributive clause joined to the principal one by the relative pronoun **who**.

The principal parts are:

The Subject (who?): **who**. The subject is expressed by a relative pronoun (Nominative Case).

The predicate (what does the subject do?) **lives -** a simple verbal predicate expressed by a finite verb (regular, intransitive, Present Indefinite).

The secondary parts are:

In the country (where?): an adverbial modifier of place, expressed by a class noun (singular, Common Case) with a preposition (a prepositional phrase).

3. She took care of the children because their parents had left for Cuba.

Sentence: Complex, consisting of a principal clause and a subordinate one.

The principal clause: **She took care of the children.**

sentence: simple, extended, affirmative.

The principal parts are:

The subject (who?): **she**. The Subject is expressed by a personal pronoun (3rd person, singular, feminine, Nominative Case).

The Predicate: (what did the subject do?) **took care -** a group-verb predicate; **took -** a part of the predicate, expressed by a finite verb (irregular, Past Indefinite); **care -** a part of the predicate expressed by an abstract noun (uncountable, Common Case).

The secondary parts are:

of the children (of whom?): a prepositional object, expressed by a class noun (plural, Common Case) with a preposition (the of-phrase).

The Subordinate Clause: because their parents had left for Cuba. - an Adverbial Clause of Cause, joined to the principal one by the conjunction **because:** The principal parts are:

The Subject (who?): **parents**. The Subject is expressed by a class noun (plural Common Case).

The Predicate (what had the subject done?): **had left -** a simple verbal predicate, expressed by a finite verb, irregular, transitive, Past Perfect).

The secondary parts are:

Their (whose?): an attribute to "parents", expressed by a possessive pronoun (plural, conjoint form).

for Cuba (for where?): an adverbial modifier of place, expressed by a Proper geographical noun (Common Case) with a preposition (a prepositional phrase).

Analysis of sentences with the *Anticipatory* it and *Introductory* there.

It was difficult to cross that wild stream.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

it - Anticipatory It.

The Subject (what?): to cross. The Subject is expressed by an infinitive (present, active).

The Predicate (What was it like to cross?) was difficult (a compound nominal predicate); was - a link-verb expressed by a finite verb (Past Indefinite, singular, 3rd person); difficult - a predicative expressed by an adjective (Positive degree).

The secondary parts are:

stream (what?): a direct object to "cross," expressed by a class noun (singular, Common Case).

that (which?) : an attribute to "stream", expressed by a demonstrative pronoun (singular).

wild (what kind of?): an attribute to "stream", expressed by an adjective (Positive degree).

There were two pictures of animals on the wall.

Sentence: Simple, extended, declarative, affirmative.

There - the Introductory There.

The principal parts are:

The Subject (what?): pictures. The Subject is expressed by a class noun (plural, Common Case).

The predicate - were (a simple verbal predicate), expressed by a finite verb (Past Indefinite plural).

The secondary parts are:

two (how many?): an attribute to "pictures", expressed by a cardinal numeral.

of animals (what pictures?): an attribute to "pictures", expressed by a class noun (plural, Common Case) with a preposition (the of-phrase).

on the wall (where?): an adverbial modifier of place, expressed by a class noun (singular, Common Case) with a preposition (a prepositional phrase).

Word Order in the Sentence

სიტყვითა რიგი წინადადებაში

დროის გარემოება, კითხვითი სიტყვა	დამხმარე ან მოლალოური ზმნა	ქვემდებარე (განსაზღვრებითურთ)	ზმნის პირიანი ფორმა	ზმნის უპირო ფორმა	ირიბი და მატება უწინდებულოდ	პირდაპირი და მატება (განსაზღვრებითურთ). შედგენილი შემსემენლის ნაწილი	გარემოებითი სიტყვები, წინდებულოანი დამატება	დროის გარემოება,
Tomorrow	-	this man	will	give	me	his book.	here.	in winter.
-	-	my sister	is	-	-	a teacher of English	to school	
-	-	David	likes	-	-	to go	to school	
When	will	this man	-	give	you	his book?	here?	in winter?
	Is	your sister	-	-	-	a teacher of English	to school	
	Does	David	will	like	-	to go	for my sister	to-morrow?
		Who	will	buy	-	the book		

მსმენლისთვის წინადადება

წინადადებასთვის

Order of Words in the Interrogative Sentences

სიტყვათა რიგი კითხვით წინადადებაში

The Inverted		Order of Word		ი ნ ვ ე რ ს ი ა	
კითხვითი სიტყვა	დამხმარე ან მოდალური ზმნა	ქვემდებარე	შედგენილი ან რთული შემსახერხლის ნაწილი. ზმნის უპირისურობა	დამატება, გარემოებითი სიტყვები	
კისხვა (კითხვითი სიტყვის გარეშე)	Are Can Did	you she David	a teacher? speak see	English? him?	
კითხვა (კითხვითი სიტყვით. დამატებით ან გარემოებით)	did shall has is	you we it Lana	meet go happened? reading	there? now? so slowly?	

The Direct Order of Words

სიტყვათა პირდაპირი რიგი

	ქვემდებარე (კითხვითი სიტყვა)	შ ე მ ა ს მ ე ე დ ე ლ ი		დამატება, გარემოებითი სიტყვები.
		ზმნის პირიანი ფორმა	ზმნის უპირისურობა	
კითხვა (კითხვითი სიტყვით. ქვემდებარით განსაზღვრებითურთ)	Who What Who What books	works is has were	living read brought	here? on the table? the story? yesterday?

ACTIVE VOICE მოქმედებითი გვარი

Forms \ Tenses	Present	Past	Future
I. Indefinite	He goes to school every day. ის დადის სკოლაში ყოველდღე.	He went to school yesterday. ის წავიდა სკოლაში გუშინ.	He will go to school tomorrow. ის წავა სკოლაში ხვალ.
II. Continuous	He is going to school. ის მიდის სკოლაში (ახლა).	He was going to school at 8 o'clock yesterday. ის სკოლაში მიდიოდა 8 საათზე გუშინ.	He will be going to school at 8 o'clock tomorrow. ის სკოლაში წავა (სკოლაში მიმავალი იქნება) ხვალ 8 საათზე.
III. Perfect	He has gone to school. ის სკოლაში (უკვე) წავიდა.	He had gone to school by 8 o'clock yesterday. ის სკოლაში უკვე წასული იყო გუშინ 8 საათისათვის	He will have gone to school by 8 o'clock tomorrow. ის სკოლაში იქნება წასული ხვალ 8 საათისათვის.
IV. Perfect Continuous			

PASSIVE VOICE ვნებითი გვარი

Forms	Tense	Present	Past	Future
I. Indefinite		I am asked every day. მე შეკითხებიან ყოველდღე.	I was asked yesterday. მე შეკითხეს გუშინ.	I shall be asked tomorrow. მე შეკითხავენ ხვალ.
II. Continuous		I am being asked. მე შეკითხებიან (ახლა).	I was being asked at 6 o'clock yesterday. მე შეკითხებოდნენ გუშინ 6 საათზე.	
III. Perfect		I have been asked. მე უკვე შეკითხეს.	I had been asked at 6 o'clock yesterday. მე (უკვე) შეკითხეს გუშინ 6 საათისათვის.	I shall have been asked by 6 o'clock tomorrow. მე (უკვე) შეკითხავენ ხვალ 6 საათისათვის.
IV. Perfect Continuous				

Infinitive	Past Indefinite	Past Participle
arise [a'raiz]	arose [a'rouz]	arisen [a'rizn] ადგომა
be [bi:]	was [wɔz], were [wɜ:]	been [bi:n] ყოფნა
bear [beə]	bore [bo:]	born [bo:n] დაბადება
become [bi'kʌm]	became [bi'keɪm]	become [bi'kʌm] გახდომა
begin [biɡɪn]	began [bi'ɡeɪn]	begun [bi'ɡʌn] დაწყება
bind [baɪnd]	bound [baʊnd]	bound [baʊnd] დაბმა
bite [baɪt]	bit [bɪt]	bit [bɪt] კბენა
blow [blou]	blew [blu:]	blown [bloun] ბერვა
break [breɪk]	broke [brouk]	broken [ˈbrʊkən] გატეხვა
bring [brɪŋ]	brought [brɔ:t]	brought [brɔ:t] მოტანა
build [bɪld]	built [bɪlt]	built [bɪlt] აშენება
burn [bɜ:n]	burnt [bɜ:nt]	burnt [bɜ:nt] წვა, ნთება
buy [baɪ]	bought [bo:t]	bought [bo:t] ყიდვა
catch [kætʃ]	caught [kɔ:t]	caught [kɔ:t] დაკერა
choose [tʃu:z]	chose [tʃouz]	chosen [ˈtʃɔʊzn] ამორჩევა
come [kʌm]	came [keɪm]	come [kʌm] მოსვლა
cost [kɒst]	cost [kɒst]	cost [kɒst] ღირებულება
cut [kʌt]	cut [kʌt]	cut [kʌt] კრა
dig [dɪɡ]	dug [dʌɡ]	dug [dʌɡ] გათხრა
do [du:]	did [dɪd]	done [dʌn] კეთება
draw [dra:]	drew [dru:]	drawn [draʊn] გაწევა; ხატვა
drink [driŋk]	drank [draŋk]	drunk [draŋk] სმა
drive [draɪv]	drove [draʊv]	driven [draɪv] წაყვანა, გარეკვა
eat [i:t]	ate [et]	eaten [i:tn] ჭამა
fall [fɔ:l]	fell [fel]	fallen [ˈfɔ:lən] დაცემა, ჩამოვარდნა
feed [fi:d]	fed [fed]	fed [fed] (გამო)კვება
feel [fi:l]	felt [felt]	felt [felt] გრძნობა
find [faɪnd]	found [faʊnd]	found [faʊnd] პოვნა
flee [fli:]	fled [fled]	fled [fled] გაქცევა, თავის დაღწევა
fly [flaɪ]	flew [flu:]	flown [floun] ფრენა
fight [faɪt]	fought [fo:t]	fought [fo:t] ბრძოლა
forbid [fɔ'bid]	forbade [fɔ'beɪd]	forbidden [fɔ'bɪdn] აკრძალვა
forget [fɔ'get]	forgot [fɔ'ɡɔt]	forgotten [fɔ'ɡɔtn] დავიწყება
get [ɡet]	got [ɡɔt]	got [ɡɔt] მიღება, გახდომა
give [ɡɪv]	gave [ɡeɪv]	given [ɡɪvn] მიცემა
go [ɡou]	went [went]	gone [ɡeɪn] წასვლა, სიარული
grow [ɡrou]	grew [ɡru:]	grown [ɡroun] ზრდა; გახდომა
hang [hæŋ]	hung [hʌŋ]	hung [hʌŋ] დაკიდება, ჩამოკიდება
have [hæv]	had [hæd]	had [hæd] ქონა, ყოლა
hear [hɪə]	heard [hɜ:d]	heard [hɜ:d] (მო)სმენა
hide [haɪd]	hid [hɪd]	hidden [ˈhɪdn] (და)მაღვა
hit [hɪt]	hit [hɪt]	hit [hɪt] დარტყმა

Infinitive	Past Indefinite	Past Participle
hold [hɒld]	held [held]	held [held] (და)კერა
hurt [hɜ:t]	hurt [hɜ:t]	hurt [hɜ:t] ტყენა, ტყვილის მიყენება
keep [ki:p]	kept [kept]	kept [kept] შენახვა
know [nəʊ]	knew [nju:]	known [nəʊn] ცოდნა
lead [li:d]	led [led]	led [led] წაყვანა, გაძლილა
learn [lɜ:n]	learnt [lɜ:nt]	learnt [lɜ:nt] სწავლა
leave [li:v]	left [left]	left [left] წასვლა, დატოვება
let [let]	let [let]	let [let] ნების დართვა, გაქირავება
light [laɪt]	lit [lit]	lit [lit] ანთება, განათება
lose [lu:z]	lost [lost]	lost [lost] დაკარგვა
make [meɪk]	made [meɪd]	made [meɪd] კეთება; იძულება
mean [mi:n]	meant [ment]	meant [ment] აღნიშვნა, გულისხმობა
meet [mi:t]	met [met]	met [met] შეხვედრა
overtake [əʊvə'teɪk]	overtook [əʊvə'tu:k]	overtaken [əʊvə'teɪkən] დაწვეა
pay [peɪ]	paid [peɪd]	paid [peɪd] გადახდა
put [pʊt]	put [pʊt]	put [pʊt] დადება
read [ri:d]	read [red]	read [red] კითხვა
ride [raɪd]	rode [rəʊd]	ridden [rɪdn] მგზავრობა
ring [rɪŋ]	rang [ræŋ]	rang [ræŋ] (და)რეკვა
rise [raɪz]	rose [rəʊz]	risen [rɪzn] ასვლა
run [rʌn]	ran [ræn]	run [rʌn] სირბილი
say [seɪ]	said [sed]	said [sed] თქმა
send [send]	sent [sent]	sent [sent] გაგზავნა
see [si:]	saw [sɔ:]	seen [si:n] დანახვა
sell [sel]	sold [səʊld]	sold [səʊld] გაყიდვა
shake [ʃeɪk]	shook [suk]	shaken [ˈʃeɪkən] კანკალი რხევა, ხელის ჩამორთმევა
set [set]	set [set]	set [set] მოთავსება, შვის ჩასვლა
shine [ʃaɪn]	shone [ʃɔn]	shone [ʃɔn] (გა)ნათება, ბრწყინვა
shoot [ʃu:t]	shot [ʃɔt]	shot [ʃɔt] სროლა
shut [ʃʌt]	shut [ʃʌt]	shut [ʃʌt] დახურვა
sing [sɪŋ]	sang [sæŋ]	sung [sʌŋ] მღერა
sink [sɪŋk]	sank [sæŋk]	sunk [sʌŋk] ჩაძირვა
sit [sɪt]	sat [sæt]	sat [sæt] უდგომა
sleep [sli:p]	slept [slept]	slept [slept] ძილი
slide [slaɪd]	slid [slɪd]	slid [slɪd] სრიალი
smell [smel]	smelt [smelt]	smelt [smelt] ენოსვა
speak [spi:k]	spoke [spəʊk]	spoken [ˈspəʊkən] ლაპარაკი
spend [spend]	spent [spent]	spent [spent] ხარჯვა, დროის გატარება
spread [sprɛd]	spreed [sprɛd]	spreed [sprɛd] გაშლა, გაერცელება
stand [stænd]	stood [stʊd]	stood [stʊd] დგომა

Infinitive	Past Indefinite	Past Participle
steal [sti:l]	stole [stou]l	stolen ['stouln] მოპარვა
strike [straɪk]	struck [straɪk]	struck [straɪk] დარტყმა
swear [swɛə]	swore [swɔ:]	sworn [swɔ:n] ფიცი
swim [swɪm]	swam [swʌm]	swum [swʌm] ცურვა
take [teɪk]	took [tu:k]	taken ['teɪkən] აღება
teach [ti:tʃ]	taught [tɔ:t]	taught [tɔ:t] სწავლება
tear [tɛə]	tore [tɔ:]	torn [tɔ:n] დახევა, დაგლეჯა
tell [tel]	told [tould]	told [tould] თქმა
think [θɪŋk]	thought [θɔ:t]	thought [θɔ:t] ფიქრი
throw [θrou]	threw [θru:]	thrown [θroun] გადაგდება
understand	understood	understood ['ʌnda'stu:d] გაგება
['ʌnda'stænd]	['ʌnda'stu:d]	
wake [weɪk]	woke [wouk]	woken ['woukən] გაღვიძება
wear [weə]	wore [wɔ:]	worn [wɔ:n] ტარება, სმარება
weep [wi:p]	wept [wept]	wept [wept] ტირილი, ქვითინი
win [wɪn]	won [wʌn]	won [wʌn] მოგება, გამარჯვება
write [raɪt]	wrote ['rou]	written [rɪtn] წერა

← - swept -

EXERCISES - საპარჯიშოები

MORPHOLOGY მორფოლოგია

THE NOUN - არსებითი სახელი

1. აწარმოეთ მრავლობითი რიცხვი შემდეგი არსებითი სახელებიდან:

book, pen, pencil, country, army, city, boy, day, way, knife, leaf, wife, shelf, roof, chief, man, bus, woman, glass, tooth, foot, bush, goose, match, mouse, bench, hero, wish, deer, potato, fish, tomato, milk, butter, peace, love, ox, child.

2. დაწერეთ შემდეგი არსებითი სახელები მხოლოდობით რიცხვში:

countries, armies, cities, leaves, knives, wives, wolves, roofs, chiefs, men, buses, women, glasses, teeth, boxes, feet, bushes, geese, matches, mice, benches, heroes, wishes, oxen, children, lives, babies, bodies, watches, matches, brushes.

3. თარგმნეთ ინგლისურად:

ა) შარვალი, მაკრატელი, მათემატიკა, ფიზიკა, სათვალე, საქონელი, სასწორი, შინაარსი, პოლიტიკა, ფონეტიკა.

ბ) ჩვენ ძალის ყეფა გავიგონეთ. მე ორი თვის სამუშაო მაქვს. მან სამი კილომეტრი გაიარა. ჩვენ ერთი საათის დასვენება გვინდა. მე მზის სხივები დავინახე. მან მთვარის სინათლე დაინახა. საქართველოს ბუნება ძალიან ლამაზია.

დავითის მამა მწერალია. ჩემი ძმის ბიბლიოთეკა ძალიან კარგია. ჩემი ძმის ცოლი ექიმია. მოსწავლის წიგნები ჩანთაშია. მოსწავლეების წიგნები ჩანთებშია. ბავშვის სათამაშოები მაგიდაზეა. ბავშვების სათამაშოები მაგიდაზეა. ბიძაჩემის ბალი ძალიან ლამაზია.

4. გამოუავით ხუფიქები შემდეგ არსებით სახელებში:

leader, worker, writer, teacher, speaker, player, dancer, composer, fighter, interpreter, receiver, driver, director, sailor, translator, inventor, Darwinist, realist, prosaist, satirist, dramatist, violinist, pianist, darwinism, realism, symbolism, heroism.

5. აწარმოეთ არსებითი სახელები შემდეგი ხიტყვებიდან სათანადო ხუფიქების დართვით და თარგმნეთ ქართულად:

lead, work, real, write, Darwin teach, speak, piano, play, violin, dance, drama, compose, satire, fight, prose, interpret, invent, receive, translate, drive, sail, dive, direct, romantic.

6. თარგმნეთ ინგლისურად:

დღეაჩემი ბიბლიოთეკარია. ჩვენ ბევრი საინტერესო წიგნი გვაქვს. ჩემი ძმა მწერალია. დავითის დედა მსწავლებელია. ნინო კარგი პიანისტია. ჩემი ძმა კარგი მედიკოსია. თქვენ კარგი მოცეკვავე ხართ. შექსპირი დიდი დრამატურგია. ფალიაშვილი დიდი კომპოზიტორია. სვიფტი დიდი სატირიკოსია. ისინი მამაკცი მებრძოლები არიან. ბარნოვი კარგი პროზაიკოსია. ნინოს და მთარგმნელია. მამაჩემი გამოგონებელია. მე კარგი რადიომიმღები მაქვს. ჩემი ძმა მძღოლია. მისი ძმა მეზურია. ჩემი ამხანაგი მყვინთავია. ეს კაცი ჩემი დირექტორია.

7. კუთვნილებითი ბრუნვის ეკვივალენტი შეცვალეთ კუთვნილებით ბრუნვაში მდგარი არსებითი სახელით:

the father of the boy, the sister of the neighbour, the niece of my friend, the wife of our teacher, the toy of the baby, the house of their relatives, the poem of Rustaveli, the tools of that man, the thimble of the dressmaker, the apron of the nurse, the bags of the schoolboys, the assistant of the doctor, the light of the moon, the crew of the boat, the power of music, the nephew of the farmer, the beauty of Nature, a distance of one kilometer.

8. განსაზღვრეთ არსებითი სახელების სახეობა:

1. Love, hair, truth, table, victory, city, window, air, pupil, weight, star, pencil, water, week, milk, girl, shadow, despair, apple, reality, dream, flower, nature, mirror, picture, season, noun, ink, pie, iron, sound, ice, wind, letter, foot, mouth, light, fish, ribbon, silk, town, day, task, oak, sky, street, soup, cup, svan, pond, kindness, winter, lemon, air, notion, government, people, freedom, youth, coal, orange, op-tics, cattle, crew, eye.

9. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ სათანადო ფორმაში:

1. Physics (is, are) my favourite subject. 2. The girl's clothes (is, are) clean. 3. Mathematics (include, includes) three branches: algebra, geometry, and trigonometry. 4. Riches (bring, brings) no happiness. 5. The scales (is, are) broken. 6. Billiards (is, are) a game. 7. Dominoes (is, are) made of wood or bones. 8. All my money (lay, lays) in-safety. 9. The stairs (is, are) shaky. 10. His knowledge of this place (is, are) not good. 11. Light trousers (soil, soils) easily. 12. Granny's spectacles (has, have) a narrow rim. 13. The news (is, are) very sad. 14. The heroic music of Beethoven (sound, sounds) magnificent. 15. The domino he wore at the ball (was, were) black. 16. A compass (point, points) to the North. 17. Compasses (is, are) used for drawing circles. 18. His strength (was, were) great. 19. All the work (has been, have been) done. 20. These scissors (is, are) often used in surgery during operations. 21. There (was, were) many people in the hall. 22. My family (is, are) here. 23. The poultry (was, were) noisy this morning.

10. გამოუკეთ არსებითი სახელის სახეობა (კრებითი ან სიმრავლის გამომხატველი არსებითი სახელი).

1. His family are resting now. 2. All families are different. 3. Crowds of people were walking along the road. 4. The small crowd was silent. 5. The crew were sitting on the deck. 6. Two crews were rowing the boat. 7. The crew was on board. 8. The jury was present. 9. Some jurymen were chosen. 10. The jury were satisfied with the results of the game. 11. All peoples fight for Peace. 12. They were black people. 13. This people belongs to the Negro race. 14. The poultry were in the yard. 15. The cattle are in the field. 16. They have got machinery for sorting tea. 17. The foliage was green and fresh.

11. თარგმნეთ ქართულად და განსაზღვრეთ გამოუოფილი არსებითი სახელის სახეობა (თელადი თუ უთელადი არსებითი სახელი).

1. This wine is made of black grapes. 2. The wines of this region are of different colours. 3. Strike while the iron is hot. 4. They put the prisoner in irons. 5. Iron is a metal. 6. Glass is transparent. 7. I have bought some new wine-glasses and a glass bowl. 8. There was much light in the room. 9. We saw a light in the window. 10. Water is changed into steam by heat. 11. Georgia is famous for its mineral waters. 12. Tea makes me feel strong. 13. Which are better, the teas of India or those of China? 14. He was cold as stone. 15. They were building bridges of big stones. 16. Brick is red. 17. Break each of the two bricks into two pieces. 18. This fish is not bony. 19. There are different fishes in this river. 20. Joy doesn't kill. 21. I remember the joys of our life together. 22. A hirsch has a smooth bark. 23. The fence

round the garden was made of *birch*. 24. We had *duck* for dinner. 25. The *duck* is a water-bird, both wild and tame. 26. Let us play *ducks* and drakes. 27. Mother's *hair* has gone grey. 28. She picked some *hairs* from her dress.

12. ამ წინადადებებში განახსებეთ ზმნა და არსებითი სახელი:

1. a) He waved his *hand* to his mother. b) Please, *hand* me the vase with flowers. 2. a) He *hent* his *head*. b) Spartak *headed* the revolt of the slaves in ancient Rome. 3. a) *Help* me to lift the box, please. b) Thank you for your *help*. 4. a) *Watch* me do it. b) My *watch* has fallen into the river. 5. a) How long will this fine weather *hold*? b) She has a *great hold* on her husband. 6. a) He jumped into the *water*. b) Don't *water* these flowers every day. 7. a) He works for his family's *keep*. b) Some people always *keep* old things and don't throw them away. 8. Let me have a *try* at it. b) *Try* to remember how it was. 9. a) *Turn* on the tap, please. b) It is my *turn* to cook dinner today. 10. a) Can you *name* some of Vazha Pshavela's works? b) What is his *name*? 11. a) His journey was well *timed*. b) I have *no time* for it now. 12. a) You can *tie* the horse to that tree. b) The game ended in a *tie* 3-3. 13. a) Who gave you *leave* to attend this meeting? b) *Leave* me alone, please. 14. a) There is a ten minutes *break* between the lessons. b) If you drop this vase, it will *break*. 15. Their house was *walled* with a high *wall*. 16. a) He is reading an interesting *book*. b) David has *hooked* two seats for the performance. 17. a) She sent him a *note* to come in the evening. b) Strike the right *note*, not La natural, but La flat (sharp). c) *Note* how to write the letter N. 18. a) She likes everything to be in *order*. b) The teacher *ordered* us to stop talking. 19. He always *points out* everybody's mistakes. b) The *points* of these pencils have been sharpened. 20. a) He *hacked* his lorry into the yard. b) Keep your *hack* straight. Don't stoop over your desk. 21. a) Don't *push* me, or I'll fall. b) He gave the door a strong *push*. 22. a) *Stop* smoking in her presence. b) The bus came to the *stop*.

13. შეცვალეთ წერტილები არსებითი სახელით შესაფერის რიცხვში:

1. The three ... were working in the shop (woman) 3. My husband has translated "Three ... in a boat" by Jerome K. Jerome from English into Georgian (man). 3. Several ... were swimming in the pool (goose) 4. A man has thirty-two ... (tooth). 5. Each ... must be treated in time (tooth). 6. Mother doesn't like ... for dinner (goose). 7. ... live under the floor (mouse). 8. We found a little ... in the mouse-trap (mouse). 9. We walk with our ... (foot) 10. The man was badly wounded in his left ... (foot). 11. A... has beautiful antlers (deer). 12. Some ... were running along the path (deer). 13. They get tea from ... (bush). 14. I like my ... mashed (potato). 15. The eyes of an ... are large and round (ox). 16. ... are animals trained for farm work (ox). 17. She is an only ... of her parents (child). 18. My granny had ten ... (child). 19. The chemical ... of water is H₂O (formula). 20. She is writing mathematical ... on the black-board (formula). 21. My ... is slow (watch). 22. She has two ... (watch). 23. ... are used for carrying passengers (bus). 24. A white... is tethered to the tree (sheep). 25. ... give us wool (sheep). 26. Two grand ... were brought into the warehouse (piano). 27. She plays the ... (piano). 28. The ... of our house is leaking badly (roof). 29. The ... of houses are often covered with tiles (roof).

THE ARTICLE - არტიკლი

I. ჩახვით არტიკლი ხადაც საკიროა:

1. ... Ann is ... teacher 2. ... David is ... schoolboy. 3. ... this pencil is red. 4. Is that ... table big? 5. My ... note-book is thin. 6. He left for ... Moscow. 7. We got up in ... morning. 8. She comes home at 6 o'clock in ... evening. 9. ... Mtkvari is ... swift river. 10. I am ... Georgian. 11. We are ... Georgians. 12. ... milk is good for children. 13. ... milk in this glass is hot. 14. ... water is necessary for us. 15. ... water

in this well is very cold. 16. We live in ... Tbilisi. 17. They live in ... United States of America. 18. My friend works in ... Ukraine. 19. My sister lives in ... Russia. 20. ... Great Britain is ... capitalist country.

ბ. Joseph Turner was ... great English painter. He had ... dog which he loved. One day he was playing with ... dog ... dog fell down and broke ... leg. Turner sent for ... doctor. He did not want to send for ... veterinary but sent for ... best surgeon in ... London.

When ... doctor came, Turner said, "Doctor, I am glad you came. My dog has broken ... leg. I know that you are too great ... doctor for this work". ... doctor was angry but did not show it.

Next day ... doctor asked ... Turner to come to his house.

"It must be about my dog that ... doctor wants to see me", thought ... Turner.

When ... Turner came to ... doctor's house, ... doctor said: "I am glad to see you. I want to ask you to paint my door. I know that you are too great ... painter for this work but, please, do it. It is so important for me".

2. ჩახვით არტიკლი ხადაც ხაჰიროა:

a. 1. She settled in - South. 2. "People, I loved you!" - were Fucik's words. 3. - sun rises in - East and sets in - West. 4. He is - tallest boy I have ever seen. 5. - children, stop talking! 6. Who can read - best? 7. - Liberty Square is in the middle of the city. 8. They became friends at - first sight. 9. She was singing in - low voice. 10. The boat sailed - North. 11. These beautiful flowers grow only in - Alps. 12. - next stop is yours. 13. I shall meet him in - front of our house. 14. Copy - following numbers. 15. - rose smells sweet. 16. - mother is away now. 17. - spring is near. 18. Have you had - dinner? 19. - dinner at the hotel was very good. 20. I like - music.

b. 1. - story which I am about to relate is quite new. 2. This man is - lawyer. 3. He has visited - United Kingdom. 4. She is not - girl I am looking for. 5. - elephant is - heaviest of all animals. 6. I read of it in - "Times". 7. My sister has - few friends in Moscow. 8. - London is - capital of England. 9. - "Shota Rustaveli" is - fast ship. 10. - old receive pensions. 11. There came - knock at the door, and - small boy entered - room, wearing - white shirt. 12. - sky was starry. 13. - first impression is - strongest. 14. - good in him was stronger than - bad. 15. He gave her - new bag. 16. "Shut - door", he ordered. 17. It is - same question as before. 18. - camel can carry heavy loads. 19. All - children watched - game with joy. 20. My father was - only person to whom I told - truth. 21. She did not read - last two pages of the book. 22. He turned and saw - crying woman. 23. She took - book that I offered her. 24. - Italians are often good musicians. 25. - Doctor White lives in - next house. 26. "What - day!" she exclaimed. 27. He had - strange idea. 28. He always had - strange ideas. 29. - life is worth living.

THE PRONOUN - ნაცვალსახელო

ჰირის ნაცვალსახელები

1. ფრჩხილებში მოთავსებული ნაცვალსახელები ჩახვით შეხაფერის ბრუნვაში:

1. My brother gave (I) a very interesting book. 2. Do you know (they) well? 3. Do you see (he) every day? 4. I saw (she) in the street. 5. They came to see (we) yesterday. 6. She often helps (we). 7. Give (he) this book. 8. Do you want to do (it)? 9. He does not ask (we). 10. They will see (I) tomorrow.

2. გამოყოფილი არხებითი სახელები შეცვალეთ შეხაფერისი ნაცვალსახელებით:

1. *The teacher* is here. 2. *The pupils* are in the classroom. 3. *Mary* went to school in the morning. 4. *David* came home in the evening. 5. *The pencil* is long. 6. *My sister* is not at home. 7. Where is the *teacher*? 8. I gave *Nino* this pencil. 9. *Mary's brother* is a doctor. 10. We saw *David* and *Nino* at the museum. 11. The *men* are discussing the new plan. 12. *Mother* and I live in Tbilisi. 13. We lost the

way in the dark. 14. *Lana* is playing with the doll. 15. *Otari* has just gone. 16. *Ann* and *I* are cousins. 17. The teacher said: "*Gogi* and *Nick*, go out!"

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები (პირველი შორბა)

3. შეავსეთ წერტილები შეხაფერისი კუთვნილებითი ნაცვალსახელებით:

1. George has a sister.	... sister is a singer.
2. Ann has a brother.	... brother is an engineer.
3. I have a father	... father is a worker.
4. They have a flat.	... flat is very good.
5. We have a garden.	... garden is good.
6. You have a house.	... house is big.

4. გამოუოფილი არსებითი სახელები შეცვალეთ შეხაფერისი კუთვნილებითი ნაცვალსახელებით:

1. *David's* father works at a factory . 2. *Ann's* sister is a doctor. 3. *The children's* books are here. 4. *The teacher's* flat is there. 5. *My father's* and *my mother's* native land was Georgia. 6. *David's* and *Lana's* father was a teacher. 7. *Shota Rustaveli* is *Georgia's* greatest poet. 8. *Byron's* and *Shelley's* poems are famous all over the world. 9. *The boy's* book is in front of him. 10. *The sun's* rays are unbearable in summer in Africa. 11. *The girl's* hand was trembling then. 12. *The twins' room* was very light.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები (მეორე შორბა)

5. შეავსეთ წერტილები სათანადო კუთვნილებითი ნაცვალსახელებით:

1. This bag is yours and that is ... 2. My hat is green and ... is red. 3. These are not my gloves. They are ... 4. ... is a very large family. 5. He is a friend of ... 6. No country is so mighty as ... 7. Do you want to see my book or ...? 8. You go your way and I shall go...

6. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ეს ჩემი ბინაა და ის თქვენი. 2. ეს ჩემი წიგნია და ის მისი. 3. ეს რვეული თქვენია და ის ჩემი. 4. მე ჩემი ქული დავიხურე და მან თავისი. 5. მე ეიცნობ მის ძმას, მაგრამ არ ეიცნობ თქვენსას. 6. თქვენ იცნობთ მის დას, მაგრამ არ იცნობთ ჩემსას. 7. მე არ მინახავს თქვენი სახლი, მე ენახე მათი. 8. მათ არ უნახავთ თქვენი სახლი, მათ ნახეს ჩემი. 9. თქვენ არ გინახავთ მათი სახლი, თქვენ ნახეთ ჩვენი.

უპუქცევეთი და ემფატიკური ნაცვალსახელები

7. შეავსეთ წერტილები შეხაფერისი უპუქცევეთი და ემფატიკური ნაცვალსახელებით:

1. I hurt ... 2. He must be careful not to cut ... with the knife. 3. I said so ... 4. She ... gave me the key. 5. We enjoyed ... very much at the concert. 6. They saw ... in the mirror. 7. We have often done the same thing ... 8. Hide ... behind the door. 9. You must do it ... 10. They know the truth ... 11. She cooked ... a big meal. 12. He ought to be ashamed of ... 13. The meeting ... was short. 14. Were you all by ...? 15. The children amused ... by playing ping-pong.

ურთიერთობითი ნაცვალსახელები

8. შეცვალეთ წერტილები ურთიერთობითი ნაცვალსახელებით each other ან one another:

1. The children spoke to ... 2. They saw ... very seldom. 3. David and Lana greeted ... 4. They gave presents to ... 5. The mother and the daughter met ... at the office. 6. The two brothers resemble ... 7. The workers worked on , helping ... 8. You and I understand ... 9. Nick and Gogi recognized...

კითხვითი ნაცვალსახელები

9. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ვინ ლაპარაკობს ინგლისურად კარგად თქვენ კლასში? 2. ვინ არის ეს კაცი? 3. ვინ არის თქვენი მასწავლებელი? 4. ვინ ხართ თქვენ? მე მასწავლებელი ვარ. 5. ვის ხედავთ ყოველდღე? 6. ვის მიეცით თქვენი წიგნები? 7. ვისი ფანქარია ეს? 8. ვისი სახლია ეს? 9. ვინ ნახეთ გუშინ კინოში? 10. ვინ არის შინ? 11. რა არის მაგიდაზე? 12. რას კითხულობენ ისინი? 13. აქ სამი ბიჭია. რომელია თქვენი ძმა? 14. აქ ხუთი წიგნია. რომელია თქვენი წიგნი? 15. რომელი გაკვეთილი გააძლინა მან? 16. შეიძლება რომელი ფანქარი მაქვს, თქვენ რომელი გინდათ? 17. ვინ ილაპარაკა კრებაზე? 18. რა ნახეთ იქ გუშინ? 19. ვისი ჩანთაა ეს? 20. რა ჰქვია მას? რას აკეთებენ ახლა ისინი?

10. შეავხეთ წერტილები ნაცვალსახელებით Who, whom, whose, what, which:

1. ... sleeps in this room? 2. ... cap is it? 3. ... did you meet there yesterday? 4. ... is your sister? She is a singer. 5. ... game do you like, tennis or football? 6. ... brother is David? 7. ... is he by profession? 8. On ... days do you take English lessons?

11. დაუხვით კითხვები გამოუოფილ სიტყვებს:

1. *The teacher* is there. 2. *My brother* is in Batumi. 3. *My sister* is a singer. 4. *His* father is a doctor. 5. I saw *him* yesterday. 6. *Something* is wrong with him. 7. *That question* is very important. 8. I feel sorry for *him*. 9. These books are *mine*. 10. I gave my copy-book to *my teacher*. 11. *One of them* knows English. 12. I see *him* every day. 13. He wrote a letter to *his sister*. 14. The room serves as *my study*. 15. We were talking about the *latest news*. 16. The vase is *yours*. 17. The meat is fit for *food*. 18. We are twins, but *one of us* is ten minutes older. 19. I knew *about it* long ago. 20. *Nothing* has happened. 21. *This* spoon is made of *silver*. 22. I noticed *him* when he was driving the car.

ჩვენებითი ნაცვალსახელები

12. თარგმნეთ ინგლისურად:

ა) 1. ეს ნათურა მწვანეა. 2. ის ნათურა წითელია. 3. ეს ფანქარი კარგია. 4. ის ფანქარი ცუდია. 5. ეს რუკა ღილია. 6. ის რუკა პატარაა. 7. ეს გეგმა კარგია. 8. ის გეგმა ცუდია. 9. ეს კალამი გრძელია. 10. ის კალამი მოკლეა. 11. ეს ოთახი ღილია. 12. ის ოთახი პატარაა. 13. ეს ბიჭი ჩემი მეგობარია. 14. ის ბიჭი თქვენი მეგობარია. 15. ეს გოგონა ჩემი დაა. 16. ის გოგონა თქვენი დაა.

ბ) 1. ეს ნათურები მწვანეა. 2. ის ნათურები წითელია. 3. ეს ფანქრები კარგია. 4. ის ფანქრები ცუდია. 5. ეს რუკები ღილია. 6. ის რუკები პატარაა. 7. ეს გეგმები კარგია. 8. ის გეგმები ცუდია. 9. ეს კალმები გრძელია. 10. ის კალმები მოკლეა. 11. ეს ოთახები ღილია. 12. ის ოთახები პატარაა. 13. ეს ბიჭები ჩემი მეგობარებია. 14.

ის ბიკები თქვენი მეგობრებია. 15. ეს გოგონები ჩემი დებია. 16. ის გოგონები თქვენი დებია.

გ) 1. ეს წიგნია. 2. ის წერილია. 3. ეს საათია. 4. ის თანქარია. 5. ეს ოთახია. 6. ის ხეა. 7. ეს გეგმაა. 8. ის ნათურაა. 9. ეს კალამია. 10. ის სკამია. 11. ეს ბურთია. 12. ის დაფაა.

დ) 1. ეს წიგნებია. 2. ის წერილებია. 3. ეს სურათებია. 4. ის თანქრებია. 5. ეს ოთახებია. 6. ეს ხეებია. 7. ეს გეგმებია. 8. ის ნათურებია. 9. ეს კალმებია. 10. ის სკამებია. 11. ეს ბურთებია. 12. ის დაფებია.

ბანუსახლვერელი და უარყოფითი ნაცვალსახელები

13. თარგმნეთ ინგლისურად შემდეგი წინადადებები:

1. ამ ოთახში რამდენიმე მაგიდაა. 2. ამ კედელზე რამდენიმე რუკაა. 3. ამ მაგიდაზე რამდენიმე წიგნია. 4. ამ ოთახში ბევრი სკამია. 5. ჩვენს ჩვეულებრივ ბევრი კარგი მოწაფეა. 6. მე რამდენიმე ინგლისური წიგნი მაქვს. 7. მას რამდენიმე თანქარი აქვს. 8. ჩემ ჩანთაში რამდენიმე წიგნი და რვეულია. 9. ამ ოთახში რამდენიმე ბავშვია.

14. შეავსეთ წერტილები some, any, no ნაცვალსახელებით და თარგმნეთ:

ა. 1. There are ... books on the table. 2. Are there ... books on the table? No, there are ... books on this table. 3. There are ... tables here. 4. Are there ... tables here? Yes, there are ... tables here. 5. Are there ... maps on this wall? Yes, there are ... maps on this wall. 6. There are ... children in the park. 7. Are there ... children in the park? No, there are ... children in the park. 8. Are there ... pencils in your bag? Yes, there are ... pencils in my bag. 9. Have you ... books? Yes, I have ... books. 10. Has she ... maps? No, she has ... maps.

ბ. 1. I have got ... time to spare now? 2. I have got ... new pens. 3. Is there ... ink in your inkstand? 4. ... people like early autumn and ... don't. 5. I didn't see ... new films last month. 6. I want ... glue. Have you got ...? 7. May I give you ... coffee? 8. You can come ... day you wish. 9. Do you want a thick note-book or a thin one? Oh ... will do. 10. Where can I buy ... milk? 11. You can find new stamps at ... post-office. 12. Is there ... water left in the glass? 13. No, there is ... water left in the glass.

14. There were ... apricots on the saucer.

15. შეავსეთ წერტილები something, anything, nothing ნაცვალსახელებით და თარგმნეთ.

1. Do you see ... on the table? Yes, I see ... on the table. No, I don't see ... on the table. No, I see ... on the table.

2. Did he buy ... yesterday? Yes, he bought ... yesterday. No, he didn't buy ... yesterday. No, he bought ... yesterday.

3. Did they write ... last week? Yes, they wrote ... last week. No, they did not write ... last week. No, they wrote ... last week.

4. Do you want to tell me ...? Yes, I want to tell you ... No, I do not want to tell you ... I have ... to tell you.

5. Does ... trouble you? Yes, ... troubles me. No, ... troubles me.

16. შეავსეთ წერტილები somebody, anybody, nobody ნაცვალსახელებით და თარგმნეთ:

ა. 1. Do you see ... here? Yes, I see ... here. No, I do not see ... here. No, I see ... here. 2. Did you meet ... yesterday? Yes, I met ... yesterday. No, I did not meet ... yesterday. No, I met ... yesterday.

17. შეავსეთ წერტილები somebody, anybody, something, anything ნაცვალსახელებით:

1. Let ... go and fetch some chalk. 2. Is ... absent today? 3. There is ... else I want to tell you. 4. ... left the window open, close it, please. 5. You can take ... you like. 6. There is ... strange about his face. 7. ... can try it. 8. Did ... call on me? 9. Can I do ... for the poor boy? 10. There is ... in the house. 11. Does ... know about his arrival? 12. Why don't you say ...? 13. He looked at her and did not say ... 14. Has ... a different translation?

18. შეავსეთ წერტილები ნაცვალსახელებით Nobody ('s) nothing, neither (... nor), none, no:

1. ... lives here. 2. ... has happened. 3. Have you got a ball? ..., I have not. 4. ... of them came. 5. She could ... sleep. ... work. 6. ... proposal is serious. 7. I like ... of the books. 8. ... knows what will happen. 9. ... pleased her. 10. He has ... desire to see her. 11. ... of us was absent. 12. There are ... mistakes in his written work. 13. He had ... to say. 14. There was ... to help me. 15. It is ... blue ... grey. 16. I found ... chairs in the room. 17. Have you got a spare pen? ... I have ... 18. I know ... here. 19. It was ... wish. 20. He was ... old ... young.

19. შეავსეთ წერტილები ნაცვალსახელებით: Other, another, both, all, every, everyone, each, either, one.

1. Give me ... knife, please; this ... is blunt. 2. Some people like painting, ... people prefer literature. 3. ... of them play chess. 4. ... girl of the team was present. 5. ... of these machines is suitable for us. 6. Where is the ... key? 7. ... the money is here. 8. Will you have ... cup of coffee? 9. The teacher gave two maps to ... pupil. 10. ... is always glad to meet old friends. 11. He knew by heart ... word in his mother's letter. 12. There were shops on ... side of the street. 13. I don't like this magazine, please give me ... one. 14. Where are ... the pupils? 15. ... were eager to take part in the competition. 16. You may go by ... road. 17. I have no ... friends but you. 18. ... time I see you, I remember our childhood. 19. ... the windows were closed. 20. ... my children are boys.

20. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. გუშინ აქ ვილაყა მოვიდა. 2. გასულ კვირას ვინმე გნახათ? 3. გუშინ ეს წიგნი ვილაყამ წაიღო. 4. გუშინ თქვენთან ვინმე მოვიდა? არა, გუშინ ჩემთან არა-ვინ მოსულა. 5. ზამთარში აქ ვინმე ცხოვრობს? არა, ზამთარში აქ არა-ვინ ცხოვრობს. 6. აქ ვინმე ნახეთ? არა, აქ არა-ვინ მინახავს. 7. გუშინ აქ რაიმე გააკეთეთ? არა, გუშინ აქ არაფერი გამოიკეთებია. 8. ეს სიტყვები ვილაყამ დაწერა. 9. ვილაყა აკაკუნებს კარზე. 10. ვილაყას თქვენი ნახვა სურს.

მიმართებითი ნაცვალსახელები

20. შეავსეთ წერტილები who, whom, whose, which, that მიმართებითი ნაცვალსახელებით და თარგმნეთ:

ა) 1. I know the boy ... is speaking to my brother. 2. The pupil ... family lives in the country came to me yesterday. 3. I want to see the picture ... is in your father's room. 4. The girl ... came here told me about it. 5. We want to go to the library ... is near our school. 6. The book ... I took from him is very interesting. 7. The dog ... my brother brought is very clever. 8. The girl ... you saw in the park is my sister. 9. I have a cat ... name is Toby. 10. The boys ... are sitting there are my friends.

ბ) 1. Bring me the book ... you spoke about. 2. He is the greatest writer ... ever lived. 3. These ... have finished writing may go. 4. We saw the hero about ... everybody talks so much. 5. The stamps ... she showed me were quite old. 6. Much of ... I have read has been interesting. 7. Would you mind re-

peating ... you have just done. 8. The woman ... lives next door is a widow. 9. I don't know any man ... doesn't want Peace. 10. The girls ... knitting you find very good are here. 11. I'll lend you the book ... I bought in England.

THE ADJECTIVE - ზეფსართავი ხახელი

1. გამოუავით სუფიქები შემდეგ ზეფსართავებში:

hopeless, aimless, windowless, moonless, thankless, joyless, useless, hairless, changeable, eatable, teachable, blackish, sweetish, thinish, thickish, oldish, masterful, hopeful, useful, thankful, doubtful, fearful, painful, wooden, woolen.

2. აწარმოეთ ზეფსართავი ხახელები შემდეგი სიტყვებიდან ხათანაღო სუფიქებობ ღართით:

taste, sleep, speech, pity, agree, understand, fat, baby, girl, fool, beauty, duty, use.

3. გამოუავით ზეფსართავები მოცემულ წინადადებებში და გაარკვეთ როგორია იგი თვისებრივი, რაოდენობრივი ან მიმართებითი:

1. It was a beautiful, sunny day. 2. My father told me a true story. 3. I always buy Georgian bread. 4. The baby has plump, rosy cheeks. 5. Her woollen mittens are red. 6. Little girls usually wear short dresses. 7. She carried a round tray in her hands. 8. Have you ever read a lunar calendar? 9. The new dictionary has more words than the old one. 10. This is my favourite daily walk to the park. 11. There are some pretty fish in the aquarium. 12. Chess is a very popular game. 13. Stone is hard. 14. His pencil is brown. 15. I have never eaten any English national dish. 16. Eastern sweets are tasty. 17. There is not much milk in the pail. 18. Many flowers have a sweet smell. 19. Many children like fried potatoes.

4. შეავსეთ წერტილები ზეფსართავებობ თანაბარი შეღარებობ ხათანაღო კონსტრუქციით: (as ... as, so ... as)

Her eyes are ... bright ... her mother's. 2. Your composition is not ... simple ... his. 3. There are ... many things on the table ... in the bag. 4. This trip was not ... gay ... the previous one. 5. He is ... kind ... his sister. 6. We have not ... few books on biology ... you. 7. Lana's work is ... useful ... David's. 8. Is chalk ... white ... paper? 9. There is ... little money in my purse ... in my pocket. 10. Plums are not ... sweet ... apples. 11. Is Kiev ... big ... Tbilisi? 12. Her hands are not ... dirty ... his. 13. They have not ... much trouble with him ... we have. 14. Her pronunciation is ... good ... his.

5. შეავსეთ წერტილები ხაჰირო რაოდენობით ზეფსართავი ხახელით: (many, much, little, few).

There is not ... glue in the bottle. 2. You can have as ... fruit as you wish. 3. Did you have ... rain last summer? 4. I have not ... work to do today. 5. After the hot summer there was very ... water left in the well. 6. There are not ... pictures on the walls here. 7. ... thanks for your kind words. 8. The baby has not ... teeth yet. 9. Was there ... butter in the porridge? 10. There was not ... wind today. 11. There is not ... water in the barrel. 12. There is not ... food on the table.

6. ფრჩხილებში მოთავსებული ზეფსართავები ჩახვით შეღარებით ან აღმატებით ხარისხში:

ა. 1. Moscow is (large) than Tbilisi. 2. Which is (large) city in the world? 3. He is (good) pupil in our group. 4. My pencil is (short) than yours. 5. His pen is (long) than mine. 6. Your handwriting is

now (good) than it was last year. 7. This plan is (bad) than that one. 8. This book is (interesting) than that one. 9. Our lesson is (easy) than theirs. 10. She is (serious) girl in our group.

ბ. 1. There is ... milk in the jar than in the cup. (much). 2. Lana has ... pens than David has (few). 3. There is ... salt in my soup than in yours (little). 4. My brother has ... books than my sister has (many) 5. He has ... pictures of horses (few, a few). 6. She has ... books on nature (few, a few). 7. They have the ... books of us all (few). 8. There is ... sugar in my tea than in yours (little). 10. He knows ... than I thought (much). 11. ... birds can be seen there (few, a few).

გ. 1. It is the ... hotel around (near). 2. Tell me the truth when you are a little ... (calm). 3. It is ... in the room than in the street (cold). 4. The first article is ... than the second one (difficult). 5. She works ... than her brother does (hard). 6. It is the ... place in the world (hot). 7. This room is the ... in the house (narrow). 8. The long road is not ... than the short one is (beautiful). 9. Don't speak in a ... voice. (low). Speak ... (loud). 10. These buns are ... than the bread is (fresh). 11. A tree is ... than a bush. (high). 12. He was the ... of us (active). 13. The Alazani is not ... than the Mtkvari is (deep). 14. His dictation is ... than yours (bad). It is the ... in the class (bad). 15. Sharks' teeth are ... than knives (sharp). 16. She gets up ... than her mother does (early).

7. ფრჩხილებში მოთავსებული სიტყვებიდან ამოარჩიეთ შესაფერისი ზედსართავი ან ზმნი ზედა:

1. I can walk ... than you (farther, further). 2. My ... brother is a doctor. (elder, older). 3. Please, show me the way to the ... museum (nearest, next). 4. What will you do ... (farther, further)? 5. Now let us go to the ... shop. (nearest, next). 6. Otari and Gogi like literature. The ... likes poetry, the ... prefers fiction. (former, latter, later). 7. This is the ... news of him (latest, last). 8. Which of the two girls is the ... sister. (elder, older)? 9. It is the ... page of this book (latest, last). 10. ... inventions are necessary (farther, further). 11. I am ... than you (elder, older). 12. She will come ... (latter, later).

THE NUMERAL - რიცხვითი სახელი

1. დაწერეთ სიტყვებით შემდეგი რიცხვითი სახელები:

5, 100, 73, 14, 2, 3, 43, 66, 88, 97, 123, 110, 21, 678, 777, 1965, 387, მე-7 მე-2, მე-9, მე-10, მე-13, მე-5, მე-20.

2. დაწერეთ შემდეგი რიცხვები სიტყვებით:

24-(I) 1924, 28(II) 1976, 5(1) 1963, 19(V) 1945, 22((VI) 1904, 12(X) 1876.

3.4: 11,24; 129,7; 2.485; 7.253; 8.475; 688.253.

3. გამოიყვანეთ მაგალითები ზეპირად და დაწერეთ სიტყვებით:

12+15=	70-30=	3 X 5=	15 : 5 =
27+13=	48-19=	4 X 6=	81 : 9=
31+48=	83-24=	7 X 8=	63 : 7=
11+37=	55-11=	6 X 9=	24 : 6=

4. თარგმნეთ და დაწერეთ ქახუბი სიტყვებით:

Which would you rather have:

12 apples or 9; 17 pencils or 12; 19 candy bars or 16; 25 rouble or 10; 32 teeth or 2; thousands of books or hundreds of them; 100 friends or 1; 1 enemy or none; 1 dog or 5 ?

What number comes after 6 ? after 19 ? after 99 ? after 1765 ? What number comes before 20? before 12 ? before 54 ? before 1 ?

5. გამოუავით რიცხვითი ხახელები და განხაზღვრეთ მათი ფუნქციები. თარგმნეთ ქართულად:

1. Five of them were from our class.
2. Draw six triangles.
3. Mother came at three sharp.
4. How many swans do you see in the lake? I see ten.
5. He was the second to come.
6. We have ten fingers.
7. Read lesson twenty.
8. How many plums may I take? Take ten.
9. The first impression is the strongest.
10. I live in Belinski street.
28. 11. Two thirds of our team are girls.
12. Take one quarter of the apple.
13. My telephone number is 935456.
14. An eraser costs five copecks more than a pen.
15. Forty divided by four is ten.
16. A railway carriage has eight wheels.
17. Clap your hands five times.
18. There are nine numbers in this row. The third is three.
19. Four and four are eight. Two fours(4's) are eight.
20. Count the boys by twos (2's).

THE ADVERB - ზმნიზედა

1. აწარმოეთ ზმნიზელები შემდეგი სიტყვებიდან და თარგმნეთ:

angry, bold, clear, bad, proud, usual, brave, easy, rude, warm, cold, slow, glad, hard, quick, plain, ready, soft.

2. აწარმოეთ ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნიზელების შედარებითი და აღმატებითი ხარისხები:

ა.

- 1..He came home (early) than usual.
2. We went there (late) than usual.
3. I like him (well) of all.
4. Now she speaks (well) than she did last year.
5. He wrote his home-task (well) of all.
6. The dog was treated by the boy (badly) than I expected.
7. She came (near and near) to me.
8. He could not see her any (long).
9. Can you walk a little (fast)?
10. I come home (late) on Mondays.
11. I could not arrive (early) as I was not allowed to drive (fast).

ჟ. 1. The boy counts much ... than he used to (well). 2. The girl walks ... than her mother does (fast). 3. She runs ... of all the others (fast). 4. None of us answered ... (well) but Nick answered ... of all (badly). 5. Who can jump ... than I can? (high). 6. You should not eat so much, eat ... (little). 7. The rich work ... of all and are paid ... of all. (little, much). 8. He knows history ... than all the other subjects (well). 9. I don't want to go any ... (far). 10. He studies ... than his brother (seriously). 11. The train arrived ... than usual (late). 12. They finished their translation ... than you. (quickly).

8. შეავსეთ წერტილები ზმნიზელის თანაბარი შედარების შესაფერისი კონსტრუქციით (so ... as, as ... as):

1. He writes ... well ... he reads. 2. She answers ... correctly ... you. 3. She doesn't eat ... slowly ... her sister. 4. Does she run ... fast ... that boy? 5. She doesn't work ... hard ... her friend. 6. He doesn't carry the child ... carefully ... its mother. 7. He counts ... quickly ... his brother. 8. Granny sees... well... she hears. 9. He worked ... carefully ... possible. 10. They do not talk ... quietly ... always.

4. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნიშედები ჩახვით ხათანადო ადგილებზე:

ა. 1. He will come (soon, here). 2. She comes to me (often). 3. They go (seldom, there). 4. He goes (never, there). 5. She thinks she is right (always). 6. We work (usually, here). 7. They are busy (always). 8. This book has been translated (already, perfectly). 9. We must meet (tomorrow, again). 10. He gets up (usually, early). 11. Our T. V. set works (always, well). 12. He reads English (enough, fluently). 13. They will go to the theatre (now, often). 14. It snows in Gagra (generally, seldom). 15. He must learn to swim (also, well). 16. Have you seen such a clever girl (before, ever)? 17. The train arrived (early, yesterday).

ბ. 1. Is she late (ever)? 2. Can you rest (always)? 3. Do you have breakfast at 9 o' clock (usually)? 4. She doesn't understand English (yet). 5. I can help you (always). 6. Does he drink tea in bed (ever)? 7. He has not finished his breakfast (yet). 8. Do you get books from the library (generally)? 9. She has seen the sea (never). 10. Do you go to the theatre (sometimes)? 11. The bell has gone (just). 12. Is she not ready (yet)? 13. He is a noisy boy (generally). 14. It is spring (already). 15. His education has not begun (yet). 16. He was drowned (nearly). 17. She is not sixteen (yet). 18. You have slept for two hours (nearly).

5. განსაზღვრეთ გამოყოფილი სიტყვების რაობა (ზმნიშედაა თუ ზედხართავი სახელი).

1. He came *close* up to me. 2. The boys were *close* friends. 3. Repeat this word. Not so *loud*, please. 4. He spoke in a *loud* voice. 5. This happened *long* ago. 6. She has written a *long* letter to her sister. 7. You are walking too *quick*. 8. My brother is a *quick* boy. 9. What is the *latest* news? 10. Come at 8 at the *latest*. 11. Sit *quiet*! 12. Their *quiet* talk was over. 13. It is raining *hard*. 14. Have you read "*Hard Times*" by Dickens?

6. ფრჩხილებში მოთავსებული სიტყვებიდან ჩახვით ერთ-ერთი შესაფერისი ზმნიშედა ან ზედხართავი სახელი:

1. The door of the room was (wide, widely) open. 2. Rustaveli's poem is (wide, widely) known throughout the world. 3. I paid (dear, dearly) for my new coat. 4. They loved each other (dear, dearly). 5. We were (quiet, quietly) walking among the old trees. 6. The baby became (quiet, quietly) as soon as it began to eat. 7. The doctor (close, closely) examined the sick boy. 8. We were sitting too (close, closely) to the fire. 9. The car arrived (late, lately). 10. We have heard little of that man (late, lately). 11. That winter they worked (hard, hardly) at their English. 12. She could (hard, hardly) swim in the cold water. 13. Explain your wish to me (clear, clearly). 14. The water in the lake became (clear, clearly). 15. He lives quite (near, nearly). 16. He was (near, nearly) run over by the bus.

THE VERB - ზმნა

1. შეავსეთ წერტილები იხე ზმნის შესაფერისი ფორმებით:

1. I ... a schoolboy. 2 They ... at home. 3. She ... not here. 4. Where ... you? 5. My book ... on the table. 6. ... she a teacher? No, she ... not a teacher. She ... a worker. 7. These ... your pencils. 8. Those ... his pencils. 9. We ... at the lesson. 10. ... the books on the table? No, they ... not. They ... in the bag. 11. ... he your brother? 12. ... they good pupils? 13. Where ... they? 14. ... the maps on the wall? 15. Ann and David ... children.

2. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. თქვენ მასწავლებელი ხართ? მე მასწავლებელი არა ვარ, მე ექიმი ვარ. 2. ჩემი ძმა კარგი მოსწავლეა. 3. ეს კაცი მამათქვენია? 4. მე მუშა ვარ. 5. დავითი და

ანა მასწავლებლები არიან. 6. თქვენი ძმა შინ არის? 7. თქვენი ძმები აქ არიან? 8. სად არის თქვენი წიგნები? ჩემი წიგნები ჩანთაშია. 9. თქვენი სკოლა კარგია? დიახ, ჩვენი სკოლა ძალიან კარგია. 10. ნინო აქ არ არის. 11. სად იყო ის გუშინ? გუშინ ის შინ იყო. 12. სად იყვნენ ისინი გასულ კვირას? გასულ კვირას ისინი კინოში იყვნენ. 13. სად იყავით თქვენ შარშან? შარშან მე მოსკოვში ვიყავი. 14. მე მასწავლებელი ვიქნები. 15. ხვალ ჩვენ ბათუმში ვიქნებით. 16. სად იქნებიან ხვალ ისინი? ხვალ ისინი შინ იქნებიან. 17. ხვალ თქვენი ძმა შინ იქნება? არა, ხვალ ის პარკში იქნება. 18. ხვალ სად იქნებით? ხვალ აქ ვიქნებით. 19. მომავალ კვირას ისინი აქ იქნებიან. 20. ზევ ჩემი და აქ არ იქნება.

3. შეავსეთ წერტილები to have ზმნის შესაფერისი ფორმებით:

1. I ... many friends. 2. My brother ... a large family. 3. They ... three children. 4. ... you a good flat? Yes, I ... 5. ... she a green pencil? No, she ... not. 6. I ... two sisters. 7. How many brothers ... you? 8. ... she a garden? 9. ... you many English books? 10. ... you sister many friends?

4. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მე ბევრი ქართული წიგნი მაქვს. 2. მას კარგი ბალი აქვს. 3. ჩემს დას სამი შვილი ჰყავს. 4. კარგი საწერი მაგილა გაქვთ? 5. ნინოს კარგი სათამაშოები აქვს. 6. ბევრი ინგლისური წიგნი გაქვთ? 7. რამდენი შვილი ჰყავს თქვენს ძმას? მას ორი შვილი ჰყავს. 8. რამდენი გაკვეთილი გქონდათ გუშინ? გუშინ ექვსი გაკვეთილი გქონდა. 9. რამდენი გაკვეთილი გქონდათ ხვალ? ხვალ ხუთი გაკვეთილი გქონდა. 10. დავითს გუშინ ცოტა დრო ჰქონდა. 11. დავითს ხვალ ბევრი დრო ექნება. 12. გუშინ მე 8 საათზე ვისაუბრე. 13. რომელ საათზე ისადილეთ? 6 საათზე ვისადილე. 14. როდის ივახშმეთ? 9 საათზე ვივახშმე. 15. შარშან ზაფხულში კარგი დრო გავატარე. 16. მამამ ნასადილეს თამბაქო მოსწია.

5. თარგმნეთ ქართულად:

1. We had a long talk. 2. I shall have a good time in the country. 3. He always has a smoke after dinner. 4. Let us have a drink. 5. Let us have a walk.

6. შეცვალეთ ტირე to be ზმნის შესატყვისი ფორმებით:

1. How - you? 2. - he often in town? 3. I - a boy then. 4. They - still here. 5. We - real friends in the past. 6. They - neighbours in our childhood. 7. The team - the winner before the Olympic games. 8. This man - a doctor next year. 9. They - not - champions in the future. 10. We - there for sure. 11. The pilots - already - in the air. 12. They - rivals for a long time. 13. - she - the best pupil next month? 14. I - not - your assistant during the coming examinations. 15. - you already - to this exhibition? 16. - he - ill all this time? 17. She - never - my acquaintance. 18. They - - pupils before they became teachers. 19. You - - in the train by 5 o'clock tomorrow. 20. Many years ago he - the strongest man in the world. 21. He - to open the door. 22. They - to pass the exam. 23. What - you to answer? 24. She - to cook dinner before going to the park. 25. You - to go to Rustaveli Avenue. 26. - always ready!. 27. Don't - lazy! 28. The children - playing football when it began to rain. 29. My parents - - to the theatre twice this week.

7. შეცვალეთ ტირე to have ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. I - no time for this now. 2. What - he in his hand? 3. She - good hopes for the future. 4. When - you usually - lunch? 5. We - dinner an hour ago. 6. She - much patience when she was young. 7. We - much trouble about him the other day. 8. Our school - many problems last year. 9. Where - he - dinner yesterday? 10. What - you - for breakfast today? 11. - they - a concert tomorrow? 12. We - no lessons on Tuesday. 13. We - - a look at the new building tomorrow. 14. You - just - a chance to see the artist.

15. The engineers - just - difficulties with the plan. 16. These pupils - never - any knowledge of English. 17. - he ever - a chance to become a champion? 18. She - just - a drink. 19. Lana - - a lot of work this year. 20. We - - - a bath before breakfast is ready. 21. We - - supper now. 22. We - - dinner when she brought a water-melon. 23. The painter - - his own opinion of the picture before the exhibition opened. 24. They always - supper in the evening. 25. The baby - - - a bath by 8 o'clock tomorrow. 26. We - - a real good time now. 27. We - - - tea by that time tomorrow. 28. they - - dinner when she came. 29. My sister - - - supper when you return. 30. The three doctors - just - a consultation. 31. We - to visit our friends in June. 32. The children - to finish the composition by 3 o'clock. 33. I - - to repeat my exercises for tomorrow. 34. You can - a smoke now. 35. The plant - to fulfill this plan. 36. The girls - - a talk before the bell rang.

8. შეცვალეთ ტირე სიძის ზმნის შესატყვისი ფორმებით:

1. My sister - her home-work in the evening. 2. I always - my work with pleasure. 3. What - you - every day? 4. Whatever you -, - it well. 5. - it again, please. 6. - as you are told. 7. David - his lessons two hours ago. 8. Nobody knows what she - - there at the moment. 9. - he - his best to help her in those hard times? 10. Father - - nothing to his son if so. 11. What - she - here now? 12. They - - something in the room when we opened the door. 13. I - - my best to help you tomorrow. 14. My sister - - ironing all day long tomorrow. 15. I - already - my hair. 16. - she - it on purpose? 17. They - - their shopping this week. 18. We - - the beds before you come. 19. She - - - the floor by 6 o'clock tomorrow. 20. She came after the child - - it.

მოდალური ზმნები

9. თარგმნეთ ქართულად:

1. I can run for two hours without a rest. 2. The teacher can give you a piece of good advice. 3. My sister can speak English very well. 4. You can take my pen. 5. You can put on your new shoes. 6. He can take my raincoat. 7. Can you speak French? No, I cannot. I can speak German. 8. She can write well. 9. I could have told you about it yesterday. 10. I shall be able to tell you about it tomorrow. 11. she could not find the right answer. 12. She will not be able to find the right answer. 13. I can give you my book. 14. I could give you my book if I saw you. 15. I shall be able to give you my book when I finish it. 16. Pupils must obey their teacher. 17. Pupils must not prompt each other. 18. Pupils must not talk at the lesson. 19. Pupils must not change places at the lessons. 20. Pupils must study hard every day. 21. I must get up early in the morning. 22. We must obey our parents. 23. We must be polite to everybody. 24. He must help his friends. 25. I must help my family. 26. We must not smoke. 27. We must not lie. 28. We must not hurt our friends. 29. We must not hurt animals. 30. We must not cross the street under the red light. 31. You may ring me up if you need my help. 32. You may open the window if it is hot. 33. You may see the stars on a clear night. 34. You may not speak loud in the library. 35. You may not smoke here. 36. May I come in? 37. May I read the lesson again? 38. May I smoke here? 39. May I go home? 40. May we sing here?

10. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მე შემიძლია ინგლისური წიგნების კითხვა. 2. მას შეუძლია თქვენთან მოსვლა, რადგან თავისუფალია. 3. მათ ვერ შეძლეს ამ სავარჯიშოების გაკეთება. 4. ჩვენ ეს ფილმები უნდა ენახოთ. 5. თქვენ ეს წიგნი უნდა წაიკითხოთ? 6. მე გუშინ ბიბლიოთეკაში უნდა წაესულიყავი. 7. თქვენ შეგიძლიათ ეს თანქარი აიღოთ. 8. მას შეუძლია გარეთ გავიდეს. 9. შეიძლება შემოვიდეთ? დიახ. 10. მან ეს მოთხრობა

ვერ წაიკითხა. 11. მოსწავლეებმა ეს ლექსი ზეპირად უნდა ისწავლონ. 12. ეს წიგნი შინ უნდა წაილოთ? 13. შეიძლება ეს წიგნი წაეიკითხო? 14. ისინი გუშინ ჩემთან უნდა მოსულიყვნენ. 15. მან ფეხბურთის თამაში შესძლო? ვერა, ვერ შესძლო, რადგან ძალიან დაღლილი იყო. 16. შეიძლება აქ დაეისვენოთ? დიახ.

11. ა. შეცვალეთ წერტილები can, may, must მოდალური ზმნებით:

1. We ... skate very well. 2. She ... sing well. 3. You ... give this to your friend, I don't need it at present. 4. He ... prepare his lessons before he goes to bed. 5. ... I speak to you now? Yes, of course, you ... 6. ... we come and see you on Sunday? Yes, you ... 7. Only a pupil who knows English well ... answer this question. 8. Do you think you ... do it? 9. You ... read more English books. 10. She ... come any time.

ბ. შეცვალეთ ტირე can, may, must მოდალური ზმნებით:

1. He - translate this text himself. 2. You - respect each other. 3. We - throw the ball very high. 4. She - take my umbrella, I shall stay at home. 5. The girl was strong enough to fight like a boy. She - even fight two boys. 6. - I touch the kettle, is it cold? 7. - I offer you a cup of tea? 8. We - not wash our hands without soap they were too dirty. 9. The meeting - soon be over. 10. Every pupil - prepare for school in the evening. 11. Children - go to school in time. 12. You - choose any game you wish. 13. The other day nobody - find the lost watch. 14. We - not speak in her presence. 15. Be careful, you - fall. 16. My sister knew that she - invite guests to dinner. 17. The child was so frightened that it - not say a word.

12. შეცვალეთ მოდალური ზმნების ეკვივალენტები მოდალური ზმნებით ხადაც შეხატლებელია:

1. She is able to do anything for her mother. 2. I have to go, it is late. 3. You are allowed to go for a walk if you have time. 4. He has to be at home at 5 o'clock. 5. Am I allowed to come in? 6. Are you able to lift this cupboard? 7. It may be cold in the evening, she has to take a jacket. 8. He said that she was allowed to play in the yard. 9. They were not able to imagine him being a teacher. 10. I have to tell you this story. 11. We shall be allowed to water the flowers next time. 12. The boy was not able to kick the ball straight into the goal. 13. You will have to answer this letter. 14. Are we to copy this text? 15. Are you able to play any musical instrument?

18. თარგმნეთ ქართულად:

The verb *need*:

1. You need not worry about me. I know quite well what I must do. 2. You need not walk home, I'll take you home in my car. 3. You need not remain, you can go. 4. She need not give me the answer at once. Let her think it over. 5. You need not recite the text by heart, you may read it. 6. As she lives in Batumi, she need not go to the sea-side to rest. 7. You need not trouble. I'll do it myself. 8. Marina has wavy hair, so she need not get it waved. 9. Must I go shopping, father? No, you need not. We have plenty of food in the frig. 10. I remember it very well. You need not remind me of that. 11. You need not keep that secret from her. She already knows it. 13. Need I meet her? Yes, we must decide that question together. 14. She need not go there. I'll go instead. 15. I need not have done that work. They had already done it themselves.

The verb *ought*:

1. He ought to ring me up. He knows I am ill. 2. She ought to understand his hesitation. 3. You ought to know your new lesson. 4. Schoolchildren ought to keep their classroom in order. 5. People ought to take care of animals and plants. 6. Children ought to love nature. 7. Doctors ought to wear

overalls before examining a sick person. 8. You ought to have helped her in those hard times. 9. Children ought not to tell lies. 10. "You ought to be ashamed of yourself" said the teacher. 11. You ought to go there at once. 12. The boy ought to have told his mother the truth. 13. We went to see her yesterday. We ought to have gone long ago. 14. You ought not to decide such a difficult question without your parents. 15. You have lived in Georgia for a whole year, you ought to know the language better. 16. You ought to be more like your father who is such a hard working man.

The verb *should*:

1. You should drink less medicine and walk more. 2. The child is sleeping, you should not speak so loud. 3. One should not eat with a knife. 4. You should not lean out of a moving car. 5. You should not keep his illness from her. 6. Her parents should not help her to do her lessons. She ought to work herself. 7. You should write to your parents more often. 8. Why did they go to the sea-side in summer? They should have gone to the mountains instead. 9. Why had he chosen medicine as his profession? He should have chosen mathematics. He is good at it. 10. We should let them know the day we leave for Kiev. 11. Why should he take all his exams in autumn? 12. You should be more attentive when I speak to you. 13. She has thrown her old note-books away. She should have thrown them away long ago. 14. He papered the walls only last month. But he should have papered them years ago.

ACTIVE VOICE PRESENT INDEFINITE

14. შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შეხატვის ფორმებით:

I. 1. My sister often ... to the library (to go). 2. We usually ... in the country in summer (to rest). 3. She ... at a factory (to work). 4. My brother ... at eight o'clock every day (to get up). 5. We usually ... to the cinema or to the theatre on Sundays (to go). 6. She usually ... her home-task in the evening (to do). 7. He ... English fluently (to speak). 8. Children ... soundly (to sleep). 9. ... you ... English books in the original? (to read). 10. ... your father ... at a factory? (to work). 11. ... you ... in for sports? (to go). 12. ... your sister ... in for singing? (to go). 13. Everybody ... in for sports nowadays. (to go). 14. What ... you ... when you are on holiday? (to read). I usually ... Georgian, Russian and English books (to read). 15. ... you ... music (to like)? 16. ... she ... any instrument? (to play). Yes, she ... the piano (to play). 17. I ... to the theatre every day (not to go). 18. She ... English books in the original (not to read). 19. They ... to the country in winter (not to go). 20. He ... autumn (not to like). 21. I often ... this man in the street (to meet). 22. She seldom ... to me (to come). 23. They ... their text-books every day (to read). 24. His sister always ... me books to read (to give). 25. They ... there every day (to go). 26. She usually ... her exercises at home (to write). 27. They often ... and ... together (to sing, to dance).

II. 1. Eucalyptus trees ... in a damp climate (to grow). 2. Father ... a cold shower every morning (to like). 3. In the evening Grandfather ... new magazines, ... the T. V. ... for a walk and ... a warm bath before going to bed (to read, to watch, to go, to take). 4. When we ... bad we ... the doctor (to feel, to call in). 5. Our doctor ... father always to sleep in the open air and ... him to smoke (to advise, to forbid). 6. We seldom ... such difficult words when we ... (to use, to speak). 7. She ... a diary. In it she ... her daily life and actions (to keep, to describe). 8. The rise and the fall of the sea (high and low tides) ... on the moon (to depend). 9. How long ... it actually ... him to perform such an operation? (to take). 10. She usually ... the vacuum-cleaner when she ... her room (to prefer, to clean). 11. He ... the walls of his kitchen regularly (to whitewash). 12. My watch always ... good time (to keep). 13. In spring and in summer bees ... on flowers and ... the nectar (to alight, to drink). 14. Bees ... nectar (the liquid in the

flower) into honey (to make). 15. My schoolmates often ... museums and the Planetarium (to visit). 16. Some apparatus ... the sun, the moon, the planets and numerous stars on the cupola of the Planetarium (to reflect). 17. Twice a month we ... to the country (to drive). 18. I always ... my past life (to remember). 19. She never ... me to enter that room (permit). 20. My son ... me (not to obey). 21. He ... his pen every day (to lose). 22. ... you ... her to go out alone? (to allow). 23. I ... my pension every month (to receive). 24. The judge sometimes ... several trials in one day (to conduct).

ჩასვით ზმნა გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებებში აწყო განუსაზღვრელ დროში:

1. I'll phone you if they ... the last exam (to pass). 2. I shall help them when I ... your letter (to get). 3. They will stay here till you ... a room for them (to find). 4. She will know all about the meeting as soon as she ... them (to see). 5. Give her the book before she ... one (to buy). 6. He will do it if she ... him (to order). 7. The sun will shine again after the storm ... over (to be). 8. The rays of the moon will not light up the way when we ... the forest (to enter). 9. You will remain his devoted friend while you ... him (to believe). 10. He will trust you after you ... him this letter (to show). 11. He will wait until I ... (to come). 12. She will do her duty when she ... it (to understand). 13. Tamara will wash up the dishes if her mother ... busy (to be). 14. He will help his mother about the house if he ... time (to have). 15. I'll remember these little rules at once when you ... me of them (to remind).

16. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მე დაედივარ სკოლაში უოველდღე. 2. უოველდღე მე ვდგები 7 საათზე. ვიბან, ვიცეამ, ვსაუბრობ და მივიდივარ სკოლაში. 3. ჩვენ გამოგვაქვს წიგნები ბიბლიოთეკიდან. 4. ჩემი ძმა სწავლობს ინგლისურს. 5. თქვენ ბევრ წიგნს კითხვობთ? დიახ. 6. თქვენი და ინგლისურად კარგად ლაპარაკობს? დიახ. 7. თქვენმა მეგობარმა ფრანგული იცის? არა. 8. მათ ბევრი ინგლისური სიტყვა იციან? არა. 9. ჩემს მეგობარს იცნობთ? არა. 10. მისი ძმა ბიბლიოთეკაში მუშაობს? არა, ის ბიბლიოთეკაში არ მუშაობს. ის ფაბრიკაში მუშაობს. 11. ლენინგრადში წასვლა გინდათ? დიახ. 12. ჩემი მეგობარი ხშირად მეხმარება. 13. ჩემმა ახმანამა ფრანგული არ იცის, ის გერმანულს სწავლობს. 14. მას ეს წიგნი არ მოსწონს. 15. მე ხშირად ვწერ წერილებს ჩემს მშობლებს. ისინი სოფელში ცხოვრობენ. 16. თქვენ თბილისში ცხოვრობთ თუ ბათუმში? 17. თქვენი ძმა თბილისის ცენტრში ცხოვრობს? 18. სად სწავლობს თქვენი და? 19. სად დადიხართ სადამოს? 20. რას აკეთებთ ინგლისური ენის გაკვეთილზე? ინგლისური ენის გაკვეთილზე ვკითხულობთ, ვთარგმნით და ვსაუბრობთ. 21. ბევრ სავარჯიშოს აკეთებთ გაკვეთილზე? დიახ. 22. ხშირად ლაპარაკობ ინგლისურად თქვენს მასწავლებელთან? დიახ. 23. სად მიდიხართ გაკვეთილების შემდეგ? გაკვეთილების შემდეგ შინ მივიდივართ. 24. ჩემმა მშობლებმა ინგლისური არ იციან. 25. სად წერთ სავარჯიშოებს? სავარჯიშოებს ჩვენ რეულში ვწერთ. 26. სახლში ინგლისურ წიგნებს კითხულობთ? დიახ. 27. სად მუშაობს ბიძათქვენი? ბიძაჩემი მუშაობს უცხო ენათა ინსტიტუტში. 28. ბიძათქვენი ინგლისურს ასწავლის? არა, ბიძაჩემი ისტორიას ასწავლის. 29. რომელ ენას სწავლობს თქვენი და? ჩემი და სწავლობს იტალიურს. 30. თქვენ მეგობრებს ხშირად ზღვდებით? დიახ.

16. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები კითხვით და უარყოფით ფორმაში და თარგმნეთ:

a. 1. He often writes letters to his parents. 2. You study German. 3. My sister speaks English. 4. We take books from the library. 5. He likes music. 6. She plays the violin. 7. Her brother sings well. 8. My sister goes in for teaching. 9. They read English books in the original. 10. They usually go out of town

on Sundays. 11. They play football (basket-ball, volley-ball, tennis). 12. She does her homework in the evening. 13. I write many letters. 14. He knows this story. 15. They like to read French books.

ბ. 1. After winter comes spring. 2. The child goes to bed about 8 o'clock every evening. 3. This answer seems strange. 4. Generally she drinks tea for breakfast. 5. Rockets fly faster than airplanes. 6. Bears like honey. 7. The train leaves the station at 6 o'clock every day. 8. He shaves regularly before he goes out. 9. His father keeps bees in his garden. 10. He often switches on the radio in the morning. 11. Our chemistry lessons begin at 9 o'clock. 12. The chemistry lesson begins after the English lesson. 13. Twenty four hours make a day. 14. Autumn begins in September. 15. When you move you get warm. 16. I usually wake up late on my days off. 17. The bus starts at 8 o'clock tomorrow. 18. We comb our hair in front of the mirror. 19. She always wears long dresses.

PAST INDEFINITE

17. შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შეხატუების ფორმებით:

ა. 1. My brother ... to the stadium yesterday (to go). 2. We ... at the sea-side last summer (to rest). 3. My cousin ... at a factory two years ago (to work). 4. My father ... at seven o'clock yesterday (to get up). 5. We ... to the Zoo last Sunday (to go). 6. She ... her home-task in the morning yesterday (to do). 7. Our children ... soundly last night (to sleep). 8. ... you ... this book yesterday? (to read). 9. ... your cousin ... at a factory two years ago? (to work). 10. ... your sister ... English last year? (to learn). 11. Everybody ... him yesterday (to see). 12. What ... she ... last week? (to read). 13. She ... a letter to her mother last Saturday (to write). 14. They ... to the country last winter (not to go). 15. I ... at the sea-side last summer (not to rest). 16. He ... in time yesterday (to come). 17. Where ... you ... two years ago? (to live). 18. What ... your father ... last year? (build). 19. ... they far from the centre last year? (to live). 20. When ... he ... his work yesterday? (to finish). 21. Last year she ... a month in Batumi (to spend). 22. I often ... letters from my friends when I ... in the country (to get, to live). 23. When ... she ... home yesterday? (to come). 24. Last October I ... to Moscow (to go).

ბ. 1. We ... all kinds of vegetables last summer (to grow). 2. They ... in the shade as it was very hot (to lie). 3. He ... it afterwards (to understand). 4. Father always ... before breakfast (to shave). 5. He ... as an English teacher two years ago (to work). 6. Marina ... home and ... her dress (to rush, to change). 7. My neighbour ... early, ... his gun, ... his dog and ... hunting (to get up, to take, to call, to go). 8. The two sisters often ... the piano and the violin together (to play). 9. We ... him last week (to see). 10. The child ... milk last night (to drink). 11. The wind ... the boat on the rocks some hours ago (to drive). 12. He ... the man many years ago (to save). 13. They ... the carpet on the wall yesterday afternoon (to hang). 14. Last night she ... to tell the truth (to swear). 15. She ... the room in the morning (to sweep). 16. He ... across the English Channel two years ago (to swim). 17. The lorry ... the car a few minutes ago (to overtake). 18. They ... the money yesterday morning (to pay). 19. He ... his salary every month (to get). 20. The young man ... blue jeans (to wear).

18. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები თხრობით და კითხვით ფორმაში და თარგმნეთ ქართულად:

1. They didn't settle in Georgia in 1924. 2. Our bees didn't make much honey last summer. 3. She didn't lend me her opera-glasses yesterday. 4. Father didn't read the letter at once. 5. The chorus didn't sing modern songs last time. 6. That night I didn't sleep on the train at all. 7. She didn't lose her parcel yesterday. 8. We didn't feel the earthquake last night. 9. She didn't mean to deceive me. 10. She didn't win the chess match last year. 11. You didn't leave me the envelope the day before yesterday. 12. She

didn't shake the tablecloth every day when she was busy. 13. He didn't choose the right way when he was young. 14. Spring didn't bring the usual warm weather and flowers that year. 15. The teacher didn't give her lessons twice a week as it was expected. 16. He didn't find his house after the war. 17. The wind didn't blow from the North as it was announced. 18. The dog didn't bite me then. 19. The girl didn't spend her vacation in Sochi last summer. 20. A thunder storm didn't prevent me from sleeping when I was a boy. 21. I didn't meet him last summer in Batumi.

10. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები თბრობით და უარყოფით ფორმაში, თარგმნეთ ქართულად და მოიგონეთ პახუბები ხეციალურ კითხვებზე:

1. Did you forget what you told me a minute ago? 2. Did they drive the car twice a week there? 3. Did they burn up the woods during the war? 4. What did you get from him a week ago? 5. Did they hide in the forest then? 6. Why did he flee from his country at that hard time? 7. How long did she sleep the previous night? 8. Did your car overtake another car on the way? 9. Did she make any noise when I was out? 10. Did you light the lamps in the garden beforehand? 11. Why did your friend ride away in such a hurry? 12. How much did Ira pay for her coat a year ago? 13. Did Davy run fast in his childhood? 14. At what time did the sun rise last summer? 15. Did you dry your mittens in front of the fire? 16. Did the poor woman lose her son in the war? 17. Did I always hold your hand when I was a child? 18. Did the old man hear these words some minutes ago? 19. Why did Murman refuse to be our leader? 20. Why did you throw out those things? 21. Who blew out the candle? 22. Why did mother blow it out? 23. Which of these books did he choose? 24. Did Lado sell his house afterwards?

20. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. გუშინ 7 საათზე ავდექი, დაეიბანე, ჩაეიცვი და სკოლაში წავედი. 2. ჩვენ გამოვიტანეთ წიგნები ბიბლიოთეკიდან. 3. შარშან ჩემი ძმა ინგლისურს სწავლობდა. 4. შარშან ზაფხულში ბევრი წიგნი წაიკითხეთ? დიახ. 5. მისი ძმა ბიბლიოთეკაში მუშაობდა? არა, ის ბიბლიოთეკაში არ მუშაობდა, ის მუშაობდა ფაბრიკაში. 6. ლენინგრადში წასვლა გინდოდა? დიახ. 7. ჩემი მეგობარი ხშირად მეხმარებოდა. 8. მას ეს წიგნი არ მოეწონა. 9. მე ხშირად ვწერდი წერილებს ჩემს შშობლებს, როცა ისინი სოფელში ცხოვრობდნენ. 10. როდის დაბრუნდით თბილისში? მე თბილისში დაებრუნდი გუშინ. 11. სად მუშაობდა თქვენი და შარშან? შარშან ის არ მუშაობდა. 12. შარშან სამუშაოს 6 საათზე ვამთავრებდი. 13. ვინ დარჩა სკოლაში გაკეთილების შემდეგ? 14. მიიღეთ ჩემი წერილი გასულ კვირას? 15. კარგად უპასუხეთ მასწავლებლის შეკითხვას გასულ კვირას? დიახ. 16. რამდენი გვერდი გადათარგმნეთ გუშინ? ჩვენ ორი გვერდი გადაეთარგმნეთ. 17. რას აკეთებდით გუშინ საღამოს? ტელევიზორს ვუყურებდი. 18. რა ნიშანი მიიღო მერიმ? მერიმ მიიღო კარგი ნიშანი. 19. სად დაისვენეთ? 20. სად წახვედით გასულ კვირას? გასულ კვირას ცირკში წავედი.

21. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები კითხვით და უარყოფით ფორმაში და თარგმნეთ:

1. He wrote a letter to his parents yesterday. 2. You studied German. 3. We took books from the library. 4. She played the violin. 5. Her brother sang well at the evening party last Saturday. 6. They went to the country last month. 7. She did her home-work in the evening. 8. He knew this story. 9. They liked the play very much. 10. We lived in Batumi five years ago. 11. The painter drew the picture a year ago. 12. Our letters came to Georgia by air-mail last month. 13. The other day the children found a tortoise near the lake. 14. During the Revolution our people fought for freedom. 15. He felt sorry for the

orphan. 16. Many years ago Livingstone explored Africa. 17. We listened to the radio for two hours last night. 18. In olden times people knew nothing about printing.

FUTURE INDEFINITE

22. შეავსებთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

ა.

1. My sister ... to the library tomorrow (to go).
2. We ... in the country next summer (to rest).
3. She ... at a factory next year (to work).
4. She ... her home-task tomorrow (to do).
- ✓ 5. Children ... soundly in the open air (to sleep).
6. They ... English fluently in two years (to speak).
7. I ... a letter to my parents next Saturday (to write).
8. What ... you ... in summer? (to do) I ... on an excursion (to go).
9. We ... them tomorrow (to see).
10. I ... you tomorrow (to call on).
11. ... you ... tomorrow? (play football).
12. Where ... you ... the long vacation? I ... it at the sea-side (to spend).
13. ... he ... at home on Sunday? (to stay).
14. Who ... the lesson? (to translate).
15. when ... they ... to me? (to come).
16. Whose children ... to school next year? (to go).
17. When ... your son ... to study English? (to begin).
18. He ... on Sunday (to rest).
19. I ... at home in the evening (to be).
20. We ... this work at once (to do).

ბ. 1. We ... the mountains next week (to climb). 2. He ... you the penknife in a minute (to bring). 3. They ... better results if they try next time (to achieve). 4. Our life together ... us happy in the future (to make). 5. I ... you all my life (to help). 6. He ... money to his mother twice a month next year (to send). 7. Numerous cars, lorries, buses ... along this new road in a couple of years (to run). 8. Don't leave the child alone, he ... (to cry). 9. You ... a thorough knowledge of the subject when you work (to need). 10. ... you ... for me? I ... long (to wait, not to be). 11. They ... after the lesson is over (to leave). 12. David ... me ... the aim of her arrival (to let know). 13. They ... attentive to their mother when she is old (to be). 14. We ... swimming lessons next summer (to attend). 15. On Sunday our friend ... us at the station (to join). 16. She ... dinner ready by 5 o'clock (not to get). 17. Throw some bread crumbs to the sparrows. They ... them ... at once (to pick up). 18. I think I ... a glass of milk (to have). 19. Marina ... her friend to you at the coming ball (to introduce). 20. I wonder how long the storm ... (to last). 21. We ... never ... our duty to our Motherland (to forget). 22. They ... new machines (to produce). 23. We ... in the village till September (to remain). 24. On Monday we ... fir trees and pine trees round our house (to plant). 25. These palms are too delicate. The slightest frost ... them (to kill). 26. The earth ... always ... round the sun (to rotate). 27. Don't touch the dog. It ... you (to bite). 28. May I borrow your dictionary? I ... it tomorrow (to return). 29. We ... to the lakes if the weather is fine (to drive). 30. The girl ... the Medical Institute next year (to enter).

23. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ხვალ 7 საათზე აეღებო, დავიბან, ჩაიცვამ, ვისაუზმებ და სკოლაში წავალ.
2. წიგნებს ბიბლიოთეკიდან გამოვიტანთ. 3. ჩემი ძმა ინგლისურს ისწავლის. 4. თქვენი და ინგლისურს ისწავლის? დიახ. 5. მათ ბევრი ინგლისური სიტყვა ეცოდინებათ გაისად? დიახ. 6. მისი ძმა ბიბლიოთეკაში იმუშავენს? არა, ის ბიბლიოთეკაში არ იმუშავენს, ის იმუშავენს ფაბრიკაში. 7. ლენინგრადში წახვალთ? დიახ. 8. ჩემი ამხანაგი გერმანულს ისწავლის. ჩემი მეგობარი დაგეხმარებათ. 10. ხვალ მე კინოში წავალ. 11. თქვენ კვირას იმუშავენთ? არა, კვირას მე დავისვენებ. 12. ჩემი მეგობარი ზეგ ჩემთან მოვა. 13. მე მალე შეეხვლებო ჩემს მეგობარს. 14. ჩვენ კარნახს დაეწერთ მომავალ გაკეთილზე. 15. ჩემი მეგობარი მასწავლებელი იქნება ორ წელიწადში. 16. მე შინ ვიქნები ექვსი საათის შემდეგ. 17. ჩვენი გაკეთილი მალე დამთავრდება. 18. საღამოზე კარგ წიგნებს წაიკითხავთ. 19. საღ გაატარებთ ზაფხულს? ზაფხულს ჩვენ ზღვაზე გავატარებთ. 20. თქვენ შინ დარჩებით თუ კინოში წახვალთ? მე კინოში წავალ.

24. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები კითხვით და უარყოფით ფორმაში და თარგმნეთ ქართულად:

1. He will write letters to his parents. 2. You will study German. 3. My sister will speak English in two years. 4. We shall take books from the library. 5. She will play the violin at the evening party. 6. They will read English books in the original next year. 7. I shall call on you tomorrow. 8. We shall play football on Sunday. 9. She will do her homework in the evening. 10. We shall go out of town on Saturday.

25. ფრაზილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ შესატყვის ფორმებში და თარგმნეთ:

I. On week-days I usually (to wake up) at seven o'clock. Sometimes I (to wake up) myself but more often the alarm-clock (to do) it. My elder brother (not to hear) the clock. He (to be) a heavy sleeper. I usually (to pull off) his blanket and make him (to get up).

We (to open) the window, (to do) our morning exercises and (to go) to the bathroom to wash. While I (to brush) my teeth, my brother (to take) a shower. Then he (to brush) his hair, (to dress) and (to polish) his boots. It (to take) him only ten minutes to get ready.

II. One day Tom (to get up) hungry and (to leave) home hungry. He (to walk) along the streets and (not to know) where he was going. He (to pass) many streets and suddenly (to come) to the King's palace.

Poor little Tom in his rags (to come up) to the gates and (to look at) the guards who were standing at each side of the gates. Suddenly he (to see) a good-looking boy, who was beautifully dressed. Oh, that (to be) a prince, a living prince, a real prince.

Tom (to be) so happy to see him that he (not to know) what he was doing: he (to have) his head against the gates.

The next moment one of the soldiers (to push) him away, and he (to fall) down. The crowd that (to stand) near the palace (to begin) to laugh at Tom, but the young prince (to run up) and (to shout).

"Open the gates and let him in".

The guard (to open) the gates and little Tom (to pass in).

III. I am leaving for Moscow this week. My father (to go) there on holidays. We (to live) in a room at a hotel. We (not to take) much luggage. We (to visit) several museums and exhibitions. My father (to show) me all the beautiful sights in Moscow.

We (to travel) over all the lines of the Metro. My father (to show) me the most beautiful Metro Stations. He (to tell) me when they were built. We (to go) boating on the river. My father (to take) and show me the University.

We (to have) a good time in Moscow. I am sure we (to enjoy) our holidays.

PRESENT CONTINUOUS

26. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ხათანადო ფორმებში:

ა. 1. Look at the sky; the clouds (to move) slowly, the sun (to appear). 2. What you (to do) here? I (to wait) for my sister. 3. Who (to play) the piano in the next room? 4. Somebody (to sing) in the street. 5. Listen, somebody (to knock) at the door. 6. I (to leave) for Moscow tomorrow. 7. He (to come) back in two days. 8. I (to take) my examinations in a week. 9. "My dear", the teacher said to the pupil, "you (to talk) too much". 10. She (to write) a letter now. 11. You (to have) an English lesson now? 12. what (to do) your friend? 13. What he (to write) in his exercise book? 14. Where she (to write) a sentence? She (to write) a sentence on the blackboard. 15. Nick (to pass) me the salt. 16. The children (to eat) their soup without bread. 17. I (to talk) to my old friend. 18. They (to build) a new school. 19. They (to look at) this new building. 20. They (to play) chess with their friends in that room.

ბ. 1. Look, he has seen us. He ... the door (to open). 2. The room is in a mess. What ... you ... ? (to look for). 3. Tell me how it happened. I ... to you (to listen). 4. So, you ... it again, you naughty boy! (to do). 5. Let us try to overtake him. He ... very fast (to walk). 6. Come on, the baby ... (to cry). 7. Why ... you ... so fast? You may fall (to run). 8. He ... his work at the present moment (to type). 9. It ... dark. What time is it now? (to get). 10. She ... for me at the usual place. I am in a hurry (to wait). 11. Though the sun ... the rain ... still ... from the trees (to shine, to drip). 12. See, they ... water in pails to put the fire out (to carry). 13. where is Lana? ... she ... the T. V. again? (to watch). 14. The boys ... constantly ... about nothing (to quarrel). 15. What a fine day we ... today (to have). 16. Levan, stop talking! Why ... you always ... at the lessons? (to talk). 17. ... you ... the dog to the veterinary? But he has just left (to take). 18. ... he ... the tin with a knife again? (to open). 19. We ... our lunch now (to have). 20. Be still children! I ... your home tasks (to check up). 21. At present we ... a concert tour to England (to plan). 22. Make haste, Marina! David ... seats for us at the theatre (to keep). 23. Are you here? I wonder why you ... in your studio? (not to paint). 24. Look, the man ... a match. He is going to smoke (to strike). 25. See, he ... your stick into small pieces (to break). 26. Step aside, boys! Soldiers ... (to march). 27. Look, the boat ... on the heavy waves. It may turn over (to dance). 28. What hotel ... you ... at (to stay)? 29. How ... you ... on? (to get).

27. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. რას აკეთებთ ახლა? ჩემს მეგობრებს ველოდები. 2. საიდან მოდიხართ? ბიბლიოთეკიდან მოვდივართ. 3. რას კითხულობენ ისინი ახლა? ისინი ახლა გაზეთებს და ჟურნალებს კითხულობენ. 4. ახლა წვიმს? არა, ახლა არ წვიმს, ახლა თოვს. 5. ჩემი და ახლა ვიოლინოს უკრავს. 6. ისინი ახლა ფეხბურთს (ფრენბურთს, კალათბურთს, ჩოგბურთს, მაგიდის ჩოგბურთს) თამაშობენ. 7. სად მიდიხარ? ჩემს დასთან მივდივარ. 8. რატომ ტირი? კბილი მტკივა. 9. რას უყურებთ? ამ მშვენიერ სურათს უყურებთ. 10. სად მირბის დავითი? დავითი შინ მირბის. 11. სად მიდის მერი? მერი პარკში მიდის.

28. თარგმნეთ შემდეგი წინადადებები ინგლისურად. თარგმნისათვის გამოიყენეთ Present Indefinite და Present Continuous:

1. მე ჩვეულებრივ გაკვეთილებს საღამოს ვაბჯალებ. 2. ჩემი ძმა ახლა საინტერესო რომანს კითხულობს. 3. სოფელში ხშირად დადივართ. 4. რას აკეთებს ახლა თქვენი და? ის ახლა ხატავს. 5. რას წერენ თქვენი მეგობრები ახლა? ისინი ახლა თხზულებას წერენ. 6. სად დადიხართ ყოველდღე? ყოველდღე სკოლაში დადივართ. 7. როდის ისვენებთ? კვირას ვისვენებთ. 8. რას აკეთებს ახლა მამაშენი? მამაჩემი ახლა ისვენებს. 9. საიდან მოდის დედაშენი? დედაჩემი ბაზრიდან მოდის. 10. მშობლებს წერილებს ხშირად სწერთ? დიახ. 11. რას წერთ ახლა? ახლა საშინაო დავალებას ვწერ. 12. სად არის თქვენი ძმა? ის ეზოში ფეხბურთს თამაშობს.

PAST CONTINUOUS

29. ფრჩხილებში მოთავსებული წმნები დაწერეთ ხთანადო ფორმებში:

ა. 1. I (to read) at five o'clock 2. It (to rain) at noon. 3. What he (to do) at that moment? 4. He (to write) his home-task when I entered the room. 5. The children (to work) in the garden all day long. 6. When I returned home, my mother (to cook) dinner. 7. It (to snow) when I left the house. 8. What he (to do) when you called on him? He (to play) with his little daughter. 9. They (to walk) in the park from three till five. 10. We (to work) at our English from ten till twelve o'clock. 11. Yesterday at 10 o'clock I (to return) home. 12. We were busy at the end of May, we (to prepare) for our exams. 13. When I came home from school, my little brother (to sit) on the floor with all his toys around him. He (to play) with them. 14. What you (to do) at five o'clock yesterday? I (to read). 15. When I entered the classroom, all my friends were there. Some (to talk) and (to laugh), others (to read).

ბ. 1. They (to whisper) about something at that moment. 2. The clouds (to gather) heavy and dark as I walked along the road. 3. All day long yesterday they (to clean, to dust, to shake out) all their winter clothes. 4. She (to think) about him all the way back. 5. We (to listen) to the orchestra while somebody behind us (to annoy) us by whispering. 6. The ant (to carry) something in its jaws. 7. The crowd pressed forward to see what (to happen). 8. The boat (to float) down the river when it was noticed by the flyer. 9. The bees (to hum) in the garden all day long yesterday. 10. The little girl (to hug) her doll when she went to bed. 11. We (to collect) money the whole year to buy a new T; V. 12. When we (to camp out) we lived in tents. 13. His words (to ring) in my ears as I walked along the road. 14. She (to stroke) the cat when suddenly she heard a noise. 15. We (to expect) them when it began to rain. 16. While he (to drive) he suddenly remembered that he had forgotten the ticket. 17. The whole year she (to wait) for him. 18. He (to dig) a hole under the tree when the storm broke out. 19. Irene (to sit) under an oak tree embroidering a towel. 20. He (to draw) the chair to the window when I looked in. 21. It (to thaw) when we went skating. 22. At noon we ... still ... (to drive). 23. At 3 o'clock yesterday the ice ... already ... and small streams ... (to melt, to run).

30. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. გუშინ 8 საათზე სავარჯიშოებს ვწერდი.
2. მამაჩემი ბაღში მუშაობდა, როცა შინ მოვედი.
3. გასულ კვირას ათიდან თორმეტ საათამდე შენ გელოდი.
4. გუშინ მთელი დღე თოვლა.
5. გუშინწინ 8 საათზე ჩვენ სკოლაში მივდიოდით.
6. რას აკეთებდი გუშინ ამ დროს? ჩემ ძმას კადრაკს ვეთამაშებოდი.
7. კვირას 10 საათზე შინ ვბრუნდებოდი.

8. თქვენ როცა მოხვედით, მე სამუშაოს ვამბთარებდი.
9. რას აკეთებდით, როცა მასწავლებელი შემოვიდა? გაკვეთილს ვიმბორებდით.
10. გარეთ როცა გამოვედი, წვიმადა.

31. შეავხეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავხებული ზმნებით, გამოიყენეთ Past Indefinite და Past Continuous:

1. They ... tea when I ... (to drink, to come).
2. We ... to a lesson at ten o'clock yesterday (to listen).
3. At five o'clock yesterday he ... (to have dinner).
4. When my mother ... , I ... with my little sister (to play, to come).
5. She ... out of the window when I ... her (to see, to look).
6. Yesterday from ten till twelve we... under a tree (to sit).
7. What ... you ... at six o'clock the day before yesterday? (to do).
8. He ... a newspaper when I ... him (to see, to read).
9. I ... them when they ... from the cinema (to come, to meet).
10. He ... a report when I ... the meeting (to make, to leave).
11. She ... a letter to her parents when I ... (to go out, to write).
12. They ... when I ... them (to see, to laugh).

FUTURE CONTINUOUS

32. ფრჩხილებში მოთავხებული ზმნები დაწერეთ ხათანადო ფორმაში:

ა. 1. I (to read) at nine o'clock tomorrow. 2. He cannot come at two o'clock tomorrow, because he (to make) a report at that time. 3. when I come back, they (to play) football. 4. I (to sleep) when my parents return from the theatre. 5. They (to read) for their examinations in May. 6. We (to work) in the library from ten till six. 7. Don't come at six o'clock; at that time he (to write) a composition. 8. When you ring me up, I (to do) my lessons.

ბ. 1. Mother ... cakes all day long tomorrow. (to bake). 2. What ... you ... this time on Sunday? (to do). 3. I ... with my friends this time on Sunday. (to skate). 4. At 8 o'clock the day after tomorrow we ... the football match. (to watch). 5. I ... about my mother all the way to Moscow. (to think). 6. Tomorrow evening I ... for a party at my friend's (to prepare). 7. My little girl ... and ... butterflies while I sit under the tree. (to run, to chase). 8. This time next month we ... already ... back here. (to come). 9. The boat ... for the fisherman at the seashore when the sun rises. (to wait). 10. We ... and ... the flat for several days during my leave. (to clean, to dust). 11. Tomorrow morning from 8 till 12 o'clock the boys ... wood for the fire. (to gather). 12. The birds ... south in a couple of days. (to fly). 13. They ... to some new records while David decorates the fir tree. (to listen). 14. The radio ... modern music from 3 till 5 o'clock tomorrow. (to broadcast). 15. The tourists ... through several villages. (to pass). 16. She ... Geography the whole evening. (to learn). 17. At dawn we ... the channel. (to cross). 18. I ... for your return. (to wait). 19. We ... while our parents sit in the shade. (to boat). 20. The children ... in the hammock after you fasten it. (to swing). 21. After supper my brother ... the guitar for an hour or two. (to practise). 22. At this time tomorrow the pilot ... over the city. (to fly). 23. They ... for their concert on Sunday. (to prepare). 24. When the sun sets the sportsman ... still ... (to swim). 25. This tree ... in the yard when you arrive. (to grow). 26. The coals ... till tomorrow (to burn).

33. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ხვალ 8 საათზე სავარჯიშოებს დაეწერ. 2. მამაჩემი ბალში იმუშავენს, როცა შინ მოვალ. 3. მომავალ კვირას ათიდან თორმეტ საათამდე ამ წიგნს წავიკითხავ.

4. რას გააკეთებ ხვალ ამ დროს? პატარა მოთხრობას გადაეთარგმნი. 5. ხვალ მთელი დღე დაწერ. 6. რას გააკეთებთ ხვალ სამ საათზე? 7. ხვალ ამ დროს ჩვენ დაგველოდებით? დიახ. 8. ხვალ ხუთ საათზე ისინი ამ ფილმს განიხილავენ. 9. ჩემი ვაჟი ხვალ ამ დროს სახლში იმუშაებს. 10. ხვალ ამ დროს ფეხბურთის თამაშში ვიქნებით.

PRESENT PERFECT

34. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ხთანადო ფორმებში:

1. The teacher ^{is giving} (to give) us a new lesson today. 2. My sister ^{has bought} (to buy) a pair of shoes this week. 3. I ^{am writing} (to write) the letter; you may post it. 4. She ^{is finishing} (to finish) her work. 5. Today they ^{are working} (to work) much. 6. This month I ^{am receiving} (to receive) a letter from my parents. 7. We ^{are seeing} (to see) a new film this week. 8. She ^{is going} (to go) to Leningrad this week. 9. How many pages ^{are you translating} (to translate) you this week? We ^{are translating} (to translate) five pages. 10. They ^{are visiting} (to visit) us today. 11. They ^{are looking for} (to look for) the book everywhere. 12. Her father ^{is traveling} (to travel) much. 13. The boy ^{is reading} (to read) your book. 14. His brother ^{is returning} (to return) from the Crimea. 15. Something ^{is happening} (to happen) to my friend. 16. We ^{are hearing} (to hear) this gay song. 17. Levani ^{is translating} (to translate) two English stories into Georgian. 18. They ^{are inviting} (to invite) us to the party. 19. I ^{am not being} (to be) to any foreign country. 20. She ^{is telling} (to tell) me everything.

ბ. 1. "Can I see your father?" "Sorry, he ... just ... the house". (to leave). 2. ... you ... to the music-hall lately? (to be). 3. He ... his toy. Now it is broken. (to drop). 4. So much ... since I saw you last. (to happen). 5. "What ... for your sums?" "I ... a five." (to get). 6. The boy ... the stamp. You can't stick it on the envelope. (to tear). 7. We ... a bull-dog and brought it home. (to choose). 8. The fisherman ... a big fish. The fish is frying in the pan now. (to catch). 9. Why ... he ... so many lessons this week? (to miss). 10. I ... cucumbers or tomatoes this season (not to eat). 11. We ... a good crop of apples this year (to gather). 12. David, hand in your exercise-book. Why ... you ... it in yet? (not to hand). 13. The boy ... since childhood. (to be lame). 14. They ... the keys all over the place, but they didn't find them (to look for). 15. I ... Liana since May (not to meet). 16. You ... your frock. You'll have to wash it. (to soil).

გ. 1. I ... already ... the Urals. (to see). 2. We ... often ... dictations this term (to write). 3. ... you ... the news? (to hear). 4. ... they ever ... by sea? (to travel). 5. The postman ... yet. (not to come). 6. The singer ... us an English song today. (to teach). 7. It is a long time since I ... her. (to see). 9. Where ... you ... all this time? (to be). 10. We ... here since 1948. (to live). 11. He ... just ... a new radio set. (to buy). 12. The bakers ... georgian bread tonight. (to bake). 13. I am so glad he ... (to come). 14. I shall give you the rubber after I ... these small ink blots. (to rub off). 15. I ... seldom (never) ... to him about the matter (to speak).

35. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მან დღეს ბევრი იმუშავა. 2. ისინი ამ კვირას ჩემთან მოვიდნენ. 3. სად იყავით დღეს? დღეს ზოოპარკში ვიყავით. 4. რამდენი წიგნი წაიკითხეთ ამ წელს? 5. რა მოგვით მასწავლებელმა ამ კვირას? მასწავლებელმა ამ კვირას ახალი გაკვეთილი მოგვცა. 6. რა გააკეთეთ ამ კვირას? ამ კვირას ერთი პატარა მოთხრობა ვთარგმნე. 7. ჩემი ძმა უკვე წავიდა. 8. ჩემი და ეს-ეს არის შინ მოვიდა. 9. ისინი არასოდეს არ უფილან ჩემთან. 10. ეს-ეს არის მას წერილი მივწერე. 11. ეს წიგნი უკვე წავიკითხე. 12. მე ის არასოდეს არ მინახავს. 13. ამ კვირას ბევრთად ვიმუშავეთ. 14. დღეს დავითი ნახე? არა, დღეს დავითი არ მინახავს. 15. ასეთი ყვავილები არასოდეს მინახავს. 16. მე იქ იშვიათად ვუწოდებ. 17. წელს ბევრი ახალი ფილმი ენახე. 18. წვიმამ გადაილო. 19. მზე ამოვიდა. 20. დღეს მთელი დღია ვიარეთ.

PAST PERFECT

36. ფრანხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ხათანადო ფორმებში:

ა.

1. I (to translate) these sentences by 8 o'clock last night.
2. She (to write) her home-task when I came.
3. They (to fulfil) their plan by the first of January.
4. I found the book where I (to leave) it.
5. By that time they already (to go).
6. The other day he called on me to return the book that he (to borrow).
7. In the old days before we parted we often (to spend) our holidays together.
8. He told me that he (to speak) to my father about it.
9. He bought a new watch yesterday as he (to lose) his old one.
10. They (to return) home before I rang her up.
11. The boy was crying as he (to lose) his cap.
12. When we arrived at the station, we found that the train (to leave).
13. Your letter came after I (to leave).
14. He was hungry because he (not to eat) anything that day.
15. Before he settled down in Tbilisi he (to live) in Batumi.

ბ. 1. We gathered round him after he ... to tell us his adventures (to promise). 2. When she ... her dinner she decided to take a walk (to have). 3. As she walked she remembered what ... to her the day before (to happen). 4. I recognized him after he ... me of his name (to remind). 5. He ... at the man before he gave himself up (to shoot). 6. She ... the curtains across the windows before she switched on the light (to draw). 7. ... Natasha ... such animals before she went to the Zoo? (to see). 8. We ... our washing out in the garden by noon (to hang). 9. ... this actor ever ... on the television before? (to appear). 10. They ... just ... their guests when they got that unpleasant telegram (to greet). 11. I ... myself well near the fire by midnight (to warn). 12. After the alarm clock ... I woke up (to ring). 13. The child fell asleep after I ... the light (to switch off). 14. Lana didn't touch the food before she ... her hands (to wash). 15. I cleared away the table after I ... it with papers (to litter). 16. He ... the boy a blow before he took his ball away (to strike). 17. He ... some wet paints when he soiled his coat (to touch).

გ. 1. It ... to rain when we left for school (to start). 2. He told me that he ... a great mistake (to make). 3. By the time his parents arrived he ... from home (to run away). 4. I gave her the post-card that I ... for her (to buy). 5. The woman wept for joy after she ... (to recover). 6. By the end of autumn we ... turnips and carrots in our kitchen-garden (to dig up). 7. Mother ... her shopping by the end of the day (to do). 8. By last November the weather ... for the worse (to change). 9. By 12 o'clock yesterday we ... two tickets for "Swan Lake" (to book). 10. The boys ... their enemy's legs and arms before they ran away (to tie). 11. By the middle of last summer we ... almost all kinds of fruit (to taste). 13. By the time you came they ... the flat (to tidy up). 14. The Dynamo players ... one goal by the end of the first period (to score). 15. By that time father ... me my fault (to forgive). 16. I ... of the disaster before the newspapers announced it (to learn). 17. He thought of the results they ... (to achieve).

დ. 1. Scarcely ... she ... the high stairs when she found their door locked (to climb). 2. No sooner ... he ... the bird's nest than he saw at once the eggs were crushed (to reach). 3. Hardly ... she ... her things when the taxi drew up at the porch (to pack). 4. No sooner ... he ... the house than he forgot his promises (to leave). 5. No sooner ... I ... my gloves than they got dirty again (to wash). 6. Hardly ... she ... dinner when she was called to the office (to prepare). 7. Hardly ... he ... when he got a job (to graduate). 8. Scarcely ... he ... his work when he heard a knocking at the door (to finish). 9. No sooner ... he ... the Air

Force than his son was born (to join). 10. Hardly ... I ... to do that when they changed their mind (to agree).

27. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მოვედი, რადგან მთხოვეთ. 2. მე დავკარგე მუღმივი კალამი, რომელიც მამაჩემმა მიყიდა. 3. გუშინ ჩემს მეგობარს შევხვდი, რომელიც დიდი ხანია არ მენახა. 4. სავარჯიშოები გუშინ 6 საათისათვის გავაკეთე. 5. როცა ავდექი, მზე უკვე ამოსულიყო. 6. როცა მალეობარა საათმა დარკვა, უკვე ამდგარი ვიყავით. 7. როცა დარკეთ, მამა უკვე წასული იყო. 8. სექტემბრისათვის ის უკვე თბილისში დაბრუნდა. 9. გუშინ 6 საათისათვის წვიმამ გადაიღო. 10. გუშინ 5 საათისათვის თოვა შეწყდა.

FUTURE PERFECT

28. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ხათანადო ფორმაში:

ა.

1. I (to translate) this article by 6 o'clock tomorrow.
2. She (to write) her home-task when I come.
3. They (to fulfil) their plan by next January.
4. We (to return) home by 11 o'clock.
5. They (to paint) the walls by 6 o'clock in the evening tomorrow.
6. I (to read) this story before you come.
7. The train (to leave) by the time we get to the station.
8. By Saturday he (to go) to Moscow.
9. By that time they (to finish) their work.
10. I (to write) the letter before you come.

ბ. 1. He (to climb) Everest by the end of July. 2. The Marathon swimmer (to gain) the shore by tomorrow morning. 3. They (to hide) his bag before he begins looking for it. 4. He (to stop) smoking when you put the child to bed. 5. The child (to splash) the water about before you notice it. 6. By the time the pan is hot Sister (to cut) the sausage into small slices. 7. The snow (to melt) by the time spring is here. 8. By the end of the next year the branches of the tree (to reach) the roof of our house. 9. It is thawing. By tomorrow icicles (to form). 10. He (to jump) from the tree before you appear. 11. I (to close) the window when the sun rises. 12. The pioneers (to see) the mountains before they go to the sea shore. 13. The boy (to throw) the stone before you catch him. 14. We (to find) some place for drawing when you bring the paints. 15. The tourists (to cross) the river by noon tomorrow. 16. They (to choose) a nice song when you bring the guitar. 17. She (to milk) the cow by dawn tomorrow. 18. Father (to change) his job by the end of February. 19. The spaceship (to turn) round the earth thirty times by the end of the week. 20. My schoolmates (to organize) a new club before the end of the term. 21. She (to have) her lunch by the time you come back. 22. I (to read) the comedy before I go to the theatre. 23. He (to learn) to spell the words correctly by the end of the next lesson. 24. The teacher (to mark) our works by the end of the next week.

33. თარგმნის ინგლისურად:

1. შაბათისათვის ამ სამუშაოს დაემათავრებ. 2. თხზულებას უკვე დაწერ, როცა მოხვალ. 3. მამაჩემი 9 საათისათვის შინ დაბრუნდება. 4. თქვენ მოსვლამდე უკვე წაეალ. 5. ისინი გევმას თვის ბოლომდე შეასრულებენ. 6. ახალ წიგნებს 15 სექტემბრისათვის მივიღებთ.

40. თარგმნეთ შემდეგი წინადადებები ინგლისურად. თარგმნისათვის გამოიყენეთ Present Indefinite, Past Indefinite, Future Indefinite, Present Continuous, Past Continuous, Future Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Future Perfect:

1. გასულ კვირას მამაჩემი ბათუმში წავიდა. 2. ბიძაჩემი ფაბრიკაში მუშაობს. 3. ჩემი ძმა ხვალ ბიბლიოთეკაში იმეცადინებს. 4. გუშინ, როცა სკოლაში მივიღოდი, დედაჩემს შევხვდი. 5. ჩემი მეგობრების მოსვლამდე გაკვეთილები უკვე ვისწავლე. 6. ჩემი უმცროსი ძმა და მისი მეგობრები ახლა ფეხბურთს თამაშობენ. 7. ეს წიგნი დღეს წავიკითხე. 8. ჩემი და ეს-ეს არის წავიდა. 9. რას აკეთებდი გუშინ ამ დროს? 10. გუშინ 8 საათისათვის ჩემი მშობლები უკვე წავიდნენ. 11. ეს-ეს არის სკოლიდან მოვედი. 12. დღეს რამდენი საეარჩიშო დაწერეთ? 13. გაისად ლენინ-გრადში წაეალ. 14. გუშინ მთელი დღე ბაღში ვმუშაობდი. 15. თქვენ მოსვლამდე ამ ლექსს ზეპირად ვისწავლი. 16. სად მიდიოდით გუშინ სამ საათზე? 17. სად ისვენებთ ზაფხულში? 18. სად დაისვენეთ შარშან? 19. სად დაისვენებთ გაისად?

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

41. შეავხეთ წერტილები ფრაზილებში მოთახეხული ზმნების შეხატუების ფორმებით:

1. Your parents ... you since morning (to look for). 2. She ... English since she came to Georgia (to teach). 3. We ... in this wonderful place for forty years (to live). 4. What ... you ... since we met last? (to do). 5. The boys ... their secret from everyone for two years (to keep). 6. Lana ... her lessons since after dinner (to do). 7. My husband ... at the sea for hours (to look). 8. My sister ... at the Academy of Arts for a year (to study). 9. The baby ... since morning (to sleep). 10. The professor ... on the man from 10 o'clock till now (to operate). 12. Our roof ... for ages (to leak). 13. The two countries ... each other for centuries (to help). 14. Someone ... your pencils. The points are broken (to use). 15. The dog ... his tail for some minutes (to wag). 16. The girls ... the flowers into garlands for a whole hour (to weave). 17. The temperature ... during the last few hours (to rise). 18. We ... all the way from the forest in the hot sun (to walk). 19. The leaves ... since September (to fall). 20. He ... this sweater for 5 years (to wear). 21. The sick man ... hard since his heart attack began (to breathe). 22. That question ... my father since my brother was born (to bother). 23. Have they seen their parents yet? They ... for so many years (to travel). 24. She ... too much time on her music lessons (not to spend). 25. Who ... my tools again? Some of them are missing (to use). 26. It ... since night (to freeze). 27. The wind ... from the North for two weeks (to blow). 28. I ... about you (to worry). 29. The boy ... football since morning (to play). 30. For two hours the teacher ... to us (to dictate).

42. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მხატვარი ამ სურათს ორი თევა ხატავს, მაგრამ ჭერ არ დაუმთავრებია. 2. რამდენი ხანია რაც ინგლისურს სწავლობთ? ინგლისურის სწავლა 5 წლის წინ დაეიწე. 3. 15 წუთი გელოდებით, რატომ დაიგვიანეთ? 4. ეს გოგონა ქადრაკს ბავ. შეობიდან თამაშობს და ეხლა კარგი მოქადრაკეა. 5. დაამთავრეთ ამ წიგნის კი ვიი

თხვა? არა, მე მხოლოდ ორი დღეა ვკითხულობ. 6. რას ეძებთ? ბეჭედი დაეკარგე. დიდი ხანია ვეძებ და ვერ მიპოვნია. 7. ნიკო ქარხანაში ოცი წლის წინ მოვიდა. მას შემდეგ აქ მუშაობს. 8. დილიდან წვიმს, ნეტავ როდის გადაიღებს ასეთი წვიმა? 9. ბავშვები ფეხბურთს უკვე ორი საათია თამაშობენ. დაუძახე, თორემ დილილიდან და გაკვეთილებს ვეღარ ისწავლიან. 10. დედა სად არის? სამზარეულოშია. რას აკეთებს? დილიდან სადილს აკეთებს და ნამცხვრებს აცხობს. დღეს სტუმრებს ევლოდებოთ.

PAST PERFECT CONTINUOUS

13. შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. By the end of the year he ... on a translation for two years (to work). 2. She understood at once that somebody ... the boy English for a long time (to teach). 3. By the time he was ten Mozart ... the piano for six years (to play). 4. I was very tired in the evening as I ... hard all day long (to work). 5. By the time her lost son arrived she ... from that illness for many years (to suffer). 6. She ... under an oak tree for half an hour before she heard his footsteps on the road (to sit). 7. He approached the guard who ... on guard for 6 hours (to stand). 8. By 4 o'clock the baby ... for nearly two hours. Something was disturbing the child (to cry). 9. We asked him what he ... since morning (to do). 10. The crew ... on a raft for many hours before they saw a ship (to sail). 11. By the time the war broke out he ... in the Army for two years (to serve). 12. She ... her drawing instruments for many years before she could buy new ones (to use). 13. They ... the mountains for a long time when the storm overtook them (to climb). 14. I ... for some minutes before you rang me up (to read). 15. We ... for two hours when mother returned home (to play). 16. She told me that she ... since 1962 (to teach). 17. He moved the box that ... in the corner for an hour (to stand).

14. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. მერი ორი საათი უკრავდა როიალზე სანამ დედამისი მოვიდოდა სამსახურიდან. 2. მან სთქვა დილიდან ვმეცადინებო და ძალიან დაღლილი ვარო. 3. ბავშვები ეზოში ბურთს ორი საათი თამაშობდნენ, როდესაც დედამ დაუძახა სადილად. 4. მან მკითხა რამდენ ხანს მულოდებოდიო. 5. სახლში რომ მივედი ამხანაგები უკვე ნახევარი საათი მულოდებოდნენ. 6. ცდას ერთი საათი ვაკეთებდი, როდესაც ტელეფონმა დარეკა და იძულებული ვიყავი მუშაობა შემეწყვიტა. 7. ისინი ოცი წუთი კამათობდნენ, როდესაც მასწავლებელი შემოვიდა და ისიც შეუერთდა მათ კამათს. 8. ორი დღე წვიმდა, როდესაც უცბად გამოიძარა და მზემ გამოანათა. 9. ის ორი წელი სწავლობდა გერმანულს, როდესაც მოულოდნელად გადაწყვიტა ინგლისურის სწავლის დაწყება. 10. ნახევარი საათი მიდიოდნენ ტყეში, როდესაც უცბად ტბა დანახეს.

FUTURE PERFECT CONTINUOUS

15. შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. By next May we ... here for five years (to work). 2. I have been playing the piano since 10 o'clock. By 12 o'clock I ... for two hours. (to play). 3. Be quick! You have been eating for an hour. By the time I must go you ... for two hours (to eat). 4. By the time my husband comes I ... for five hours (to

type). 5. By the end of next year we ... in this town for twenty years (to live). 6. By tomorrow morning he ... the car for ten hours (to drive). 7. They ... over the ocean for six hours by noon (to fly). 8. By next Tuesday we ... a week (to travel). 9. He ... in the garden for some days by the end of the week (to work). 10. By morning he ... for the whole night (to fish). 11. He ... at least two hours by the time the doctor comes (to sleep). 12. Granny ... for some hours when I came (to knit). 13. We ... the room for two days when you arrive (to clean). 14. By 6 o'clock father ... for two hours (to rest).

PASSIVE VOICE

PRESENT INDEFINITE PASSIVE

46. შეავსეთ წერტილები ფრაზებში მოთავსებული ზმნების შეხატუების ფორმებით:

1. He ... often ... and ... by his father (to scold, to punish). 2. Your books ... seldom ... in paper (to wrap). 3. His dictations ... ; usually badly ... ; besides there are many blots on the paper (to write). 4. Every day I ... that I am not right (to tell). 5. Our best friends at school ... by us our chums (to call). 6. Our class ... by two teachers (to teach). 7. Nouns can ... into countables and uncountables (to divide). 8. Their hatred can ... easily ... (to understand). 9. His proposals ... always ... by the whole class (to support). 10. Nowadays chess ... all over the world (to play). 11. ... this matter ... (to settle). 12. Our garden ... with low trees and bushes (to fence). 13. Mineral springs ... often ... in Georgia (to find). 14. I ... at 5 o'clock by my chum at the usual place (to expect). 15. Ships ... in many ports (to build). 16. Such radiosets ... everywhere (to sell). 17. The meeting ... for tomorrow (to postpone). 18. Our eyes ... by eyebrows and eyelids. (to protect). 19. All the corrections in this composition ... in blue ink (to mark). 20. These idioms cannot ... (to translate). 21. Mother's permission must always ... (to ask). 22. A good pronunciation cannot ... easily ... without a lot of practise (to gain).

PAST INDEFINITE PASSIVE

47. შეავსეთ წერტილები ფრაზებში მოთავსებული ზმნების შეხატუების ფორმებით:

1. The spacemen ... with food and water for their flight (to supply). 2. The wounded ... to hospital by the ambulance an hour ago (to take). 3. Oil ... by the expedition in this district a year ago (to discover). 4. The other day I ... a nice present by father (to give). 5. My overcoat ... by me last year (to alter). 6. The boy ... to play with his classmates that Sunday (to forbid). 7. Where could he be ... by his relatives (to find)? 8. The flat ... every day in winter (to air). 9. The narrow bridge ... by the flood last spring (to destroy). 10. The windows ... yesterday and the curtains ... also by me yesterday (to clean, to wash). 11. Jack London ... in San Francisco in 1876 (to be born). 12. The new farm buildings ... to our group (to show). 13. He ... a topic for his paper by the principal (to give). 14. We ... to the theatre by our neighbour (to invite). 15. A doctor ... by mother at noon (to send for). 16. That accident ... yesterday (to speak about). 17. Her son ... by the Fascists in 1942 in the Crimea (to kill). 18. I ... by my sister when I entered the room (to frighten). 19. All the lights ... before the Festival began (to light). 20. The table-cloth ... carefully (to fold). 21. We ... by our school doctor once a month (to examine). 22. She ... for being late (to scold). 23. Her hands ... with scratches (to cover). 24. The blind man ... by a girl (to lead). 25. The copy-books ... in bundles by the shop assistant (to tie up). 26. The village ... during the

war. (to burn down). 27. During the break the teacher ... by his pupils. (to surround). 28. Some words in his dictation ... in red ink (to cross).

FUTURE INDEFINITE PASSIVE

48. შეავხეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. She ... by the doctor if she trusts him (to cure). 2. Bach's preludes and fugues ... by her at the coming concert (to play). 3. Old houses and huts ... and new buildings ... instead (to pull down, to erect). 4. Many ships ... from the bottom of the sea by this crane in the future (to lift). 5. When ... the mail ... ? (to deliver). 6. The lives of some famous composers ... in his future book (to describe). 7. You will know her at once. She ... in white with an umbrella in her hand (to dress). 8. Biology ... by a new teacher next term (to teach). 9. Our class ... by a group of parents at the station (to join). 10. Next month my affairs ... to a lawyer (to entrust). 11. A high T. V. tower ... from here next summer (to see). 12. A professional education ... by most of our youth in the future (to acquire). 13. He ... and ... by the administration at the meeting (to praise, to reward). 14. These conditions ... by the new members of the committee (to insist upon). 15. On Sunday the museums and the Zoo ... by many children (to visit). 16. A stranger ... the way any time he asks (to show). 17. We ... if we put on such hats (to laugh at). 18. The answer ... immediately (to send). 19. The choir ... by a well-known conductor who is coming from Moscow (to lead). 20. ... you ... to stay at your friend's (to allow)? 21. She ... a bad mark if she fails in her examination (to give). 22. That difficult question ... by me next time (to answer).

PRESENT PERFECT PASSIVE

49. შეავხეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. My bad tooth ... by a dentist. Here it is (to pull out). 2. His old watch ... this week (to repair). 3. Say "thank you" when you ... some sweets by anyone (to give). 4. New planets ... by our astronomers (to discover). 5. Some spaceships ... to the moon by the United States (to send). 6. Mother ... just ... the truth (to tell). 7. New problems of physics ... much ... lately (to discuss). 8. A hard word ... never ... by him (to utter). 9. Oh, dear! My ticket ... behind (to leave). 10. The painter's canvas ... to the light since morning (to turn). 11. They ... just ... by our neighbours (to call). 12. That book ... never ... (to find). 13. He ... their leader for two years (to make). 14. English ... to us from the fifth form (to teach). 15. So many lessons ... by him this year! (to miss). 16. For two days food ... by him (not to touch). 17. She ... recently ... principal of that school (to appoint). 18. Each match ... into phosphorus or sulphur several times (to dip). 19. ... you ever ... by your step-mother? (to offend). 20. He ... with his family today. (to see). 21. The moon ... by scientists in this century (to investigate). 22. Ornithologists ... long ... by the life of this strange bird (to intrigue). 23. The poem "The Knight in the Panther's Skin" ... already ... into Georgian in verse by Venera Urushadze (to translate).

PAST PERFECT PASSIVE

50. შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. She ... English before she was taught French (to teach). 2. Her dress ... by her mother before going to the party (to alter). 3. When you came the apple pie ... already ... (to make). 4. The game was watched with interest after some of the members of the team ... (to replace). 5. He showed me a picture which ... from Italy (to bring). 6. The mechanic said that he ... another job (to offer). 7. The concert ... because of the soloist's illness. (to postpone). 8. The preparations for the festival ... sooner than we expected (to finish). 9. Coal ... in this district before the war began (to find). 10. His mother was very ill after learning that he ... in the war (to kill). 11. The man was stopped by a militiaman after the street ... by him in the wrong place (to cross). 12. The islands ... by the ship before the crew were out of food (to reach). 13. Her hair ... by the hairdresser before her husband came (to set). 14. By that time her beautiful face ... with wrinkles (to cover). 15. My shoes ... by the shoemaker before I bought a new pair (to mend). 16. My room ... with a new broom (to sweep). 17. Dinner ... already ... by father when we gathered round the table in the restaurant (to order). 18. The boy ... after school to do extra work (to keep in). 19. Each letter ... carefully by the little girl (to trace out). 20. The soldiers were under strict orders to drink no water which ... previously ... (not to boil).

FUTURE PERFECT PASSIVE

51. შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. Many kinds of new medicines for serious diseases ... by the end of our century (to discover). 2. Our photos ... by tomorrow (to develop). 3. This stain ... by Monday (to remove). 4. By the time you return, the State Gallery ... again (to open). 5. Their lessons ... by them by evening (to do). 6. By next September almost all the children of our house ... to school (to admit). 7. The sick man ... by the doctors by next morning (to isolate). 8. The peoples of our planet ... in their struggle for Peace by that time (to unite). 9. She ... by the best trainer before she takes part in the competition (to train). 10. The table ... by my daughter by the time the guests arrive (to lay). 11. A splendid collection of swords ... by David before the exhibition opens (to collect). 12. You ... everything before you give me these papers (to tell). 13. New hotels and inns ... at the seaside resorts by the end of the next year (to build). 14. The boy ... from school by the beginning of the new term (to expel). 15. I ... by the doctor before the race begins (to weigh). 16. The new boy ... to his class by the teacher before his father hurries to his office (to take). 17. My hair ... by the barber before I go to school (to trim). 18. All her money ... by autumn (to spend). 19. Of course his new trousers ... after fighting with such a strong boy (to tear). 20. The work ... by the 1st of May (to carry out). 21. The museum ... by the time you leave (to close).

PRESENT CONTINUOUS PASSIVE

52. შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. I ... by my teacher (to question). 2. Remember, science ... constantly ... (to develop). 3. What is going on at home now? Preparations ... for my coming birthday (to make). 4. Look! The girl ... for the next dance (to invite). 5. The doctors ... about the sick man (to consult). 6. See! The Underground Sta-
294

tion ... (to reconstruct) 7. Don't open the door. The child ... to bed now (to put). 8. The book he has written ... now by our Publishing House (to print). 9. Students all over the world ... to become teachers, doctors, engineers, musicians, etc. (to train). 10. Girls and boys ... by our schools (to educate). 11. Don't make such a terrific noise! An important announcement ... (to broadcast). 12. To my knowledge, tremendous work ... to defeat cancer (to do). 13. It is no use discussing the matter here. It ... elsewhere (to discuss). 14. What's that noise upstairs? The furniture ... (to move). 15. The rabbit ... by the dog. Keep back! (to chase). 16. Why is he crying? Is he ... by his mummy again? (to wash). 17. I am waiting for you. The book ... specially for you (to keep). 18. What ... now? (to televise). 19. Leave that music on! Modern songs ... (to tune in).

PAST CONTINUOUS PASSIVE

53. შეაგებეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. At 5 o'clock yesterday trees ... by our class (to plant). 2. The article ... when the typist fell ill (to type). 3. The bridges ... by the partisans when the enemy approached the town (to blow up). 4. Our town ... by the towns people just before the festival began (to decorate). 5. The news ... already ... when I learnt the truth (to spread). 6. She was trying to understand what ... there (to do). 7. He ... all my coins and stamps when my sister looked into the room (to show). 8. The bushes ... by the gardener when he was surrounded by a crowd of children (to clip). 9. From 1 till 7 o'clock our class ... (to examine). 10. All day long yesterday the water supply pipes ... (to repair).

54. გადაიყვანეთ მოცემული მოქმედებითი გვარის წინადადებები ვნებით გვარში:

1. A roll of the ship threw the man overboard. 2. We use a knife for cutting. 3. David always opens the window at night. 4. The teacher usually explains the new lessons in class. 5. She asked me about my family. 6. The man locked up the house last week. 7. His uncle brought him up. 8. They will wake up the child in a quarter of an hour. 9. I shall keep the horse in the stable. 10. We will need some warm things for the journey. 11. We have collected many postage stamps this year. 12. They have fulfilled their promise today. 13. Lana had shortened her dress before she went to the theatre. 14. They will have built the tunnel by the end of the month. 15. He was decorating the fir-tree at that moment.

56. გადაიყვანეთ მოცემული ვნებითი გვარის წინადადებები მოქმედებით გვარში:

1. Provisions are bought by my mother in the grocery. 2. These flowers are watered in the morning. 3. Many fish are caught by him in this place. 4. That summer different mushrooms were picked by Marina. 5. The pen has only been used once. 6. A lot of money will be paid for this house. 7. Next week the carpet will be shaken by us. 8. The wind will be held by the trees. 9. The fence has been painted by the children. 10. Her long hair has been carefully combed. 11. The whole bottle of medicine had been drunk by the child by 6 o'clock. 12. The soup had been salted before it was poured into the plates. 13. The twigs will have been burnt by evening. 14. Dresses are being made by them now. 15. The door was left open by the boy. 16. The cabin was lit by a lamp hanging from the ceiling.

Future-in-the-Past see p. 316.

იხ. გვ. 316.

The Infinitive ინფინიტივი

შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ინფინიტის შესატყვისი ფორმებით:

1 The Indefinite Infinitive (Active)

Model: I am happy ... your words. (to hear).
I am happy to hear your words.

1. Our guests want ... lake Ritsa (to see). 2. Please, be so kind as ... me that volume (to hand). 3. The study of punctuation teaches us ... in our written work (to be accurate). 4. It is difficult ... the ground when it is frozen hard (to dig). 5. Reso plays the cello daily ... his hand (to keep). 6. The dolphin seems ... its master and friend (to understand). 7. You have failed ... the target (to hit). 8. She knows how ... her English vocabulary (to increase). 9. Tell him ... three tickets, not two (to buy). 10. Father telephoned ... us the news (to tell). 11. I can tell you where ... the street (to cross). 12. He had ... his model in two days (to make). 13. It was difficult ... a group of young mathematicians in our school (to organize). 14. It is hard ... that summer is over (to believe).

2. The Indefinite Infinitive (Passive)

Model: The garden needs ... (to weed).
The garden needs to be weeded.

1. The field needs ... (to dig up). 2. Our teacher doesn't like ... while working (to hinder). 3. He is afraid ... alone, he feels so bad (to leave). 4. The boy is lucky ... to the stadium (to take). 5. Tamasi doesn't want ... by his neighbour in this company (to see). 6. He tried ... by his teacher (not to notice). 7. They want their daughter ... there (to send). 8. He waited for the letters ... (to deliver). 9. He ordered the pupils ... the copy-books (to show). 10. He is not a person ... (to rely on). 11. David doesn't want ... by his sister (to follow). 12. They were waiting for their dinner ... (to serve). 13. This is the lesson ... (to review).

3. The Continuous Infinitive (Active)

Model: He seems ... his patience (to lose).
He seems to be losing his patience.

1. They are glad ... the places so dear to them (to visit). 2. I am happy ... with you (to work). 3. She is sorry ... her town (to leave). 4. She pretended ... (to sleep). 5. David was glad ... the car again (to drive). 6. They seem ... a new journey (to plan). 7. How nice it is ... a boat in the morning (to row). 8. She happens ... in her room (to rest). 9. She seems ... his every movement (to watch). 10. She promised ... at the corner at 7 sharp (to wait). 11. They appeared ... the question among themselves (to discuss). 12. We are glad ... in such pleasant warm water (to swim). 13. I am sorry ... otherwise than you (to think). 14. He happens ... at this time of day. He is too weak yet (to sleep). 15. They may be ... the town for the murderer now (to search).

4. The Perfect Infinitive (Active)

Model: My leave doesn't seem ... me a bit of good (to do).
My leave doesn't seem to have done me a bit of good.

1. I am ashamed ... your book (to lose).
2. We hoped ... the translation of the article in some days (to finish).
3. He seems ... this woman before (to see).
4. He was glad ... his friend's advice (to follow).
5. She seems ... the news (to hear).
6. The well-known conductor is said ... London (to leave).
7. He was known ... the crime (to investigate).
8. Otari was sorry ... his money (not to change).
9. The hunter was glad ... his son to the forest (to take).
10. Father was sorry ... his blood pressure before supper (not to take).
11. He is sorry ... so many lessons this month (to miss).
12. He was happy ... the ball (to catch).
13. It was a pity ... the last opportunity (to miss).
14. I was glad ... your acquaintance (to make).

5. The Perfect Infinitive (Passive)

M o d e l : Uncle Tengiz hates ... without dinner (to leave).

Uncle Tengiz hates to have been left without dinner.

1. He was sorry ... instead of the guilty boy (to punish).
2. Grandpa was pleased ... to the sanatorium (to send).
3. The young woman was surprised at ... for another person (to take).
4. The prisoner was happy ... (to acquit).
5. The old man objected ... alone in the house (to leave).
6. He was glad ... to play (to allow).
7. All preparations seem ... (to complete).
8. This book seems ... by an old and clever man (to write).
9. They were proud ... (to reward).
10. The bridge seems ... by a good engineer (to build).
11. He is proud ... by the people (to elect).

6. The Perfect Continuous Infinitive (Active)

M o d e l : She seems ... the house all this time (to keep).

She seems to have been keeping the house all this time.

1. The man seems ... for many years (to suffer).
2. He seems ... for some hours (to draw).
3. I know her ... here for 10 years (to teach).
4. Taniara was happy ... the whole evening (to dance).
5. Father was satisfied ... since early morning (to work).
6. They don't seem ... about each other since they parted (to think).
7. The parrot seems ... the same word all his life (to repeat).
8. The boy seems ... for three hours (to sleep).
9. I am glad ... here so long (to live).
10. He seems ... the book for a long time (to read).

ინფინიტივის ფუნქციები

შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ინფინიტივის სხვადასხვა ფუნქციებით:

7. ინფინიტივი, როგორც ქვემდებარე ან რთული ქვემდებარის ნაწილი:

1. It is pleasant ... near the sea while the breeze is blowing in the face (to sit). 2. ... swimming in the moonlight is a pleasure (to go). 3. It is rather difficult ... one sister from the other as they are twins (to distinguish). 4. ... plants daily is very important (to water). 5. It was a shame ... it (to do). 6. ... that her child was in safety was a great relief (to know). 7. It was a pleasure ... my schoolmates again after many years (to see). 8. It was difficult ... the letters at this distance (to distinguish). 9. It was dangerous ... that steep cliff (to climb). 10. It was impossible for us ... there in time (to get). 11. ... her safe and sound was a great comfort to him (to see). 12. It is never too late ... (to learn).

8. ინფინიტივი, როგორც პრედიკატივი (სახელადი ნაწილი (მოქმედებითი და ვნებითი გვარი):

1. Their wish was ... all their exams in time (to pass). 2. Our task was ... the river at night (to cross). 3. When studying tenses the main thing is ... the Sequences of Tenses (to understand). 4. His plan had been ... the English capital before going to the U. S. (to visit). 5. The general's order was ... the enemy's

division (to surround). 6. The only thing to do was ... to your teacher (to apologize). 7. Our aim was ... the enemy on his own territory (to defeat). 8. The most important thing for them was ... into contact with the local leader (to come). 9. The purpose of his work is ... this mechanism (to investigate). 10. What I want is ... there (to send).

9. ინფინიტივი, როგორც განსაზღვრება:

1. Tereshkova was the first woman ... a cosmonaut (to become). 2. Doctor Bernard was first surgeon ... a human heart (to transplant). 3. After the swing had been fastened, Otari was the second ... on it. (to swing). 4. Sculptors have special tools ... with (to work). 5. Each schoolchild has his own desk ... at (to sit). 6. Henry was the first ... the quarrel (to start). 7. Have you anything else ... (to add)? 8. Please, give me some juice ... (to drink). 9. She has no time ... in dancing (to waste). 10. Please, give me some medicine ... my toothache (to soothe). 11. Give the dog something ... (to eat). 12. Bring me some tool ... the door with, please. The lock is broken (to open). 13. Mother has a lot of things ... at home after her work (to do).

10. ინფინიტივი, როგორც რთული შემახმენლის ნაწილი:

1. She had ... her composition (to rewrite). 2. Granny was ... some shopping (to do). 3. The child began ... phrases (to make up). 4. We couldn't ... the boy to the seaside without his mother's permission (to take). 5. You ought ... your morning exercises (to do). 6. You shouldn't ... your elbows on the table while eating (to rest). 7. You may ... the window if you are hot (to open). 8. He began ... Tchaikovsky's First Concerto for the piano and orchestra (to play). 9. What are you ... in the summer holidays (to read)? 10. You needn't ... there now, he won't be at home yet (to go). 11. They are ... to the village (to go). 12. I have ... potatoes for dinner (to peel). 13. He continued ... his business (to do). 14. You shouldn't ... you fork and spoon at table (to lick).

11. ინფინიტივი, როგორც დამატება (ზმნებთან):

1. He wants ... you (to help). 2. Leila likes ... her little brother fairy tales (to tell). 3. What do you intend ... next (to do)? 4. How did you manage ... tickets for the show (to get)? 5. He hates ... between them when they quarrel (to intervene). 6. The doctor advised father ... his blood-count ... (to have taken). 7. Don't trouble ... me to the dentist (to take). 8. He forgot ... her up (to ring). 9. Sorry, but I didn't mean ... you (to offend). 10. I wish ... my gratitude to you for your kindness (to express). 11. She expects ... them tomorrow (to visit). 12. The teacher asked him ... louder (to speak). 13. She prefers ... her dresses herself (to make). 14. She loves ... to the rain (to listen). 15. Mother refused ... that she was not well (to think).

12. ინფინიტივი, როგორც დამატება (ზედხართავ სახელთან და მიმღეობასთან):

1. I am always glad ... you (to help). 2. She was happy ... that her son was in safety (to know). 3. I am sorry ... you (to disturb). 4. I am very pleased ... by them (to have been visited). 5. They were anxious ... to the station in time (to get). 6. One is always sorry ... with one's friends (to part). 7. David was glad ... a letter from his aunt Emily (to have got). 8. Everybody is afraid ... his health (to lose). 9. He was unhappy ... what had happened (to learn). 10. We were delighted ... about her victory (to hear). 11. She was sorry ... it before (not to have done). 12. We were glad ... each other after so many years (to meet). 13. I am happy ... your words (to hear).

13. ინფინიტივი, როგორც მიზნის გარემოება:

1. We stopped ... a look at the shop window (to take). 2. We have come here ... but ... you (not to play, to help). 3. I knocked at my neighbour's wall ... her (to call). 4. Levani ran after Irene ... her (to catch). 5. Granny sent Marina ... her little brother from school (to fetch). 6. She ran out ... some flowers

from the field (to bring). 7. The doctor hurried to the woman ... her (to help). 8. He took his leave in October ... with his family (to rest). 9. The man took the dog to his house ... it (to watch). 10. The host rose from his seat ... his guests (to welcome).

14. ინფინიტივი, როგორც შედეგის გარემოება:

1. You are too young ... of such things (to judge). 2. She is too old ... such a heavy suit-case (to carry). 3. He is capable enough ... his studies (to continue). 4. He was too tired ... running from the very start (to begin). 5. Lily was old enough ... the young man (to marry). 6. The girl was clever enough ... what the teacher meant (to understand). 7. Otari was too backward in chemistry ... the exams without a lot of practising (to pass). 8. She was too curious ... from peeping in through the key-hole when the boys were there (to keep). 9. Grandpa was too weak in the legs ... about the room (to move). 10. The flower was too delicate ... out of doors in winter (to be kept). 11. It is too cold for the child ... today (to bathe).

15. ჩახვით ნაწილაკი to, ხადაც ხაჰირა:

1. He stopped ... shake hands with me. 2. She may ... help you. 3. I don't want ... watch this game. 4. The children must ... stay at home. 5. I heard her ... laugh. 6. She saw the postman ... enter the post-office. 7. She made me ... work hard. 8. I felt somebody ... touch my hand. 9. David decided ... buy flowers for his sister. 10. I bade her ... leave the room. 11. You had better ... go to the park. 12. She is well enough ... travel again. 13. Don't let us ... waste time. 14. You ought ... get up early. 15. Why not ... do it? 16. Do you have ... come everyday? 17. I saw her ... cross the street. 18. We are ... come here again next spring. 19. I heard the choir ... sing a folk song. 20. You had better ... learn the text by heart. 21. We know her ... be clever. 22. what made you ... believe it? 23. I can ... speak French. 24. I would rather ... take this pen. 25. Will you ... wait for me? 26. It is necessary for you ... start at once.

თარგმნეთ შემდეგი წინადადებები ინგლისურად. გამოიყენეთ ინფინიტივი ხხედახხეა ფუნქციებში:

16. ინფინიტივი, როგორც ქვემდებარე.

1. ძალიან სასიამოვნოა ამ კაცთან საუბარი. 2. ასე მალე ამ წერილის გაგზავნა შეუძლებელი იყო. 3. მას ჩვეულებად გადაეკა ჩოგბურთის ყოველდღე თამაში. 4. ამ ტექსტის სათარგმნად მხოლოდ ათი წუთი დაგვირდებათ. 5. ის კვიანურად მოიქცა მთაში რომ წაეიდა. 6. თოვლში სიარული ძნელი იყო. 7. აუდიტორიის წინაშე საუბარი მას ყოველთვის უხერხულ მდგომარეობაში აგდებდა.

17. ინფინიტივი, როგორც დამატება:

1. ის იმედოვნებდა, რომ ბილეთებს იშოვიდა ამ კონცერტზე. 2. ჩვენ გადავწყვიტეთ სოფელში წავსულიყავით შაბათ-კვირას. 3. ბავშვობაში მას ფეხბურთის თამაში უყვარდა. 4. მას სურდა დაემთავრებინა ეს სამუშაო, რაც შეიძლება მალე. 5. მან მოახერხა ახალი ლექსიკონის შოვნა. 6. მას გაახსენდა, რომ წერილი უნდა მიეწერა დიდუღისათვის სოფელში. 7. გსურთ ახალი ფილმის ღღეს ნახვა? 8. მან სცადა ამ მოთხრობის თარგმნა, მაგრამ ეერ შეძლო. 9. მასწავლებელმა გადაწყვიტა ჩვენი ნაწერები კლასში ჩვენს თანდასწრებით გაესწორებინა. 10. მან მოხოვა ეს ტექსტი ქართულიდან ინგლისურად გადამეთარგმნა.

18. ინფინიტივი, როგორც ნაწილი რთული ზმნური შემახმნღესა:

1. დროზე უნდა მოსულიყავით გუშინ და არ დააკღებოდით ასეთ სიამოვნებას. 2. როდის დაიწყო მზის დაბნელება? 3. ის გვიამბობდა ხოლმე თავის თავგადასავლებს. 4. მას უთუოდ დააიწყდა ჩემი მისამართი.

19. ინფინიტივი, როგორც პრედიკატივი (სახელადი ნაწილი):

1. ჩვენი მოვალეობაა კარგად ვისწავლოთ. 2. მათი მიზანი იყო დაემთავრებინათ ამ ხიდის მშენებლობა რაც შეიძლებოდა მალე. 3. პირველი რაც მან გააკეთა, სასწრაფო დახმარების გამოძახება იყო. 4. მისი ნახვის ერთადერთი საშუალება აეროდრომზე წასვლაა. 5. ახლა მისი დაკითხვა მის შეურაცხყოფას ნიშნავდა.

20. ინფინიტივი, როგორც მიზნის გარემოება.

1. უნდა ვიჩქაროთ მტარებელზე რომ არ დაივიწყიანოთ. 2. სასტუმროს კარებიდან კარისკაცი გამოვიდა, რომ ბარგის გადმოტანაში მოგვხმარებოდა. 3. ბიბლიოთეკაში დიდხანს დაერჩი სამუშაო რომ დამემთავრებინა. 4. ვიცი დიდხანს მომიხდებოდა ცდა და დრო რომ გამეყვანა ეურნალების დათვალეობა დავიწყე. 5. რამდენჯერმე შეეხებლე მას კარგად რომ დამმასხვრებოდა მისი სახე.

21. გამოიუნეთ ინფინიტივი ხვდასხვა ფუნქციებში:

1. ლექსები ძნელი სათარგმნია.
2. ვერაფერს გავხდებით, მოგვიხდება ფეხით წასვლა.
3. ხელ მივემზავრები და კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი.
4. ნუ წახვალთ, რალაც მაქვს სათქმელი თქვენთვის.
5. მან პირველმა დაარღვია სიჩუმე.
6. მძღოლს მისამართი ვუთხარი, საითაც უნდა წასულიყო.
7. საავადმყოფოში წასაღები წიგნები მაგიდაზე დევს.
8. პირველი დიდდა გამოვიდა სახლიდან.
9. მიხარია, რომ შესაძლებლობა მაქვს მას შეეხვდე.
10. აი წერილები, რომლებსაც ქასუხი უნდა გასცეთ.
11. ის ყოველთვის მონახავს რაიმე სადარღებულს.
12. მან პირველმა გამომიწოდა ხელი და მომილოცა.
13. მან იცოდა, რომ არ იყო დამნაშავე და საშიშიც არაფერი იყო.

22. გამოუავით ობიექტური ინფინიტივეური კონსტრუქცია (რთული დამატება) და თარგმნეთ ქართულად:

1. I saw the man stop under the oak-tree. 2. All of us saw the boy score that goal. 3. We saw the lightning strike the small house. 4. They saw the tourists enter the narrow gorge. 5. I saw him buy the map. 6. Lana heard something fall on the floor with a bang. 7. Father heard someone slam the door behind him. 8. I heard her cry out with joy. 9. He heard the doctor insist on the diagnosis he had made. 10. Little Sasha made me jump over the stream. 11. Mother made me prepare for school in the evening. 12. Nino made Nick shoot at the target. 13. Father made her listen to the new record. 14. Bob's joke made us all laugh. 15. The Fascists made millions of people suffer. 16. The strong wind made us hide behind a high wall. 17. The sad news made us forget everything. 18. The hot sun and the unbearable heat made us hurry to the station. 19. Mother let me use her English Encyclopaedia. 20. Who let you go there without my permission? 21. Our parents let us go boating without them. 22. The hostess let them pass into the corridor. 23. His father didn't let him take the sharp knife. 24. He felt her fingers tremble. 25. He suddenly felt his legs fail him. 26. He felt the stone strike him a heavy blow on the head. 27. She felt her voice quiver when she answered him. 28. The child felt the bone stick in his throat. 29. We felt the house vibrate when the train passed. 30. He felt the floor shake under his feet. 31. He felt her touch his head. 32. He allowed her to read his letter. 33. Our teacher allowed us to sit at ease. 34. Mother allowed Otari to ride his bicycle. 35. The man allowed his dog to follow him. 36. My uncle allowed his two nephews to hunt with him. 37. She wants him to take her to the tennis court. 38. He wants his mother to

give him permission to go swimming. 39. The director wants the workers to come to his office. 40. I found him to be very diligent. 41. I believe him to be a good engineer. 42. He expected me to be ready at 5. 43. I know him to be kind-hearted. 44. We knew them to be honest. 45. He watched her play in the yard.

22. გამოუვიეთ ხუბიექტური ინფინიტიური კონსტრუქცია (რთული ქვემდებარე) და თარგმნეთ ქართულად:

1. The man was seen to stop the car. 2. He was seen to strike the boy in the face. 3. The man was seen to break the window. 4. He was heard to say it. 5. She was heard to cry out this word. 6. She was made to show her house. 7. Uncle was made to drink their health. 8. He was made to prove her words. 9. He was allowed to use the saw. 10. The child was not allowed to eat fast. 11. The child was not allowed to go with his mother. 12. He was permitted to speak aloud. 13. They were permitted to take their exams in August. 14. Father was permitted to take his leave in July. 15. They were allowed to change places at the lessons. 16. She was allowed to sleep on the porch. 17. She seems to be a kind girl. 18. Father seems to feel bad. 19. Nelly seems to gossip a lot about her friends. 20. They happened to meet her near their office. 21. I happened to catch sight of her in the crowd. 22. She happened to answer her mother impolitely. 23. She is likely to miss her bus. 24. He is likely to return in some days. 25. They are likely to be angry with you. 26. Father is likely to change his job. 27. He is sure to come in time. 28. They are sure to invent some medicine for cancer. 29. Mother is sure to help me. 30. Emily is sure to give me a nice present for my birthday. 31. Father is sure to repair the shelf.

24. თარგმნეთ ინგლისურად, გამოიყენეთ ობიექტური ინფინიტიური კონსტრუქცია:

1. მეცნიერები თვლიან, რომ ელექტრობა მთელ სივრცეში არსებობს. 2. დაინახე თუ როგორ შეაჩერა მან მანქანა, გადმოვიდა იქიდან და დაელაპარაკა ქალს. 3. ნაპირზე ვისხდით. დაინახეთ როგორ გაიქურა ძაღლმა მღინარე და გაუჩინარდა ბუჩქებს იქით. 4. არ მოველოდი, რომ ის ასე დაიგვიანებდა. 5. მან შეხედა საათს, ზარი დარეკა და უბრძანა, რომ მანქანა მოგვევარათ უმაღლეს. 6. თქვენ ოდესმე მოგისმენიათ ამ ქალის სიმღერა? 7. ოდესმე გინახავთ, ღრუბელი რომ მთაზე ჩამოწოლილიყო? 8. შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ, რომ ვარსკვლავები ისეთივე დიდია, როგორც ჩვენი პლანეტა? 9. ქირურგმა ბრძანა, რომ ავადმყოფი საოპერაციო ოთახში შემოეყვანათ.

თარგმნეთ ინგლისურად, გამოიყენეთ ხუბიექტური ინფინიტიური კონსტრუქცია:

1. ჩანს, რომ ამინდი იცვლება. 2. კიდევ ვისზე ამბობენ უცხო ენებს კარგად ფლობს? 3. ცნობილია, რომ რომაელებმა ააშენეს მრავალი ციხე-სიმაგრე და კარგი გზები ბრიტანეთის კუნძულებზე. 4. ფიქრობენ, რომ პოემა „ბეოულფი“ დაწერილი იყო მე-8 საუკუნეში. 5. ელოდებიან, რომ ის ერთ წელიწადში დაბრუნდება. 6. ფიქრობენ, რომ მზე გაზის მასებისგან შედგება.

THE GERUND

The Active Gerund მოქმედებითი გვარი

1. შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული გერუნდების შესატყვისი ფორმებით:

Indefinite Gerund. M o d e l : Would you mind ... it again (to say)?

Would you mind saying it again?

1. When I was in Moscow I was keen on ... the theatres (to visit). 2. I can't stand his ... the violin every morning (to play). 3. He couldn't help ... when he saw her in that old fashioned hat (smile). 4. She likes ... presents for her family (to buy). 5. The girl enjoys ... fish in the Aquarium (to keep). 6. The performance is worth ... (to see). 7. The teacher hates their ... in such a manner (to answer). 8. Excuse me for ... your book at home (to leave). 9. Her brother hates her ... the scales on the piano for hours (to play). 10. Mother can't stand his ... so late (to get up). 11. He is fond of ... figures in plasticine (to model). 12. The teacher began by ... the new lesson (to explain). 13. I am against your ... there (to go).

2. Perfect Gerund. M O D C I : Excuse me for ... the lesson (to miss).

Excuse me for having missed the lesson.

1. I can't relate the story without ... it first (to read). 2. He was suspected of ... in the plot (to take part). 3. The woman has come to apologize for ... her word (not to keep). 4. The boy was accused of ... a crib during the written exam (to use). 5. I like her for ... her fault at the meeting (to confess). 6. He hated to think of ... it (to do). 7. I was grateful to my friend for his ... me to get a job (to help). 8. She thanked her father for his ... her a watch (to buy). 9. On ... the letter he put it into the envelope (to write). 10. He was punished for ... his mother (to deceive). 11. I blamed her for ... it (to do). 12. The mother is happy about her daughter's ... the examination (to pass).

Passive Voice ვნებითი გვარი

3. Indefinite Gerund. M O D C I : The child hates ... by the hand (to lead).

The child hates being led by the hand.

1. On ... where he was, she didn't know what to answer (to ask). 2. He was fond of ... pictures (to show). 3. On ... to play with the children, the boy ran out (to permit). 4. Father insisted on ... into our secret (to let). 5. On ... the tiger roared without stopping (to catch). 6. She succeeded in ... as an actress (to admire). 7. On ... in the act, the man was accused of robbery (to catch). 8. She insists on ... there (to take). 9. He is fond of ... (to praise). 10. He objects to ... like a child (to treat). 11. She is fond of ... (to read).

4. Perfect Gerund. M O D C I : I am sorry for ... (to irritate).

I am sorry for having been irritated.

1. His ... alarmed all of us (not to find). 2. She thanked her teacher for ... how to develop her composition (to show). 3. I don't remember ... that question (to ask). 4. I am angry at ... (to interrupt). 5. The boy couldn't forgive his friend for ... by him (to strike). 6. After ... he became obedient (to punish). 7. After ... a new fountain-pen, he said "Thank you" (to give). 8. After ... the flowers freshened up and smelled sweet (to water). 9. His ... from the class offended his pride (to isolate). 10. We thanked the lecturer for ... everything about the force of gravity (to explain). 11. His ... to school caused considerable dismay (not to admit).

გერუნდივის ფუნქციები

ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ გერუნდივის სხვადასხვა ფუნქციებში:

5. გერუნდივი, როგორც ქვემდებარე ან რთული ქვემდებარე:

1. (to quarrel) is a poor way to secure friendship. 2. (to make) candy is fun for an entire evening. 3. (to skate) and (to ski) are popular in many countries. 4. (to boat, to yacht and to row) are aquatics

(water sports). 5. (to play) the piano or some other musical instrument develops our musical taste. 6. (to see) her made me suddenly remember the previous day. 7. (to garden) is a delightful occupation for those who are fond of flowers. 8. (to acquire) fluency in English speech is not difficult if you hear it spoken every day. 9. (to remember) them made me sad. 10. (to collect) old pictures was his hobby. 11. Lia's (to find) a job made it possible for her brother to enter the institute. 12. (to drive) a car is a pleasure. 13. My friends (') (to come) here is always a joy.

6. გერუნდვი, როგორც პრედიკატივი:

1. His favourite pastime was (to read) detective stories. 2. The easiest part of his work was (to order) materials. 3. His favourite occupation is (to draw) landscapes. 4. The boy's most exciting game was (to dodge) the waves on the shore. 5. The most dangerous thing is (to lean) over the window of a moving car. 6. Now her fad is (to dance). 7. Since childhood his hobby has been (to hunt). 8. The safest thing is (to stay) home during a thunderstorm. 9. The shortest way to the top is (to climb) up the hill. 10. The easiest way out was (to betray) his friend, but he couldn't do that. 11. His hobby was (to take) his radio set to pieces and then (to put) it together again.

7. გერუნდვი, როგორც შედგენილი შემახმენლის ნაწილი:

1. The children kept (to laugh) the whole lesson. 2. She continued (to mend) her stocking. 3. Have you finished (to read) the magazine? 4. The teacher began (to call) on the pupils to answer her questions. 5. Inna started (to write) the numbers on the blackboard. 6. She kept (to stand) before the window deep in thought. 7. He continued (to copy) questions. 8. The pupils stopped (to whisper). 9. The singer kept on ... (to sing) in spite of the noise. 10. The children began ... (to laugh) as soon as they saw the clown. 11. Has the wind stopped (to blow)? 12. He finished (to count) the change. 13. They continued (to see) each other very often. 14. The schoolchildren began (to speak) Georgian when the teacher left the room. 15. She kept (to look) at me.

8. გერუნდვი, როგორც პირდაპირი დამატება (შენებთან):

1. Do you prefer (to play) tennis to fencing? 2. Try to avoid (to quarrel) with your brother. 3. I doubt whether you enjoy (to swim) in that small pool. 4. I hope you'll enjoy (to see) her at the party. 5. People are to avoid (to cross) the road when the red light is on. 6. My friend regretted (to meet) me just then. 7. I don't mind (to live) in this wonderful part of the country. 8. Girls as well as boys need (to keep) in hand. 9. We found (to dodge) the waves a most exciting game. 10. I'll not go to the ball because I don't like (to dance). 11. Your dress needs (to alter). 12. I like (to walk) in the country. 13. Do you dislike (to learn) French? 14. Your boots want (to brush). 15. He loves (to have) a lot of tools. 16. She postponed (to go) to the doctor. 17. The fence of this house needs (to paint). 18. she hates (to borrow) books from him.

9. გერუნდვი, როგორც დამატება (ზედხართვ ხახელთან და მიმღეობასთან):

1. She was angry at (to find) his things thrown about the room. 2. She was fond of (to watch) him working. 3. It is not worth (to leave) town at this time of the year. 4. He was surprised at (to see) her so sad. 5. During the excavations the archeologists were amazed (at to discover) an ancient town in that place. 6. A hard frost is always welcomed by those who are devoted to (to skate). 7. She was disappointed at (to find) him so dull. 8. I seldom go from home, as I am not fond of (to travel). 9. She was proud of (to be) the Queen of Beauty of the year. 10. We were used to (to take) cold showers in the morning. 11. Shorthand is very useful for (to take) down rough notes. 12. The mountaineers prepared everything needed for (to climb). 13. Football is good for (to develop) the muscles. 14. Nino was busy (to do) her lessons.

10. გერუნდივი, როგორც წინდებულისა და მატება (წინდ. რთული დამატ.):

1. She insists on (to wrap) the parcel in brown paper. 2. They spoke of (to examine) the Arctic region. 3. He dreamed of (to find) his old friends in the town. 4. The rain prevented them from (to work) in the fields. 5. The man was prosecuted for (to set) fire to a hay-stack. 6. They accuse him of (to behave) tactless. 7. The man was suspected of (to commit) the crime. 8. I insist on your (to be) there. 9. Have you heard of his (to enter) the army? 10. His duties consisted in (to make) the strangers welcome and (to meet) all their needs. 11. They insist on (to start) the work immediately. 12. Dali apologized for (to say) that.

11. გერუნდივი, როგორც განხაზღვრება:

1. I had no possibility of (to send) my mother a parcel. 2. There was no way of (to pass) through these dense bushes. 3. There was no hope of (to find) him in town now. 4. I had no intention of (to visit) her after our quarrel. 5. There is a chance of (to meet) all our schoolmates on the 10th anniversary of our (to leave) school. 6. Mother is displeased with my bad habit of (to read at breakfast). 7. I don't like your way of (to answer). 8. She prepared everything for (to paint) the picture. 9. I'll have the pleasure of (to fulfil) your request. 10. I'll have the opportunity of (to visit) Greece in the nearest future. 11. Titian, Rubens and Rembrandt were the great masters of (to paint). 12. She has more chance of (to succeed) than her friend. 13. It is no use (to wait) any longer. 14. She has some hopes of (to pass) her exams. 15. I had no idea of your (to work) here.

12. გერუნდივი, როგორც გარემოება:

1. After (to drink) his glass of wine he sat down. 2. I always do my shopping after (to come) from office. 3. I put out the fire before (to leave) the house. 4. Upon (to return) home mother cooks dinner. 5. After (to rest) a while he continued to work. 6. Before (to fall) asleep the baby had its supper. 7. On (to arrive) at the station I met my chum. 8. On (to return) to the hotel we packed all our purchases. 9. After (to walk) so far he was tired. 10. On (to see) the child the old man smiled. 11. On (to enter) the house, they took off their coats. 12. Thank you for (to help) me. 13. After (to ask) the way he turned the corner. 14. Wash your hands before (to eat).

13. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნებიდან აწარმოეთ ინფინიტივი ან გერუნდივი, ხადაც ხაჟირაო:

1. He began (to repeat) the lessons. 2. We avoid (to speak) about it. 3. He postponed (to send) the letters till the next morning. 4. Lia hates (to keep) cats in the house. 5. David prefers (to be) a musician. 6. He stopped (to write) and looked up at her. 7. I remember (to write) you a note. 8. He forgot (to ask) her address. 9. Will she go on (to work)? 10. We like (to swim) in summer. 11. I intend (to enter) the Medical Institute. 12. She forgot (to ask) him to bring the suit-case. 13. I remember (to learn) the poem by heart. 14. I don't mind (to sleep) in the open air. 15. He stopped (to buy) a glass of juice. 16. Children like (to skip). 17. We felt the ground (to tremble) under our house. 18. He is too busy (to do) it himself. 19. It is worth (to try) anyway. 20. He finished (to read) this book last week. 21. It is useless (to do) it. 22. It is no good (to keep) your secrets from me. 23. Do you mind my (to open) the window?

14. განხაზღვრეთ გამოყოფილი სიტყვის ხაზობა (გერუნდივი თუ ხაზელზმნა):

1. She avoided answering the question. 2. The answering of the question has taken an hour. 3. The boy went on running fast. 4. After doing that he fell asleep. 5. The hall was used for training. 6. The training made me tired. 7. Are you fond of walking alone? 8. Her slow walking gets on my nerves. 9. The building of the race-course is coming to the end. 10. The engineers insist on building the race-course in that place. 11. The sittings of the jury were over. 12. He detests sitting idly. 13. I was awak-

ened by their loud talking. 14. Talking loudly is their habit. 15. All these comings and goings disturb me. 16. My mother's going to Lvov upset our plans. 17. On spanking the boy he left the room. 18. A good spanking would do him good.

15. თარგმნეთ ინგლისურად გერუნდივის გამოუენებით:

1. ბოღმს ვითხოვ, რომ დავიგვიანე. 2. რატომ არიღებთ თავს მის ნახვას? 3. დაეინებით მოვითხოვეთ, რომ ის გაეგზავნათ მოსკოვში სამუშაოდ. 4. მას შემდეგ რაც ექიმებმა კარგად გასინჯეს, მას უფლება ჰქონდა შესულიყო სპორტულ კლუბში. 5. ბიჭმა სიცილისაგან თავი ვერ შეიკავა, როდესაც უცნაურად ჩაემულ ქალს მოჰკრა თვალი. 6. გოგონამ ეს ლექსი ორჯერ წაკითხვით ისწავლა ზეპირად. 7. ნუ წახვალთ მოსკოვში, მე თუ არ მნახათ. 8. ჩემმა ძმამ საუვედური მითხრა, რომ დაპირება ვერ შევასრულე. 9. მე მახსოვს, რომ ეს მსახიობი რომელიღაც სხვა პიესაში მინახავს. 10. ფეიქრობ ამ ფილმის ნახვა ღირს. 11. საოცარია, რატომ არიღებს ის თავს ამ თემაზე ლაპარაკს. 12. მას უყვარს ისე გააეთოს, რომ არავინ შეაწყუხოს. 13. ავადმყოფმა გაცილებით უკეთ იგრძნო თავი მას შემდეგ, რაც ოპერაცია გაუქეთეს. 14. რაღაც არ მინდა სასეირნოდ წასვლა. 15. ჩანს, რომ იწყობებს. 16. დავიღალე შენთან ლაპარაკით. 17. დავიღალე იმით, რომ ყველა, როგორც ბავშვს ისე მეპარობა. 18. ამ სახლს შეკეთება სჭირდება. 19. მე ვაძაყობ იმით, რომ შეეძელი დავხმარებოდით. 20. გიყვართ კლასიკური მუსიკის მოსმენა?

16. თარგმნეთ ინგლისურად. გამოიყენეთ გერუნდივი სხვადასხვა ფუნქციებში:

1. ფეიქრობ, აზრი არა აქვს ამაზე ლაპარაკს ახლა. 2. სუფთა პაერზე სეირნობა ძალიან სასიამოვნოა. 3. სრულიად მოულოდნელი იყო შენი იქ ნახვა. 4. მისი საყვარელი საქმე მარკების შერკოვება იყო. 5. წვიმამ გადაილო? 6. ჩვენ უნდა გავაგრძელოთ ამ საკითხზე მუშაობა. 7. სანამ ორკესტრი დაიწყებდა დაკრას, ხალხს თავი მოეყარა დარბაზში. 8. ნუ გადასდებთ მოხსენების წერას ხეალისათვის. 9. ფეიქრობ, არ უნდა ახსოვდეს, რომ მე მას საღლაე ეუნახივარ. 10. მას არასდროს უფეიქრობა იქ წასვლაზე. 11. ბიჭს ძალიან ემარკება ბატეა. 12. ვინმე წინააღმდეგი ხომ არ არის, რომ მე წაეიკითხო მოხსენება. 13. მან წარმატებას მიადწია ამ როლის შესრულებაში. 14. ექსკურსიაზე წასვლის აზრი ძალიან ამაღეკებელი იყო. 15. მისი სიცოცხლის გადარჩენის ძალიან მკირე იმედი იყო. 16. ზაფხულს მას თავის წიგნზე მუშაობის შესაძლებლობა მიეცემა. 17. რომელია ყველაზე ეფექტური მეთოდი ამ ცდის ჩატარებისა? 18. ის დარბაზიდან ისე გამოვიდა, რომ წარმოდგენის დამთავრებისათვის არ დაუღლია. 19. ის კარგად და მზიარულად გამოიყურებოდა მიუხედავად იმისა, რომ ავადმყოფის საწოლთან გაატარა მთელი ღამე. 20. მოახლოებული მატარებლის ანახვისას, პლატფორმისაკენ გავეშურეთ.

THE PRESENT PARTICIPLE (PARTICIPLE I) აწმყო დროის მიმღეობა

ფრჩხილებში მოთავსებული წმნები დაწერეთ მიმღეობა I-ის ხათანადო ფორმებში და ფუნქციებში:

1. მიმღეობა I, როგორც განხაზღვრება (მოქმედებითი გვარი):

Mod cl: He took the coat (to hang) on the peg.
He took the coat hanging on the peg.

1. The boy (to drag) the sled slipped over the ice. 2. The (to fall) snow melted before reaching the earth. 3. He gazed at the reeds (to wave) in the breeze. 4. I was delighted by the (to move) sight of their
20. ა. გახოიციღ

meeting. 5. The (to leak) roof was a constant cause of our trouble. 6. The (to glitter) peaks of the mountains are very beautiful. 7. The moon was like a (to swim) swan among the clouds. 8. The sailor approached at a (to swing) pace. 9. Holland was the largest country (to send) liners to different ports. 10. He is the most popular singer (to live) in Georgia. 11. The water (to roar and to seethe) was falling from a large cliff. It was the famous water-fall. 12. We found a beetle (to creep) under the tree. 13. I was listening to her with (to grow) interest. 14. The writer was once a poor journalist (to struggle) for a living. 15. The man (to draw) the picture was dumb.

2. მიმღეობა I, როგორც განსაზღვრება (ვნებიითი გვარი):

M o d e l : The dress (to make) now, will be very pretty.
The dress being made now will be very pretty.

1. The house (to build) in our street will be the most modern structure in the town. 2. The tourney now (to plan) will take place in May. 3. The bridge now (to reconstruct) will be very broad. 4. The structure now (to erect) will be ready in winter. 5. The watch now (to repair) is very expensive. 7. The book now (to print) will soon appear in the bookshops. 8. The orchestra (to conduct) by the young conductor is playing the overture to "Aida". 9. The man (to operate) now will live. 10. The boat (to paint) will sail for Batumi in two days. 11. The pupil (to question) by the teacher gave a confusing answer. 12. The old custom now (to forget) is a pity.

3. მიმღეობა I, როგორც პრელიატივი (მოქმედებითი გვარი):

M o d e l : The rumours we heard were (to astonish).
The rumours we heard were astonishing.

1. The noise of the television was (to deafen). 2. The news we learnt was (to disappoint). 3. The first signs of her illness were (to disturb). 4. The journey to the Far East was (to tire). 5. The moment of their meeting was (to excite). 6. Her behaviour was (to shock) that evening. 7. At the party his jokes were (to amuse). 8. Two volumes of Dickens are (to miss). 9. The roar of the storm was (to terrify). 10. His recites of poems are indeed (to entertain). 11. Her seating to serious work was (to surprise). 12. His gesture and expression of the face were (to threaten).

4. მიმღეობა I, როგორც გარემოება (მოქმედებითი გვარი):

M o d e l : While (to feed) the child she thought of her sick father.
While feeding the child she thought of her sick father.

1. When (to walk) in the rain she never opened her umbrella. 2. While (to work) in the garden he asked her to fetch his cigarette-holder. 3. (to sooth) the crying child she began to hum a lullaby. 4. While (to sing) she played the piano by ear. 5. While (to row) we talked and joked. 6. When (to ride) horses the jockeys bend forward. 7. While (to wait) for her I lost my patience. 8. While (to sail) from Odessa to Batumi I was sea-sick. 9. (to hear) the door open I thought my father had come. 10. (to touch) his hand I felt it tremble. 11. (to hear) her speak I quite changed my opinion of the woman. 12. While (to do) your lessons don't forget about Literature. 13. When (to look through) the book I came across an interesting story. 14. (to talk and to laugh) the schoolchildren ran out of the classroom. 15. (to have) plenty of time we went to the sea-shore.

5. მიმღეობა I, როგორც გარემოება (ვნებიითი გვარი):

M o d e l : (to surround) by water Great Britain is a naval power.
Being surrounded by water Great Britain is a naval power.

1. (to invite) to the party she puts on her best dress. 2. (to notice) by her schoolmates she greeted them. 3. (to recommend) as a good teacher she found a job. 4. (to leave) in the house the dog began to

howl. 5. (to cover) with snow the tops of the mountains glittered in the sun. 6. (to separate) from England by sea France lies to the south. 7. (to cultivate) in our gardens some kinds of berries are very good. 8. (to discover) the spy gave himself up to the border-guards. 9. (to please) with his attention she smiled. 10. (to dress) elegantly the woman drew attention of the guests. 11. (to prepare) to answer the lesson he lifted his right hand. 12. (to detain) by his teacher the boy rang up his mother. 13. (to take) by surprise she started.

THE PAST PARTICIPLE (PARTICIPLE II). ნაშრომის დროის მიმდევრობა

ფრაზილებში მოთავსებული წმენები დაწერეთ მიმდევრობა II-ის ხათანადო ფორმებში და ფუნქციებში:

6. მიმდევრობა II, როგორც განსაზღვრება:

M o d e l : Last week she brought me the (to promise) book.
Last week she brought me the promised book.

1. The people (to frighten) by the frequent earthquakes left the place. 2. We hoped that the sun (to hide) behind the clouds would soon appear. 3. The lake (to freeze) too early was dangerous for skating. 4. The leaves (to tear) off the trees by the storm were yellow and dead. 5. His eye (to protect) by a bandage ached awfully. 6. The new theatre produced plays (to write) for children. 7. The actress wore dresses (to make) to order. 8. The tree (to plant) by my father sent out its first shoots. 9. The new heart (to transplant) by the surgeon began beating. 10. Anything (to sell) for a low price is called cheap. 11. Nino has some books (to illustrate) by Gudishvili. 12. The decision (to depend) on him was very important. 13. (to lose) time is never found. 14. The (to tear) paper was a leaf from the calendar. 15. The fare is the money (to pay) for a ticket (in trams, trains etc.). 16. Instead of the (to break) window pane a new one has been put into the window by the glazier.

7. მიმდევრობა II, როგორც პრედიკატივი (ხახელადი ნაწილი):

M o d e l : When I wear the same clothes continually they become (to wear out).
When I wear the same clothes continually they become worn out.

1. The parcel remained (to unseal) till he came. 2. His decision is quite (to justify). 3. The goods in the lorries were still (to unload). 4. The baby appeared (to frighten) by the thunder. 5. He became (to tire) by the man's presence. 6. Her eyes were (to irritate) by the strong light. 7. The enemy was (to defeat) and the city was (to surrender). 8. Her old record was (to break) at the latest swimming competition. 9. Don't learn too many new words in one day, you may get (to confuse). 10. She looked (to please) and (to satisfy) after I had given her the promised book.

PERFECT PARTICIPLE სრული დროის მიმდევრობა

8. სრული დროის მიმდევრობა, როგორც დროის გარემოება (მოქმედებითი გვარი):

M o d e l : (to get) the papers he signed them.
Having got the papers he signed them.

1. (to look through) the magazines he fell asleep. 2. (to bring) the purchases we unpacked them. 3. (to tie) the parcel I took it to the post. 4. (to arrive) at the new place I went sightseeing. 5. (to collect) some money I bought the rare book. 6. (to apologize) to her I left the letter. 7. (to write) the alphabet I named each letter. 8. (to find) Participle II, he underlined it in the sentence. 9. (to condemn) his action

our class gave him a warning not to repeat it again. 10. (to welcome) our guests we took them to the hall. 11. (to pour) himself another cup of tea he sipped it slowly. 12. (to settle) his business he left for Moscow. 13. (to buy) a new pair of shoes he put them on.

9. სრული დროის მიმღეობა, როგორც დროის და მიზნის გარემოება (ვნებითი გვარი):

Model: (to send) at 10 o'clock the telegram reached the place in two days.
Having been sent at 10 o'clock the telegram reached the place in two days.

1. (to pack) in straw the eggs remained fresh. 2. (to sort and to wash) the fruit lay on the table. 3. (to feed and to wash) the child was put to bed. 4. (to create) ages ago the temple was half-ruined. 5. (to prepare) in the evening the dinner was put in the frig. 6. (to clean and to distil) the sea water was fit for drinking. 7. (to wrap) in rags the young trees were untouched by frost. 8. (to find) the book was returned to its owner. 9. (to pack) in special boxes the fruit arrived in good condition. 10. (to propose) a good job she agreed to take it at once. 11. (to ask) a question she answered correctly. 12. (to inform) about the danger, they took measures.

10. თარგმნეთ ინგლისურად და იხმართ მიმღეობა I და მიმღეობა II:

1. დეკემბა რომ მიიღო, ჩემი და უმაღლესი გაემგზავრა სოფელში. 2. საკლასო ოთახში შესვლისთანავე მასწავლებელმა მორიგეს კითხვა ვინ არ არისო. 3. ამ წიგნს რომ ვკითხულობდი ბევრი საინტერესო სიტყვა და გამოთქმა შემხვდა. 4. სტუდენტები, რომლებიც ინგლისურ წიგნებს ორიგინალში კითხულობენ, ენას ადვილად ეუფლებიან. 5. ბიკმა წიგნი რომ წაიკითხა, ბიბლიოთეკას დაუბრუნა. 6. მე თუ შეშვითებიან, სიმართლეს ვიტყვი. 7. ლარნაკში ჩამდენიმე დამკენარი ეარდი იყო. 8. არ მიყვარს გალიაში ჩამწყვედული ცხოველების ყურება. 9. გუშინდელმა მიღებულმა ცნობებმა ყველა ააღელვა. 10. დამარცხებული იყო, მაგრამ თავს არ გრძნობდა გულგატეხილად.

11. თარგმნეთ ინგლისურად და გამოიყენეთ მიმღეობა I, როგორც განხაზღვრება ან გარემოება:

1. მივედით კაცთან, რომელიც კუთხეში იდგა და ვთხოვეთ გზა ესწავლებინა. 2. ხალხი, რომელიც ექიმს ელოდებოდა, უკვე ორი საათი იჭდა ამ ოთახში. 3. მან უნდა დაწეროს წიგნი, რომელიც მისი მოგზაურობის შთაბეჭდილებებს შეაჯამებს. 4. კარი ფრთხილად გამოიხურა და ფეხის წვერებზე შევიდა ოთახში. 5. სასტუმროში რომ ჩამოვიდა, ნახა, რომ დეკემბა ელოდებოდა. 6. როდესაც ყველაფერი მოყვა, რაც იცოდა, მოწმემ დარბაზი დატოვა. 7. რადგან ძალიან დაღლილი იყო, ის კონცერტზე ვერ წავიდა. 8. ის ოთახში სიმღერით შემოვიდა.

12. აწარმოეთ ორი წინადადებიდან ერთი წინადადება მიმღეობის გამოყენებით:

Model: The book was returned to the owner. It had been lost by the boy.
The book lost by the boy was returned to the owner.

1. The meeting must be postponed. It was planned for today.
2. The concert was a great success. It was conducted by Lomidze.
3. The milkman has brought milk. He is knocking at the door.
4. The coins were very old. They were collected by the numismatist.
5. The book is of great significance. It was printed last week.

13. გადაიყვანეთ რთული წინადადებები მარტივ წინადადებად მიმღეობის ან მიმღეობიანი ურასის გამოყენებით:

1. As she was tired, she decided to stay at home. 2. I could not get the tools which were recommended by my father. 3. While the steamer was crossing the Black Sea, it met with heavy storms. 4. As mother knew the doctor well, she could recommend him to the sick man. 5. He put on his winter shoes because he thought it would be cold. 6. while I was driving the car, I noticed that it was becoming dark. 7. As I had never seen so many animals, I was eager to go to the Zoo again. 8. When he had passed his last examination he began to repair his bicycle. 9. As soon as I found my football boots, I took them to the trainer. 10. He put his spoon on the saucer, after he had stirred his tea. 11. She has already read the book, which was written by a young author.

14. გამოუყავით ხუბიექტური მიმღეობიანი კონსტრუქცია (რთული ქვემდებარე) და თარგმნეთ ქართულად:

a. 1. The children were heard jumping from a bench. 2. They were found quarreling about the toy. 3. He was kept waiting for a long time. 4. The child was seen running downstairs. 5. She was believed playing chess like an expert. 6. The dog was heard barking all night. 7. The teacher was heard explaining the new lesson. 8. They were heard laughing at his joke. 9. He was heard shouting in the street. 10. They were seen ascending the stairs. 11. The birds were heard twittering and whistling in the air. 12. She was seen taking her class to the Zoo. 13. Father was heard sawing a plank with his new saw. 14. The workers were seen digging in the garden. 15. The wind was heard howling in the trees.

b. His watch was considered stolen. 2. The ship was believed wrecked. 3. The room was found cleaned before their arrival. 4. The work was considered finished. 5. Mother's ring was considered lost. 6. His picture was found unfinished. 7. The boat was left untied to the landing stage. 8. The box was found emptied. 9. We left them dressed for the party. 10. I found his letter unsealed. 11. The toys were found forgotten in the garret.

15. გამოუყავით ობიექტური მიმღეობიანი კონსტრუქცია (რთული დამატება) და თარგმნეთ ქართულად:

a. 1. I left her reading the book. 2. She saw them sitting under a tree. 3. We found him typing a new article. 4. I heard somebody playing the violin in the house. 5. I imagined her refusing to forgive him. 6. He noticed her crossing the avenue. 7. Mother noticed our neighbour breaking down the garden wall. 8. I found my purse lying in the corner. 9. Did you find her waiting for you in the park? 10. We noticed them preparing for summer. 11. I noticed Nana speaking with a young man. 12. My brother heard them hammering in the nails. 13. I found him watching the T. V. instead of doing his homework. 14. You always find her drinking coffee in the morning. 15. I noticed you packing your things.

b. 1. We found the door open and the windows broken. 2. She kept the gate unlocked all that summer. 3. Where can I have my hair cut? 4. I want everything done soon. 5. She would like to have her dress altered. 6. She allowed the box to be brought into the garden. 7. I saw the carpet hung up. 8. He wants his film developed by Sunday. 9. Where can she have her linen washed? 10. We found the T. V. damaged by fire. 11. I must have my watch fixed. 12. She saw the furniture taken from the lorry. 13. I would like to have my kitchen painted and my rooms papered. 14. We waited for the tram to take us to the top of the Funicular. 15. She didn't allow her books to be touched.

16. თარგმნეთ ინგლისურად ობიექტური ან ხუბიექტური კონსტრუქციების გამოყენებით:

1. ის ბალში იქდა, უცებ შემოესმა პატარა ჩიტის სიძღერა. 2. ანა მთელი დღე გრძნობდა, თუ როგორ უცემდა გული გაურკვეველი შიშით. 3. ბავშვობაში ხში-

რად შესმოდა, თუ როგორ მღეროდა დედა ამ სიმღერას. 4. დაეინახე, რომ ვილაყ მოდიოდა ჩვენი სახლისაკენ ბალის ბილიკით. 5. გადაეწყვიტეთ სასტუმრო ოთახის კედლები შეგვეღებინებინა. 6. ჩანდა, როგორ ელოდებოდა ახალგაზრდა კაცი ვილას კუჩაში. 7. ვერ შევაკეთებინე ჩემი საათი გუშინ, რადგან ყველა სახელოსნო დაკეტული იყო. 8. ყოველდღე ისმოდა თუ როგორ უკრავდა ის ვიოლინოზე თერმეტიდან ორ საათამდე.

THE PREPOSITION AND THE CONJUNCTION

1. ა. შეავსეთ წერტილები ადგილის წინდებულებით:

1. The book is ... the table. 2. We live ... Tbilisi. 3. I saw her ... the concert. 4. We sat down ... a tree. 5. The blackboard is ... me. 6. Our village is situated ... two hills. 7. He returned ... Italy yesterday. 8. I heard a loud voice ... me. 9. They live ... the South. 10. He is standing ... the window.

ბ. შეავსეთ წერტილები in, at, near, by, before, about, between, among, over, above, under, behind, on ადგილის წინდებულებით:

1. He lives ... Tbilisi and his brother lives ... Tskhmeti. 2. She has been staying ... his house ... Moscow. 3. Meet me ... the office. 4. We camped ... the lake. 5. The plane flew ... Tbilisi. 6. He had to keep ... cover. 7. We stood ... the deck of the ship. 8. When I opened my eyes, I saw a sunny sky ... me. 9. Let us take part ... the performance. 10. She hired a room ... the sea-side. 11. During last year many people were injured ... street accidents. 12. I put my hand ... his shoulder. 13. We kept the horse ... the stable. 14. ... the left there was a forest. 15. A bird ... the hand is worth two (birds) ... the bush. 16. There is a new film ... the "Rustaveli". 17. He stepped ... a cliff. 18. She is ... her mother's. 19. Don't hide ... the wardrobe. 20. The children sit ... front ... the teacher's table. 21. His son was standing ... his bed. 22. The lorry got stuck ... the trees and stopped. 23. The note was written ... a slip of paper. 24. She is sitting ... the back of the car. 25. There are many sharks ... the depths of the ocean. 26. They walked ... the town. 27. We grow roses ... our garden.

2. ა. შეავსეთ წერტილები მიმართულების წინდებულებით:

1. He is going ... the cinema. 2. They are coming ... the club. 3. Go ... this room, please. 4. Come ... me. 5. We looked ... the river. 6. He took his handkerchief ... his pocket. 7. They moved ... the centre of the city. 8. He ran ... the street. 9. He wept up ... the window. 10. They returned ... Moscow.

ბ. შეავსეთ წერტილები down from, over, after, across, into, round from, under, out, on, to, at, through, away from, out of, off, up, along, away, in, into მიმართების წინდებულებით:

1. The boy jumped ... the wall ... the yard. 2. He ran ... her. 3. We were swimming ... the river. 4. The earth rotates ... the sun. 5. The ship sailed ... England two days ago. 6. They went ... hill. 7. The boy was hit ... the head. 8. The Mtkvari river flows ... the city ... Tbilisi. 9. We hurried ... the hall, but the professor had not arrived yet. 10. The swallows flew ... the air. 11. The horse walked ... the road. 12. What are you looking ...? 13. Snow falls ... the earth. 14. She smiled ... him. 15. The telegram was addressed ... me. 16. He fired ... the tiger. 17. The captain looked ... the direction ... the coast. 18. The cat pounced ... the mouse. 19. Take the dog ... the table. 20. He invited her ... dinner. 21. I'll see you ... the door. 22. The fox ran ... the forest. 23. He went ... home at an early age. 24. Come ... the corner. 25. he got up ... his seat. 26. She almost fell ... her chair. 27. She poured the hot water ... the pail.

2. He ran ... the street. 29. Take your hands ... the desk. 30. Jump ... this ring. 31. The baby fell ... its bed.

ა. შეავსეთ წერტილები დროის წინდებულებით:

ა. 1. I shall come to see you ... Sunday. 2. They will return ... June. 3. Our lessons begin ... 9 o'clock. 5. We got up ... dawn. 5. We swam ... to hours. 6. They will stay here ... May. 7. I shall speak to you ... the lesson. 8. I am busy ... 6 o'clock. 9. We sleep ... night. 10. I had finished my work ... 8 o'clock.

ბ. შეავსეთ წერტილები before, by, since, for, from ... till, at, in, on, after, during, at ... of, past დროის წინდებულებით:

1. It will be necessary to leave ... night. 2. They met ... dinner. 3. He will be free ... the end ... the month. 4. She has been in Paris ... last winter. 5. They lived ... Kiev ... 1972 ... 1976. 6. I have not seen him ... 10 years. 7. You are to return this book ... three days. 8. I saw this play ... the beginning ... the season. 9. I shall see you ... my return from Moscow. 10. It happened ... a fine day ... May. 11. He called ... my absence. 12. He poured himself a glass of tea ... dinner. 13. Never put off ... tomorrow what you can do today. 14. Think ... speaking. 15. ... that minute he heard a sudden knock. 16. ... a week's time we had learned to write English letters. 17. The girl was in despair when she failed ... her last exam. 18. Don't try to use cribs ... the dictation. 19. ... his way home he opened the envelope. 20. It was ... midnight when he arrived. 21. School begins ... vacation.

ა. შეავსეთ წერტილები ხათანადო წინდებულებით:

1. We are ... the English lesson. 2. I get up ... 8 o'clock. 3. We shall go ... the Crimea next year. 4. She brought this book ... the library. 5. We put the table ... the tree. 6. He put the pencil ... his pocket. 7. Take your hands ... your pockets. 8. The cottage stood ... two big trees. 9. We were ... friends. 10. There is a garden ... my house. 12. He called on me ... Saturday. 13. My father will return ... Batumi ... August. 14. They lived ... Leningrad ... the war. 15. Yesterday ... 7 o'clock we were coming ... the meeting. 16. He took a book ... a box. 17. We moved ... the village. 18. He saw his friend ... the 1st ... February. 19. We begin our work ... the morning and finish it ... the afternoon. 20. We had a rest ... noon. 21. Father will come ... the evening. 22. Spring begins ... March. 23. I shall go ... Bakuriani ... winter. 24. My daughter was born ... 1963. 25. We go home ... our lessons. 26. She reads newspapers ... dinner. 27. My mother was here ... my illness. 28. They will be here ... 6 o'clock. 29. I shall be busy ... 5 ... 6 o'clock.

ა. შეავსეთ წერტილები last, or, but, whenever, till, and, until, which, what, if, but, before, because, how, as ... as, unless, whatever, neither ... nor, although, that, when კავშირებით

1. The bird built a nest ... it laid its eggs. 2. Why not play tennis ... better still, go swimming? 3. My friend almost slipped in the mud. ... I quickly took his arm. 4. Don't move ... you will rock the boat! 5. ... I see the picture I think of you. 6. I knew ... we could never complete this task. 7. ... the moon rises, we shall leave this place. 8. He had a few postage stamps. ... proved to be valuable. 9. ... you come, please, telephone to me. 10. Do you know ... to do it? 11. It is ... red ... brown. 12. Let us wait ... the train arrives. 13. They will not meet ... they have some opportunity. 14. I don't care ... she says. 15. The ship will sink ... it is repaired. 16. He ran away ... he should be seen. 17. She ... well ... I was present at the meeting. 18. You must check your luggage ... you leave the house. 19. ... it was early the streets were full of people. 20. You go your way ... I'll go mine. 21. I can't play with you ... I'm busy. 22. I don't see ... you mean.

თარგმნეთ ქართულად. გაარკვეით როგორია გამოყოფილი სიტყვა - ზმნიზედა, წინდებული თუ კავშირი:

1. The airplane flew *above* the clouds. 2. She heard a voice *above*. 3. The car drove *across* the street. 4. Put the tree *across*. 5. He came *after* dinner. 6. We shall decide this question *after* we arrive in Tbilisi. 7. What happened *after*? 8. I have seen that *before*. 9. He stood *before* his teacher. 10. I shall find the book *before* she comes. 11. He sat *behind* me. 12. He was strolling *behind*. 13. He passed *by*. 14. Come and sit *by* the fire. 15. They went *down* the hill. 16. She looked *down*. 17. The basket is *on* the bank. 18. Put your hat *on*. 19. I have no time *for* talking. 20. We went home, *for* it was late. 21. She works *as* a doctor. 22. *As* it is cold, I shall stay at home.

SYNTAX - სინტაქსი

DECLARATIVE SENTENCE

1. შეადგინეთ თხრობითი წინადადებები მოცემული სიტყვებიდან:

1. Sister, often, my, to, goes, the library.
2. Came, yesterday, father, seven, at, o'clock, home.
3. Rest, the country, in, shall, we, summer, next.
4. Football, are, children, in, the yard, playing.
5. Returning, I, home, was, yesterday, o'clock, at, ten.
6. Working, day, long, all, we, be, tomorrow, shall.
7. This, have, story, translated, I.
8. Finished, she, work, her, had, six, by, o'clock, yesterday.
9. Moscow, to, Saturday, by, gone, he, have, will.
10. We, Sunday, on, not, work, do.

INTERROGATIVE SENTENCE

General Question

2. შეადგინეთ საზოგადო კითხვები შემდეგი სიტყვებიდან:

1. Brother, your, does, eight, at, o'clock, get, up, day, every.
2. You, study, English, do, well.
3. You, see, week, last, did, him.
4. She, year, work, at, will, a factory.
5. Sister, playing, the violin, now, my, is.
6. They, in, working, are, the garden.
7. He, walking, the park, in, was, from, three, five, till.
8. They, singing, were, you, come, when.
9. Reading, nine, at, o'clock, he, tomorrow, he, will.
10. Week, have, this, seen, we, film, a, new.
11. That, by, they, already, gone, had, time.
12. They, returned, by, o'clock, ten, have, will, home.

Special Question

შეადგინეთ სპეციალური კითხვები შემდეგი ხიტყვებიდან:

1. Who, here, yesterday, came.
2. Looking, at, are, you, what.
3. Meet, did, the street, in, whom, you, yesterday.
4. See, brother, whose, you, did, the cinema, at, Sunday, on.
5. Book, like, best, which, you, do.
6. School, to, when, they, go, do.
7. He, work, does, where.
8. Sister, your, study, does, how.
9. Absent, he, why, is.

Alternative Question

4. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ჩაი გიყვართ, თუ ყავა? 2. მამათქვენი ისვენებს, თუ მუშაობს? 3. თქვენ წახვალთ იქ, თუ თქვენი ძმა? 4. თქვენი და თბილისში ცხოვრობს, თუ ბათუმში? 5. ის ინგლისურ წიგნს კითხულობს, თუ ქართულს?

Disjunctive Question

5. აწარმოეთ განმყოფელი კითხვები შემდეგი წინადადებებიდან:

6 ი მ ლ შ ე ბ ი :

He likes English.

He likes English, doesn't he? Yes, he does.

He does not like English, does he? No, he does not.

1. He went to the country.
2. She likes to swim.
3. They are good boys.
4. This story is very interesting.
5. She has bought a new coat.
6. He will go home.
7. She can translate this novel.
8. You speak English.
9. They work hard.
10. She has finished her work.

6. შეადგინეთ ხაზოგადო, სპეციალური, თუობითი და განმყოფელი კითხვები შემდეგი წინადადებებიდან:

1. He lives in Tbilisi. 2. They have seen him. 3. The children gathered many mushrooms before they went home. 4. She will be satisfied with his actions. 5. They often write many exercises. 6. He generally finishes his work at 12 o'clock. 7. You are to fulfill this plan. 8. She skates very well. 9. There are too many things in the room. 10. They were at home yesterday. 11. They have received the parcel. 12. Rice grows in many parts of Asia. 13. A friend of theirs left for Paris. 14. She dropped her purse somewhere here. 15. He usually translates novels. 16. My brother is twenty years old. 17. My elder sister has

two dogs. 18. We saw a nice kitten in the garden yesterday. 19. Mother has returned very quickly. 20. Lana met her teacher in the street.

E x a m p l e: David is smoking a cigarette.

General question: Is David smoking a cigarette?

Alternative question: Is David smoking a cigarette or a pipe?

Special question: Who is smoking a cigarette?

What is David smoking?

Disjunctive Questions: David is smoking a cigarette, isn't he?

David isn't smoking a cigarette, is he?

THE SUBJECT

ა. მოცემულ წინადადებებში გამოუვიტ ქვემდებარე:

1. David studies English very well.
2. We met them in the street yesterday.
3. This is a good house.
4. Somebody wanted to see you.
5. They were absent from the lesson.
6. Smoking is bad for the health.
7. To skate is pleasant.
8. Who came here in the morning?
9. Those were his words.
10. The rich oppress the working people in capitalist countries.

ბ. გამოუვიტ ქვემდებარე მოცემულ წინადადებებში, დაუსვიტ კითხვა ქვემდებარე და გარკვიეთ რითი არის გამოხატული იგი:

1. One, two, three-are numerals. 2. Forgiving does not mean forgetting. 3. The reading of these papers did not take me a long time. 4. How to do it is a difficult question. 5. Why she is absent is not clear. 6. All is said. 7. Both are right. 8. Everything is ready. 9. Everybody is present. 10. Nothing was clear. 11. Nobody knows the truth. 12. The brave don't die. 13. The wounded were taken away. 14. who is absent? 15. To swim is pleasant. 16. He is expected to arrive in Tbilisi tomorrow. 17. It is strange that he did not ring me up.

THE PREDICATE

ა. თარგმნეთ ქართულად და განსაზღვრეთ შემახმენლის ხახეობა. გამოუვიტ შედგენილი შემახმენელი და გარკვიეთ რითი არის გამოხატული ხახელადი ნაწილი:

1. These students will be lawyers. 2. They were being followed all day long. 3. David is glad to see his sister. 4. she has been drawing since morning. 5. The wounded man felt bad. 6. The boy grew older. 7. We were two. 8. When did you come? 9. She continued to sing. 10. We didn't stop talking. 11. They made friends with the dog. 12. Let us have a look at the picture. 13. This is why I went there. 14. To say everything is to quarrel. 15. He was told a long story. 16. Was the rule explained to you? 17. The book has not been discussed. 18. You may smoke here. 19. She ought to take her medicine at once. 20. She could not help laughing.

ბ. მოცემულ წინადადებებში გამოუავით შემახმენელი და გარკვეით როგორია იგი - მარტივი, შედგენილი, მოდალური თუ ფრაზული:

1. David studies English. 2. He will come here tomorrow. 3. They went to the country last week. 4. He is an engineer. 5. That pencil is his. 6. We were six. 7. Our duty is to defend our country. 8. He can do this work. 9. They must work hard. 10. She may come at any time. 11. She is playing the piano. 12. They were sitting under a tree. 13. She will be reading at 8 o'clock tomorrow. 14. I was asked many questions. 15. She has gone. 16. They had finished their work by 6 o'clock. 17. I shall have written my home-task by 9 o'clock. 18. We soon lost sight of the ship. 19. She always took a walk before sunset. 20. They had a talk in the garden. 21. We soon made friends with this boy. 22. We shall take part in this discussion. 23. She gave way to her little sister.

გ. განახვეთ სრულმნიშვნელოვანი და მეშველი (მაკავშირებელი) ზმნა:

1. a) He *turned* to the girl and told her something. b) The leaves *turned* yellow. 2. a) He *remained* in town in summer. b) She *remained* silent all the time. 3. a) He *kept* bees in his garden. b) The weather *kept* wonderful. 4. a) He said nothing and *continued* his work. b) The weather *continued* fine. 5. a) She *grew* red. b) She *grew* chrysanthemums in her garden. 6. a) I *feel* cold. b) The doctor *feels* the sick man's pulse. 7. a) Her word *sounded* convincing. b) How majestic the sonata *sounded* in his interpretation. 8. a) The flower *smells* nice. b) *Smell* this flower. 9. a) It *seems* to me that you are wrong. b) She *seems* pleased. 10. a) It is *getting* dark. b) Did you *get* my letter? 11. a) He will *become* a translator. b) What has *become* of that family? 12. a) He *proved* to be a good assistant. b) His guilt was *proved* by the court. 13. a) The night *fell* dark. b) The snow *fell* to the earth.

AGREEMENT

ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ხათანადო ფორმად.

1. Tigers and lions ... wild animals (to be). 2. David, Otari and Reso ... football every day (to play). 3. The white and black sheep ... to the tree (to be tied). 4. The white and the black sheep ... over the hills (to be scattered) 5. Every morning the boy with his parents ... the bus (to take). 6. The parents with their boy ... just ... (to have gone). 7. Neither you nor I ... wrong (to be). 8. Either he or you ... right (to be) 9. Neither of the brothers ... the way (to know) 10. the police ... the crowd (to be dispersing). 11. what ... after winter? (to come). 12. What ... the results of the competition? (to be). 13. Every boy and every girl ... to school (to go). 14. Nobody ... the lesson today (to know). 15. Somebody ... at the door (to knock). 16. Archeology ... a science (to be). 17. This people ... to an ancient race (to belong). 18. Each of them ... to help me (to try).

THE OBJECT

ა. მოცემულ წინადადებებში გამოუავით დამატება:

1. She is reading a book. 2. He likes to swim. 3. They like swimming. 4. I saw them. 5. He gave me a good pencil.

ბ. გამოუავით დამატება, გარკვეით როგორია იგი და რითი არის გამოხატული:

1. We have missed the train. 2. She forgot his name. 3. The man pressed the button. 4. It doesn't mean anything. 5. He doesn't intend to harm you. 6. We need food. 7. He finished singing. 8. They avoid talking. 9. The man started to wash the car. 10. They gave the boy a ball. 11. We sent her a letter. 12. Everything points to his guilt. 13. She forgot the past. 14. She washed her hands carefully. 15. Which pencil do you want? I want the second. 16. If you want something, press the button and ring us

up. 17. I saw that she was tired. 18. Give the book to her, please. 19. It depends on her. 20. We are proud of our father. 21. What does she think about it? 22. He fought for his life.

THE ATTRIBUTE

1. ა. გამოუვათ განხაზღვრება მოცემულ წინადადებებში:

1. David is a good little boy. 2. My sister is a doctor. 3. This story is very good. 4. I like this plan. 5. Mary's mother is ill. 6. She has two brothers. 7. I have a broken pencil. 8. The rising sun was hidden by clouds. 9. The second lesson begins at 11 o'clock. 10. Some newspapers are lying on the table. 11. The town library is closed on Sundays. 12. The leg of the table is broken.

ბ. გამოუვათ განხაზღვრება და გაარკვიეთ რითი არის იგი გამოხატული:

1. A young woman is dancing on the stage. 2. Climbing roses are growing at my window. 3. Her room was large and light. 4. No birds were seen at night. 5. Long live our country! 6. Lana's desire was to be an archaeologist. 7. Many students know English well. 8. In the middle of the table was a vase of flowers. 9. This crawling snake is very poisonous. 10. There were twenty-five boys and girls in our classroom. 11. A fallen tree lay across the road. 12. There was a strange look in his eyes. 13. Read the third line. 14. I see him every day. 15. He put on his father's coat. 16. She lived in the flat above. 17. He was a friend of mine. 18. It was a good room to live in. 19. The key of the wardrobe is broken. 20. I know something very important. 21. The old man was blind.

ADVERBIAL MODIFIER

1. ა. გამოუვათ გარემოებანი მოცემულ წინადადებებში:

1. She will come soon. 2. I found him in the garden. 3. He walked slowly. 4. I have come to see you. 5. I shall go there next week. 6. he speaks English very well.

ბ. გამოუვათ გარემოებანი მოცემულ წინადადებებში და გაარკვიეთ როგორია ისინი:

1. It is pleasant to spend a day in the country. 2. Sometimes he eats chocolate. 3. He wept for joy. 4. The boy is very tall. 5. something has happened today. 6. Everything is ready for us to do our work. 7. I was terribly tired with the journey. 8. The weather was lovely the other day. 9. On returning home she fell ill. 10. She approached her brother stealthily. 11. Smiling at him she brought him a chair. 12. She got up to look at her child. 13. They went to the station. 14. He was too busy to go there. 15. She has never seen such a thing. 16. They were sitting under a tree. 17. In the evening they reached the town.

FUTURE INDEFINITE-IN-THE-PAST (ACTIVE VOICE)

შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. I hoped that she ... my English. (to understand). 2. He said yesterday that his brother ... the book in the evening (to bring). 3. we decided that we ... at dawn (to start). 4. She wrote to me that she ... in the mountains in summer (to live). 5. He agreed that out plan ... much better than his (to be). 6. My sons promised me that they ... early next morning (to get up). 7. He hoped that the two former friends ... their quarrel (to make up). 8. The teacher thought that Nick ... the other boys a better example (to set). 9. I expected that Tamara ... singing. She had a sweet voice (to learn). 10. We were sure that Levan ... back here again (to come). 11. Lamara told me that she ... in town in July (to remain). 12. He gave me a hint that he ... his work next month (to finish). 13. Nobody expected that they ... ever ... this house (to sell).

14. We understood that the child ... better after that event (to behave). 15. I knew that Otari ... our English lessons regularly (to attend). 16. The yachtman promised that he ... us yachting (to teach). 17. I said I ... it (to do).

FUTURE INDEFINITE-IN-THE-PAST (PASSIVE VOICE)

შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. Nobody ever expected that the moon ... in this century (to investigate). 2. He told us that his letters ... to England on Monday (to send). 3. They promised him that he ... of danger if necessary (to warn). 4. The boy said that his picture ... in oils (to paint). 5. Lana said that everything ... for the next days party (to arrange). 6. The teacher said that Levan's name ... the list (to strike off). 7. We didn't know that the river ... with ice in October (to cover). 8. The master explained that the machine ... of steel (to make). 9. We were certain that oil ... by the expedition in that region (to find). 10. He wrote that the child ... to its mother's care (to bring back).

FUTURE PERFECT-IN-THE-PAST (ACTIVE VOICE)

შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. She promised me that she ... already ... the whole sonata by Sunday (to learn). 2. He told me that he ... writing his novel by the end of the year (to finish). 3. She said that by 3 o'clock she ... all her lessons (to do). 4. I said to lease her, that I ... Moscow before she did (to see). 5. The students decide by Monday that they ... all the libraries looking for that book (to visit). 6. He was sure that he ... the train by the time he arrived at the station (to miss). 7. They knew that they ... with hunger and thirst but for his help (to perish). 8. The schoolchildren thought that they ... their lessons by 2 o'clock (to do). 9. she told me that she ... her things in time for the trip (to pack). 10. The salesman said that he ... the shop as usual by 6 o'clock (to lock up). 11. The tourists informed us that they ... by midnight (to leave).

FUTURE PERFECT-IN-THE-PAST (PASSIVE VOICE)

შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. The boy said that the book ... before the lessons began (to bring). 2. The man said that the fire ... already ... before the firemen came (to put out). 3. The swimmer said that though the river was very broad the other bank ... by him in ten minutes (to reach). 4. He insisted that the new book ... by evening (to sell). 5. The teacher said that our home-tasks ... before the week-end (check up). 6. The boy told his friends that his herbarium ... with new samples of leaves and flowers by September (to fill up). 7. Our teacher promised us that each of us ... several times by the end of the term (to question).

FUTURE CONTINUOUS-IN-THE-PAST

შეავსეთ წერტილები ფრაზილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. She told me that she ... a rehearsal tomorrow evening (to have). 2. David thought that his mother ... slowly after her long illness (to recover). 3. I was sure that she ... the book a long time (to read). 4. We knew that we ... the river at night (to cross). 5. We couldn't imagine that we ... in the garden from morning till afternoon (to work). 6. The teacher thought that the boy ... quietly at lessons next day (to sit). 7. He told me he ... near the Opera Theatre at 7 sharp (to stand). 8. The expert explained that we ... the cars at full speed as far as Moscow (to drive). 9. He told me that he ... for me at the office from 7 till

half past 7 (to wait). 10. The students knew that they ... the competition for three hours (to write). 11. I forgot that you ... lunch at noon (to have). 12. I didn't think that he ... so long (to sleep).

FUTURE PERFECT CONTINUOUS-IN-THE-PAST

შეავსეთ წერტილები ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნების შესატყვისი ფორმებით:

1. I told the girl that by the time she was ten I ... for twenty years (to teach). 2. We knew that next term she ... languages for two years (to study). 3. He answered that he ... in that school for ten years by 1978 (to work). 4. She told me that next year she ... in that house for three years (to live). 5. The man told us that by next Sunday he ... his bicycle for two months (to mend). 6. The radio announced that by the 20 th of September the spaceship ... round the earth for two months (to fly). 7. The sportsman declared that by Tuesday he ... for three months (to train). 8. The nurse said that by evening the sick man ... for 24 hours (to sleep).

DIRECT AND INDIRECT SPEECH

1. გადაიყვანეთ მოცემული წინადადებები პირდაპირიდან ირიბ თქმაში და თარგმნეთ:

1. He said: "I get up at 8 o'clock". 2. He said: "I am reading an interesting book". 3. He said: "I have spoken to the teacher". 4. She said: "I shall go home". 5. He said: "I was at the cinema". 6. He said: "Do you speak English?" 7. She asked me: "Where do you live?" 8. They asked me: "How do you study?" 9. I asked him: "Where are you going?" 10. I asked her: "Have you seen David?" 11. Mother shouted: "Come to me". 12. She said: "Give me a pencil". 13. The teacher said to me: "Put the book on the table". 14. He said to me: "Stop talking". 15. Mother said to me "Don't go".

2. 1. Mary said: "I am going to the theatre tomorrow". 2. He said: "I am never late for my lessons". 3. David asks me: "Are you ill?" 4. The boy asks his mother: "Will you forgive me, ma?" 5. The teacher asked his pupils: "Are you ready to write?" 6. The man asked: "Do you like to read books by Dickens?" 7. Father said: "We'll go to the pictures." 8. Veta said: "Nick, you should be ashamed of yourself. Why have you hidden my book?" 9. The radio announced: "The storm will be soon over." 10. She has just told me: "I have bought a new dictionary." 11. The woman playing the piano explained: "I am playing Grieg." 12. The man said to his son: "I shall be free today." 13. His neighbour said: "I've lived here two years ago." 14. Mother asked: "Who told you about it?" 15. The doctor inquired: "I have you spent your summer near the sea?" 16. The schoolmaster said: "All our schoolchildren are here." 17. The boy asked: "will you bring me the picture on Sunday?" 18. Granny said: "It was very cold yesterday." 19. He cried: "Otari, go out immediately!" 20. Mother complained to me: "I shall have been working for ten hours by 6 o'clock." 21. He said: "Yes, I shall give you my kite." 22. He said: "I think you are joking!" 23. She admitted: "We were not at home yesterday." 24. They said: "We did not receive any papers today." 25. Mother said: "Cut up the meat".

3. გადაიყვანეთ მოცემული წინადადებები ირიბიდან პირდაპირ თქმაში:

1. He said that he lived in Batumi. 2. He said that he was resting under a tree. 3. He said that he had seen my brother. 4. He said that he would call on me. 5. He said that he had been at the theatre. 6. He asked me if I knew his brother. 7. He asked me if I studied well. 8. I asked him if he spoke French. 9. I asked them where they lived. 10. She asked me how I rested. 11. I asked him where he was going. 12. She asked me to give her a pen. 13. They told me not to go home. 14. I told him to put the book into the bag.

4. გადაუვანეთ მოცემული წინადადებები ირიბიდან პირდაპირ თქმაში, ხადაც შე-
ხაძლებელია და ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ შეხატუვის ფორმებ-
ში (დროთა თანმიმდევრობის წების მიხედვით):

1. David told me that he (to visit) his uncle a month ago. 2. I recollected how hastily she (to leave) for Moscow that day. 3. she added that the trip (to be) very enjoyable. 4. He agreed that her plan (to be) better than his. 5. She said she (to read) Byron in the original. 6. He asked mother if he (may) go for a walk. 7. She asked if he (to hear) what she (to say). 8. She was sorry that she (not to speak) to them on the previous day. 9. He reported that he (to finish) his translation of Shakespeare's play. 10. He admitted that he (to allow) the children to use his tools. 11. Otari promised that he (to paint) the walls. 12. She wondered whether I (to get) a parcel from my sister. 13. I asked her if she (to be ever) to England. 14. The sick woman explained that she (to travel) for her health. 15. He was sure that he (to be already) late. 16. She thanked him for what he (to do) for her.

5. გადაუვანეთ მოცემული წინადადებები პირდაპირიდან ირიბ თქმაში და პირიქით:

M o d e l: Leila said to me: "I play the piano with great pleasure."
Leila told me (that) she played the piano with great pleasure.

1. David said to me: "Lana is good at drawing. She always draws different plans for our class." 2. The witness stated: "I know this man. He often comes to see my neighbours." 3. Mother answered me: "All the handkerchiefs are in the drawer, in the usual place." 4. Granny remarked: "Our cat catches mice nearly every day." 5. Father said to the guests: "We often make wine ourselves." 6. The teacher explained to the children: "Nick is left-handed, as he writes with his left hand". 7. My mother said to us: "Whenever I go to the market, I spend all my money." 8. Irene told her friend: "I never borrow things, but only lend them." 9. I kissed my dad saying: "You always bring me interesting books." 10. The antiquary told us: "Such vases are highly valued though they break easily." 11. The guide said: "There are many parks and gardens in our town." 12. My sister told her pupils: "I give only English lessons." 13. The lecturer replied: "Everyone chooses his professions by himself or herself."

6. M o d e l: He said he lived in that house at the top of the hill.
He said: "I live in that house at the top of the hill."

1. The young man answered (that) he always took a cold shower in the morning. 2. Granny complained (that) she felt very bad. 3. He replied to the judge (that) he believed his comrades. 4. The man admitted that he was not right. 5. The old woman said that she took care of her grandchildren in summer. 6. The crowd shouted (that) they wanted Peace. 7. Nino repeated (that) she always took tickets for the eight o'clock show. 8. Our guide explained to us (that) the road lay straight before us. 9. She said (that) she always rose at dawn. 10. My neighbour stated (that) as a doctor he always fought disease. 11. She said (that) she didn't see him every day. 12. The principal declared (that) not all the pupils wore uniforms regularly.

7. M o d e l: Henry said to me: "I saw him yesterday."
Henry told me that he had seen him two days before. (the previous day).

1. The farmer said to his family: "I rose with the sun and worked very hard." 2. The man said: "Once I met a big tiger in the jungle, and shot him." 3. The teacher said to us: "At that moment Nick understood his fault". 4. The boy said to me: "My mother and father died in the same year." 5. The speaker said: "In 1945 our army defeated the Fascist army." 6. Mother said to him: "I wrote this letter on Sunday morning." 7. She said: "We had dinner an hour ago." 8. The driver said to his comrades: "We covered about 100 km. that night." 9. The teacher said to his pupils. "At the last lesson I told you many things about England."

8. Model: Lana told him that she had seen a friend of hers the day before.

Lana told him: "I saw a friend of mine yesterday."

1. Sasha told him that he had sent his collection of butterflies to the school exhibition. 2. Our teacher told us that he had been a flyer during the war. 3. The engineers told us that their brigade had built a number of comfortable hotels in the suburbs. 4. She told us that she had persuaded him not to do it the previous day. 5. My neighbour told me that he had changed his profession in 1973. 6. We told you that we had explored the caves before they did. 7. Irene told me that she had opened the window at night. 8. The man told us that he had locked his door in the evening. 9. She told me that everyone had searched the house for the thief. 10. I told them that I had had an awful headache some hours before. 11. We told him that we had consulted the doctor in the morning.

9. Model: Nino said to me: "I have seen the kangaroo in the Zoo."

Nino told me that she had seen the kangaroo in the Zoo.

1. She told him: "I have never been in London." 2. He thanked his friends saying to them: "I have just had my lunch." 3. A neighbour said to us: "They have left for Murnansk this week." 4. We said: "We have been to the circus lately." 5. Running into the room, she cried: "I have passed my last exam! I have got a five!" 6. The teacher said: "Children, We have come to the end of the second term." 7. The sick man said to the doctor: "I have been ill since spring." 8. Mary and Vakhtangi said to us: "We have rested well at the lakes." 10. Her mother said to us: "Lana has kept her word and is now a doctor." 11. I said to her: "You have known me since childhood." 12. David said to her: "I have never failed to attend concerts." 13. She told us: "I have fallen over a root and have twisted my foot."

10. Model: Marina told me that she had seen the leopard in the circus.

Marina said to me: "I have seen the leopard in the circus."

1. The teacher told me (that) I had forgotten to wipe off the words from the blackboard. 2. Lily told her mother (that) she had eaten up her rolls. 3. His father told me (that) he had already been in Sofia. 4. They told us (that) they had had mushrooms for dinner. 5. Natasha told her mother (that) she had broken her sled while sliding down the hill. 6. The gardener told us (that) he had just wrapped some of the trees in rags and cellophane to protect them from severe frosts in winter. 7. The forester told them (that) during the storm a lot of trees had fallen. 8. The boatman told his listeners (that) the river had overflowed the bank. 9. He told us (that) a ship had recently been wrecked on the cliffs. 10. The worker told them (that) he had invented that simple method of welding. 11. The man told his wife that he had had a smoke on the balcony and not in the room. 12. The doctor told the audience (that) that virus disease had caused much suffering among the population.

IMPERSONAL SENTENCE

1. თარგმნეთ ინგლისურად:

1. ცივა. 2. ცხელა. 3. თბილა. 4. ახლა ზამთარია. 5. ახლა გაზაფხულია. 6. ახლა ზაფხულია. 7. ახლა შემოდგომაა. 8. წასვლის დროა. 9. გვიანაა. 10. ექვსი საათია. 11. სწორია. 12. უკვე დილაა. 13. უკვე საღამოა. 14. გრილა. 15. ზამთარში ცივა. 16. ზაფხულში ცხელა. 17. შემოდგომაზე გრილა. 18. წვიმს. 19. თოვს.

THERE IS

1. თარგმნეთ შემდეგი წინადადებები:

1. მაგიდაზე წიგნია.

2. მაგიდაზე წიგნებია.
8. სასადილო ოთახში სასადილო მაგიდაა.
4. მაგიდის ირგვლივ ექვსი სკამია.
5. ოთახის კუთხეში პატარა მაგიდაა.
6. ჩემი წიგნის კარადაში ბევრი წიგნია.
7. რამდენი სკამია თქვენს ოთახში? ჩემს ოთახში ექვსი სკამია.
8. თქვენს ოთახში ხუთი სკამია? ღიახ.
9. აქ რადიო არის? არა აქ რადიო არ არის.
10. ჩვენს ბაღში ახლა ყვავილები არ არის.
11. იმ ოთახში მოწაფეები არ არიან.
12. მაგიდაზე ჩანთა, რამდენიმე წიგნი და რამდენიმე რვეულია.
13. მაგიდაზე რამდენიმე წიგნი, რვეული და ჩანთაა.
14. კედელზე სურათებია? ღიახ.
15. ჩემი სახლის წინ კარგი ბაღია.

2. დაწერეთ შემდეგი წინადადებები კითხვით და უარყოფით ფორმაში და თარგმნეთ:

1. There is some soup in the plate. 2. There is much salt in the sea. 3. There are many cucumbers and tomatoes in autumn. 3. There is a lot-of water in the ocean. 4. There are many difficulties in studying a foreign language. 5. There is a new cupboard in the kitchen. 6. There are many beds of flowers in the garden. 7. There is much grass in the fields. 8. There is somebody in the house. 9. There was deep surprise on her face. 10. Once upon a time there lived a cruel king.

CONDITIONAL SENTENCES პირობითი წინადადებები

1. დაწერეთ მოცემული რეალური პირობითი წინადადებები თხრობით კილოში:

Real Conditional Sentences.

Example:

If he (to go) to bed early, he (to get up) early.

If he goes to bed early, he gets up early. (Present).

If he went to bed early last summer, he got up early. (Past).

If he goes to bed early tomorrow, he will get up early. (Future).

1. If he (to fall) ill, he always (to take) medicine.

2. Lana usually (to come) in time, if she (not to be detained) at school.

3. If it (to be hot) mother (to open) all the windows.

4. If the baby (to be hungry), it (to eat) anything.

5. If it (to rain) she (not to play) tennis.

6. I always (to walk), if the weather (to be fine).

7. If you (to turn) the key to the right, you (to open) the cupboard.

8. If she (to read) loudly, she (to improve) her pronunciation.

2. დაწერეთ მოცემული აზარეალური პირობითი წინადადებები კავშირებით კილოში:

Unreal Conditional Sentences.

Example:

If he (to try), he (to count) better than you.

1. If he tried now, he would count better than you. (Present).
2. If he tried at the exams tomorrow, he would count better than you. (Future).
3. If he had tried yesterday, he would have counted better than you. (Past).
1. If you (to come) in time, we (to do) the lessons before evening.
2. If it (to be) hot, we (can't) take a walk.
3. This flower (to grow) if I (to water) it every day.
4. If you (to take away) his toy, the boy (to cry) till morning.
5. If she (to see) it with her own eyes, she (to believe) it.
6. If I (to be) there, I (to punish) him.
7. If you (to wash) the linen in the morning, it (to dry) in the sun.
8. If he (to receive) a higher education, he (to know) how to build houses.
9. If he (to follow) her example, he (to travel) all around the world.
10. If he (to be able), he (to play) the violin).

THE SUBJUNCTIVE MOOD ქაჲშირებათი კილო

1. ფრჩხილებში მოთავსებული ზმნები დაწერეთ ქაჲშირებით კილოში შესატყვის ფორმებში:

I. Example: It is necessary that you (to see) the children tomorrow.

1. It is necessary that you see the children tomorrow.
2. It is necessary that you should see the children tomorrow.
1. It is necessary that he (to call) the doctor at once.
2. It is important that father (not to miss) the last train.
3. It is urgent that he (to come) today.
4. It is required that school children (to wear) uniforms.
5. It was advisable that the children (to learn) to swim.
6. It is impossible that he (to lose) his way.
7. It is desirable that they (to see) each other from time to time.
8. It is natural that one (to be) modest.
9. It is unusual that it (to rain) at this time of year.

II. Example: It is time we (to change) our plans.

It is time we changed our plans.

1. It is time she (to ask) her father's advice.
2. It is time we (to forget) our quarrel.
3. It is time she (to enter) the University.
4. It is time it (to stop) snowing.
5. It is nearly time she (to be) there.
6. It was time she (to go) to bed.
7. It is time you (to take) your medicine.
8. It is time they (to tell) us the truth.

III. Example: Mother demands that I (to look after) my brother in her absence.
 Mother demands that I should look after my brother in her absence.
 Mother demands that I look after my brother in her absence.

1. She suggests that we (to buy) a compass.
2. The captain ordered (s) that the crew (to start) fishing.

გ) წესიერი ზმნა Past Indefinite-ში:
cry-cried.

დ) ზედსართავი სახელი შედარებით ხარისხებში:
heavy-heavier-heaviest
easy-easier-easiest

ე) მსგავს შემთხვევებში -ing დაბოლოების წინ ყ არ იცვლება:
cry-crying, fly-flying.

3. e-ზე დაბოლოებული სიტყვები e-ს კარგავენ -ed, -er, est დაბოლოებათა დართვისას, ესენია:

ა) წესიერი ზმნები Past Indefinite-ში:
move-moved, live-lived

ბ) ზედსართავი შედარებით ხარისხებში:
safe-safer-safest
late-later-latest

4. s, ss, sh, ch, x-ზე დაბოლოებული სიტყვები ირთავენ დაბოლოებას -es, ესენია:

ა) - არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვში:

bush-bushes, bus-buses, bunch-bunches, box-boxes, match-matches

ბ) ზმნა Present Indefinite-ის მხოლოდითი რიცხვის მე-3 პირში:
pass-passes, push-pushes, fix-fixes.

ს ა ს ვ ე ნ ი ნ ი შ ნ ე ბ ი

მძიმე - The Comma

ა) მარტივ წინადადებაში მძიმით გამოიყოფა წინადადების ერთგვარი წევრები:
He got up at 7 o'clock, washed, dressed, had his breakfast and went to school.

ბ) რთულ თანწყობილ წინადადებაში მძიმით გამოიყოფა და ა. შ. კავშირებით დაკავშირებული წინადადებები:

The sun was shining, and everything looked bright.

I asked him about it, but he could not tell me everything.

გ) რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში მძიმით გამოიყოფა მსაუარი და დამოკიდებული, თუ დამოკიდებული წინადადება (გარემოებითი ან განსაზღვრებითი) წინ უსწრებს მთავარს.

If he comes here, I shall give him this book.

My mother, who has just returned from the country, is in good health now.

ორწერტილი - The Colon

ა) ციტატის ან პირდაპირი მეტყველების წინ:
He said: "I shall come soon."

ბ) ჩამოთვლის წინ:

There were many people in the room: father, mother, my son and my daughter.

წერტილ-მძიმე - The Semicolon

უკაშირო თანწყობილი წინადადებების შუაში:
The weather was fine; the sky was blue.

წერტილი - The Full Stop

ისმება დასრულებული თხრობითი წინადადების ბოლოს:
He got up at 6 o'clock in the morning.

კითხვის ნიშანი - *The Mark of Interrogation*

კითხვის ნიშანი ისმის კითხვითი წინადადების ბოლოს:
Do you live in Tbilisi?

ძახილის ნიშანი - The Mark of Exclamation

ძახილის ნიშანი ისმის ბრძანებითი კილოს ბოლოს:
Go home! Sit down!

სიტყვის გადატანის წესები

ა) გაორკეცებული თანხმოვანი გადატანისას მუდამ იყოფა:
fit-ting, bat-ter, ac-cuse.

ბ) ორი ერთიმეორის მომღვენო თანხმოვანი გადატანისას იყოფა:
pil-cil, mur-mur.

გ) პრეფიქსი და სუფიქსი იყოფა სიტყვის ფუძის გადატანისას:
un-happy, re-write,

like-ness, child-hood.

დ) ორ ხმოვანს შუა მოთავსებული თანხმოვანი მეორე მარცვალთან გადადის:
be-fore, pro-party.

რთული სიტყვები შემადგენელ ნაწილებად იყოფა:
some-thing, eye-glasses, ink-pot.